

Urząd Miejski w Bytomiu
Biuro Rozwoju Miasta

Raport o stanie miasta Bytom 2010

Bytom, kwiecień 2011

Biuro Rozwoju Miasta przedstawia kolejną edycję „Raportu o stanie miasta. Bytom 2010”, zawierającego podstawowe informacje charakteryzujące różne dziedziny funkcjonowania miasta w 2010 r.

Niniejszy dokument obejmuje 7 bloków tematycznych, do których należą:

1. Ogólna charakterystyka miasta
2. Użytkowanie przestrzeni
3. Sfera gospodarcza
4. Sfera społeczna
5. Środowisko naturalne
6. Finanse miasta
7. Zarządzanie miastem

Podstawowym założeniem przygotowanego raportu jest zaprezentowanie możliwie pełnego spektrum życia miasta w oparciu o publicznie udostępniane dane statystyczne oraz inne informacje pozyskane i przetworzone na potrzeby tego dokumentu.

Niniejszy raport został opracowany w pionie I Zastępcy Prezydenta, Mariana Maciejczyka, przez pracowników Biura Rozwoju Miasta, pod nadzorem Brygidy Skrzypczyk-Kogut.

Kierownictwo i redakcja opracowania: Brygida Skrzypczyk-Kogut

Zespół redakcyjny w składzie:

Maciej Brzezina	- rozdz.: 4.2
Izabela Domogała	- rozdz.: 4.6, 4.7
Lucjan Goczoł	- rozdz.: 7.1
Ilona Jaworska-Kapica	- rozdz.: 4.1, 4.3, 4.4, 4.5, 5.3
Agnieszka Potkańska-Ćwikła	- rozdz.: 3.4, 6.1, 6.2
Magdalena Walter	- rozdz.: 3.1, 3.2, 3.3, 7.2, 7.3
Patrycja Wojdowicz	- rozdz.: 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 4.8, 5.1, 5.2, 7.4

Oprawa graficzna: Łukasz Opieczonek

Zdjęcia: archiwum Urzędu Miejskiego w Bytomiu, sieć Internet

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA.....	5
1.1 Położenie	5
1.2 Demografia	6
2. UŻYTKOWANIE PRZESTRZENII	10
2.1 Planowanie przestrzenne	10
2.2 Gospodarka nieruchomościami	10
2.2.1 Sprzedaż i oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości.....	10
2.2.2 Nieruchomości nabyte do gminnego zasobu nieruchomości	11
2.3 System informacji o terenie.....	12
3. SFERA GOSPODARCZA.....	14
3.1 Przedsiębiorczość w mieście	14
3.2 Poziom i struktura bezrobocia.....	19
3.3 Infrastruktura techniczna i usługi komunalne	23
3.3.1 Gospodarka wodno-kanalizacyjna.....	23
3.3.2 Gospodarka odpadami komunalnymi i oczyszczanie miasta.....	26
3.3.3 Ciepłownictwo.....	27
3.3.4 Gazownictwo	28
3.3.5 Telekomunikacja	29
3.3.6 Komunikacja	29
3.3.7 Transport publiczny	33
3.4 Inwestycje w mieście	34
3.4.1 Realizacja inwestycji gminnych.....	34
3.4.2 Inne inwestycje w mieście	37
4. SFERA SPOŁECZNA	38
4.1 Zasoby mieszkaniowe w mieście	38
4.2 Oświata i wychowanie	43
4.3 Ochrona zdrowia.....	53
4.4. Stan sanitarny miasta.....	58
4.5 Pomoc społeczna	59
4.6 Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego.....	64
4.7 Sport i rekreacja	74
4.8 Bezpieczeństwo Publiczne	77
5. ŚRODOWISKO NATURALNE.....	83
5.1 Działania na rzecz ochrony środowiska	83
5.2 Skutki eksploatacji górniczej.....	84
5.3 Bytomski Park Przemysłowy	87
6. FINANSE MIASTA.....	89
6.1 Budżet miasta.....	89
6.1.1 Dochody i przychody budżetu miasta	89
6.1.2 Wydatki i rozchody budżetu miasta.....	91
6.2 Środki pomocowe.....	94
7. ZARZĄDZANIE MIASTEM	99
7.1 Planowanie rozwoju miasta	99
7.1.1 Plan Rozwoju Bytomia na lata 2011-2014.....	99
7.1.2 Aktualizacja Programu Rewitalizacji Bytomia na lata 2007-2020	101
7.1.3 Program Rozwoju Subregionu Centralnego	102
7.1.4 Udział miasta Bytomia w Programie URBACT II.....	102
7.2 Doskonalenie systemu obsługi klienta.....	107
7.3. Przynależność Bytomia do organizacji krajowych.....	107
7.4 Promocja miasta i współpraca z zagranicą.....	109
7.4.1 Promocja miasta.....	109
7.4.2 Promocja ofert inwestycyjnych miasta.....	109
7.4.3 Współpraca z zagranicą	113
8. SPIS MAP	115
9. SPIS TABEL	116
10. SPIS WYKRESÓW	118
11. SPIS ILUSTRACJI.....	120

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

1.1 Położenie

Bytom to miasto położone w południowej Polsce, w województwie śląskim, w blisko 2 milionowej aglomeracji Górnośląskiego Związku Metropolitalnego. Leży w południowo-zachodniej części Wyżyny Śląskiej na średniej wysokości 280-290 m n.p.m. Położenie geograficzne Bytomia wyznaczają współrzędne: 50°19' i 50°26' szerokości oraz 18°47' i 18°58' długości geograficznej. Ukształtowanie terenu miasta jest urozmaicone, bowiem tworzą je liczne wzniesienia i obniżenia powierzchni.

Bytom obejmuje obszar o powierzchni 69,44 km² i sąsiaduje z następującymi gminami oraz miastami: Chorzowem, Piekarami Śląskimi, Radzionkowem, Rudą Śląską, Świętochłowicami, Tarnowskimi Górami, Zabrzem i Zbroslawicami. Łączna długość granic administracyjnych miasta wynosi 54,32 km.

Mapa nr 1: Powierzchnia i granice miasta Bytomia

Granice Bytomia z:

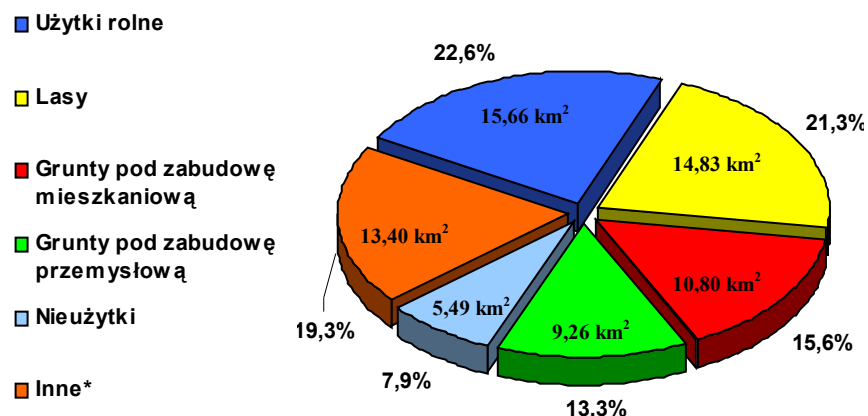

Miastem Tarnowskie Góry
Gminą Radzionków
Miastem Piekary Śląskie
Miastem Chorzów

Miastem Świętochłowice
Miastem Ruda Śl.
Miastem Zabrze
Gminą Zbroslawice

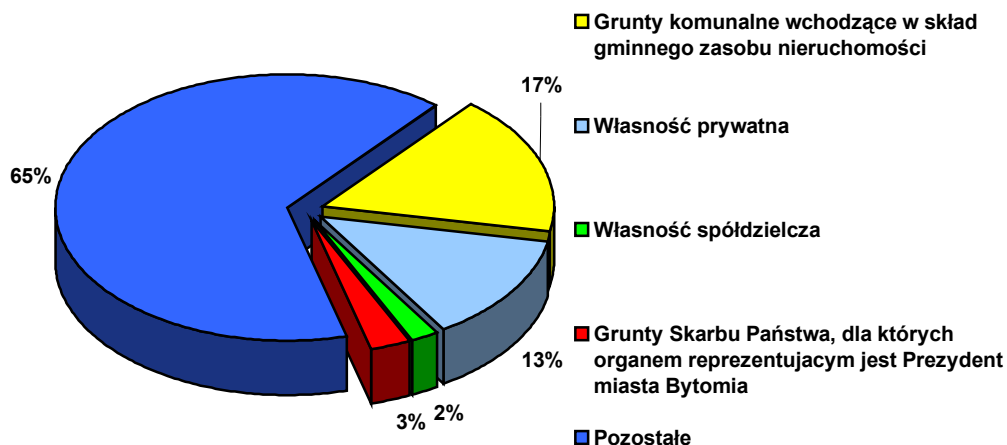
Wykres nr 1: Struktura i powierzchnia gruntów według sposobu użytkowania

*m.in. grunty zadrzewione i zakrzewione, tereny pod wodami, rekreacyjno – wypoczynkowe, komunikacyjne, zurbanizowane tereny niezabudowane, inne tereny zabudowane

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji UM w Bytomiu

Wykres nr 2: Struktura gruntów według form własności

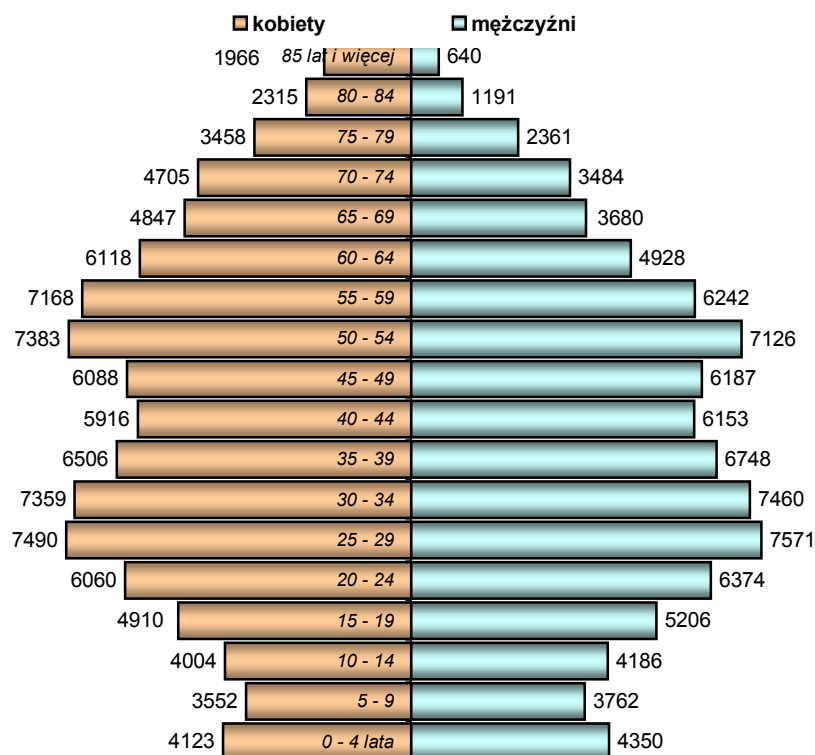

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji UM w Bytomiu

1.2 Demografia

Na 31 grudnia 2010 r., według danych Urzędu Statystycznego w Katowicach, Bytom liczył 181 617 mieszkańców. Gęstość zaludnienia wynosiła 2 615 osób na 1 km² powierzchni miasta.

Wykres nr 3: Mieszkańcy Bytomia według płci i wieku na dzień 31.12.2010 r.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Katowicach

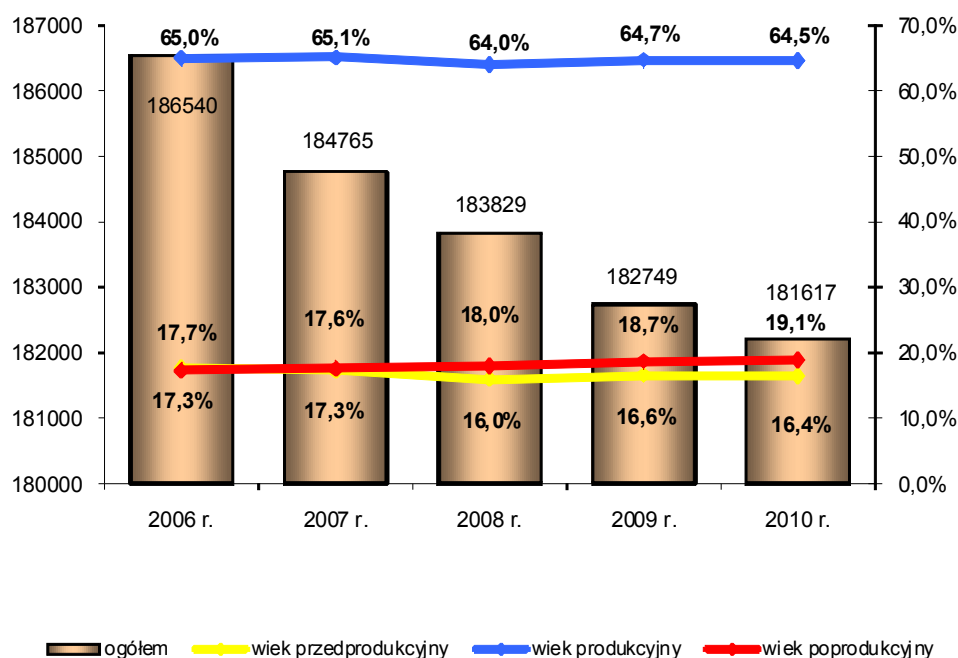
Tabela nr 1: Struktura mieszkańców Bytomia wg grup ekonomicznych

Grupy ekonomiczne mieszkańców	Płeć	31.12.2010 r.	
		liczba	%
Ogółem	Kobiety	93 968	51,7
	Mężczyźni	87 649	48,3
	Razem	181 617	100
Wiek przedprodukcyjny	K	14 538	8,0
	M	15 257	8,4
	R	29 795	16,4
Wiek produkcyjny	K	56 021	30,9
	M	61 036	33,6
	R	117 057	64,5
Wiek poprodukcyjny	K	23 409	12,9
	M	11 356	6,2
	R	34 765	19,1

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Katowicach

W strukturze mieszkańców Bytomia wg. grup ekonomicznych na dzień 31.12.2010 r. udział osób w wieku przedprodukcyjnym wynosił 16,4%, w wieku produkcyjnym 64,5%, natomiast w wieku poprodukcyjnym 19,1%.

Wykres nr 4: Mieszkańcy Bytomia wg grup ekonomicznych

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Katowicach

Na przestrzeni badanych lat obserwujemy systematyczny spadek liczby mieszkańców Bytomia, który w porównaniu do roku 2006, wyniósł 4 923 osoby, przy czym:

- liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 2 848,
- liczba osób w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o 3 553,
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się o 1 873.

Z kolei w strukturze mieszkańców Bytomia odnotowujemy tendencję spadkową udziału mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, w stosunku do roku 2006 o 1,3% oraz w wieku produkcyjnym o 0,5%, przy jednoczesnym wzroście udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym o 1,8%.

Wybrane wskaźniki demograficzne dot. mieszkańców Bytomia kształtują się następująco:

- na 100 mężczyzn podobnie jak w latach poprzednich przypadało 107 kobiet,
- na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 55 osób w wieku nieprodukcyjnym, wskaźnik od 2006 r. wzrósł o 1,5 osoby,
- wskaźnik starości demograficznej wynosił 21,9% i wzrósł w porównaniu do 2006 r. o 2,4%.

Tabela nr 2: Wybrane wskaźniki demograficzne dot. mieszkańców Bytomia

WSKAŹNIKI	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	106,6	107,0	107,1	107,0	107,2
Wskaźnik obciążenia ekonomicznego ludności: liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	53,7	53,7	54,0	54,5	55,2
Wskaźnik starości demograficznej¹ (% mieszkańców w wieku 60 i więcej lat)	19,5	20,0	20,5	21,2	21,9

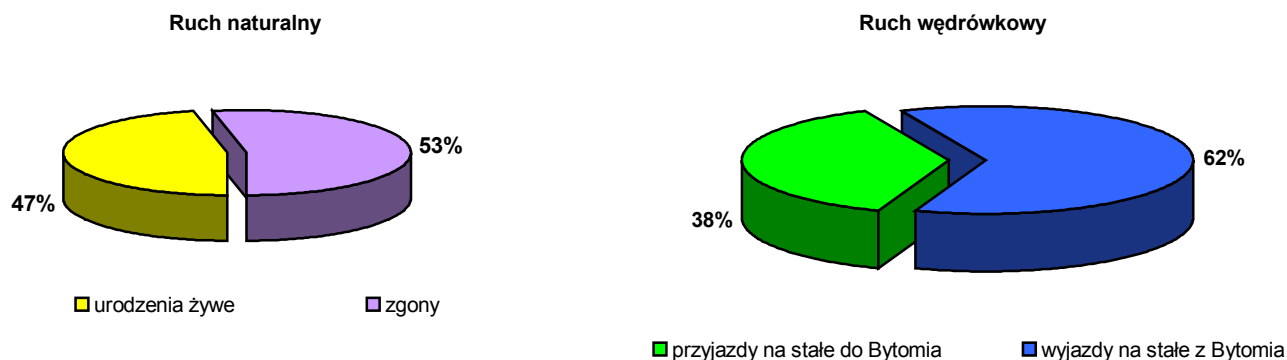
źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Katowicach

¹ Według kryteriów przyjętych w demografii, społeczność uznaje się za starą demograficznie, jeśli odsetek osób w wieku 60 i więcej lat wynosił co najmniej 12 % jej ogółu.

W latach 2006 – 2010 w Bytomiu można dostrzec zarówno ujemny przyrost naturalny, jak również ujemne saldo migracji stałych, stanowiące jedne z najważniejszych czynników wpływających na spadek liczby mieszkańców w mieście.

Wykres nr 5: Ruch naturalny i wędrownkowy mieszkańców Bytomia

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Katowicach

Tabela nr 3: Ruch naturalny i wędrownkowy mieszkańców Bytomia

RUCH NATURALNY	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
urodzenia żywe	1 656	1 709	1 792	1 828	1 778
zgony	1 982	2 120	1 983	2 031	2 041
przyrost naturalny	-326	-411	-191	-203	-263
RUCH WĘDRÓWKOWY	X	X	X	X	X
przyjazdy na stałe do Bytomia:	1 399	1 510	1 316	1 189	1 334
z terenu kraju	1 367	1 473	1 263	1 120	1 281
z zagranicy	32	37	53	69	53
wyjazdy na stałe z Bytomia:	2 447	2 596	2 039	2 111	2 203
do innych miejscowości na terenie kraju	2 004	2 138	1 723	1 889	2 006
za granicę	443	458	316	222	197
saldo migracji	- 1 048	-1 086	-723	-922	-869

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Katowicach

2. UŻYTKOWANIE PRZESTRZENII

2.1 Planowanie przestrzenne

W zakresie planowania przestrzennego podjęto następujące działania:

- ❑ uchwalono Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom.
- ❑ kontynuowano procedury dotyczące opracowania miejskiego planu zagospodarowania przestrzennego dla:
  - terenu dawnej KWK „Rozbark”,
  - terenu „Starych Miechowic”,
  - Śródmieścia Bytomia „Planu Rewitalizacji i Rozwoju Śródmieścia (ReRoŚ)”,
  - obszaru położonego w rejonie węzła planowanej autostrady A1, zwanego planem „Dąbrowa Miejska”,
  - terenu położonego w rejonie ulic Dworskiej i Strzelców Bytomskich, zwanego planem „Dworska – Zachód”,
  - obszaru położonego na przemysłowych terenach południowej części miasta Bytomia, zwanego planem „Szombierki – Południe”,
  - obszaru położonego w południowej części miasta Bytomia, zwanego planem „Łagiewniki – Zachód”,
  - północno – zachodniej części miasta Bytomia, obejmującego tereny dzielnic Stolarzowice i Górniki,
  - północnej części miasta Bytomia, zwanego planem „Blachówka”,
- ❑ rozpoczęto opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla:
  - południowej części dzielnicy Miechowice,
  - części obszaru Bobrka,
  - części obszaru Karbia.

Fot. nr 1: Bytom z lotu ptaka – Sucha Góra

W minionym roku został rozstrzygnięty studencki konkurs urbanistyczno – architektonicznych pn.: Węzeł przesiadkowy „Bytom” – nowe centrum miasta. Celem konkursu było uzyskanie nowych opracowań ideowo – projektowych terenu obejmującego fragment dzielnicy Rozbark, związanych z planowanym przebiegiem szybkiej kolei do Pyrzowic.

2.2 Gospodarka nieruchomościami

2.2.1 Sprzedaż i oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości

Nieruchomości, stanowiące własność gminy lub Skarbu Państwa, są sprzedawane lub oddawane w użytkowanie wieczyste w drodze przetargu lub w trybie bezprzetargowym. Racjonalna gospodarka nieruchomościami ma na celu realizację budownictwa mieszkaniowego, inwestycji infrastruktury technicznej oraz przyciągania inwestorów. Przetargi na zbycie powyższych nieruchomości przeprowadzane są w oparciu o zapisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r., w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości. Zastosowanie trybu bezprzetargowego następuje w przypadkach określonych w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. (j.t. Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.) o gospodarce nieruchomościami. Mowa tu o sytuacji, w której nieruchomość zbywana jest na rzecz osoby, przysługującej pierwszeństwo w jej nabyciu, sprzedaż nieruchomości następuje na rzecz jej użytkownika wieczystego bądź zbycie następuje między Skarbem Państwa a jednostką samorządu terytorialnego.

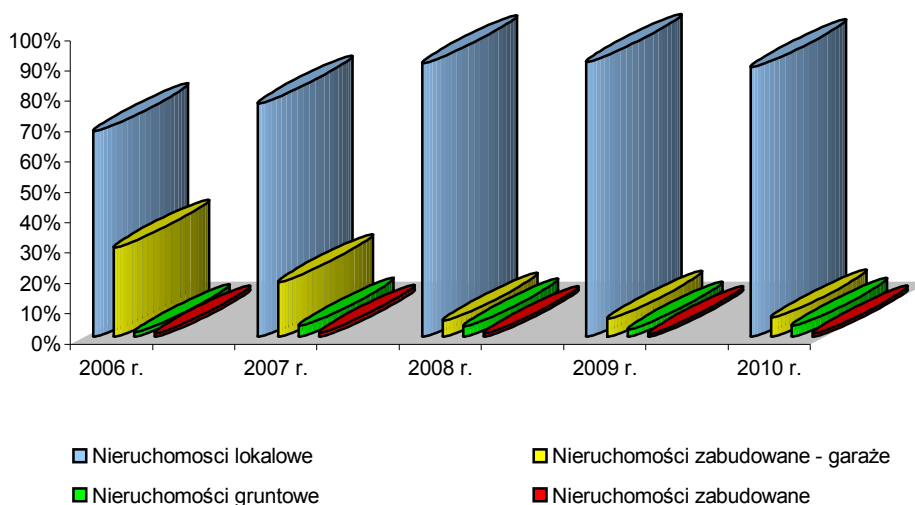
Tabela nr 4: Sprzedaż nieruchomości będących własnością Gminy i Skarbu Państwa

Wyszczególnienie	2006 r.		2007 r.		2008 r.		2009 r.		2010 r.	
	Ilość	Łączna wartość sprzedaży (w tys. zł)	Ilość	Łączna wartość sprzedaży (w tys. zł)	Ilość	Łączna wartość sprzedaży (w tys. zł)	Ilość	Łączna wartość sprzedaży (w tys. zł)	Ilość	Łączna wartość sprzedaży (w tys. zł)
Nieruchomości lokalowe	725	3 732,31	833	7 135,31	1366	10 172,82	1 316	12 999,05	1 222	11 350,15
Nieruchomości zabudowane	13	1 184,39	15	1 512,33	16	5 190,41	14	3 728,42	15	6 192,16
Nieruchomości zabudowane - garaże	315	220,64	196	211,98	80	154,11	86	199,21	88	225,34
Nieruchomości gruntowe	16	16 438,56	39	3 901,60	52	3 071,08	35	3 103,88	50	8 893,38
Razem	1 069	21 575,9	1 083	12 761,22	1 514	18 588,42	1 451	20 030,56	1 375	26 661,03

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Obrotu Nieruchomościami UM

W latach 2006 – 2010, sprzedano łącznie około 6,5 tys. nieruchomości, przy czym największą liczbę sprzedaży odnotowano w 2008 r., tj. 1 514 nieruchomości. Z kolei łączna wartość zbytych w ciągu ostatnich pięciu lat nieruchomości wyniosła 99,6 mln zł. Należy jednak zwrócić uwagę na znaczne wahania poziomu tych wartości w poszczególnych latach, co istotne w ostatnim analizowanym roku uzyskano najwyższą wartość sprzedaży, a mianowicie 26,7 mln zł.

Wykres nr 6: Struktura nieruchomości zbytych

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Obrotu Nieruchomościami UM

Dominujący udział w strukturze zbytych nieruchomości miały nieruchomości lokalowe – 88,9%, tymczasem nieznaczny udział stanowiły nieruchomości zabudowane – 1,1%.

2.2.2 Nieruchomości nabyte do gminnego zasobu nieruchomości

Do gminnego zasobu nieruchomości zostało zakupionych dziesięć nieruchomości gruntowych, położonych na terenie miasta, o łącznej powierzchni 3 356 m², za kwotę 188,9 tys. zł. Kontrahentami były zarówno osoby fizyczne, jak i prawne. Część nieruchomości nabytych zostało na własność, tj. osiem nieruchomości, natomiast w przypadku pozostałych dwóch nieruchomości nabyte zostało prawo wieczystego użytkowania.

Tabela nr 5: Nieruchomości gruntowe nabyte do zasobu Gminy

Obręb	Kontrahent	2010 r.		
		Ilość	Powierzchnia [m ²]	Wartość [tys. zł]
Bytom	os. pr.	1	10	1,44
Stolarzowice	os. fiz.	1	521	41,85
Rozbark	os. fiz.	2	652	36,44
	os. pr.	1	65	2,60
Karb	os. fiz.	1	691	45,00
Sucha Góra	os. fiz.	2	488	22,89
Bobrowniki	os. fiz.	1	38	3,04
Miechowice	os. fiz.	1	891	35,64
Razem	X	10	3 356	188,9

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Obrotu Nieruchomościami UM

Tabela nr 6: Nieruchomości gruntowe nabyte do zasobu Gminy w latach 2006 - 2010

Rok	Ilość nieruchomości	Powierzchnia działek (m ²)	Wartość (w tys. zł)
2006	28	319 006	4 207,92
2007	20	325 698	21 099,86
2008	12	35 172	1 487,44
2009	14	99 072	8 830,55
2010	10	3 356	188,9
Razem	84	782 304	35 814,67

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Obrotu Nieruchomościami UM.

2.3 System informacji o terenie

Działania systemu informacji o terenie mają na celu zwiększenie skuteczności zarządzania miastem, a także poprawienie obsługi planowania i realizowania nowych inwestycji.

Szczególny nacisk położono na następujące zadania:

- innowacja projektu System wspomagania zarządzania kryzysowego zasobem mapowym miasta, poprzez wykorzystanie narzędzi informatycznych służących udostępnianiu, przekazywaniu oraz aktualizacji danych, które znajdują się w Bytomskiej Infrastrukturze Informacji Przestrzennych,
- budowa Systemu Informacji Kulturalnej współfinansowanego przez Unię Europejską, z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, składającego z trzech kompatybilnych części wykorzystujących najnowsze rozwiązania techniczne tj. kompleksowy przewodnik po imprezach kulturalnych, plakaty, mapy i ulotki, citylighty oraz infokioski, a także punkt informacyjny w Biurze Promocji Bytomia,

Fot. nr 2 Model 3D Śródmieścia Bytomia

- ❑ rozbudowa Bytomskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennych poprzez:
  - rozszerzenie funkcjonalności aplikacji SOWA-ARN,
  - opracowanie i wdrożenie modułu do definiowania zaawansowanych zapytań w zakresie struktury własnościowej miasta,
  - dostosowanie BIIP do wymogów stawianych przez dyrektywę INSPIRE w zakresie danych i metadanych,
- ❑ wykonanie skanowania laserowego w celu opracowania numerycznych danych przestrzennych, umożliwiających wizualizację powierzchni terenu wraz z wszelkimi naziemnymi obiektami na obszarze Bytomia,
- ❑ rozbudowa Oprogramowania Ewidencji Gruntów i Budynków WEGA 2001 o moduł do generowania archiwalnych wypisów z ewidencji gruntów,
- ❑ weryfikacja danych ewidencyjnych na obszarze miasta z wykorzystaniem aktualnej ortofotomapy i skaningu laserowego celem zaktualizowania danych ewidencji gruntów i budynków w zakresie danych dotyczących budynków,
- ❑ zakup modułu SONET EE.

3. SFERA GOSPODARCZA

3.1 Przedsiębiorczość w mieście

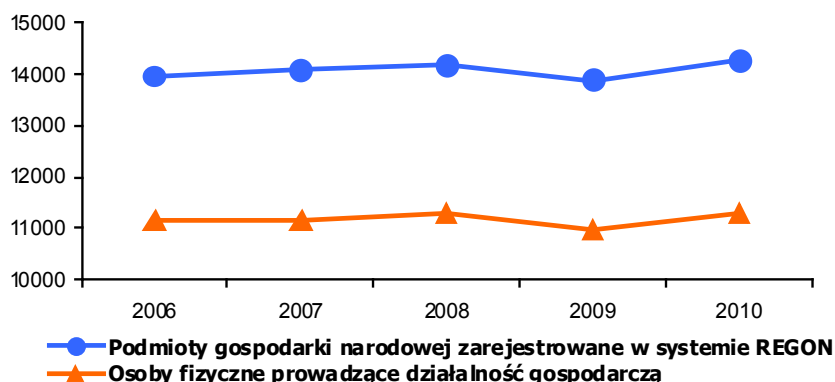
Na koniec 2010 r. w systemie REGON zarejestrowanych było ok. 14,3 tys. podmiotów gospodarki narodowej prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta Bytomia, w tym ok. 11,3 tys. osób fizycznych oraz ok. 3,0 tys. osób prawnych i jednostek nie mających osobowości prawnej. W stosunku do roku 2006 r. ilość podmiotów gospodarczych ogółem zwiększyła się o 2,1 %, w tym ilość osób fizycznych wzrosła o 1,3% a ilość osób prawnych i jednostek nie mających osobowości prawnej wzrosła o 5,1%, gdzie największy wzrost o 26,2% odnotowano w spółkach handlowych.

Tabela nr 7: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w Bytomiu

Wyszczególnienie	Wg stanu na dzień 31.12. 2006 r.	Wg stanu na dzień 31.12. 2007 r.	Wg stanu na dzień 31.12. 2008 r.	Wg stanu na dzień 31.12. 2009 r.	Wg stanu na dzień 31.12. 2010 r.
Podmioty gospodarki narodowej, w tym:	15 947	16 116	16 288	16 094	16 590
1. Przedsiębiorcy, z tego:	13 973	14 066	14 173	13 889	14 279
a. Osoby prawne i jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej:	2 823	2 895	2 891	2 918	2 968
- przedsiębiorstwa państwowe	6	5	4	1	1
- spółdzielnie	38	41	37	37	37
- spółki handlowe, w tym m.in.:	761	823	854	905	961
· akcyjne	34	34	33	36	35
→ z udziałem kapitału zagranicznego	1	2	3	4	4
· z ograniczoną odpowiedzialnością	636	676	695	737	786
→ z udziałem kapitału zagranicznego	94	100	90	91	95
- spółki cywilne	1 781	1 786	1 764	1 755	1 749
b. Osoby fizyczne	11 150*	11 171	11 282	10 971	11 311
2. Wspólnoty mieszkaniowe, organizacje społeczne, partie polityczne, związki zawodowe, fundacje	1 974	2 050	2 115	2 205	2 311

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Biuletynu Statystycznego Województwa Śląskiego – IV kwartał 2006, 2007, 2008, 2009 i 2010 oraz systemu REGON US Katowice

Wykres nr 7: Liczba podmiotów gospodarki narodowej w Bytomiu w latach 2006-2010

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu REGON US Katowice

Spośród 14,3 tys. przedsiębiorców zarejestrowanych w systemie REGON, 91,4% to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne. Wśród osób fizycznych najwięcej prowadziło działalność gospodarczą w sekcjach:

- ❑ handel i naprawy – 33,8%,
- ❑ budownictwo – 12,6%,
- ❑ działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 9,2%,
- ❑ transport, gospodarka magazynowa – 8,6%,
- ❑ działalność finansowa i ubezpieczeniowa – 5,8%,
- ❑ zakwaterowanie i gastronomia – 3,2%,

Działalność gospodarczą prowadziło 821 (wzrost o 6,2% w porównaniu z 2009 r.) spółek kapitałowych², z tego:

- ❑ z wyłącznym kapitałem krajowym 722 (wzrost o 6,5%), w tym:
  - 691 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością,
  - 31 spółki akcyjne,
- ❑ z udziałem kapitału zagranicznego 99 (wzrost o 4,2%), w tym:
  - 95 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością,
  - 4 spółki akcyjne.

W strukturze zarejestrowanych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, spółki z wyłącznym kapitałem krajowym stanowiły 5,1%, natomiast spółki z udziałem kapitału zagranicznego 0,7%. Wśród spółek kapitałowych z wyłącznym kapitałem krajowym, działalność w zakresie:

- ❑ handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle prowadziło 25,6% spółek;
- ❑ przetwórstwa przemysłowego prowadziło 18,3% spółek;
- ❑ budownictwa prowadziło 16,8% spółek;
- ❑ działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej prowadziło 10,5% spółek.

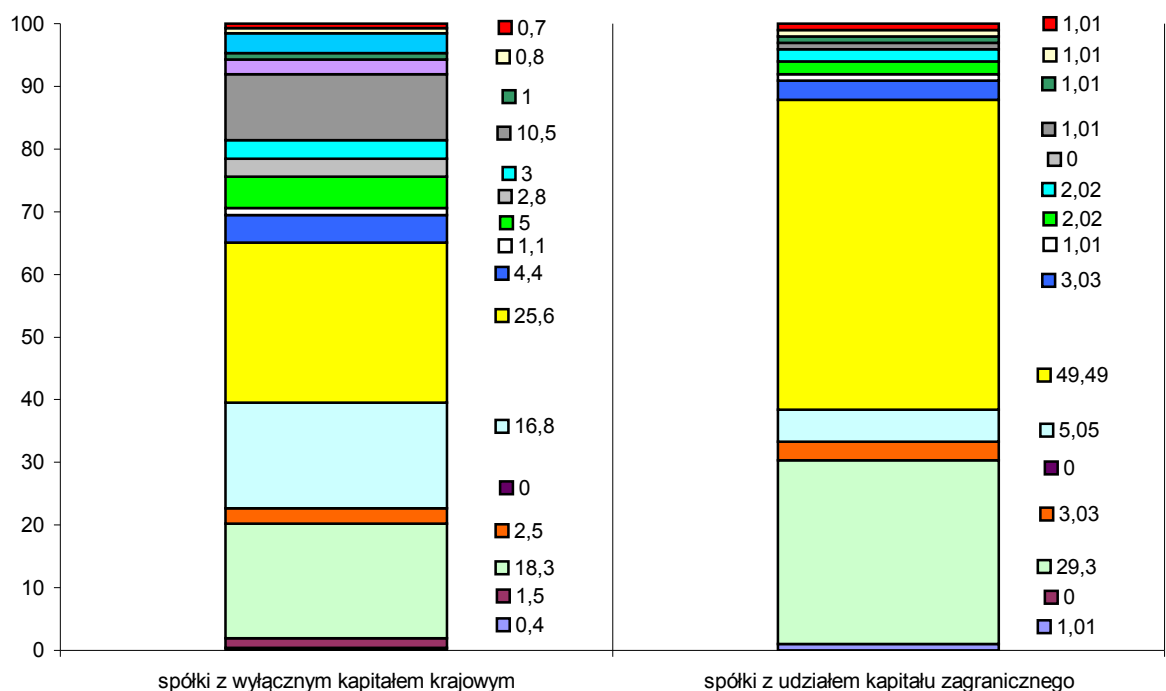
Wśród spółek z udziałem kapitału zagranicznego, dominujący udział mają spółki prowadzące działalność w zakresie handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 49,5%. Działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego prowadziło 29,3% podmiotów.

---

² Spółki kapitałowe to spółki z o.o. i spółki akcyjne.

Wykres nr 8: Spółki z udziałem kapitału krajowego oraz z udziałem kapitału zagranicznego według prowadzonej działalności, zdefiniowanej zgodnie z PKD

- organizacje i zespoły eksterytorialne
- gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
- pozostała działalność usługowa
- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- edukacja
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
- działalność w zakresie usług administrowania i
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- informacja i komunikacja
- działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- transport i gospodarka magazynowa
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- budownictwo
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę powietrze do układów klimatyzacyjnych
- przetwórstwo przemysłowe
- górnictwo i wydobywanie
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu REGON US Katowice

Analiza struktury podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON dokonana według liczby zatrudnienia wykazuje dominujący udział podmiotów zatrudniających do 9 osób, które na koniec 2010 r. stanowiły 93,8% ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów. Pozostaje to w bezpośrednim związku z bardzo wysokim udziałem przedsiębiorstw osób fizycznych i spółek cywilnych w ogólnej zbiorowości zarejestrowanych podmiotów.

Tabela nr 8: Liczba przedsiębiorców z uwzględnieniem wielkości zatrudnienia w 2010 r.

Forma prawna	Ogółem	Liczba zatrudnionych				
		A 0-9	B 10-49	C 50-249	D 250-999	E pow. 999
1. Ogółem	14 279	13 378	763	113	10	2
2. Osoby prawne i jednostki nie posiadające osobowości prawnej, w tym m.in.:	2 968	2 356	499	102	9	2
- spółki akcyjne	35	15	11	6	2	1
- spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	786	545	201	39	1	-
- spółki jawne	101	64	34	2	1	-
- spółki cywilne	1 749	1 633	115	1	-	-
- spółki komandytowe	34	33	1	-	-	-
- spółki komandytowo-akcyjne	1	1	-	-	-	-
- przedsiębiorstwa państwowe	1	-	1	-	-	-
- spółdzielnie	37	20	8	9	-	-
- przedstawicielstwa zagraniczne	3	3	-	-	-	-
- oddziały przedsiębiorców zagranicznych	2	2	-	-	-	-
3. Osoby fizyczne	11 311	11 022	264	11	1	-

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Biuletynu Statystycznego Województwa Śląskiego – IV kwartał 2010 r. i systemu REGON US Katowice

Wśród 2 968 osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej zarejestrowanych w systemie REGON podmioty o liczbie zatrudnienia:

- ☐ od 0 – 9 stanowiły 79,4%,
- ☐ od 10 – 49 stanowiły 16,8%,
- ☐ od 50 – 249 stanowiły 3,4%,
- ☐ od 250 – 999 stanowiły 0,3%,
- ☐ pow. 999 stanowiły 0,1%.

Natomiast struktura spółek z ograniczoną odpowiedzialnością według liczby pracujących w poszczególnych przedziałach kształtowała się następująco:

- ☐ od 0 – 9 wynosiła 69,3%,
- ☐ od 10 – 49 wynosiła 25,6%,
- ☐ od 50 – 249 wynosiła 5,0%,
- ☐ od 250 – 999 wynosiła 0,1%.

Banki i instytucje finansowe³

Obsługę finansową przedsiębiorców, inwestorów i mieszkańców prowadziło 31 oddziałów oraz 3 filie banków:

- ☐ ING Bank Śląski S.A.:
  - Oddział w Bytomiu, ul. Strzelców Bytomskich 1,
  - Oddział w Bytomiu, pl. Jana III Sobieskiego 2,
  - Oddział w Bytomiu, ul. Dworcowa 12,
  - Oddział w Bytomiu, ul. Reptowska 53a,
  - Oddział w Bytomiu, ul. Strzelców Bytomskich 250a,
  - Oddział w Bytomiu, ul. Tatrzańska 2.
- ☐ PKO Bank Polski S.A.:
  - Oddział 1 w Bytomiu, ul. Dworcowa 8,
  - Oddział 2 w Bytomiu, al. Jana Nowaka Jeziorańskiego 25,
  - Oddział 4 w Bytomiu, ul. Orzegowska 32,
  - Oddział 5 w Bytomiu, ul. Narutowicza 4.
- ☐ Bank PEKAO S.A., I Oddział w Gliwicach:
  - Filia nr 1 w Bytomiu, ul. Strażacka 5,

³ Źródło: witryny internetowe banków i instytucji finansowych.

- Filia nr 4 w Bytomiu, ul. Dworcowa 39.
- ❑ Bank Zachodni WBK S.A.:
  - 1 Oddział w Bytomiu, ul. Dworcowa 4,
  - 2 Oddział w Bytomiu, ul. Krakowska 1,
  - 3 Oddział w Bytomiu, ul. Zabrzeńska 30a.
- ❑ GETIN Bank S.A., Oddział Bytom, ul. Katowicka 16.
- ❑ Alior Bank S.A., Oddział Bytom, ul. Jajnty 22.
- ❑ Citibank Handlowy:
  - Oddział w Bytomiu, ul. Gliwicka 17,
  - Oddział CitiFinancial w Bytomiu, ul. Dworcowa 31.
- ❑ Bank Spółdzielczy w Bytomiu, ul. Krawiecka 4.
- ❑ Kredyt Bank S.A., I Oddział w Chorzowie:
  - Filia nr 7, ul. Gliwicka 15.
- ❑ Bank BPH S.A. (połączył się z GE Money Bank):
  - Oddział w Bytomiu, pl. Wolskiego 5,
  - Oddział w Bytomiu, ul. Rynek 4.
- ❑ Invest Bank S.A., Oddział w Bytomiu, ul. Rycerska 4.
- ❑ Bank Millennium S.A. Oddział w Bytomiu (placówki: Millennium i Millennium Biznes), ul. Dworcowa 13.
- ❑ Lukas Bank S.A.:
  - Oddział Banku w Bytomiu, ul. Dworcowa 25,
  - Oddział Banku w Bytomiu, ul. Gliwicka 12.
- ❑ Deutsche Bank PBC S.A.
  - Oddział Banku w Bytomiu, ul. Dworcowa 20,
- ❑ Polbank EFG (EFG Eurobank Ergasias S.A.)
  - ul. Dworcowa 2,
  - ul. Rynek 21/11.
- ❑ Eurobank w Bytomiu, placówki:
  - ul. Dworcowa 1,
  - ul. Podgórna 5.
- ❑ AIG Bank Polska S.A., Oddział w Bytomiu ul. Dworcowa 11.
- ❑ Multibank – centrum usług finansowych, ul. Browarniana 1.

Ponadto na terenie miasta działalność prowadziły m.in.:

- ❑ Biuro Terenowe ZUS w Bytomiu (Oddział ZUS w Zabrze), ul. Sądowa 8;
- ❑ Inspektorat PZU S.A. w Bytomiu, ul. Rynek 12; Agencja Generalna Grupy Ergo Hestia S.A. w Bytomiu, ul. Żeromskiego 18 oraz Commercial Union Polska Sp. z o.o. – Oddział w Bytomiu przy ul. Strzelców Bytomskich 13/4;
- ❑ NFZ Śląski Oddział Wojewódzki w Katowicach, Sekcja Obsługi Ubezpieczonych w Bytomiu, ul. Karola Miarki 10;
- ❑ 13 placówek Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej (SKOK).

Organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego

Środowisko przedsiębiorców w Bytomiu reprezentują organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, do których należą:

- ❑ Bytomska Izba Przemysłowo-Handlowa w Bytomiu,
- ❑ Delegatura w Bytomiu Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach,
- ❑ Związek Pracodawców Aglomeracji Górnośląskiej,
- ❑ Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości.

W ramach zadań statutowych organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego prowadzą działalność w zakresie doradztwa organizacyjno-prawno-finansowego, szkoleń, pomocy w nawiązywaniu kontaktów gospodarczych oraz promocji osiągnięć bytomskich przedsiębiorców. W 2010 r. w Bytomiu kontynuował działalność Punkt Konsultacyjny Górnośląskiej Agencji Przekształceń Przedsiębiorstw S.A. w Katowicach. Punkt mieści się w siedzibie Cechu Rzemiosł

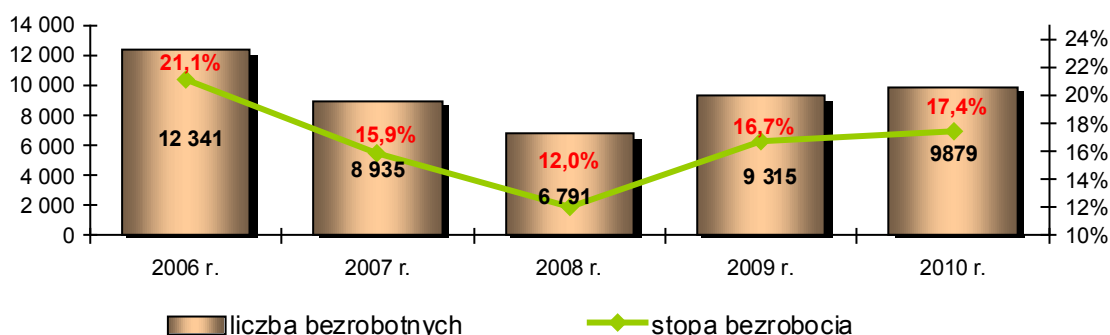
Fot. nr 3: Punkt konsultacyjny GAPP S.A w Bytomiu

Różnych i Przedsiębiorczości w Bytomiu przy ul. Pułaskiego 3. W ramach punktu bytomscy przedsiębiorcy mogą bezpłatnie uzyskać informacje nt. pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania oraz szeroko rozumianego prowadzenia działalności gospodarczej na Jednolitym Rynku Europejskim.

3.2 Poziom i struktura bezrobocia

Na koniec 2010 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu zarejestrowanych było 9 879 osób tj. o 2 462 osób mniej niż w 2006 r. W okresie 2006 – 2010 stopa bezrobocia zmniejszyła się o 3,7 %, jednak od 2009 r. wzrasta, wynosząc w 2010 r. 17,4 %.

Wykres nr 9: Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu i stopa bezrobocia

źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z PUP Bytom oraz danych GUS

Tabela nr 9: Poziom i struktura bezrobocia rejestrowanego w Bytomiu

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12:					Dynamika w % (6:2)
	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	
Zarejestrowani bezrobotni, w tym:	12 341	8 935	6 791	9 315	9 879	80,0
kobiety	7 402	5 661	4 277	5 252	5 534	74,8
mężczyźni	4 939	3 274	2 514	4 063	4 345	60,3
zarejestrowani po raz pierwszy	2 869	1 646	1 001	1 409	1 465	88,0
zarejestrowani po raz kolejny	9 472	7 289	5 790	7 906	8 414	88,8
uprzednio pracujący	9 541	7 070	5 342	7 405	7 964	83,5
pozostający bez pracy ponad 12 miesięcy	8 491	6 143	4 079	4 001	4 680	55,1

źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MP i PS-01 z PUP Bytom

W okresie od stycznia do grudnia 2010 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowało się jako bezrobotne 14 695 osób. Liczba bezrobotnych rejestrujących się po raz pierwszy wzrosła, w stosunku do 2006 r. o 2,7 %, a w stosunku do roku poprzedniego o 4,8%. Z ewidencji bezrobotnych, wyłączonych zostało 13 043 osób tj. o 25,2 % mniej niż w 2006 r.

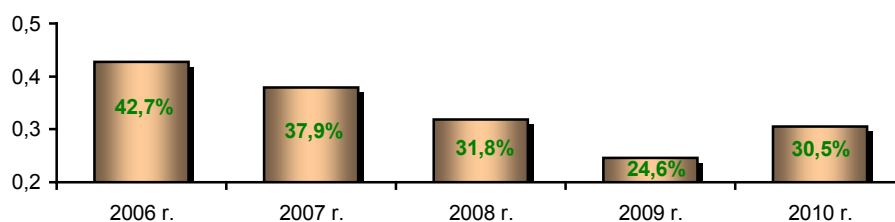
Tabela nr 10: Bezrobotni nowo rejestrowani i wyłączani z ewidencji PUP

Wyszczególnienie	Razem w okresie roku:					Dynamika w % (6:2)
	2006	2007	2008	2009	2010	
Bezrobotni rejestrujący się, w tym:	14 593	13 739	13 001	14 550	14 695	100,7
po raz pierwszy	2 702	2 145	1 910	2 647	2 775	102,7
po raz kolejny	11 891	11 594	11 091	11 903	10 608	89,2
Bezrobotni wyłączeni z ewidencji , w tym z powodu:	17 438	17 145	14 157	12 026	13 043	74,8
podjęcia pracy	6 235	5 213	4 130	3 580	4 380	70,2
rozpoczęcia szkolenia lub stażu	2 218	1 868	1 572	1 661	2 449	110,4
niepotwierdzenia gotowości do pracy	7 166	7 285	5 670	4 457	5 046	70,4
z innych powodów	1 819	2 779	2 785	2 328	1 168	64,2

źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MP i PS-01 z PUP Bytom

W omawianym okresie, PUP w Bytomiu odnotował informacje od 10 zakładów pracy o zamiarze dokonania zwolnień grupowych z przyczyn nie dotyczących pracowników, z tego 2 zakłady z terenu Bytomia. W sumie liczba osób przewidzianych do zwolnienia, zamieszkujących na terenie Bytomia wynosiła 88, spośród których w PUP w Bytomiu zarejestrowało się 62 osoby, a 46 spośród nich, zostało objętych ścieżką aktywizacji zawodowej.

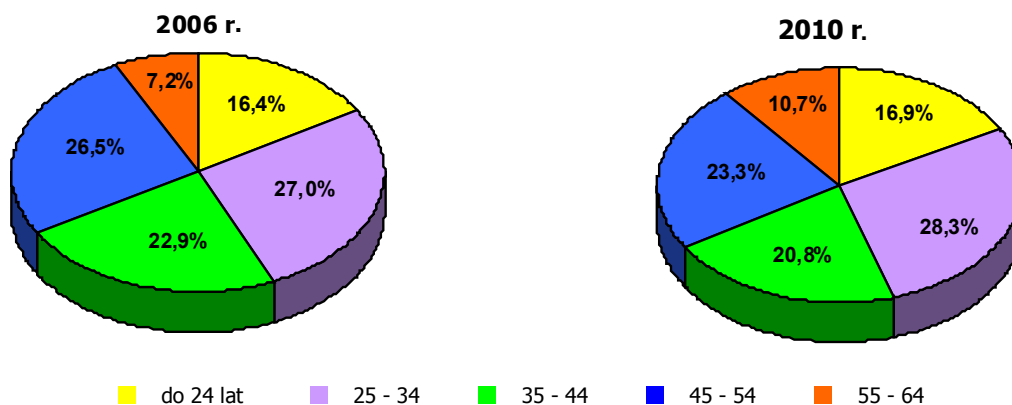
Wykres nr 10: Średnioroczny współczynnik rynku pracy

źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MP i PS-01 z PUP Bytom

Średnioroczny współczynnik płynności rynku pracy, liczony jako procentowy stosunek liczby bezrobotnych podejmujących pracę do liczby nowo rejestrowanych bezrobotnych, będący ważnym miernikiem szans osób bezrobotnych na uzyskanie zatrudnienia w 2010 r. wyniósł 30,5% i wzrósł w stosunku do 2009 r. o 5,9 punktów procentowych. W porównaniu do 2006 r. natomiast zmniejszył się o 12,2 punkty procentowe. Strukturę demograficzną i społeczną zbiorowości bezrobotnych przedstawiają wykresy.

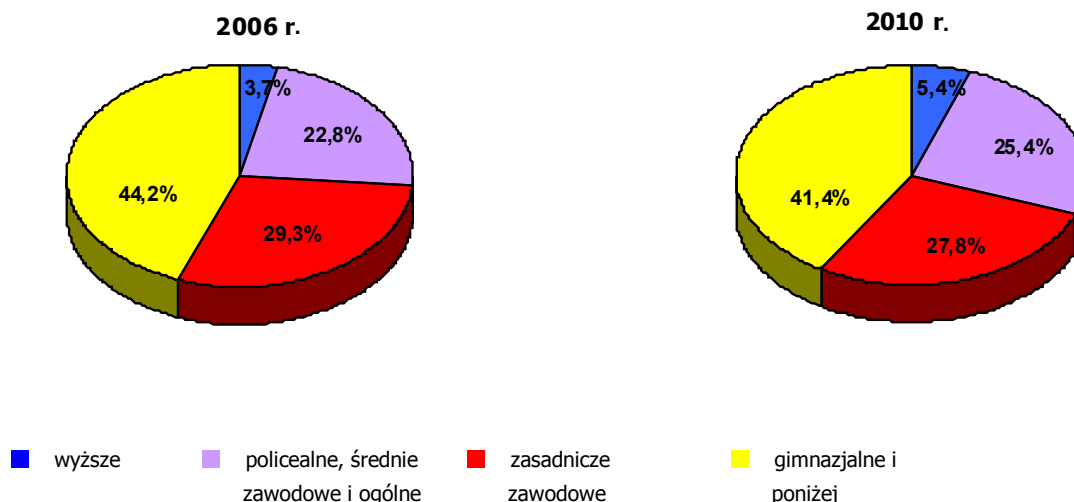
Wykres nr 11: Bezrobotni według wieku

źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MP i P-01 z PUP Bytom

W okresie 2006 – 2010 w strukturze bytomskich bezrobotnych wg wieku można zauważyć spadek udziału bezrobotnych w przedziale wiekowym od 45 do 54 lat o 3,2 % oraz od 35-44 lat o 2,1 %. Udział bezrobotnych zwiększył się za to w przedziałach: od 55 do 64 lat o 3,5 %, od 25-34 lat o 1,3 % oraz do 24 lat o 0,5 %. Wiek statystycznej osoby bezrobotnej wzrósł z 37,7 lat w 2006 r. do 37,8 lat w 2010 r.

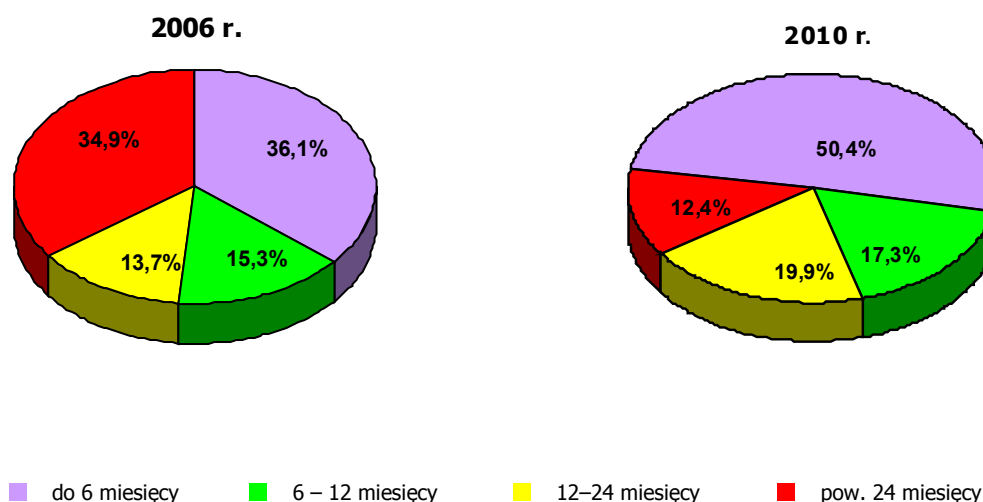
Wykres nr 12: Bezrobotni według poziomów wykształcenia

źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MP i P-01 z PUP Bytom

W 2010 r. podobnie jak w 2006 r. najliczniejszą kategorią wśród bezrobotnych były osoby z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym. Drugą, pod względem wielkości udziału, kategorię stanowili bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym, jednak w porównaniu do 2006 r. udział tych osób zmniejszył się o 1,5 %. Wzrósł natomiast udział osób z wykształceniem wyższym o 1,7 %, z wykształceniem policealnym, średnim zawodowym i ogólnym o 2,6 %.

Wykres nr 13: Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MP i P-01 z PUP Bytom

Udział osób pozostających bez pracy do 6 miesięcy wzrósł z 36,1% w 2006 r. do 50,4% w 2010 r. Osoby pozostające bez pracy od 6-12 miesięcy stanowiły w 2010 r. 17,3 %, a od 12-24 miesięcy 19,9%. Udział osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy zmniejszył się z 34,9% w 2006 r. do 12,4. Czas pozostawania bez pracy statystycznej osoby bezrobotnej skrócił się z 13,5 miesiąca w 2006 r. do 9,5 miesięcy w 2009 r.

Do Powiatowego Urzędu Pracy zgłoszonych zostało 5 099 ofert pracy, o 2 043 więcej niż w 2006 r. W ujęciu statystycznym miesięczna liczba ofert pracy wynosiła 424,9, tj. o 170,3 więcej niż w 2006 r. Średniorocznie na 1 ofertę pracy w 2010 r. przypadało 28,1 osób (w 2006 r. – 44 osoby). Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby osób bezrobotnych oraz ilości ofert pracy według zawodów.

Tabela nr 11: Zawody najczęściej występujące wśród bezrobotnych

Zawody najczęściej występujące wśród bezrobotnych			
31.12.2006 r.		31.12.2010 r.	
nazwa zawodu	liczba bezrobotnych	nazwa zawodu	liczba bezrobotnych
razem, w tym m.in.:	12 341	razem, w tym m.in.:	9 879
sprzedawca	1 097	sprzedawca	746
sprzątaczką	356	krawiec	252
krawiec	345	ślusarz	249
ślusarz	342	górnik eksploatacji podziemnej	234
górnik eksploatacji podziemnej	312	sprzątaczką	200
kucharz	283	kucharz	194
asystent ekonomiczny	248	technik ekonomista	173
pracownik biurowy	220	murarz	155
murarz	180	technik prac biurowych	127
robotnik budowlany	108	robotnik budowlany	122

źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MP i P-01 z PUP Bytom

Tabela nr 12: Zawody najczęściej występujące w ofertach pracy

Zawody najczęściej występujące w ofertach pracy			
31.12.2006 r.		31.12.2010 r.	
nazwa zawodu	liczba ofert pracy	nazwa zawodu	liczba ofert pracy
razem, w tym m.in.:	3 056	razem, w tym m.in.:	5 099
Pracownik biurowy	388	Robotnik gospodarczy	841
Sprzedawca	216	Pracownik biurowy	555
Robotnik gospodarczy	189	Sprzedawca	244
murarz	147	Sprzątaczką	244
Pracownik ochrony mienia i osób	92	Robotnik budowlany	159
Robotnik drogowy	82	Pracownik ochrony mienia i osób	121
Robotnik budowlany	77	Murarz	120
sprzątaczką	73	Robotnicy przy pracach prostych	100
Kierowca autobusu	72	Telemarketer	82
Kierowca samochodu ciężarowego	70	Kierowca samochodu ciężarowego	79

źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MP i P-01 z PUP Bytom i Sprawozdania z działalności PUP w Bytomiu

Powiatowy Urząd Pracy realizował szereg przedsięwzięć mających na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych i przeciwdziałanie bezrobociu, które finansowane były z Funduszu Pracy, środków PFRON i Europejskiego Funduszu Społecznego, łącznie wydatkowano kwotę 20 193,41 tys. zł.

Do przedsięwzięć tych należały przede wszystkim:

- ❑ staże zawodowe, którymi objęto 1 262 osoby,
- ❑ prace interwencyjne, w ramach których objęto 11 osób,
- ❑ roboty publiczne, w których wzięło udział 460 osób,
- ❑ refundacje kosztów dojazdu, z których skorzystało 730 osób,
- ❑ jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, wsparcia finansowego udzielono 176 osobom,
- ❑ doposażenie i wyposażenie stanowisk pracy, programem objęto 101 osób,
- ❑ prace społecznie użyteczne wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku, którymi objęto 428 osób,
- ❑ dodatki aktywizacyjne dla 580 osób, które z własnej inicjatywy podjęły zatrudnienie,
- ❑ refundacje kosztów opieki nad dzieckiem do 7 lat, z których skorzystało 27 osób,
- ❑ zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego osobie niepełnosprawnej, tj. 1 osobie.

W ramach środków finansowych pozyskanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację zadań związanych z aktywną polityką rynku pracy oraz integracją zawodową i społeczną, realizowano projekty Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki⁴, w tym:

- ❑ projekt „Gotowi do pracy”,
- ❑ projekt „Stawiamy na profesjonalność II”,
- ❑ projekt „Rynek pracy Bytomia. Szanse i zagrożenia u progu XXI wieku”.

Europejski Fundusz Społeczny

Ponadto Powiatowy Urząd Pracy podejmował działania na rzecz partnerstwa lokalnego, w tym przede wszystkim⁵:

- ❑ zajęcia dla Klubu Integracji Społecznej,
- ❑ współpraca ze szkołami z terenu Bytomia,
- ❑ zajęcia zorganizowane w Areszcie Śledczym dla osób przewidzianych do zwolnień warunkowych,
- ❑ zorganizowano targi edukacji i targi pracy,
- ❑ uczestnictwo w konferencji dla nauczycieli Centrum Kształcenia Praktycznego oraz konferencji regionalnej, zorganizowanej przez Delegaturę Kuratorium Oświaty w Bytomiu, uruchomiono projekt Centrum Informacyjno-Konsultacyjne „Zielona Linia”.

3.3 Infrastruktura techniczna i usługi komunalne

3.3.1 Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Zadania związane z infrastrukturą wodociągową i kanalizacyjną na terenie naszego miasta realizowane są przez Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., której właścicielem w 100% jest Gmina Bytom. Zadania spółki obejmują zaopatrzenie miasta w wodę i sprzedaż wody odbiorcom, odbiór i oczyszczanie ścieków oraz eksploatację: sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, oczyszczalni ścieków i obiektów infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. W ramach spółki prowadzone są także prace remontowe, modernizacje sieci, inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz eksploatacja składowiska odpadów komunalnych.

Producentem i hurtowym dostawcą wody przeznaczonej do spożycia jest Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach. Woda transportowana jest siecią rurociągów magistralnych do sieciowych zbiorników wyrównawczych. Na koniec roku długość sieci wodociągowej wynosiła 411,7 km z czego 73,6% stanowiła sieć rozdzielcza.

⁴ Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy za rok 2009; Bytom, luty 2010 r., str. 103, 132-142

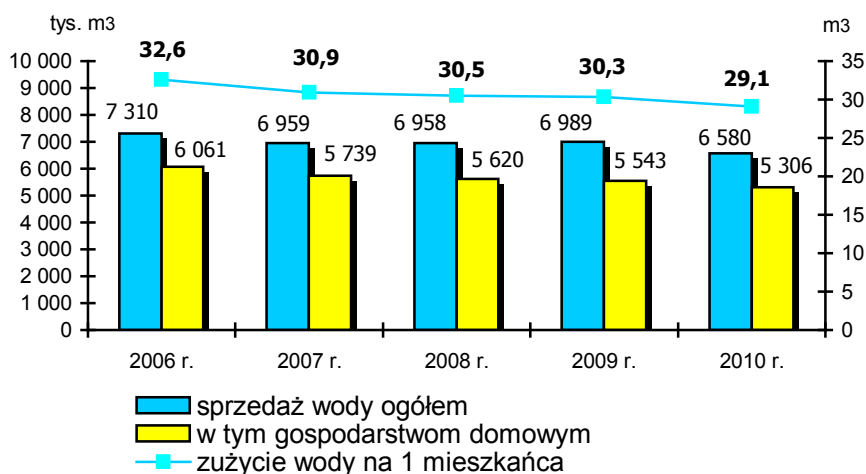
⁵ Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy za rok 2009; Bytom, luty 2010 r., str. 143-162

Tabela nr 13: Wybrane dane dotyczące gospodarki wodociągowej w Bytomiu

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na:				
		31.12. 2006 r.	31.12. 2007 r.	31.12. 2008 r.	31.12. 2009 r.	31.12. 2010 r.
Długość sieci wodociągowej, w tym:	km	377,7	406,7	407,2	408,1	411,7
- sieci magistralnej	km	12,7	12,7	12,7	12,7	12,6
- sieci rozdzielczej	km	278,3	296,9	297,0	297,8	303,1
- podłączeń	km	86,7	97,1	97,5	97,6	96,0
Sprzedaż wody, w tym:	tys. m ³	7 309,96	6 958,85	6 957,79	6 989,02	6 579,97
- dla gospodarstw domowych	tys. m ³	6 061,20	5 738,68	5 619,78	5 542,72	5 305,87
- dla pozostałych odbiorców	tys. m ³	1 248,76	1 220,17	1 338,01	1 446,30	1 274,10
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	32,6	30,9	30,5	30,3	29,2
Liczba awarii sieci wodociągowej	ilość	560	559	554	909	676

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BPK Sp. z o.o. w Bytomiu

Wykres nr 14 : Zużycie wody w mieście

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BPK Sp. z o.o. w Bytomiu

Z roku na rok obserwuje się systematyczny spadek zapotrzebowania na wodę w gospodarstwach domowych i w okresie ostatnich 5 lat uległo ono zmniejszeniu aż o 755,33 tys. m³. W 2010 r. maleje również zapotrzebowanie na wodę u pozostałych odbiorców, w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyło się ono o 172,2 tys. m³, natomiast w stosunku do 2006 r. wzrosło o 25,3 tys. m³. Zapotrzebowanie na wodę w przeliczeniu na jednego mieszkańca obniżyło się o 3,4 m³ w stosunku do 2006 r.

W okresie 12 miesięcy odnotowano 676 awarii sieci wodociągowej. W celu likwidacji usterek przeprowadzono remonty sieci, w ramach których wykonano awaryjne wymiany wodociągów i podłączeń, a także wymiany zasuw i hydrantów, oraz wymiany lub naprawy wodomierzy na łączną kwotę 2 542,2 tys. zł.

W zakresie sieci wodociągowej wykonano:

- ❑ budowę 286,1 mb nowych sieci wodociągowych,
- ❑ budowę 352,0 mb nowych podłączeń wodociągowych,
- ❑ wykupiono 339,5 mb sieci wodociągowej,
- ❑ przebudowę sieci wodociągowej w rejonie Śródmieścia „AGORA” – 737,5 mb,
- ❑ budowę sieci wodociągowej ul. Radosna – 168 mb oraz 74 mb podłączeń.

Tabela nr 14: Wybrane dane dotyczące gospodarki ściekowej w Bytomiu

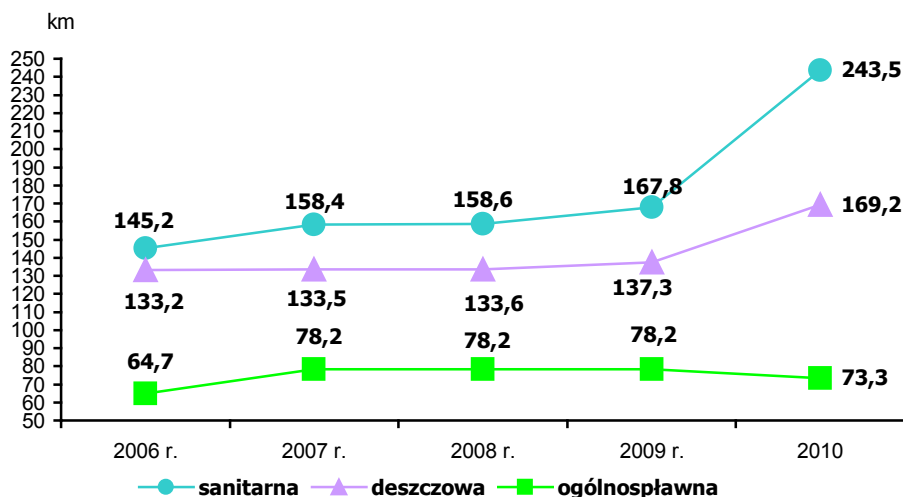
Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na:				
		31.12. 2006 r.	31.12. 2007 r.	31.12. 2008 r.	31.12. 2009 r.	31.12. 2010 r.
Długość sieci kanalizacyjnej, w tym:	km	395,3	431,5	431,8	449,1	560,2
- sanitarnej	km	145,2	158,4	158,6	167,8	243,5
- deszczowej	km	133,2	133,5	133,6	137,3	169,2
- ogólnospławnej	km	64,7	78,2	78,2	78,2	73,3
- podłączeń	km	52,2	61,4	61,4	65,8	74,2
Liczba oczyszczalni ścieków*	obiekt	4	4	4	3	3
Przepustowość oczyszczalni	m ³ /d	51 840	51 840	51 840	51 500	51 500
Ścieki odprowadzone miejską siecią kanalizacyjną, w tym:	tys. m ³	7 070,69	6 698,36	6 734,21	6 654,46	6 356,78
- z gospodarstw domowych	tys. m ³	5 829,30	5 515,02	5 469,18	5 398,33	5 173,03
- od pozostałych odbiorców	tys. m ³	1 241,39	1 183,34	1 265,03	1 256,13	1 183,75
Liczba awarii sieci kanalizacyjnej	ilość	39	58	89	120	138

* bez oczyszczalni „Stolarzowice” i „W.O.R.D.” – ze względu na małą przepustowość oraz od czerwca 2009 r. bez oczyszczalni Rozbark – z powodu zlikwidowania

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BPK Sp. z o.o.

System sieci kanalizacyjnej miasta obejmuje sieci: sanitarną, deszczową, ogólnospławną oraz podłączenia do budynków. Długość sieci kanalizacyjnej eksploatowanej przez BPK Sp. z o.o. wynosiła 560,2 km i zwiększyła się w stosunku do 2006 r. o 164,9 km.

Wykres nr 15: Długość sieci kanalizacyjnej

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BPK Sp. z o.o.

Miejski system oczyszczania ścieków obejmuje 3⁶ oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne, które posiadają pozwolenia wodno-prawne. W ostatnim okresie łączna ilość odprowadzonych ścieków wynosiła 6 356,78 m³, tj. o 713,91 tys. m³ mniej niż w 2006 r. Zdecydowana większość ścieków pochodzi z gospodarstw domowych, tj. 81,4%. W 2010 r. przeprowadzono remonty urządzeń i obiektów na oczyszczalni ścieków Miechowice i Centralnej na kwotę 577,9 tys. zł.

W omawianym okresie odnotowano 138 awarii oraz przeprowadzono remonty: 228 sztuk studni kanalizacji sanitarnej, 35 sztuk studni kanalizacji deszczowej, 375,5 mb sieci kanalizacji sanitarnej

⁶ Bez oczyszczalni Stolarzowice i oczyszczalni W.O.R.D. – ze względu na małą przepustowość oraz od czerwca 2009 r. bez oczyszczalni Rozbark – z powodu zlikwidowania

wraz z przyłączami przy ul. Zamenhoffa oraz wymianę sieci kanalizacyjnej w ul. Modrzewskiego wraz z przełączeniem szkoły, na które wydatkowano ogółem 1 044,1 tys. zł.

Poza remontami sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, podejmowane były działania inwestycyjne w ramach realizacji projektu „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Bytom”.

W zakresie sieci kanalizacyjnej wykonano:

- ❑ przebudowę kanalizacji sanitarnej,
- ❑ budowę rurociągu tłocznego,
- ❑ budowę kanału deszczowego,
- ❑ budowę sieci kanalizacji deszczowej,
- ❑ budowa sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączeniami,
- ❑ wykupiono 463m sieci kanalizacyjnej.

W zakresie sieci oczyszczalni ścieków wykonano:

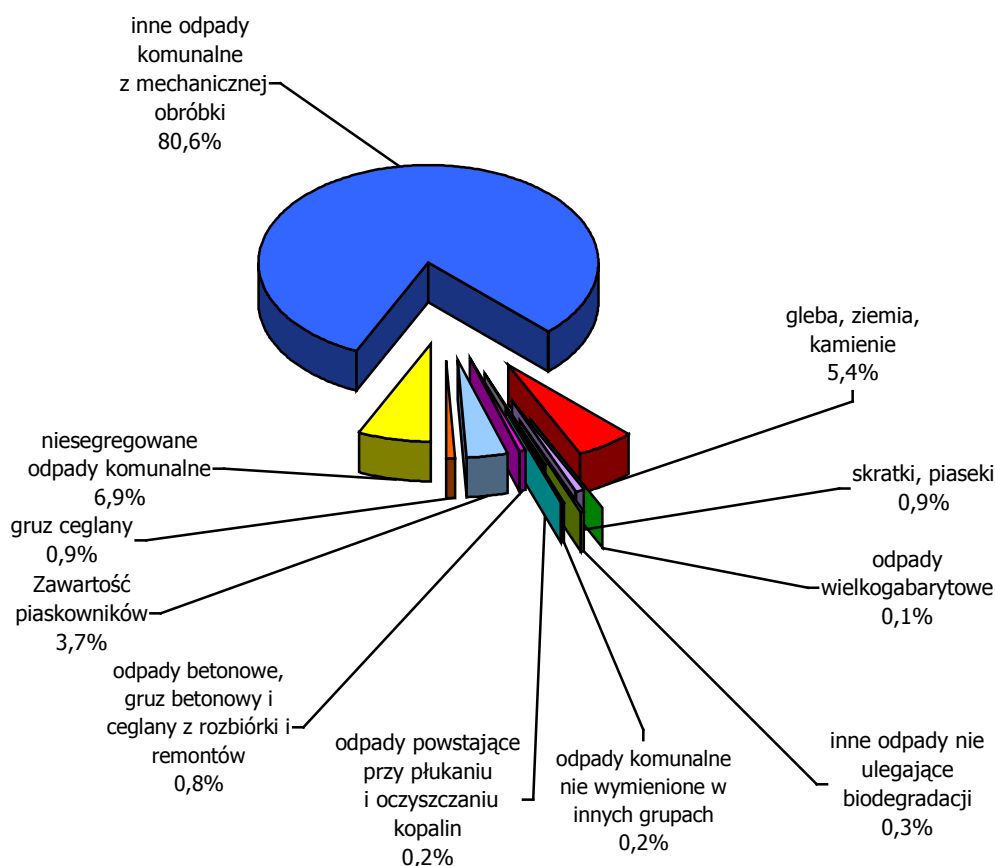
- ❑ montaż nowych mieszadeł i kraty schodkowej na Oczyszczalni Ścieków Centralna,
- ❑ zabudowę sofstartów do rozruchu rotorów na Oczyszczalni Ścieków Centralna.

3.3.2 Gospodarka odpadami komunalnymi i oczyszczanie miasta

Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. prowadzi działalność polegającą na unieszkodliwianiu i odzysku odpadów na „składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne” zlokalizowanym w Bytomiu przy Al. Jana Pawła II. W 2010 r. na tym składowisku wykonano remont i konserwację pomp, remont rozdzielni oraz remont kompaktora na kwotę 22 tys. zł.

Podjęto decyzję o budowie kolejnej kwatery składowiska. W ramach budowy III kwatery w 2010 r. wykonano I część zadania, czyli roboty ziemne. Kwatera będzie miała pojemność 390 tys.m³.

Wykres nr 16: Struktura odpadów przyjętych na składowisko

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BPK Sp. z o.o. w Bytomiu

3.3.3 Ciepłownictwo

Głównym producentem energii ciepłej w mieście jest Fortum Bytom S.A., natomiast zadania w zakresie dostarczenia energii ciepłej dla celów grzewczych oraz ciepłej wody użytkowej w obszarze Miasta Bytom oraz Miasta Radzionków, wykonuje Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. (PEC Sp. z o.o.).

Spółka zarządzała siecią ciepłą o długości 114,8 km, z tego sieć ciepłownicza stanowiła 56,7%, a zewnętrzna instalacja odbiorcza 43,3%. Poza tym spółka prowadziła eksploatację 3 kotłowni o łącznej mocy 0,758 MW, w tym 2 lokalnych i 1 zdalaczynnej.

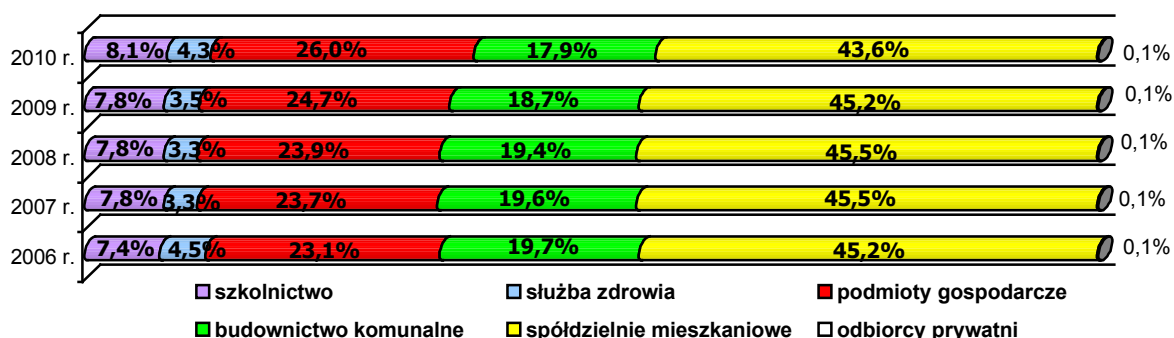
Tabela nr 15: Podstawowe dane dot. infrastruktury ciepłej PEC Sp. z o.o.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na:				
		31.12. 2006 r.	31.12. 2007 r.	31.12. 2008 r.	31.12. 2009 r.	31.12. 2010 r.
Długość sieci ciepłej, w tym:	km	117,4	117,5	123,1	112,8	114,8
- sieć ciepłownicza	km	66,5	66,5	72,1	63,1	65,1
- zewnętrzna instalacja odbiorcza	km	50,9	51,0	51,0	49,7	49,7
Liczba kotłowni ogółem, w tym:	ilość	6	6	5	5	3
- kotłownie lokalne	ilość	3	3	2	2	2
- kotłownie zdalaczynne	ilość	3	3	3	3	1
Wielkość produkcji energii ciepłej z własnych źródeł ciepła ogółem, w tym:	GJ	9 276	8 673	7 433	5 911	6 259
- z kotłowni lokalnych	GJ	3 258	3 016	2 485	1 469	1 479
- z kotłowni zdalaczynnych	GJ	6 018	5 657	4 948	4 442	4 780
Liczba węzłów ciepłych ogółem, w tym:	ilość	219	226	228	232	243
- grupowe węzły ciepne	ilość	63	65	65	64	72
- indywidualne węzły ciepne	ilość	151	156	158	163	166
- automatyczne pompy strumienicowe	ilość	5	5	5	5	5

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PEC Sp. z o.o. w Bytomiu

W 2010 r. nastąpił wzrost produkowanej energii ciepłej, pochodzącej ze źródeł własnych PEC Sp. z o.o. Większość energii ciepłej, tj. 76,4% pochodziło z kotłowni zdalaczynnej o łącznej mocy 0,30 MW.

Wykres nr 17: Struktura odbiorców PEC Sp. z o.o. według zamówionej mocy ciepłej

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PEC Sp. z o.o.

Wielkość zamówionej przez odbiorców mocy ciepłej również uległa zwiększeniu, tj. z 221,79 MW w 2009 r. do 226,21 MW w 2010 r. Natomiast na przełomie ostatnich 5 lat, wielkość mocy ciepłej zmniejszyła się z 237,10 MW do 226,21 MW, tj. o 4,6%. Największymi odbiorcami ciepła były niezmiennie spółdzielnie mieszkaniowe zarządzające wielorodzinnymi budynkami mieszkalnymi.

W 2010 r. łączna powierzchnia lokali centralnie ogrzewanych wynosiła 2 155,9 tys. m², natomiast łączna powierzchnia lokali objętych dostawą ciepłej wody użytkowej – 802,4 tys. m².

W ramach inwestycji służących poprawie efektywności działania systemu ciepłowniczego wykonano m. in.:

- budowę przyłącza sieci ciepłowniczej do budynku: Centrum Handlowego AGORA, Ośrodka Sportu i Rekreacji przy ul. Parkowej 1, oraz do budynków mieszkalnych przy ul. Piekarskiej, Powstańców Warszawskich, Wrocławskiej, Kwietniewskiego i pl. Kościuszki,
- budowę osiedlowej sieci ciepłowniczej: od węzła ciepłego w budynku OSiR do skrzyżowania ulic Jainty-Webera oraz na pl. Kościuszki,
- przebudowę sieci ciepłowniczych w zakresie wymiany izolacji termicznych,
- montaż ciepłomierzy z przetwornikiem przepływu,
- zabudowa pomp,
- budowa węzłów ciepłych przy ulicach: Palińskiego, Karpackiej, Wrocławskiej, Powstańców Warszawskich, Powstańców Śląskich oraz pl. Kościuszki,
- zabudowa płytowych wymienników ciepła,
- przeponowe naczynia wzbiornicze,
- likwidację piecowych systemów ogrzewania i budowa sieci ciepłowniczej oraz węzła ciepłego przy ul. Palińskiego,
- przebudowę układów pompowych w grupowych węzłach ciepłych z zastosowaniem energooszczędnych pomp nowej generacji,
- remont sieci ciepłowniczych w parku im. Kachla, rejonie ulic: Łużyckiej i Tarnogórskiej, Bytomiu – Karbiu, Miechowicach i Stroszku,
- remont odcinka sieci ciepłowniczej i przyłącza do budynku Szkoły Podstawowej nr 33 przy ulicy Matki Ewy,
- remont napowietrznych sieci ciepłowniczych w zakresie przygotowania do izolacji – IV etap,
- remont układu automatycznej regulacji przy ulicach: Kolejowej, Tarnogórskiej, w Bytomiu – Stroszku, Miechowicach i Szombierkach,
- remont zewnętrznej instalacji odbiorczej przy ulicach: Wrocławskiej, Chełmońskiego, Tarnogórskiej, Szymały i w Bytomiu-Szombierkach,
- remont grupowego węzła ciepłego przy ulicach: Kolejowej oraz w Bytomiu-Szombierkach, Miechowicach i Stroszku,
- remont konstrukcji sieci ciepłowniczej przejścia nad torami kolejowymi na wejściu sieci w stronę EC Szombierki,
- remont armatury na sieci ciepłowniczej przy ulicy Hłonda,
- remont wymienników w grupowym węźle ciepłym na pl. Pokoju oraz przy ulicy Francuskiej,
- remont pomieszczeń grupowych i socjalnych w grupowym węźle ciepłym w Bytomiu-Szombierkach i Stroszku,
- remont pomieszczeń wymienników usytuowanych w grupowym węźle ciepłym przy ulicy Bema,
- remont rozdzielni oświetleniowej w grupowym węźle ciepłym przy ulicy Wyzwolenia,
- remont armatury na zewnętrznej instalacji odbiorczej przy ulicach: Francuskiej i Felińskiego,
- remont instalacji oświetleniowej przy ulicach: Wyzwolenia i Bema,
- remont kładki sieci ciepłowniczej nad drogą krajową nr 4.

3.3.4 Gazownictwo

Na terenie Bytomia eksploatację sieci gazowej prowadzi Górnosłaska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. w Zabrze – Rozdzielnia Gazu w Bytomiu. Długość sieci gazowej (bez przyłączy) w mieście na koniec 2010 r. wynosiła 276,1 km.

Podstawowe dane dot. sieci gazowej w mieście przedstawia poniższa tabela.

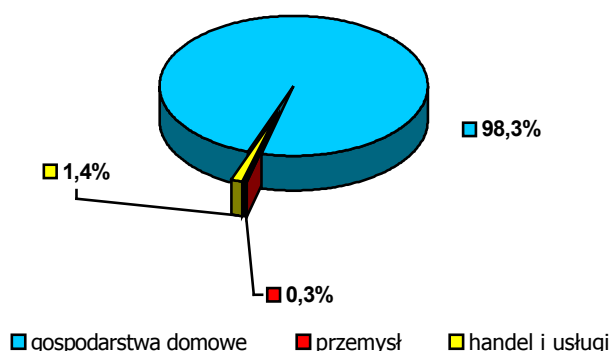
Tabela nr 16: Podstawowe dane dot. sieci gazowej w Bytomiu

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na:				
		31.12. 2006 r.	31.12. 2007 r.	31.12. 2008 r.	31.12. 2009 r.	31.12. 2010 r.
Liczba użytkowników gazu ogółem, w tym:	ilość	55 307	54 948	54 212	53 903	53 673
- gospodarstw domowych	ilość	54 333	54 066	53 322	53 021	52 770
Zużycie gazu ogółem, w tym:	tys. m ³	29 696	27 643	26 526	27 590	29 600
- w gospodarstwach domowych	tys. m ³	18 035	16 809	15 830	16 772	17 764

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GSG Sp. z o.o. w Zabrze i PGNiG Gazowni Zabrzeńskiej.

Liczba odbiorców gazu w odniesieniu do 2006 r. spadła o 1 634 użytkowników. Zdecydowany udział w ich strukturze stanowiły gospodarstwa domowe, co obrazowo prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 18: Struktura użytkowników gazu

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGNiG Gazowni Zabrzeńskiej.

Zużycie gazu w Bytomiu w 2010 r. wzrosło w stosunku do roku poprzedniego o 210 m³. W porównaniu do 2006 r. natomiast odnotowano spadek ilości sprzedanego gazu ogółem o 96 m³, a w przypadku gospodarstw domowych wystąpił spadek zapotrzebowania na paliwo gazowe o ok. 271 m³.

Na terenie miasta przeprowadzono kilka ważniejszych remontów gazociągów, m.in. w ulicach Świętochłowickiej, Pułaskiego, Powstańców Warszawskich, Wrocławskiej.

Inwestycje w zakresie wymiany sieci gazowej wykonano m. in. w ulicach: Bernardyńskiej, Ligęzy, Grota Roweckiego, Wyczółkowskiego, Królowej Jadwigi, Rydza Śmigłego, Kraszewskiego, Worpie, Frenzla, Wrocławskiej-Powstańców Śląskich, Orzegowskiej i pl. Akademickim.

3.3.5 Telekomunikacja

Potrzeby mieszkańców w zakresie telekomunikacji zaspokaja telefonia przewodowa i bezprzewodowa.

W zakresie telefonii przewodowej usługi telekomunikacyjne świadczą operatorzy: Telekomunikacja Polska S.A. i Netia S.A.

W mieście dostępne są usługi wszystkich operatorów sieci bezprzewodowej działających na terenie naszego kraju, tj. Polskiej Telefonii Cyfrowej Sp. z o.o. (sieć ERA i HEYAH), Polskiej Telefonii Komórkowej Centertel Sp. z o.o. (sieć ORANGE), Polkomtel S.A. (PLUS GSM) oraz P4 Sp. z o.o., która jest operatorem sieci PLAY.

W 2010 r. na terenie miasta znajdowały się:

- ❑ 2 salony firmowe i 1 autoryzowany salon sprzedaży sieci ORANGE.
- ❑ 4 sklepy firmowe sieci ERA.
- ❑ 2 salony firmowe i 2 autoryzowane punkty sprzedaży sieci PLAY.
- ❑ 5 autoryzowanych punktów sprzedaży sieci PLUS.

3.3.6 Komunikacja

Zarząd nad siecią dróg publicznych oraz nad drogami wewnętrznymi, stanowiącymi własność Gminy lub Skarbu Państwa nie oddanymi we władanie innym podmiotom, placami i ciągami pieszymi w granicach miasta Bytomia, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych, sprawuje jednostka budżetowa pod nazwą *Miejski Zarząd Dróg i Mostów* z siedzibą w Bytomiu.

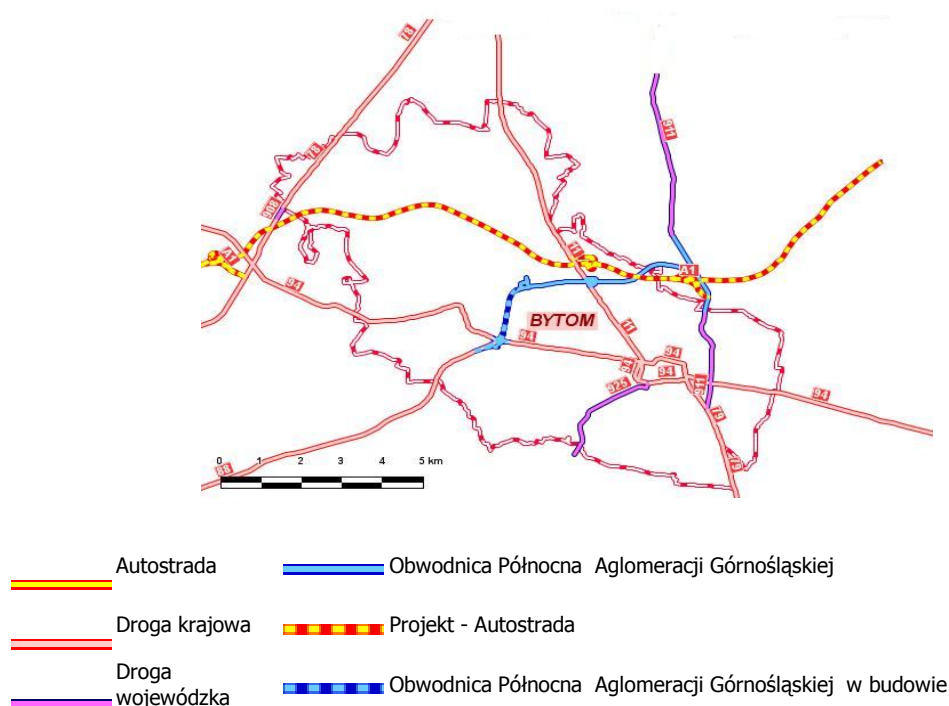
O dostępności komunikacyjnej Bytomia w dużej mierze decyduje transport drogowy. Bytom jest ważnym węzłem logistycznym z uwagi na przebiegające przez miasto drogi krajowe:

Fot. nr 4: Bytomski odcinek Obwodnicy Północnej Aglomeracji Górnośląskiej

- ❑ DK nr 4 (droga międzynarodowa E-40) relacji: Zgorzelec – Wrocław – Opole - Gliwice – Bytom – Katowice – Kraków – Rzeszów – Przemyśl;
- ❑ DK nr 11 relacji: Kołobrzeg – Koszalin – Piła – Poznań – Ostrów Wlkp. – Kluczbork – Lubliniec - Bytom;
- ❑ DK nr 78 relacji: Chałupki – Wodzisław Śl. - Rybnik – Gliwice – Bytom – Katowice - Pyrzowice - Siewierz – Zawiercie – Chmielnik;
- ❑ DK nr 79 relacji: Warszawa – Sandomierz – Kraków – Katowice – Bytom;
- ❑ DK nr 88 relacji: Strzelce Opolskie – Gliwice – Bytom;
- ❑ DK nr 94 relacji: Legnica – Wrocław – Opole – Bytom – Sosnowiec – Olkusz – Kraków.
- ❑ Dodatkowe połączenia zapewniają drogi wojewódzkie nr 911 oraz 925.

Mapa nr 2: Układ drogowy Bytomia

Sieć dróg w Bytomiu stanowią drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Długość dróg znajdujących się w granicach miasta wynosiła 251,95 km, w tym:

- ❑ Krajowe 29,51 km;
- ❑ Wojewódzkie 5,52 km;
- ❑ Powiatowe 56,35 km;
- ❑ Gminne 160,57 km;

W stosunku do 2009 r. długość dróg gminnych wzrosła o 5,88 km. Różnica pomiędzy 2009 r. a 2010 r. wynika z ustalenia nowego przebiegu istniejących dróg gminnych mocą Uchwały nr LXVI/935/10 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 lipca 2010 r. w sprawie ustalenia przebiegu istniejących dróg gminnych oraz włączenia nowych dróg mocą Uchwały nr LXVI/936/10 Rady Miejskiej w Bytomiu w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych.

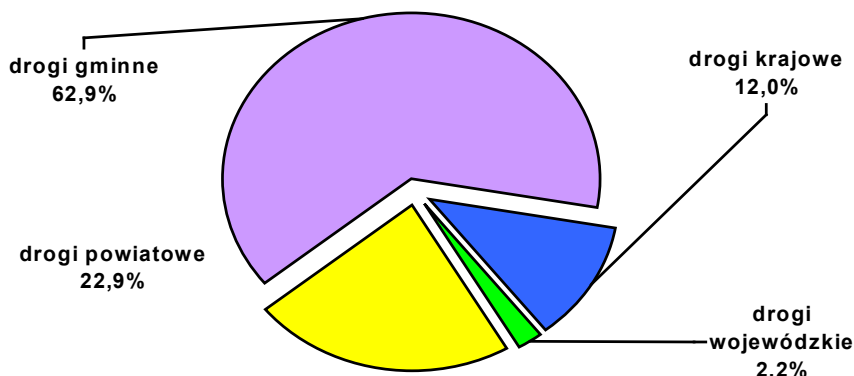
Do dróg gminnych zaliczono następujące ulice:

- ❑ Bobrecką,
- ❑ Maurycego Mochnackiego,
- ❑ Spółdzielców,
- ❑ Zygmunta Rostkowskiego,
- ❑ Letnią,
- ❑ Relaksową,
- ❑ Harcerską,
- ❑ Grzegorza Fitelberga,
- ❑ Generała Józefa Hallera,
- ❑ Pl. Generała Władysława Sikorskiego

Zdecydowaną większość sieci drogowej miasta stanowiły drogi gminne i powiatowe, których łączna długość wynosiła 216,92 km, tj. 86,1%.

Wykres nr 19: Struktura dróg w Bytomiu

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MZDiM w Bytomiu

Na infrastrukturę drogową miasta składały się następujące obiekty: 5 mostów, 19 wiaduktów, 5 kładek, 4 przejścia podziemne i 7 przepustów.

W ramach ważniejszych przedsięwzięć:

- ❑ przebudowano ulice Świętochłowicką i Łagiewnicką w Bytomiu,
- ❑ przebudowano ulicę Stolarzowicką od ulicy Rokitnickiej do ulicy Nowej,
- ❑ wyremontowano kładkę dla pieszych w ciągu ulic Wrocławskiej i Kolejowej,
- ❑ rozpoczęto budowę Bytomskiego odcinka Obwodnicy Północnej Aglomeracji Górnośląskiej (etap III).

Niesprzyjające warunki atmosferyczne oraz ciągły wzrost natężenia ruchu wszystkich pojazdów, w tym pojazdów ciężarowych o dużym tonażu, znacząco wpływają na deformacje nawierzchni zarówno jezdni jak i chodników. Remonty dróg, finansowane ze środków budżetu miasta w 2010 r. obejmowały 80,65 tys. m² powierzchni jezdni i chodników, z tego:

- ❑ na drogach gminnych, krajowych, wojewódzkich i powiatowych wyremontowano łącznie 72,23 tys. m² powierzchni jezdni, w tym wykonano remonty o większych powierzchniach na ulicach:
  - Frenzla 3 000 m²,
  - Grota Roweckiego 2 100 m²,
  - Hłonda 2 679 m²,
  - Kadłubka 1 107 m²,
  - Karola Miarki 1 900 m²,
  - Konstytucji 3 800 m²,
  - Kruszcowa 1 200 m²,
  - Nickla 1 455 m²,
  - Piłsudskiego 3 500 m²,
  - Powstańców Warszawskich 1 280 m²,
  - Reptowskiej 1 270 m²,
  - Wiejskiej 2 682 m²,
- ❑ na drogach krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych wyremontowano łącznie 8,42 tys. m² powierzchni chodników, w tym m.in. przy ul. Jainty, Moniuszki, Chrzanowskiego, pl. Sikorskiego.

Ponadto wykonano prace związane z zagospodarowaniem, kształtowaniem i eksploatacją gminnych terenów zieleni, placów zabaw, małej architektury, pomników i fontann, takie jak m.in.:

- ❑ zmodernizowanie placów zabaw przy ulicach Pocztowej-Technicznej, Romanowskiego-Świętochłowickiej oraz Placu Pokoju.
- ❑ wykonanie remontu elementów konstrukcyjnych murka wraz z nowymi nasadzeniami roślin,
- ❑ wykonanie rabaty oraz rzeźby z metalu kwiatów

- ❑ przebudowanie zieleni na Placach: Targalskiego, Sikorskiego, Rodła i Skwerze przy ul. Modrzewskiego,
- ❑ posadzenie 3 476 sztuk krzewów,
- ❑ wykonanie 1 ha nowych trawników,
- ❑ zrekultywowanie 2 500 m² trawników
- ❑ dokonanie pielęgnacji 146 sztuk drzew,
- ❑ wykarczowanie 58 sztuk pni drzew,
- ❑ usunięcie 4 ha podrostu i odbitek korzeniowych,

Na terenie miasta funkcjonowała Strefa Płatnego Parkowania, za którą odpowiedzialny był Miejski Zarząd Dróg i Mostów z siedzibą w Bytomiu. Opłatę za parkowanie umieszcza się w parkometrze bądź za pomocą telefonu komórkowego w strefie oznaczonej znakiem D-44 „strefa parkowania”. W strefie tej zabroniony jest postój pojazdu bez wniesienia opłaty, z wyjątkiem postoju pojazdów osób lub jednostek, dla których uznana została zerowa stawka opłaty, oraz postoju pojazdów komunikacji publicznej na wyznaczonych dla nich miejscach.

Zgodnie z uchwałą nr XLIX/708/09 Rady Miejskiej miasta Bytomia z dnia 29 lipca 2009 r., ustalono następujące stawki za postój w strefie płatnego parkowania:

❑ za pierwszą godzinę	- 1,50 zł,
❑ za drugą godzinę	- 1,80 zł,
❑ za trzecią godzinę	- 2,10 zł,
❑ za czwartą godzinę i każdą kolejną	- 1,50 zł.

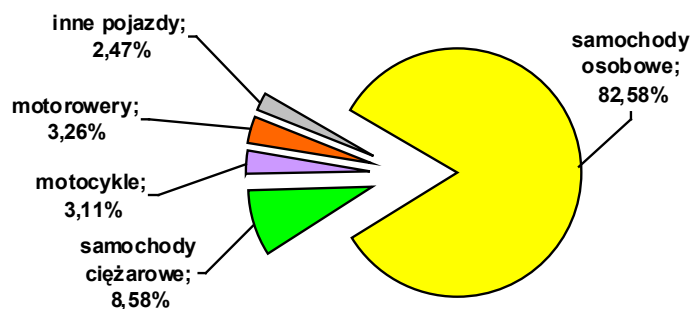

Fot. nr 5: Znak strefy płatnego parkowania

Dopuszcza się naliczanie opłat za odcinki czasu inne niż pełne godziny, przy czym minimalna opłata uiszczana w parkometrze wynosi 1,50 zł.

Systematycznie wzrasta liczba pojazdów zarejestrowanych na terenie Bytomia. Według stanu na koniec 2010 r., na terenie naszego miasta zarejestrowanych było 78 840 pojazdów, z czego 65 109 pojazdów to samochody osobowe. W stosunku do roku 2006 liczba pojazdów wzrosła o 16 617, tj. o 26,7%. W latach 2006–2010 nie wystąpiły istotne zmiany w strukturze pojazdów zarejestrowanych w Bytomiu.

Wykres nr 20: Struktura pojazdów zarejestrowanych w Bytomiu

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Komunikacji UM

Na terenie miasta funkcjonowało 7 stacji kontroli pojazdów oraz 30 ośrodków szkolenia kierowców. Uprawnienia do kierowania pojazdami uzyskało 5 361 osób, z czego:

❑ prawo jazdy	- 5 275 osób,
❑ międzynarodowe prawo jazdy	- 62 osoby,
❑ pozwolenia na tramwaj	- 24 osoby.

3.3.7 Transport publiczny

Komunikacja autobusowa i tramwajowa

Bytom posiada dobrze rozwiniętą sieć połączeń drogowych oraz torowych. Organizatorem komunikacji zbiorowej jest Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego w Katowicach. Teren Bytomia obsługiwany jest przez kilkunastu przewoźników z: Gliwic, Jaworzna, Katowic, Piekara Śląskich, Sosnowca, Świerklańca i Tychów.

Komunikację tramwajową na terenie całej aglomeracji realizują Tramwaje Śląskie S.A. Na terenie Bytomia zlokalizowana jest jedna z zajezdni tramwajowych, funkcjonująca w ramach Rejonu Komunikacyjnego nr 3 w Gliwicach.

Mieszkańcy mogli korzystać z 48 linii autobusowych o łącznej długości 297,1 km i 8 linii tramwajowych o łącznej długości torowisk 48,7 km, w tym:

- 42 linii autobusowych ponadlokalnych – w tym 3 linii przyspieszonych,
- 6 linii autobusowych lokalnych;
- 7 linii tramwajowych ponadlokalnych,
- 1 linii tramwajowej lokalnej.

Na terenie miasta usytuowane było 137 przystanków, w tym:

- autobusowych - 86,
- tramwajowych - 51,

Fot. nr 6: Zabytkowy tramwaj linii nr 38

Tabela nr 17: Dane na temat linii tramwajowych, autobusowych oraz przystanków na terenie Bytomia

Wyszczególnienie	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Komunikacja autobusowa	49	49	49	49	48
-ponadlokalna	44	44	43	43	42
-lokalna	5	5	6	6	6
Komunikacja tramwajowa	11	11	10	10	8
-ponadlokalna	8	8	7	7	7
-lokalna	3	3	3	3	1
Przystanki	152	153	132	132	137

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Referatu Inżynierii Komunalnej i Transportu UM

Górnośląska Kolej Wąskotorowa

Fot. nr 7 : Górnośląska Kolej Wąskotorowa

Od połowy XIX w. na terenie Bytomia funkcjonuje Górnośląska Kolej Wąskotorowa (GKW), której operatorem jest Stowarzyszenie Górnośląskich Kolei Wąskotorowych, posiadające licencję na wykonywanie transportu kolejowego. Przewozy kolejowe realizowane są na trasie: Bytom – Tarnowskie Góry – Miasteczko Śląskie, regularnie w okresie od czerwca do września, okazjonalnie w pozostałych miesiącach. Łącznie w 2010 r. przewieziono 8 tys. pasażerów.

Inni przewoźnicy

Stałe połączenia lotnicze krajowe i zagraniczne, a także połączenia czarterowe umożliwia znajdujący się w odległości ok. 20 km od Bytomia Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach. Największą ze wszystkich inwestycji, realizowanych przez ponad 16 lat funkcjonowania Górnośląskiego Towarzystwa Lotniczego S.A., jest oddany do użytku Terminal Pasażerski B, dzięki któremu na pyrzowickim lotnisku może zostać rocznie odprawionych do 3,6 mln pasażerów.

Komunikację pozamiejską realizuje także sieć linii autobusowych PKS, które zapewniają bezpośrednie połączenia z miastami, takimi jak m.in.: Częstochowa, Kielce, Kraków, Krosno, Kudowa-Zdrój, Opole, Zakopane, Sanok, Tarnów.

Połączenia autobusowe, w szczególności do krajów europejskich, takich jak: Austria, Belgia, Francja, Holandia, Luksemburg, Niemcy, Szwajcaria oraz Wielka Brytania zapewnia przystanek komunikacji międzynarodowej zlokalizowany w Bytomiu przy C.H. Plejada.

Sieć kolejowa PKP zapewnia stałe połączenia z miastami takimi jak, m.in.: Częstochowa, Gliwice, Katowice, Kraków, Lubliniec, Ostrów Wielkopolski, Poznań, Szczecin oraz Tarnowskie Góry.

3.4 Inwestycje w mieście

3.4.1 Realizacja inwestycji gminnych

Zadania inwestycyjne realizowane są przez gminę ze środków budżetu miasta oraz w oparciu o pozyskane środki zewnętrzne, w tym m.in. z funduszy Unii Europejskiej. W 2010 r. na terenie miasta realizowane były zadania, mające na celu poprawę stanu infrastruktury technicznej i drogowej oraz obiektów o charakterze edukacyjnym, sportowym i zdrowotnym, tj.:

Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Bytom

Przedsięwzięcie było realizowane bezpośrednio przez Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.

W 2010 r. zakończono realizację projektu. Prace w omawianym roku obejmowały następujące czynności:

- ❑ **w dzielnicy Śródmieście:**
  - przebudowa kanalizacji sanitarnej - 1,5 km i kanalizacji deszczowej - 1,2 km,
- ❑ **w dzielnicy Bobrek:**
  - budowę kanalizacji sanitarnej - 0,1 km,
  - przebudowa kanalizacji sanitarnej - 0,5 km i kanalizacji deszczowej - 0,7 km,
  - budowa pompowni,
  - modernizacja oczyszczalni ścieków;
- ❑ **w dzielnicy Karb:**
  - przebudowa kanalizacji sanitarnej - 5,8 km i kanalizacji deszczowej - 4,0 km,
  - budowa trzech pompowni,
  - przebudowa wodociągu - 13,1 km.
- ❑ **w dzielnicy Miechowice:**
  - przebudowa kanalizacji sanitarnej - 2,4 km i kanalizacji deszczowej - 0,7 km,
  - budowa dwóch pompowni,
  - przebudowa rowów i cieków - 1,9 km.
- ❑ **w dzielnicy Górniki - Stolarzowice:**
  - budowę kanalizacji sanitarnej - 42,1 km i kanalizacji deszczowej - 14,2 km,
  - budowę sześciu pompowni.

Całkowity koszt projektu wynosi 230,63 mln zł. W 2004 r. dla realizacji ww. projektu Gmina Bytom pozyskała ze środków Funduszu Spójności 49,60 mln euro (w przybliżeniu ok. 200 mln zł.). W 2010 r. wydatkowano 32,26 mln euro.

Budowa zespołu budynków mieszkalnych z mieszkaniami socjalnymi przy ul. Składowej w Bytomiu

Fot. nr 8: Budynek B przy ul. Składowej

W 2010 r. zakończono prace w budynku B i oddano do użytkowania, w ramach prac wykonano m.in.: roboty dekarские, roboty instalacyjne wody, kanalizacji i c.o., pomalowano ściany, osadzono stolarkę drzwiową. Prace w budynku A trwają, w minionym roku wykonano: roboty dekarские, roboty ogólnobudowlane, roboty instalacyjne wody, kanalizacji i c.o., osadzono stolarkę okienną i drzwiową.

Adaptacja budynku na Centrum Inicjatyw Społecznych na terenie miasta Bytomia

Na realizację zadania pozyskano dofinansowanie w ramach RPO WSL na lata 2007-2013. W ramach zadania wykonano roboty budowlano – montażowe, pokrycie dachu, instalacje c.o. i elektryczne na parterze budynku.

Modernizacja Izby Przyjęć oraz przebudowa pomieszczeń na potrzeby Pracowni Diagnostyki Obrazowej Szpitala Specjalistycznego Nr 1 w Bytomiu

Zakończono remont Izby Przyjęć oraz przebudowę pomieszczeń na potrzeby Pracowni Diagnostyki Obrazowej. Wykonano remont podjazdu dla karetek prowadzącego do Izby Przyjęć.

Termomodernizacja budynków Szpitala Specjalistycznego nr 1 w Bytomiu

W 2010 r. zakończono zadanie pn. „Termomodernizacja fragmentu południowo-wschodniego budynku nr 3 Szpitala”. Wykonano ocieplenie stropodachu wraz z przełożeniem pokrycia dachowego budynku nr 1 Szpitala Specjalistycznego nr 1 w Bytomiu.

Rozpoczęto termomodernizację następujących obiektów:

- ❑ budynku nr 5 w Szpitalu Specjalistycznym nr 1 w Bytomiu przy ul. Żeromskiego 7, etap 1 - docieplenie,
- ❑ budynku oddziału Obserwacyjno-Zakaźnego i Hepatologii Zakaźnej w Szpitalu Specjalistycznym nr 1 w Bytomiu przy al. Legionów 49, etap 1 - docieplenie,
- ❑ budynku nr 2 Szpitala Specjalistycznego nr 1 w Bytomiu.

Fot. nr 9: Izba przyjęć Szpitala Specjalistycznego nr 1

Dostosowanie obiektów i pomieszczeń Szpitala Specjalistycznego nr 1 w Bytomiu do wymogów fachowych i sanitarnych - budynek 1

Zakończono dostosowywanie i remont pomieszczeń na potrzeby Oddziału Chirurgii Ogólnej i Gastroenterologicznej na parterze budynku nr 1, przy ul. Żeromskiego 7 Szpitala Specjalistycznego nr 1 w Bytomiu.

Budowa bytomskiego odcinka Obwodnicy Północnej Aglomeracji Górnośląskiej – etap III

Roboty budowlane rozpoczęły się we wrześniu 2010 r. W ramach prac przygotowawczych zabezpieczono ogródki działkowe, wykonano wycinkę drzew i przystąpiono do robót ziemnych wraz z przebudową istniejącego uzbrojenia. Wartość inwestycji: 118,4 mln zł. W 2010 r. wydatkowano 21,7 mln zł.

Fot. nr 10: Ulica Świętochłowska i Łagiewnicka

Przebudowa ulic: Świętochłowskiej i Łagiewnickiej

Zakończono zakres rzeczowy i odebrano 30 lipca 2010 r. W ramach prac w minionym roku wykonano: krawężniki i wyspy rozdzielające jezdnię, roboty bitumiczne, chodniki i ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne oraz roboty związane z montażem nowego oznakowania.

Wartość inwestycji wynosi 34,3 mln zł. W 2010 r. wydatkowano 13,8 mln zł.

Przebudowa ul. Stolarzowskiej

Zakończono realizację I etapu – odcinek od ul. Rokitnickiej do skrzyżowania z ul. Felińskiego i Nową. Łączna wartość inwestycji: 6,13 mln zł, z tego w 2010 r. wydatkowano 2,29 mln zł.

Przebudowa stadionu miejskiego przy ul. Olimpijskiej w Bytomiu

Wykonano projekt modernizacji trybuny zachodniej i uzupełnienie istniejącego zadaszenia trybuny północnej oraz program funkcjonalno-użytkowy trybuny południowej i wschodniej, obiektu klubowego, parkingów i obiektów dodatkowych. Zakończono montaż 4 punktów elektronicznego systemu identyfikacji personalnej wejścia - wyjścia na stadionie, który podniesie jego standard oraz zapewni bezpieczeństwo kibicom. Łączna wartość inwestycji: 20,5 mln zł, z tego w 2010 r. wydatkowano 1,32 mln zł.

Fot. nr. 11 : Elektroniczny system identyfikacji personalnej

Modernizacja krytej pływalni przy ul. Parkowej 1

Zakończono prace związane z I i II etapem inwestycji, tj.: wymiana konstrukcji dachowej, wymiana wielkoformatowych okien od strony ul. Wrocławskiej, remont i termomodernizacja pokrycia dachowego oraz wymiana stolarki okiennej. Trwają prace związane z realizacją III etapu inwestycji, polegające na wymianie żelbetonowej misy basenu na misę ze stali nierdzewnej, wymianie instalacji uzdatniania wody, wykonaniu instalacji wentylacyjnej, ogrzewania, instalacji elektrycznej i oświetleniowej hali basenu, niezbędnych robót odtworzeniowych oraz zaprojektowaniu i wykonaniu systemu poziomowania płyty dennej pod nowobudowaną misę ze stali nierdzewnej. Łączna wartość inwestycji: 20,5 mln zł, w 2010 r. wydatkowano: 4,19 mln zł

Fot. nr 12: Kompleks sportowy „Torkacik”

Modernizacja kompleksu sportowego Torkacik w Bytomiu wraz z budynkiem biurowo-magazynowym

W minionym roku wyremontowano obiekt, w ramach prac wykonano: sztuczną nawierzchnię i modernizację boisk (nawierzchnie poliuretanowe wraz z odwodnieniem), 3 torową bieżnię o długości 60 metrów wraz z rozbiegiem do skoku w dal, boiska do siatkówki plażowej, trybuny i oświetlenie. Wyremontowany został również budynek biurowo - magazynowy. Łączna wartość inwestycji: 2,45 mln zł, w 2010 r. wydatkowano 2,38 mln zł.

Rewitalizacja zaniedbanych przestrzeni miejskich poprzez utworzenie „Kolorowych Podwórek”

Wykonano podwórkę przy Placu Pokoju. Zadanie zakończono. W ramach zadania planowano wykonać 10 podwórek, jednak z uwagi na brak możliwości pozyskania dofinansowania zewnętrznego w latach 2009 –2010 wykonano tylko 4 podwórka.

Trasy rowerowe nr 6 i 20 na terenie miasta Bytomia

Zakończono realizację tras rowerowych, w 2010 r. wykonano m.in.: Nawierzchnię tras, parkingi oraz oznakowanie, tablice informacyjno-pamiątkowe, w ramach działań promocyjnych wykonano mapki tras rowerowych, foldery promocyjne, publikację w prasie i informacje na stronie internetowej.

Budowa boiska szkolnego przy Szkole Podstawowej nr 43 w Bytomiu

Zadanie zostało zakończone. W ramach zadania wykonano drenaż oraz podbudowę pod nawierzchnię boiska. Położono nową nawierzchnię z masy poliuretanowej oraz zamontowano urządzenia sportowe. Łączna wartość inwestycji: 358 tys. zł, z czego w 2010 r. wydatkowano 342 tys. zł.

Budowa boiska szkolnego przy Szkole Podstawowej nr 6 w Bytomiu

Boisko zostało wybudowane. W ramach prac wykonano: drenaż i podbudowę pod nawierzchnię oraz rozbiórkę ogrodzenia. Wykonano skarpe i położono nawierzchnię z masy poliuretanowej oraz wykonano ogrodzenie zewnętrzne. Łączna wartość inwestycji: 383,5 tys. zł, w tym w 2010 r. 367 tys. zł.

Budowa boiska szkolnego przy Gimnazjum nr 8 w Bytomiu

W minionym roku wykonano: wykopy pod podbudowę, drenaż, podbudowę z betonu jamistego, chodniki przy boisku oraz zamontowano słupy odrodzeniowe oraz siatki. Łączna wartość: 392,5 tys. zł, w 2010 r. wydatkowano 304,4 tys. zł

Rozbudowa Domu Pomocy Społecznej „Wędrowiec”

Zakończono rozbudowę, w ramach której wykonano m.in.: elewację budynku oraz prace wykończeniowe, takie jak: montaż ścianek działowych, roboty tynkarskie, roboty posadzkarsko-okładzinowe wraz z montażem osprzętu oraz armatury, roboty zewnętrzne związane z zagospodarowaniem terenu: wykonanie parkingu, chodników oraz planowanie terenu. Łączna wartość inwestycji wynosi 4,17 mln zł. W 2010 r. wydatkowano 1,3 mln zł.

Budowa szkolnej hali widowiskowo-sportowej przy Zespole Szkół Specjalnych nr 3 w Bytomiu

Zakończono budowę hali, w ramach której wykonano m.in.: pokrycie dachowe, montaż ścianek zewnętrznych, montaż instalacji wentylacyjnej, prace wykończeniowe (montaż ścian działowych, schody, roboty tynkarskie, roboty posadzkarsko-okładzinowe), montaż wyposażenia sportowego hali wraz z siedziskami na widowni. Wartość inwestycji wynosi 2,82 mln zł. W 2010 r. poniesiono wydatki w wys. 2,33 mln zł.

Fot. nr 13 : Hala widowiskowo-sportowa przy Zespole Szkół Specjalnych nr 3

Modernizacja sali gimnastycznej przy II LO w Bytomiu

W 2010 r. przeprowadzono modernizację sali, w ramach której wykonano: montaż ścianek działowych, roboty tynkarskie i malarskie, roboty posadzkarsko-okładzinowe wraz z montażem nowej podłogi, montaż instalacji elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej, c.o. oraz oświetlenie. Wartość inwestycji: 620 tys. zł, w 2010 r. na realizację zadania wydatkowano 578,7 tys. zł.

3.4.2 Inne inwestycje w mieście

W okresie od stycznia do grudnia 2010 r. wydano łącznie 166 decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w tym m.in. dot.:

- ❑ rozbiórki hałdy przy ul. Jana Pawła II,
- ❑ rozbiórki hałd pokopalnianych przy ul. Niemcewicza,
- ❑ niepublicznej drogi dojazdowej przy ul. Zabrzeńskiej,
- ❑ 36 samodzielnych budynków mieszkalnych jednorodzinnych, 7 zespołów budynków jednorodzinnych, 2 budynków mieszkalnych wielorodzinnych o dwóch mieszkaniach oraz 4 budynków mieszkalnych wielorodzinnych o 3 i więcej mieszkaniach,
- ❑ budowy budynku myjni samochodowej przy ul. Chorzowskiej i Zabrzeńskiej,
- ❑ budowy 11 obiektów handlowo-usługowych,
- ❑ 15 budynków garaży oraz 9 zespołów garaży,
- ❑ 2 nowych sieci uzbrojenia terenu oraz 2 remontów sieci uzbrojenia terenu.

Ponadto w 2010 r. wydano 792 decyzji o pozwoleniu na budowę 799 obiektów, w tym m.in. dotyczących:

- ❑ obiektu sportu i rekreacji przy ul. Chorzowskiej,
- ❑ dobudowy sali gimnastycznej oraz rozbudowy basenu tj. pokoi noclegowo-turystycznych przy ul. Chorzowskiej 28 a
- ❑ 3 budynków biurowych,
- ❑ 53 budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz 4 budynków mieszkalnych wielorodzinnych o trzech i więcej mieszkaniach,
- ❑ 6 budynków handlowo-usługowych,
- ❑ 11 budynków garaży oraz 1 zespół garaży,
- ❑ 36 nowych sieci uzbrojenia terenu oraz 20 remontów i przebudowy sieci uzbrojenia terenu.

4. SFERA SPOŁECZNA

4.1 Zasoby mieszkaniowe w mieście

Na zasoby mieszkaniowe Bytomia składają się budynki komunalne, spółdzielcze, będące własnością osób prawnych i fizycznych oraz wspólnoty mieszkaniowe. W tabeli nr 18 przedstawiono dane dot. komunalnych zasobów mieszkaniowych za lata 2007-2010 r. a także dane dotyczące pozostałych opublikowań w Roczniku Statystycznym.

Tabela nr 18: Zasoby mieszkaniowe w Bytomiu

Wyszczególnienie	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Lokale mieszkalne:	72 279	72 343	72 406	_*
✓ w budynkach komunalnych	24 628	24 256	22 933	22 279
- w tym: we wspólnotach mieszkaniowych będących w zarządzie Zakładu Budynków Miejskich Sp. z o.o.	13 305	13 197	12 587	12 730
✓ w budynkach spółdzielczych	19 889	_*	_*	_*
✓ w budynkach osób prawnych	9 979	_*	_*	_*
✓ w budynkach osób fizycznych	24 085 ¹	_*	_*	_*
Powierzchnia użytkowa mieszkań (w tys. m²):	3 918,1	3 926,0	3 932,5	_*
✓ komunalnych	1 323,5	1 298,0	1 226,4	1 185,2
- w tym: wspólnoty mieszkaniowe będące w zarządzie Zakładu Budynków Miejskich Sp. z o.o.	727,7	732,8	692,9	693,6
✓ spółdzielczych	967,0	_*	_*	_*
✓ osób prawnych	476,1	_*	_*	_*
✓ osób fizycznych	1 519,8 ¹	_*	_*	_*
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m²:	x	x	x	
✓ 1 mieszkania	54,2	54,3	54,3	_*
✓ na 1 osobę	21,2	21,4	21,5	_*
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	2,6	2,5	2,5	_*
Budynki mieszkalne oddane do użytkowania (nowo wybudowane) ogółem, w tym:	30	37	35	_*
- mieszkalne wielomieszkaniowe	0	1	3	_*
- mieszkalne jednorodzinne	30	36	32	_*

¹ dane dotyczą właścicieli mieszkań w domach jednorodzinnych oraz w budynkach wielomieszkaniowych

* dane nie zostały opublikowane w Roczniku Statystycznym

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZBM Sp. z o.o. za lata 2007-2010 oraz danych z Rocznika Statystycznego za lata 2007-2009.

Zgodnie z danymi opublikowanymi w Roczniku Statystycznym przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Bytomiu w 2009 r. wynosiła 54,3 m² (w 2007 – 54,2 m²), natomiast na 1 osobę przypadało 21,5 m² (w 2007 r. – 21,2 m²). Od 2007 r. zmniejszyła się przeciętna liczba osób zamieszkujących 1 mieszkanie i w 2009 r. wynosiła 2,5. W 2009 r. oddano do użytkowania 3 nowe budynki wielomieszkaniowe zlokalizowane przy ul. Sandomierskiej 7 i 9 oraz przy ul. Wesołej 10, a w 2010 r. 3 budynki: ul. Karpacza 6-6a, ul. Składowa 19.

Komunalne zasoby mieszkaniowe

Komunalny zasób miasta obejmujący 1 014 budynków (bez Wspólnot Mieszkaniowych), w których znajdowało się 9 549 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 491,6 tys. m², w tym m.in.:

- 864 (9,0%) wolnostanów,
- 684 (7,2 %) lokali socjalnych,
- 20 (0,2 %) lokali o czynszu wolnym

zarządzany był przez Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o. w Bytomiu.

Ponadto komunalny zasób obejmował 1 239 lokali użytkowych o łącznej powierzchni 96,4 tys. m².

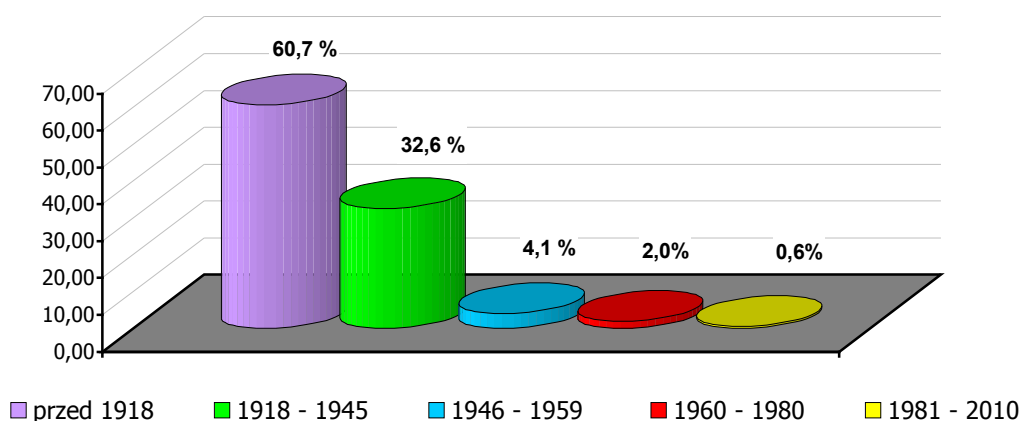
Tabela nr 19: Komunalne zasoby mieszkaniowe w Bytomiu w latach 2007-2010

Wyszczególnienie	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Liczba budynków mieszkalnych	1 215	1 123	1 074	1 014
Liczba lokali mieszkalnych, ogółem w tym m.in.:	11 323	11 059	10 346	9 549
- wolnostany	1 198	990	971	864
- lokale socjalne	674	754	711	684
- lokale o czynszu wolnym	75	87	23	18
Powierzchnia użytkowa mieszkań (w tys. m²)	595,8	565,2	533,5	491,6
Liczba lokali użytkowych	1 556	1 533	1 493	1 239
Powierzchnia lokali użytkowych (w tys. m²)	120,6	116,3	119,1	96,4

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZBM Sp. z o.o.

Z ogólnej liczby budynków komunalnych zlokalizowanych w Bytomiu, ok. 93 % wybudowanych zostało przed 1945 r., z tego 61 % przed rokiem 1918. Jedynie ok. 0,6 % budynków wzniesiono po 1981 r.

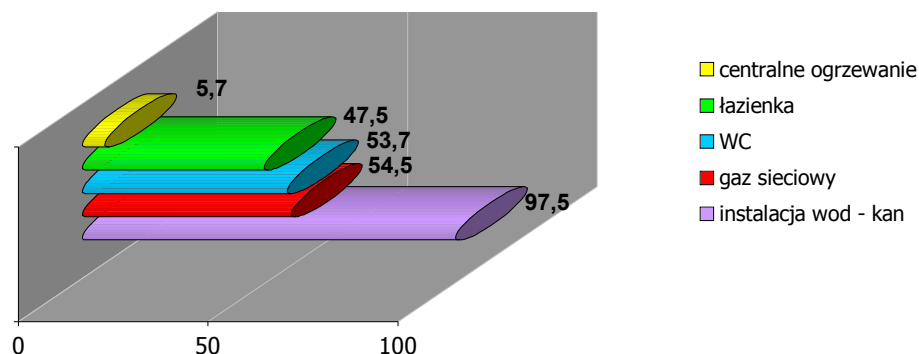
Wykres nr 21: Struktura wiekowa budynków komunalnych w Bytomiu /%/

źródło: opracowano na podstawie danych Zakładu Budynków Miejskich Sp. z o.o. w Bytomiu

Stan techniczny mieszkań komunalnych określany był w ok. 7% jako dobry, w ok. 58% jako stan zadowalający, a w ok. 35% jako zły i bardzo zły. Z uwagi na zły stan techniczny wyburzono 1 oficynę wybudowaną w 1900 r., zlokalizowaną przy ul. Witosa 27, w której znajdowało się 1 mieszkanie (37,52 m²) i 1 lokal użytkowy (172,17m²).

Wykres nr 22: Wyposażenie mieszkań komunalnych (bez wspólnot mieszkaniowych) w infrastrukturę techniczną /%]

źródło: opracowano na podstawie danych Zakładu Budynków Miejskich Sp. z o.o. w Bytomiu.

Wspólnoty mieszkaniowe

Na dzień 31.12.2010 r. na terenie Bytomia istniało 955 Wspólnot Mieszkaniowych znajdujących się w zarządzie ZBM Sp. z o.o. w Bytomiu. W budynkach wspólnot znajdowało się 12.730 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 693,65 tys. m², w tym m.in.:

- 7 077 lokali własnościowych,
- 308 wolnostanów,
- 40 lokali socjalnych,
- 1 lokal o czynszu wolnym

oraz 926 lokali użytkowych o powierzchni użytkowej 68,0 tys. m².

Tabela nr 20: Wspólnoty Mieszkaniowe w Bytomiu w latach 2007-2010

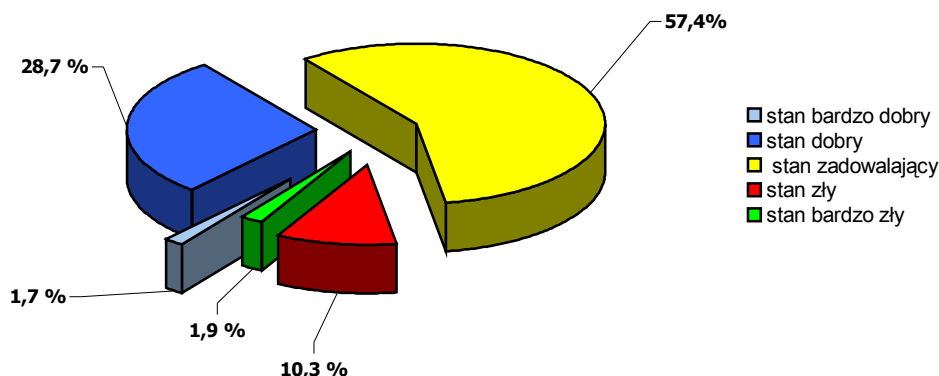
Wyszczególnienie	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Liczba Wspólnot Mieszkaniowych (w zarządzie ZBM Sp. z o. o.)	985	965	939	955
Liczba lokali mieszkalnych, ogółem w tym m.in.:	13 305	13 197	12 587	12 730
- lokale własnościowe	5 372	6 094	6 449	7 077
- wolnostany	332	205	229	308
- lokale socjalne	49	47	25	40
- lokale o czynszu wolnym	28	4	17	1
Powierzchnia użytkowa mieszkań (w tys. m²)	727,7	732,8	692,8	693,6
Liczba lokali użytkowych	946	932	909	926
Powierzchnia lokali użytkowych (w tys. m²)	74,2	71,9	68,8	68,0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZBM Sp. z o.o.

Wśród budynków mieszkalnych wspólnot mieszkaniowych 63,1 % to budynki wybudowane do 1945 r., 32,7 % w latach 1946-1980, a 4,2 % w latach 1981-2010.

**Wykres nr 23 : Struktura budynków Wspólnot Mieszkaniowych w 2010 r.
według stanu technicznego**

Źródło: opracowano na podstawie danych Zakładu Budynków Miejskich Sp. z o.o. w Bytomiu.

Stopień wyposażenia mieszkań należących do wspólnot mieszkaniowych w podstawowe instalacje i urządzenia sanitarne prezentują dane zawarte tabeli nr 21.

Tabela nr 21: Stopień wyposażenie technicznego lokali mieszkalnych we Wspólnotach Mieszkaniowych (w %)

Wyszczególnienie	Mieszkania we Wspólnotach Mieszkaniowych (w %)
Instalacja wodno-kanalizacyjna	95,0
Łazienka	84,0
W.C.	89,0
Gaz sieciowy	90,0
Ciepła woda	3,0
C.O.	29,0

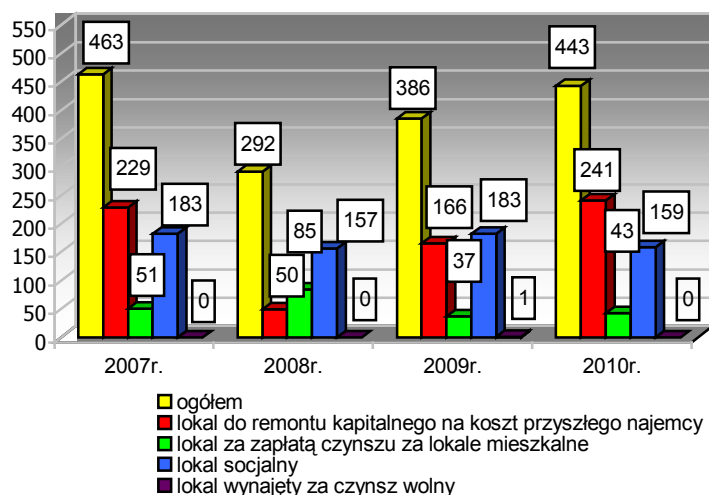
źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZBM Sp. z o.o.

Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych

W latach 2007-2010 złożono 5 098 wniosków o przyznanie lokalu mieszkalnego, z tego w 2010 r. złożono 1 340 wniosków dotyczących: przyznania lokalu do remontu kapitalnego na koszt własny przyszłego najemcy - 700, przyznania lokalu socjalnego - 519 i lokalu do zasiedlenia za zapłatą czynszu za lokale mieszkalne -121.

Ogółem w latach 2007 – 2010 przydzielono 1 584 lokale mieszkalne, z tego m. in.: 686 do remontu kapitalnego na koszt własny przyszłego najemcy i 682 lokale socjalne.

Wykres nr 24 : Liczba przydzielonych lokali mieszkalnych w latach 2007-201

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Gospodarki Lokalowej UM

W 2010 r. przydzielono 443 lokale mieszkalne, z tego:

- 159 lokali socjalnych,
- 241 lokali do remontu kapitalnego na koszt przyszłego najemcy,
- 43 lokale do zasiedlenia za zapłatą czynszu za lokale mieszkalne.

Ponadto w okresie dwunastu miesięcy 2010 r. były 704 wolne lokale mieszkalne, w tym:

- 499 lokali do remontu ze środków Gminy,
- 193 lokale do zasiedlenia,
- 12 lokali przeznaczonych do sprzedaży.

Towarzystwo Budownictwa Społecznego Bytom Spółka z o.o.

Przedmiotem działania TBS Bytom Spółka z o.o. jest budowanie domów mieszkalnych i ich eksploatacja na zasadach najmu. Spółka może także, m.in. nabywać budynki mieszkalne, przeprowadzać remonty i modernizację obiektów przeznaczonych na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych na zasadach najmu, wynajmować lokale użytkowe w budynkach znajdujących się w zasobach Spółki, sprawować na podstawie umów zlecenia zarząd budynkami mieszkalnymi i niemieszkalnymi nie stanowiącymi własności Spółki.

Na zasoby mieszkaniowe, którymi dysponuje TBS Bytom Sp. z o.o. składają się:

- 3 budynki zlokalizowane w Bytomiu przy ul. Nowej 74, 76, 78, w których znajduje się 39 lokali mieszkalnych o powierzchni od 50 m² do 122 m², 2 lokale użytkowe i garaże;
- 1 budynek położony w Bytomiu przy ul. Francuskiej 70 b, c, w którym znajdują się 42 lokale mieszkalne;
- 1 budynek zlokalizowany przy ul. Karpackiej 6-6a- znajdują się tam 24 lokale mieszkalne;
- 1 budynek położony w Bytomiu przy Rynku 20, w którym znajduje się 10 lokali mieszkalnych i 9 lokali użytkowych;
- 2 budynki zlokalizowane przy Rynku 19, 19 oficyna o charakterze użytkowym.

W 2010 r. przystąpiono do realizacji inwestycji prowadzonej pod nazwą „Zaprojektowanie i wybudowanie budynku mieszkalno – usługowego wielorodzinnego przy ul. Hutniczej/Chroboka w Bytomiu Miechowicach. Zaawansowanie robót na koniec 2010 r. wynosiło 60 %.

W budynku znajdować się będzie 15 lokali, w tym 14 lokali mieszkalnych oraz 1 lokal usługowy. Budynek będzie wyposażony w instalacje wodno – kanalizacyjną, elektryczną, gazową, ogrzewanie w lokalach indywidualne gazowe. Lokale będą wykończone „pod klucz”.

4.2 Oświata i wychowanie

Na sieć placówek oświatowych w Bytomiu składają się placówki publiczne prowadzone przez gminę i powiat, tj. przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, placówki wychowania pozaszkolnego oraz placówki publiczne i niepubliczne (w tym szkoły wyższe) prowadzone przez inne osoby.

Typy i liczba szkół publicznych, liczba uczniów

W roku 2010 ilość i struktura szkół publicznych, funkcjonujących na terenie Bytomia nie uległa istotnym zmianom w porównaniu z latami poprzednimi, jednak warto zaznaczyć, że Organem prowadzącym Ogólnokształcącą Szkołę Muzyczną od dnia 1 stycznia 2010 r. jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Tabela nr 22: Typy i liczba bytomskich szkół publicznych *

Lp.	Typy szkół	Liczba szkół				
		2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
1.	Szkoły podstawowe, w tym:	26	26	26	25	25
	- samodzielne	18	18	18	18	18
	- w zespołach szkół ogólnokształcących	3	3	3	3	3
	- specjalne – w zespołach szkół specjalnych	5	5	5	4	4
2.	Gimnazja, w tym:	21	21	21	20	20
	- samodzielne	8	8	8	8	8
	- w zespołach szkół ogólnokształcących (w tym 1 gimnazjum dla dorosłych)	8	8	8	8	8
	- specjalne – w zespołach szkół specjalnych	5	5	5	4	4
3.	Licea ogólnokształcące, w tym:	9	9	9	9	9
	- samodzielne	3	3	3	3	3
	- w zespołach szkół ogólnokształcących	4	4	4	4	4
	- w zespołach szkół zawodowych	2	2	2	2	2
4.	Szkoły artystyczne	2	2	2	2	1**
5.	Ponadgimnazjalne szkoły zawodowe, w tym:	35	35	35	29	28
	- szkoły policealne	6	6	7	7	7
	- licea profilowane	7	7	6	3	2
	- technika	8	8	8	8	8
	- technika uzupełniające	6	6	6	4	4
	- zasadnicze szkoły zawodowe	6	6	7	6	6
	- zasadnicze szkoły zawodowe specjalne	2	2	1	1	1
6.	Inne szkoły, w tym:	0	0	1	1	1
	- szkoły specjalne przysposobienia do pracy	0	0	1	1	1

* Bez CKU

** Organem prowadzącym Ogólnokształcącą Szkołę Muzyczną od dnia 5 stycznia 2010 r. jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM

Liczbę bytomskich szkół publicznych z uwzględnieniem liczby oddziałów, liczby uczniów oraz absolwentów, oraz średniej liczby uczniów przypadających na jeden oddział przedstawia poniższa tabela:

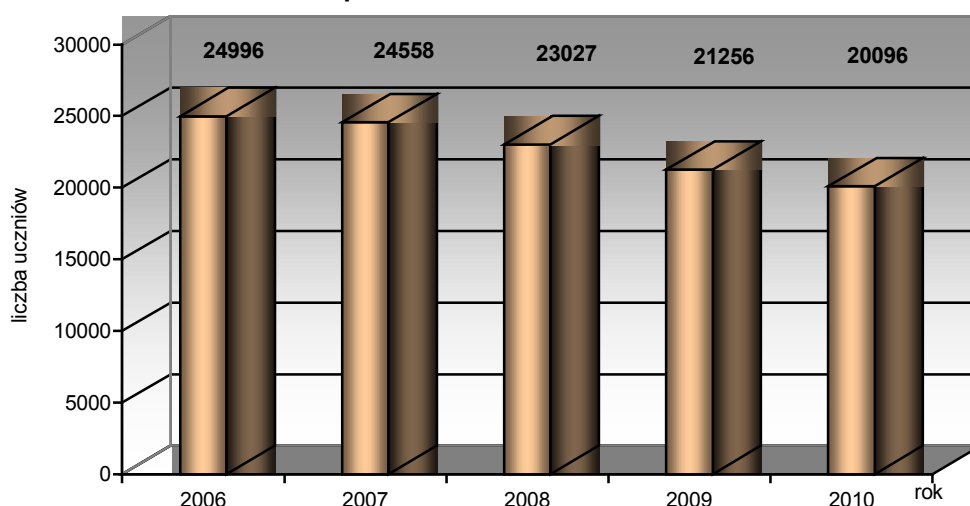
Tabela nr 23: Liczba szkół, oddziałów, uczniów i absolwentów *

Typy szkół	Liczba szkół	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia liczba uczniów na 1 oddział	Liczba absolwentów
Szkoły podstawowe	21	370	8 226	22	1 512
Szkoły podstawowe specjalne	4	25	214	9	41
Gimnazja	15	197	4 787	25	1 537
Gimnazja dla dorosłych	1	6	196	33	37
Gimnazja specjalne	4	19	216	11	80
Licea ogólnokształcące	9	72	2 049	28	736
Szkoły artystyczne	1	11	141	13	15
Szkoły ponadgimnazjalne zawodowe	27	159	4 067	26	1 235
Szkoły ponadgimnazjalne zawodowe specjalne	1	13	177	14	41
Inne szkoły	1	3	23	8	0
Razem	84	875	20 096	-	5 234

* Bez CKU

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM

Wykres nr 25: Liczba uczniów kształcących się w bytomskich szkołach publicznych na przestrzeni lat 2006-2010

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM w Bytomiu

Baza lokalowa, dydaktyczna i opiekuńcza – wychowawcza bytomskich szkół publicznych

Szczegółowe zestawienie sal lekcyjnych oraz pracowni funkcjonujących w bytomskich szkołach przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 24: Baza lokalowa bytomskich szkół publicznych *

Rodzaj pomieszczeń	Liczba pomieszczeń
sal lekcyjnych	1522
pracowni ogółem w tym:	444
pracowni komputerowych	156
pracowni językowych	94
pozostałe pracownie przedmiotowe	194

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM *dane na podstawie SIO – stan na 30.09.2010 r.

Szkoły bytomskie są dobrze wyposażone w sprzęt komputerowy. Warto zaznaczyć, że większość z funkcjonujących w nich komputerów posiada dostęp do Internetu. Szczegółowe zestawienie sprzętu komputerowego dostępnego w bytomskich szkołach przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 25: Wyposażenie szkół i placówek w sprzęt komputerowy.*

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba sztuk	Liczba sztuk - z dostępem do internetu	Liczba sztuk - z dostępem do internetu szerokopasmowego.
1.	Komputery do użytku uczniów	2054	1960	1451
2.	Z wiersza 1 - w pracowniach komputerowych	1556	1494	1086
3.	Z wiersza 1 - w bibliotece	166	162	123
4.	4. Pozostałe	901	820	533

*dane na podstawie SIO – stan na 30.09.2010 r.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM

Szkoły bytomskie dysponują szeroką bazą specjalistycznego sprzętu dydaktycznego, którego zestawienie prezentuje tabela nr 26:

Tabela nr 26: Specjalistyczne wyposażenie szkół i placówek oświatowych*

Lp.	Rodzaj wyposażenia	Liczba
1	grafoskopy (rzutniki pisma)	197
2	diaskopy (rzutniki przeźrocy)	136
3	kamery video	60
4	magnetofony stereofoniczne do nagrań z mikrofonem stereofonicznym	357
5	magnetofony przenośne do nauki języków obcych z możliwością podłączenia kilku par słuchawek	236
6	odtwarzacze DVD	334
7	magnetowidy	288
8	telewizory z przekątną ekranu co najmniej 28"	195
9	projektory multimedialne	199
10	kserografy	159
11	prenumerowane tytuły dzienników i czasopism	496
12	tablice interaktywne	24

*dane na podstawie SIO – stan na 30.09.2010 r.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM

Baza sportowa bytomskich placówek oświatowych prezentowała się następująco:

Tabela nr 27: Obiekty sportowe w bytomskich szkołach publicznych

Rodzaj obiektu	Liczba
Sale gimnastyczne razem, w tym:	50
- sale gimnastyczne poniżej 24 x 12 m *	20
- sale gimnastyczne 24 x 12 m	14
- sale gimnastyczne powyżej 24 x 12 m	16
Inne sale sportowe, rekreacyjne i rehabilitacyjne	31
Boiska szkolne	89
Pływalnie kryte **	5

* nie zostały uwzględnione obiekty i pomieszczenia, które nie spełniają kryteriów przewidzianych dla tego rodzaju obiektów sportowo-rekreacyjnych i zaliczają się do tzw. sal zastępczych

** w tym 1 pływalnia w Przedszkolu Miejskim nr 10 i dwie pływalnie czasowo wyłączone z użytkowania

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM

Działania opiekuńczo – wychowawcze i pomocowe dla uczniów z rodzin najuboższych oraz zagrożonych społecznie.

Działania opiekuńcze, wychowawcze oraz w zakresie dożywiania uczniów prowadziły 34 świetlice szkolne w bytomskich szkołach publicznych.

Tabela nr 28: Uczniowie objęci opieką w świetlicach bytomskich szkół publicznych

Uczniowie objęci opieką w świetlicach bytomskich szkół publicznych	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Liczba uczniów korzystających z różnych form opieki w świetlicach	8 000	5 745	4 750	3 921	4 765
Liczba uczniów objętych dożywianiem, w tym:	5 387	5 267	4 524	4 019	4 576
- dożywianiem bezpłatnym	3 128	3 877	2 216	2 129	2 015

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM

Funkcje diagnostyczne, konsultacyjno–doradcze i terapeutyczne dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin, a także funkcje metodyczno–konsultacyjne dla pedagogów szkolnych pełniła Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bytomiu. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna realizuje swoje zadania w następujących działach:

- Dział Opieki nad Małym Dzieckiem
- Dział Opieki nad Dzieckiem w Wiek Szkolnym
- Dział Poradnictwa Młodzieżowego i Zawodowego
- Dział Terapii Mowy
- Dział Opieki nad Dziećmi i Młodzieżą z Niepełnosprawnością
- Dział Psychologów Terenowych.

Poradnia przeprowadziła **2 205** badań psychologiczno-pedagogicznych i **508** badań logopedycznych. Wydano **524** orzeczenia, **1 272** opinie i **29** opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

Obok diagnozy psychologiczno-pedagogicznej prowadzona jest diagnoza logopedyczna, przesiewowe badania logopedyczne oraz przesiewowe badania słuchu i wzroku na terenie placówek.

W minionym roku łącznie w zajęciach na terenie Poradni brało udział:

- Zajęcia korekcyjno - kompensacyjne- **20** osób (terapia powyżej 3 miesięcy);
- Terapia logopedyczna- **506** osób
- Inne formy pomocy indywidualnej- **539** osób (w tym 130 osób brało udział w terapii powyżej 3 miesięcy)
- Indywidualne porady zawodowe- **38** osób
- Porady bez badań- **820** osób
- Badania przesiewowe słuchu programem „Słyszę”- **309** osób
- Badania przesiewowe wzroku programem „Widzę”- **6** osób

W roku 2010 Poradnia zapewniała także indywidualną terapię EEG Biofeedback, którą są objęci uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Realizowane były także programy profilaktyczno-wychowawcze na terenie szkół (np. „Pierwszy krok do kariery zawodowej”, „Jesteśmy razem”, „Nasza klasa”- realizowany w pierwszych klasach integracyjnych, „Sposoby uczenia się”).

Ponadto na terenie gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej realizowali: zajęcia o charakterze psychoedukacyjnym z zakresu problematyki uzależnień od alkoholu; zajęcia o charakterze psychoedukacyjnym nt. szkodliwości palenia dla uczniów palących papierosy, używających narkotyków; zajęcia psychoedukacyjne z zakresu dobrej komunikacji, asertywności, radzenia sobie ze stresem, konstruktywnych zachowań w czasie lekcji, przeciwdziałania wagarom.

Z zajęć aktywizujących wybór kierunku kształcenia i zawodu przeprowadzonych na terenie bytomskich placówek szkolnych jak również z zajęć preorientacji zawodowej służących ukierunkowaniu ucznia w trafności wyboru dalszego kształcenia pod kątem przyszłej pracy zawodowej skorzystało **1166** uczniów.

Od września 2009 r. do czerwca 2011 r. Poradnia jest realizatorem projektu współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego „Dzielnicowe punkty wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla młodzieży i ich rodzin z terenu Bytomia”, skierowanego

do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w wieku 15-25 lat. Punkty te działają w 5- dzielnicach miasta : Łagiewniki, Karb, Stroszek, Centrum, Miechowice, W ramach projektu utworzona została strona internetowa oraz udzielane są porady psychologiczno- pedagogiczne przez internet.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w roku 2010 przeprowadziła cykl warsztatów oraz zajęć grupowych dla uczniów, w kategoriach: motywacja do nauki szkolnej; problemy okresu dorastania; uzależnienie; stres; przemoc i agresja; skuteczna komunikacja; kształcenie umiejętności rozwiązywania konfliktów; praca nad poczuciem własnej wartości; twórczy rozwój osobowości; tematyka erotyczna i seksualna; planowanie ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej; Wszystkie wymienione powyżej programy i warsztaty były realizowane w oparciu o programy profilaktyczno-wychowawcze, których autorami są pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Z powyższych zajęć grupowych jak również zajęć organizowanych w klasach skorzystało- **4595** uczniów.

W kwietniu 2010 r. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bytomiu zorganizowała VI Bytomskie Spotkania Edukacyjno-Wychowawcze: „Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość pomocy psychologiczno- pedagogicznej w Bytomiu”.

Poradnia służyła pomocą również bezpośrednio nauczycielom, wychowawcom oraz rodzicom. Pomoc ta przybierała formy: treningów, warsztatów, prelekcji i wykładów, terapii rodzin oraz innych form pracy.

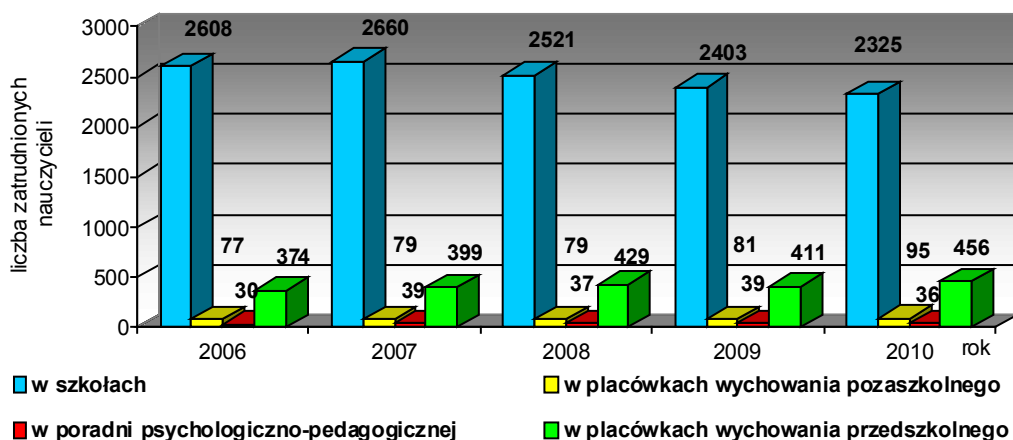
Kadra pedagogiczna w bytomskich publicznych szkołach i placówkach oświatowych

W bytomskich publicznych szkołach i placówkach oświatowych w 2010 r. zatrudnionych było **2 913** nauczycieli, w tym:

- w szkołach - - 2 325 przy czym:
  - w szkołach podstawowych i gimnazjach samodzielnych - 1 004
  - w liceach ogólnokształcących samodzielnych - 128
  - w szkołach podstawowych, gimnazjach i liceach ogólnokształcących tworzących ZSO - 392
  - w szkołach artystycznych - 70
  - w szkołach specjalnych - 167
  - w szkołach zawodowych ponadgimnazjalnych (łącznie z CKU, CKP oraz z ponadgimnazjalnymi zasadniczymi szkołami zawodowymi specjalnymi) - 564
- w placówkach wychowania pozaszkolnego (MDK i SOW) - 95
- w publicznej poradni psychologiczno – pedagogicznej - 36
- w placówkach wychowania przedszkolnego - 456

Kadra pedagogiczna pracująca w bytomskich publicznych szkołach i placówkach oświatowych charakteryzuje się wysokimi kwalifikacjami i doświadczeniem zawodowym. Stopień zawodowy nauczyciela mianowanego posiadało 662 nauczycieli natomiast stopień nauczyciela dyplomowanego 1594 nauczycieli.

Wykres 26: Liczba nauczycieli zatrudnionych w bytomskich szkołach publicznych i placówkach oświatowych na przestrzeni lat 2006-2010

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM w Bytomiu

Jednocześnie liczba pracowników administracyjno – obsługowych zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych na terenie miasta w latach 2006 – 2010 r. wynosiła:

- ❑ rok 2006/2007 – 1588 osób
- ❑ rok 2007/2008 – 1605 osób
- ❑ rok 2008/2009 – 1612 osób
- ❑ rok 2009/2010 – 1535 osób
- ❑ rok 2010/2011 – 1475 osób

Zajęcia pozalekcyjne

Zajęcia pozalekcyjne prowadzone w bytomskich szkołach obejmowały zasięgiem **18 924** uczniów. Szczegółowy podział zajęć pozalekcyjnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 29: Zestawienie i podział zajęć pozalekcyjnych w bytomskich szkołach publicznych

Wyszczególnienie	Koła przedmiotowe	Koła zainteresowań	Koła sportowe	Zajęcia wsparcia	Kluby europejskie	Koła TMB	Koła ekologiczne
Liczba kół	477	456	167	345	57	17	2
Liczba nauczycieli prowadzących	456	408	146	303	58	17	2
Liczba uczestników zajęć	6308	5568	2672	3315	774	233	54
Tygodniowa liczba godzin	496	484,5	191,5	373,5	57	17	2
Godziny finansowane z budżetu	100,5	87	37	93	0	0	2
Godziny realizowane w ramach art. 42 KN	356	328	98,5	258,5	24	9	0
Godziny prowadzone społecznie	39,5	69,5	56	22	33	8	0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM

Wśród najważniejszych projektów realizowanych w bytomskich szkołach w ramach zajęć pozalekcyjnych należy wymienić:

- ❑ działalność Młodzieżowego Centrum Edukacji Ekologicznej przy Gimnazjum nr 13 oraz Klubu Młodego Ekologa,
- ❑ działalność zespołów artystycznych:
  - „Kabaret Jagódki” w Gimnazjum nr 15,
  - Śląski Zespół Wokalny „Mała Ojczyzna” w Gimnazjum nr 6,
  - Szkolna Orkiestra Dęta w Państwowych Szkołach Budownictwa,
- ❑ działalność Klubów Europejskich,
- ❑ działalność kół Towarzystwa Miłośników Bytomia.

W działalności pozalekcyjnej placówek oświatowych uczestniczą także organizacje społeczne: PCK, LOP, ZHP, ZHR.

Publiczne placówki wychowania pozaszkolnego

W 2010 r. kontynuowały działalność dwie bytomskie publiczne placówki wychowania pozaszkolnego:

- ❑ Młodzieżowy Dom Kultury nr 1 przy ul. Powstańców Warszawskich 12,
- ❑ Młodzieżowy Dom Kultury nr 2 przy ul. Ks. Popiełuszki 9.

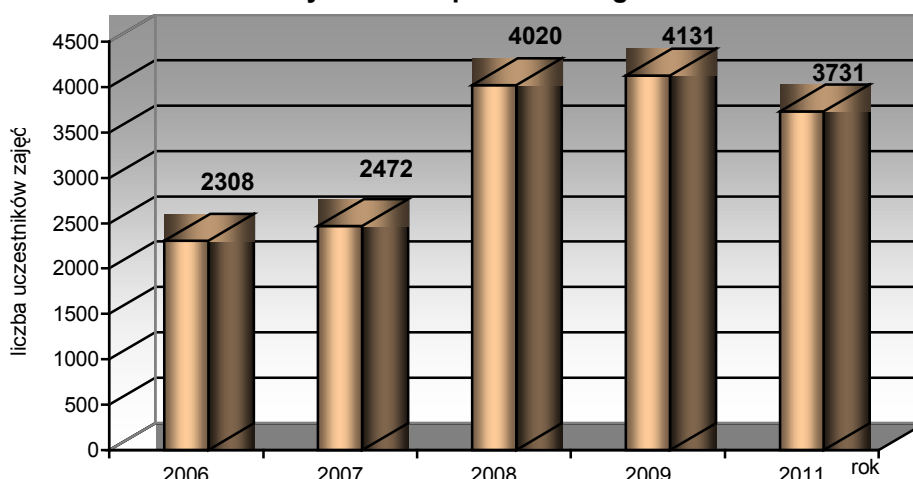
Realizowały one zadania pozwalające rozwijać indywidualne zainteresowania, zdolności i umiejętności dzieci i młodzieży oraz organizowały ich czas wolny.

Tabela nr 30: Działalność bytomskich placówek wychowania pozaszkolnego w 2010 r.

MDK	Liczba działów	Liczba pracowni	Liczba kół i zespołów	Liczba uczestników zajęć stałych	Tygodniowa liczba godzin zajęć dydaktyczno-wychowawczych	Liczba imprez masowych	Liczba uczestników imprez masowych	Punkty zamiejscowe
MDK nr 1	4	19	113	2 304	461/tyg.	37	2 500	Stroszek
MDK nr 2	3	13	101	1 427	363/tyg.	118	3 629	Miechowice
Razem	7	32	214	3 731	824/tyg.	155	6 129	-

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM

Wykres 27: Liczba uczestników zajęć stałych prowadzonych przez bytomskie placówki wychowania pozaszkolnego

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM w Bytomiu

Nagrody i wyróżnienia dla uczniów i studentów

W roku 2010 wpłynęło 117 wniosków o nagrody dla uczniów i studentów.

Przyznano:

- ❑ 13 nagród rzeczowych uczniom szkół podstawowych,
- ❑ 33 nagrody finansowe uczniom gimnazjów,
- ❑ 18 nagród finansowych uczniom szkół ponadgimnazjalnych,
- ❑ 6 nagród finansowych studentom, razem 70 nagród na łączną kwotę 61 400 zł. jednorazowo.

Wpłynęło także 5 wniosków na stypendia Młode Talenty – przyznano 4 stypendia po 200 zł, na łączną kwotę 800 zł. miesięcznie x 10 miesięcy.

Edukacja osób dorosłych w publicznych placówkach oświatowych

Placówką ukierunkowaną na edukację osób dorosłych jest Centrum Kształcenia Ustawicznego (CKU). Prowadzi ono następujące szkoły w systemie kształcenia wieczorowego i zaocznego:

- ❑ Liceum Ogólnokształcące,
- ❑ Liceum Profilowane,
- ❑ Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące,
- ❑ Technikum,
- ❑ Technikum Uzupełniające,
- ❑ Szkołę Policealną.

Liczbę oddziałów, słuchaczy oraz absolwentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 31: liczba oddziałów, słuchaczy oraz absolwentów CKU w latach szkolnych 2009/2010 oraz 2010/2011

Rok szkolny	Liczba oddziałów	Liczba słuchaczy	Liczba absolwentów
2009/2010	32	597	215
2010/2011	32	806	-

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM

W roku szkolnym 2010/2011 na terenie Centrum Kształcenia Ustawicznego utworzono grupę doradców zawodowych, która prowadzi działania w zakresie poradnictwa zawodowego na rzecz wszystkich szkół naszego miasta. Ponadto prowadzone są pozaszkolne formy kształcenia, których zestawienie prezentuje poniższa tabela:

Tabela nr 32: Pozaszkolne formy kształcenia realizowane w 2010 r. przez Centrum Kształcenia Ustawicznego.

Lp.	Nazwa kursu	Termin	Liczba osób
1.	Szkolenie z zakresu aktywizacji zawodowej realizowane w Zakładzie Karnym w Wojkowicach	od 8 do 11 marca 2010 r. od 13 do 16 kwietnia 2010 r.	13 13
2.	Specjalista ds.kadr i płac	od 26 marca do 18 maja 2010 r.	8
3.	Kierowca wózków widłowych	od 30 marca do 30 kwietnia 2010 r.	7
4.	Płytkarz – posadzkarz + kurs aktywizacji zawodowej realizowany w Zakładzie Karnym Strzelce Opolskie	od 1 kwietnia do 29 kwietnia 2010 r.	12
5.	Bukieciarstwo – florystyka w Ośrodku Pomocy Społecznej Gierałtowie	Od 11 maja do 16 lipca 2010 r.	3
6.	ABC podejmowania działalności gospodarczej w Ośrodku pomocy Społecznej Gierałtowie	Od 10 do 26 czerwca 2010 r.	11
7.	Obsługa kas fiskalnych w Ośrodku pomocy Społecznej Gierałtowie	Od 16 do 24 czerwca 2010 r.	6
8.	Płytkarz – posadzkarz + kurs aktywizacji zawodowej realizowany w Zakładzie Karnym Strzelce Opolskie	Od 15 czerwca do 13 lipca 2010 r.	12

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM

W 2010 r. w CKU kontynuował działalność Uniwersytet Trzeciego Wieku, z którego z zajęć skorzystało łącznie 500 studentów. W ramach zajęć UTW zostało zorganizowanych 9 wykładów otwartych, 16 cykli wykładów tematycznych oraz utworzono 16 grup zajęć komputerowych. Działały także: sekcja plastyczna, literacka, koło fotograficzne i koło kulinarne, a ponadto studenci uczestniczyli w sportowych zajęciach usprawniających. Innym ważnym elementem działalności UTW są lektoraty językowe, w ramach których 28 grup słuchaczy mogło uczyć się sześciu języków obcych.

Inwestycje i remonty

W roku 2010 przeprowadzono w bytomskich szkołach i placówkach oświatowych inwestycje i remonty na łączną kwotę 9 020 588 zł. Wśród najważniejszych zadań należy wymienić:

Zadania inwestycyjne

- ❑ Szkoła Podstawowa nr 6 oraz Szkoła Podstawowa nr 43: budowa boiska wielofunkcyjnego,
- ❑ II Liceum Ogólnokształcące: całkowita przebudowa zespołów sanitarno-szatniowych i remont sali gimnastycznej,
- ❑ Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich: termomodernizacja ścian zewnętrznych i dachu z instalacją odgromową, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,
- ❑ Zespół Szkół Specjalnych nr 32: zakończenie budowy szkolnej hali widowiskowo-sportowej,
- ❑ Szkoły Podstawowe nr 42 i 51 z Oddziałami Integracyjnymi: wykonanie placów zabaw,

Remonty

- ❑ Szkoła Podstawowa nr 6: remont dachu, wymiana stolarki okiennej, cyklinowanie podłóg,
- ❑ Szkoła Podstawowa nr 54: remont części sportowej budynku, holu szkolnego, wymiana wymienników ciepła w kotłowni, wykonanie instalacji ciepłej wody w sanitariatach dla dzieci młodszych,
- ❑ Przedszkole Miejskie nr 36: wymiana poziomych przewodów wewnętrznych instalacji, wymiana poziomych przewodów instalacji wody zimnej,
- ❑ Przedszkole Miejskie nr 37: remont pokrycia dachowego wraz z wymianą orygnnowania i rur spustowych oraz instalacji odgromowej,
- ❑ Przedszkole Miejskie nr 48: izolacja pionowa ścian zewnętrznych,
- ❑ Przedszkole Miejskie nr 49: przebudowa i remont kuchni,
- ❑ Gimnazjum nr 11: wykonanie ocieplenia stropodachu, montaż osłon zabezpieczających okna i grzejniki w sali gimnastycznej, zamontowanie instalacji przeciwbłodzeniowej rynien i rur spustowych,
- ❑ Gimnazjum nr 13: usunięcie awarii stropu, odnowienie i malowanie ścian,
- ❑ Zespół Szkół Technicznych: zamontowanie pochylni dla osób niepełnosprawnych, wymiana stolarki okiennej,
- ❑ Zespół Szkół Mechaniczno-Samochodowych: remont elewacji i masztu, remont dachu, malowanie sali gimnastycznej, naprawa i modernizacja instalacji odgromowej, roboty instalacyjno-budowlane, remont pomieszczeń gospodarczych i 2 sal lekcyjnych,

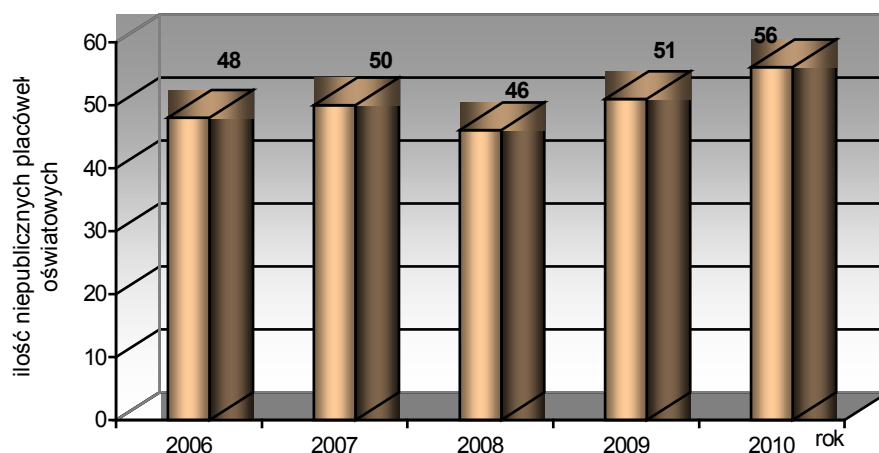
- ❑ Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich: remont sali gimnastycznej, remont stropów, wymiana gumolitu, wymiana drzwi, remont pokoju nauczycielskiego, usunięcie szkód z tytułu zalania,
- ❑ Zespół Szkół Elektryczno-Elektronicznych: remont sali nr 31 i pracowni historycznej, przebudowa i montaż anten w klubie krótkofalowca, naprawa dachu, usunięcie szkód z tytułu zalania, wymiana drzwi w klasach,
- ❑ Centrum Kształcenia Praktycznego: roboty budowlane w hali maszyn, remont dachu,
- ❑ Młodzieżowy Domu Kultury nr 2: naprawa podłóg, usunięcie uszkodzeń spowodowanych szkodami górniczymi.

Niepubliczne placówki oświatowe

W Bytomiu funkcjonowało 56 niepublicznych placówek oświatowych (nie licząc niepublicznych szkół wyższych). Wśród nich znajdowały się nowoutworzone:

- ❑ Niepubliczne Przedszkole „Słoneczna Chatka” Zakładu ELPAX
- ❑ Niepubliczne Przedszkole „Tika” w Bytomiu
- ❑ LO dla Dorosłych „Copernicus”
- ❑ ULO dla Dorosłych „Copernicus”
- ❑ Policealna Szkoła dla Dorosłych CKK „ROMA”
- ❑ LO dla Dorosłych „EDUKACJA” w Bytomiu
- ❑ ULO dla Dorosłych „EDUKACJA” w Bytomiu

Wykres 28: Ilość niepublicznych placówek oświatowych funkcjonujących na terenie Bytomia na przestrzeni lat 2006-2010

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM w Bytomiu

Tabela nr 33: Niepubliczne placówki oświatowe

Typy placówek	Liczba
Przedszkola	4
Szkoły podstawowe	1
Gimnazja	1
Licea ogólnokształcące	17
Ponadgimnazjalne szkoły zawodowe	2
Szkoły policealne	9
Placówki kształcenia ustawicznego	20
Poradnie psychologiczno – pedagogiczne	1
Inne (OREW)	1

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM

Szkolnictwo wyższe

W Bytomiu mają siedziby następujące szkoły wyższe:

- ❑ Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji w Bytomiu (szkoła niepubliczna).
Uczelnia prowadzi na poziomie licencjackim, inżynierskim, magisterskim, uzupełniającym magisterskim oraz podyplomowym następujące kierunki studiów: ekonomia, administracja,

politologia, fizjoterapia, zarządzanie i inżynieria produkcji. Brak danych na temat ilości studentów i absolwentów.

- ❑ Politechnika Śląska w Katowicach – Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Bytomiu (szkoła publiczna).

Szkoła kształci w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym. Kształcenie odbywa się na poziomie licencjackim na Wydziale Administracji i Zarządzania, na kierunku: Socjologia i Administracja oraz na poziomie inżynierskim na Wydziale Transportu, na kierunku: Transport. W 2010 r. kształciło się 480 studentów.

- ❑ Śląski Uniwersytet Medyczny – Wydział Zdrowia Publicznego (szkoła publiczna).

Na Wydziale Zdrowia Publicznego, na kierunkach: zdrowie publiczne i dietetyka, na studiach licencjackich, magisterskich oraz podyplomowych, w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym kształciło się 993 studentów, a 343 osoby uzyskało status absolwenta.

- ❑ Polsko – Japońska Wyższa Szkoła Technik Komputerowych w Warszawie – Wydział Zamiejscowy Informatyki w Bytomiu (szkoła niepubliczna).

Kształci w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym, na poziomie inżynierskim, licencjackim oraz podyplomowym. Proponowane kierunki to: informatyka oraz grafika. W 2010 r. liczba studentów wynosiła 221 osób, natomiast status absolwenta uzyskało 86 osób.

- ❑ Kolegium Nauczycielskie, (szkoła publiczna).

Szkoła działa pod opieką naukową – dydaktyczną Akademii Pedagogicznej w Częstochowie, Akademii Muzycznej w Katowicach, Uniwersytetu Marii Curie - Skłodowskiej w Lublinie. Szkoła kształci w systemie stacjonarnym i zaocznym, na poziomie licencjackim, na kierunkach: edukacja przedszkolna i zintegrowana edukacja wczesnoszkolna, zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i edukacja przedszkolna, edukacja plastyczna i zintegrowana edukacja wczesnoszkolna, edukacja muzyczna i edukacja przedszkolna, pedagogika resocjalizacyjna i pedagogika opiekuńcza, pedagogika opiekuńcza i pedagogika resocjalizacyjna kształciło się 745 słuchaczy, a 225 osób uzyskało status absolwenta.

- ❑ Akademia Humanistyczno – Ekonomiczna w Łodzi, Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Bytomiu (szkoła niepubliczna).

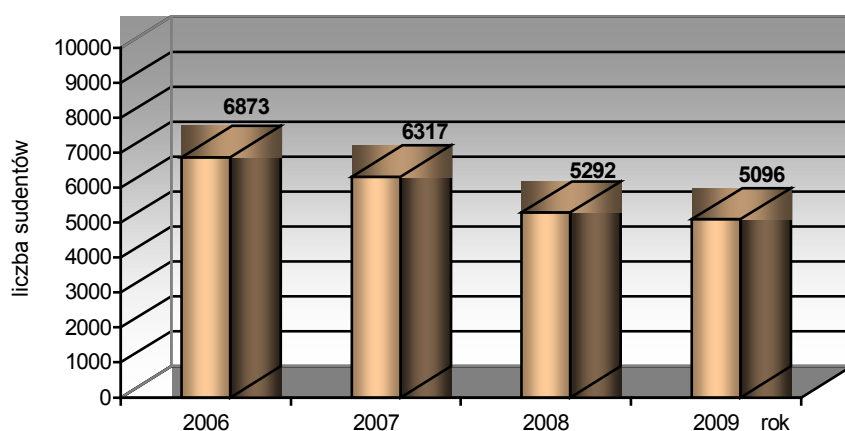
Szkoła kształci w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym na poziomie licencjackim, na kierunku: pedagogika. W roku 2010 w szkole kształciło się 170 studentów, a 100 osób uzyskało status absolwenta.

- ❑ Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. Ludwika Solskiego w Krakowie – Zamiejscowy Wydział Teatru Tańca (szkoła publiczna).

Na Wydziale Teatru Tańca, na kierunku Aktorstwo, w 2010 r. kształciło się 72 studentów. Studia odbywały się w systemie stacjonarnym.

Łącznie, w 2010 r. na 6 bytomskich szkołach wyższych kształciło się 2 681 (statystyka nie obejmuje studentów Wyższej Szkoły Ekonomii i Administracji, ze względu na brak danych).

Wykres 29: Liczba studentów kształcących się w szkołach wyższych na terenie Bytomia na przestrzeni lat 2006-2009

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM w Bytomiu

Wychowanie przedszkolne

W 2009 r. w Bytomiu funkcjonowały 42 publiczne placówki wychowania przedszkolnego ze 178 oddziałami, dysponujące łącznie 3 861 miejscami normatywnymi. Wychowaniem przedszkolnym objętych było 4 256 dzieci. Średnia liczba dzieci w jednym oddziale kształtowała się na poziomie 24 wychowanków. W dwóch placówkach przedszkolnych (Przedszkole nr 4 i Przedszkole nr 8) działalność prowadziły grupy integracyjne i specjalne dla dzieci wymagających szczególnej opieki pedagogicznej, psychologicznej, logopedycznej lub rehabilitacyjnej. W grupach tych realizowane były programy autorskie i specjalistyczne uwzględniające indywidualne potrzeby podopiecznych. Ponadto dzieci były objęte opieką specjalistów z zakresu pedagogiki specjalnej, surdopedagogiki, tyflopedagogiki, logopedii, psychologii, rehabilitacji.

4.3 Ochrona zdrowia

Mieszkańcy Bytomia korzystali z usług medycznych świadczonych przez placówki lecznictwa zamkniętego oraz publiczne i niepubliczne placówki lecznictwa ambulatoryjnego.

Liczba placówek lecznictwa zamkniętego na terenie Bytomia nie uległa zmianie. W 2010 r. nadal funkcjonowały 3 szpitale:

- Szpital Specjalistyczny nr 1 przy ul. St. Żeromskiego 7,
- Szpital Specjalistyczny nr 2 przy ul. St. Batorego 15,
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 4 przy Al. Legionów 10.

Tabela nr 34: Wybrane dane dot. funkcjonowania placówek lecznictwa zamkniętego w Bytomiu w latach 2007-2010

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 2007 r.	Stan na 2008 r.	Stan na 2009 r.	Stan na 2010 r.
1.	Liczba oddziałów szpitalnych	30	30	31	30
2.	Liczba oddziałów klinicznych	9	8	8	8
3.	Liczba ośrodków zabiegów dziennych	1	1	-*	-*
4.	Liczba łóżek szpitalnych ogółem	1 736	1 697	1 715*	1 630*
5.	Łączna liczba przyjętych do szpitali pacjentów	49,5 tys.	55,2 tys.	57,6 tys.*	50,4 tys.*
6.	Średni czas pobytu pacjenta w szpitalu (w dniach):				
	- Szpital Specjalistyczny nr 1	8,7	6,6	6,6	8,1
	- Szpital Specjalistyczny nr 2	6,2	5,7	5,8	6,4
	- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 4	9,9	8,9	6,9	7,0

* bez danych z Ośrodka Zabiegów Dziennych w Szpitalu Nr 1 z uwagi na jego likwidację w 2009 r.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Polityki Społecznej UM

W ramach lecznictwa ambulatoryjnego różnorodne świadczenia medyczne zapewniało:

- 46 poradni specjalistycznych publicznych zakładów opieki zdrowotnej,
- 49 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej,
- 48 gabinetów i praktyk stomatologicznych.

W mieście działało 55 aptek ogólnodostępnych, w tym 4 apteki działające całą dobę.

Tabela nr 35: Dane w zakresie funkcjonowania publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz Pogotowia Ratunkowego w Bytomiu w latach 2007-2010

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2007 r.	Stan na 31.12.2008 r.	Stan na 31.12.2009 r.	Stan na 31.12.2010 r.
1.	Liczba pracowników medycznych w publicznych zakładach opieki zdrowotnej:				
	- lekarzy medycyny	449	391	386	373
	- lekarzy dentyistów	9	6	0	1
	- pielęgniarek	1 061	992	962	932
	- położnych	134	127	117	116
2.	Liczba pracowników medycznych w publicznych zakładach opieki zdrowotnej przypadających na 10 tys. mieszkańców:				
	- lekarze medycyny	24	21	21	20
	- lekarze dentyści	0,5	0,3	0	0
	- pielęgniarzki	57	54	52	51
	- położne	7	7	6	6
3.	Liczba wyjazdów Pogotowia Ratunkowego ogółem, w tym:	18 032	13 594	13 412	13 088
	- do zachorowań	14 723	12 696	11 943	11 943
	- karetki „R”	2 457	-*	-*	-*
	- do wypadków	852	898	1 469	1 145
4.	Ilość udzielonych porad ogółem, w tym:	725,27 tys.	594,27 tys.	265,70 tys.	240,55 tys.
	- w przychodniach podstawowej opieki zdrowotnej	445,75 tys.	311,68 tys.	-**	-**
	- w poradniach specjalistycznych	279,52 tys.	282,59 tys.	265,70 tys.	240,55 tys.

* koniec 2007 r. - w miejsce karetki „R” wprowadzono Zespoły Specjalistyczne

** z uwagi na proces likwidacji w 2009 r. Zakładu Lecznictwa AmbulATORYJNEGO świadczenia zdrowotne przejęły do realizacji niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Polityki Społecznej UM.

Po likwidacji z dniem 31 grudnia 2009 r. samodzielnego publicznego zakładu pn. „Zakład Lecznictwa AmbulATORYJNEGO w Bytomiu” ambulatoryjna opieka medyczna w mieście (poza poradniami będącymi w strukturach szpitali) sprawowana jest wyłącznie poprzez niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej. W poradniach specjalistycznych publicznych zakładów opieki zdrowotnej udzielono 240,55 tys. porad, w tym 213,93 tys. dorosłym i 26,62 tys. dzieciom.

W przypadku porad udzielanych dorosłym największa ich liczba dotyczyła porad chirurgicznych (34,4 tys.), diabetologicznych (19,1 tys.), urazowo-ortopedycznych (18,2 tys.), kardiologicznych (16,9 tys.), okulistycznych (12,6 tys.). Spośród ogólnej liczby porad udzielonych dzieciom najczęściej dotyczyło porad chirurgicznych (9,8 tys.), laryngologicznych (5,6 tys.), chorób płuc i gruźlicy (3,6 tys.), neurologicznych i leczenia padaczek (2,6 tys.).

Tabela nr 36: Dane dot. zachorowań na choroby społeczne i cywilizacyjne oraz liczby osób hospitalizowanych w latach 2007-2010

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2007 r.	Stan na 31.12.2008 r.	Stan na 31.12.2009 r.	Stan na 31.12.2010 r.
1.	Liczba zachorowań na choroby społeczne i cywilizacyjne				
	Gruźlica	87	292	216	91
	Cukrzyca	3 602	3 186	552	178
	Nowotwory	2 321	7 232	8 522	4 110
	Choroby układu krążenia	13 923	12 826	10 038	5 490
	Nadciśnienie	9 638	6 666	1 495	413
	Zawał	404	302	24	13
	Choroby psychiczne i alkoholizm	868	628	99	1 606

	Ogółem	30 843	31 132	20 946	11 901
2.	Liczba osób hospitalizowanych z powodu chorób społecznych i cywilizacyjnych				
	Gruźlica	46	32	36	4
	Cukrzyca	443	1 476	1 533	1 255
	Nowotwory	3 810	5.639	2 566	1 785
	Choroby układu krążenia	5 424	7 300	8 840	5 942
	Nadciśnienie	470	769	1 904	1 407
	Zawał	275	468	1 503	952
	Choroby psychiczne i alkoholizm	499	1 174	721	704
	Ogółem	10 967	16 858	17 103	12 049

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Polityki Społecznej UM.

W 2010 r. w stosunku do 2009 r. zmniejszyła się liczba zachorowań na choroby społeczne i cywilizacyjne z 20 946 do 11 901 tj. o 9 045. Wśród wyszczególnionych w tabeli nr 36 chorób największy spadek zachorowań odnotowano wśród chorych na choroby układu krążenia, ich liczba zmniejszyła w stosunku do 2009 r. o 4 548 osób. Wzrosła natomiast liczba zachorowań na choroby psychiczne i alkoholizm z 99 (2009 r.) do 1 606 (2010 r.).

Liczba osób hospitalizowanych z powodu chorób społecznych i cywilizacyjnych w 2010 r. wynosiła 12 049 osób i w stosunku do 2009 r. zmniejszyła się o 5 054 osoby. Hospitalizowano się głównie z powodu chorób układu krążenia oraz nowotworów.

W bytomskich szpitalach przeprowadzono remonty w kilku oddziałach szpitalnych oraz zakupiono nowy sprzęt medyczny, w tym:

w Szpitalu Specjalistycznym nr 1:

- w ramach zadania inwestycyjnego pn. *Dostosowanie obiektów i pomieszczeń Szpitala Specjalistycznego Nr 1 w Bytomiu do wymogów fachowych i sanitarnych – budynek 1 – ul. Żeromskiego 7:*
  - wykonano remont i dostosowano pomieszczenia na potrzeby Oddziału Chirurgii Ogólnej i Gastroenterologii na parterze wraz z innymi niezbędnymi robotami towarzyszącymi na innych kondygnacjach w budynku nr 1;
- w ramach zadania inwestycyjnego pn. *Modernizacja bazy diagnostyczno-zabiegowej Szpitala Specjalistycznego Nr 1 w Bytomiu:*
  - dofinansowano zakup echokardiografu,
  - zakupiono aparaturę medyczną dla oddziałów zabiegowych;

Ponadto w ramach umów dotacyjnych:

- przeprowadzono modernizację Izby Przyjęć oraz przebudowę pomieszczeń na potrzeby Pracowni Diagnostyki Obrazowej Szpitala Specjalistycznego nr 1,
- przeprowadzono termomodernizację obiektów szpitala,
- wykonano prace remontowe związane z koniecznością dostosowania wewnętrznych dróg ewakuacyjnych do wymogów ppoż. w budynku Szpitala przy Al. Legionów 49,
- wykonano remont posadzki i modernizację instalacji C.O. w łączniku między budynkami nr 1 i nr 3 Szpitala Specjalistycznego Nr 1 w Bytomiu.

w Szpitalu Specjalistycznym nr 2 wykonano m.in.:

- remont i przebudowę pracowni RTG – blok nr 6,
- remont Oddziału Noworodków – blok nr 5,
- remonty i modernizację stołówki (blok nr 8) oraz pomieszczeń myjni endoskopowej (blok nr 7), pralni
- remont i wymianę nawierzchni dróg wewnętrznych – teren szpitala,
- termomodernizację, wymianę stolarki okiennej oraz instalacji co. – blok nr 3,
- adaptację pomieszczeń – blok nr 5,

oraz zakupiono, zamontowano i uruchomiono agregat prądotwórczy.

Ponadto opracowano dokumentację projektową – kosztorysową na:

- 1) Remont i modernizację bloku operacyjnego – blok nr 5,
- 2) Dostosowanie do wymogów p.poz – blok nr 5,
- 3) Zasilanie rezerwowe Oddziału Noworodków – blok nr 5,
- 4) Zabudowę i podłączenie agregatu prądotwórczego.

w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 4 wykonano następujące roboty inwestycyjne i remontowe:

- w szpitalu:
  - zaprojektowanie i wykonanie instalacji awaryjnej oświetlenia ewakuacyjnego wraz z demontażem instalacji w budynkach: A1, A2, A3, C1, C2, D1, D2, E, Pawilony usługowe A i B,
  - dostawa i montaż urządzeń technologicznych kompaktowej stacji wymienników, a także dostawa i montaż urządzeń technologicznych instalacji solarnej wyposażonej w kolektory słoneczne;
  - wykonano: roboty dekarские w budynkach szpitalnych oraz rurociąg recyrkulacji ciepłej wody użytkowej,
  - wymiana zaworów w instalacji centralnego ogrzewania,
  - wymiana kabla teletechnicznego w budynku od A3-G,
  - rozbiórka magazynu aptecznego oraz niwelacja powierzchni gruntu pod parking.
- w budynku „B” – część niska:
  - krycie dachu papa termozgrzewalną oraz naprawa obróbek blacharskich,
  - Centralny Blok Operacyjny – zakup, dostawa, montaż i uruchomienie klimatyzatora kanałowego, malowanie oddziału;
  - Pracownia EKG –wymiana instalacji elektrycznej oraz montaż sprzętu.
- w budynku „B” – część wysoka:
  - - krycie dachu papa termozgrzewalną oraz naprawa obróbek blacharskich, przebudowa 2 urządzeń dźwigowych,
  - Oddział Okulistyki: wymiana oświetlenia podstawowego oraz gniazd separacyjnych na bloku operacyjnym i oddziale, wyburzenie ścian działowych, malowanie ścian, wymiana gumolitu, naprawa stolarki okiennej w ciemni.
  - Oddział Neurologii: wymiana instalacji elektrycznej wraz z montażem osprzętu (łazienka), malowanie oddziału, remont łazienki.
  - Oddział Urologii: wymiana instalacji wodno – kanalizacyjnej, wykonanie ścianek działowych pryszniców oraz izolacji pionowej i poziomej, wykafelkowanie ścian i podłóg, malowanie.
  - Stacja Dializ II p.: tynkowanie, kafelkowanie, malowanie ścian i sufitów, naprawa stolarki okiennej i drzwiowej;
- w budynku „C1” – malowanie ścian i sufitów oraz poręczy klatki schodowej;
- w budynku „A2”- przebudowa szybu windy oraz dostawa i montaż nowego dźwigu, malowanie ścian i sufitów, ułożenie gumolitu – Pracownia EMG, osadzanie drzwi, malowanie ścian i sufitów, wymiana wykładziny podłogowej, naprawa stolarki okiennej i drzwiowej – Pracownia Audiometrii;
- w budynku „C2” – malowanie pomieszczeń oddziału i naprawa stolarki okiennej i drzwiowej w Oddziale Wewnętrznym II i Oddziale Laryngologii;
- w budynku „D1”- malowanie oddziału – blok operacyjny Kliniki Chirurgii;
- w budynku „K” – malowanie wszystkich pomieszczeń, wykafelkowanie ścian i podłóg w ubikacjach – Dział Organizacyjny, remont łazienek dla pracowników;
- w budynku „A1” – malowanie pomieszczeń oraz rozprowadzanie instalacji wodnej dla Centralnej Sterylizatorni;
- w budynku „A-3” – zakup, dostawa, montaż i uruchomienie klimatyzatora do pomieszczeń serwerowni Pracowni Naczyniowej, wymiana instalacji elektrycznej i montaż osprzętu oraz wymiana drzwi wejściowych i wykładziny podłogowej w Pracowni Mykologicznej, wymiana oświetlenia podstawowego na korytarzach, remont i malowanie pomieszczeń w Zakładzie Radiologii, wymiana instalacji elektrycznej wraz z montażem osprzętu w rejestracji RTG, wymiana pionów wodno – kanalizacyjnych (Pracownia Endoskopowa, Oddział Neurochirurgii, Kl. Chirurgii, Oddział Kardiologii), malowanie pomieszczeń w Pracowni bakteriologicznej.

W 2010 r. kontynuowano realizację programów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia, a także profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych patologii społecznych.

Miejski Program Profilaktyki i Promocji Zdrowia

W ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia, realizowanego przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Promocji Zdrowia, podjęto działania w zakresie:

- profilaktyki chorób nowotworowych, układu krążenia (w tym udarów mózgowych), chorób układu oddechowego, narządów ruchu, słuchu i wzroku (organizacja dni otwartych, badanie poziomu glukozy, cholesterolu, badanie piersi, itp.),
- ratownictwa medycznego (pierwsza pomoc przedlekarska w stanach zagrożenia życia i zdrowia),

- ❑ profilaktyki wad postawy (gimnastyka korekcyjna dla dzieci w wieku przedszkolnym, szkolenie nauczycieli przedszkolnych z zakresu nabycia umiejętności prowadzenia gimnastyki korekcyjnej),
- ❑ profilaktyki powikłań w niepełnosprawności (gimnastyka rehabilitacyjna z grupą osób niepełnosprawnych mające na celu poprawę samopoczucia fizycznego i psychicznego),
- ❑ profilaktyki otyłości (zajęcia sprawnościowe, poradnictwo dietetyczne, wsparcie i motywowanie do walki z otyłością),
- ❑ profilaktyka zdrowia psychicznego (prelekcje dla młodzieży nt. radzenia sobie z trudnościami związanymi z edukacją),
- ❑ profilaktyki uzależnień (prowadzenie edukacji zdrowotnej wśród młodzieży szkolnej na temat uzależnień od alkoholu, narkotyków i leków, itp.),
- ❑ współpracy z miejskimi jednostkami organizacyjnymi w zakresie profilaktyki uzależnień.

W ramach zadań z zakresu ochrony, profilaktyki i promocji zdrowia oraz działań na rzecz osób niepełnosprawnych przeprowadzono otwarty konkurs ofert na realizację przedmiotowych zadań, w wyniku których przyznano dofinansowanie organizacjom pozarządowym i innym podmiotom niepublicznym. Podjęto współpracę z organizacjami, w tym m.in. z: Chrześcijańską Służbą Charytatywną Filia w Bytomiu, Polskim Związkiem Niewidomych Koło w Bytomiu, Regionalną Fundacją Pomocy Niewidomym w Chorzowie, Parafią Najświętszego Serca Pana Jezusa, Spółdzielnią Socjalną RedHead w Bytomiu, Towarzystwem Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Bytomiu, Wspólnotą Amazonek „Ostoja” w Bytomiu, Śląskim Zarządem Okręgowym PCK, Zarząd Rejonowy PCK w Bytomiu.

Ponadto w ramach współpracy z wybranymi zakładami opieki zdrowotnej o charakterze publicznym w zakresie zakupu specjalistycznych świadczeń zdrowotnych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych wykupiono m.in.:

- ❑ usługi zdrowotne z zakresu kompleksowej interdyscyplinarnej rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej zamieszkałej w Bytomiu, realizowane przez Bytomskie Centrum Rehabilitacji dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Bytomiu,
- ❑ świadczenia zdrowotne dla mieszkańców Bytomia w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 4 w Bytomiu, w ramach akcji „Śląska Wiosna Onkologiczna 2010” obejmujących wykonanie panelu badań przesiewowych krwi (morfologię z rozmazem i retikulocytami, badanie cholesterolu całkowitego, frakcji HDL, frakcji LDL, trójglicerydów, badanie poziomu glukozy, mocznika, badanie kreatyniny z GRF oraz CRP ilościowe).

Przeprowadzono także postępowania konkursowe, m.in. na świadczenia zdrowotne w zakresie:

- ❑ opieki nad zdrowym dzieckiem w wieku do lat 3, tj. na świadczenia żłobka dla dzieci z terenu miasta Bytomia ze szczególnym uwzględnieniem dzieci z dzielnicy Łagiewniki,
- ❑ pielęgniarstwa opieki hospicyjno-paliatywnej i rehabilitacji leczniczej w środowisku rodzinnym pacjenta,
- ❑ udzielania pomocy i wsparcia z zakresu psychoterapii osobom uzależnionym od alkoholu i członkom ich rodzin z terenu Bytomia.

Szpital Specjalistyczny nr 2 w Bytomiu, przy ul. Batorego 15 realizował programy zdrowotne finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia, tj.

- ❑ „Program profilaktyki raka piersi” – w dwóch etapach: podstawowym i pogłębionej diagnostyki,
- ❑ „Program badań prenatalnych”,
- ❑ „Program profilaktyki raka szyjki macicy” - w trzech etapach: podstawowym, diagnostycznym oraz diagnostyki pogłębionej.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Innych Patologii Społecznych w Bytomiu

W zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz innych patologii społecznych przeprowadzono otwarty konkurs ofert na realizację przedmiotowych zadań, w wyniku których przyznano dofinansowanie organizacjom pozarządowym i innym podmiotom publicznym, w tym m.in.: Bytomskiemu Stowarzyszeniu Rodzin Abstynenckich ODRODZENIE w Bytomiu, Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Bytomiu, Związkowi Harcerstwa Polskiego - Komenda Hufca w Bytomiu, Zgromadzenie Najświętszego Serca Jezusa w Bytomiu, Fundacji „Dom Nadziei”,

Stowarzyszeniu Opiekuńczemu im. Św. Franciszka z Asyżu w Bytomiu, Stowarzyszeniu PROGRES w Bytomiu.

W 2010 r. Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu w ramach swojej statutowej działalności m.in.:

- ❑ prowadziło terapię indywidualną dla m.in. osób: stosujących przemoc w rodzinie, doświadczających przemoc w rodzinie, uzależnionych, współuzależnionych, doświadczających przemocy seksualnej,
- ❑ prowadziło grupy: psychoedukacyjne dla osób doświadczających przemoc w rodzinie, program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemoc w rodzinie, edukacyjna dla osób uzależnionych i współuzależnionych, wsparcia dla osób doświadczających przemoc w rodzinie i współuzależnionych, psychoterapia dla dorosłych dzieci alkoholików, edukacyjna dla rodziców,
- ❑ prowadziło zajęcia profilaktyczne dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych na temat m.in.: „Agresja i przemoc”, „Alkohol”, „Narkotyki”, „Wybór partnera”, „Uzależnienia”.
- ❑ prowadziło grupy w Areszcie Śledczym w Bytomiu, w ramach programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemoc domowej z terenu Bytomia osadzonych w Areszcie,
- ❑ współpracowało z Policją (m.in. prowadzenie Punktu dla Ofiar Przestępstw, prowadzenie konsultacji i poradnictwa psychologicznego dla funkcjonariuszy Policji, uczestniczenie w przesłuchaniach małoletnich świadków),
- ❑ udzielało schronienia w Hostelu osobom doświadczającym przemoc w rodzinie (98 osób skorzystało z tej formy pomocy),
- ❑ udzielało schronienia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, osobom będącym w kryzysie (10 osób skorzystało z tej formy pomocy),
- ❑ prowadziło Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od narkotyków (207 konsultacji).

W ramach Centrum działa, posiadający 12 miejsc Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który umożliwia podejmowanie interdyscyplinarnych działań polegających na udzieleniu natychmiastowej pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej osobom i rodzinom z terenu Bytomia, będącym w stanie kryzysu.

4.4. Stan sanitarny miasta

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami: higieny środowiska, higieną pracy w zakładach pracy, higieny radiacyjnej, procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji. A także do nadzoru warunków zdrowotnych żywności, żywienia i przedmiotów użytku, higieniczno – sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne – w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

W 2010 r. pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu dokonali 1 955 kontroli na terenie Bytomia, w wyniku których wydano 640 decyzji, w tym 36 decyzji stwierdzających chorobę zawodową.

Za stwierdzone w czasie kontroli uchybienia sanitarne nałożono 58 mandatów karnych na łączną kwotę 8 350 zł.

**Tabela nr 37: Kontrole przeprowadzone na terenie Bytomia
przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w latach 2007-2010**

Lp.	Wyszczególnienie	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
1.	Ilość kontroli	3 483	3 337	3 350	1 955
2.	Ilość wydanych decyzji ogółem, w tym:	927	855	856	640
	- decyzje stwierdzające choroby zawodowe	85	38	36	36
3.	Ilość nałożonych mandatów karnych	105	118	105	58

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu

W 2010 r. na terenie miasta w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody (w 13 punktach kontrolnych) oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano 112 próbek wody, w tym przebadano pod względem:

- fizykochemicznym- 112,
- bakteriologicznym - 108.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, żelazo) stwierdzono w 2 próbkach wody. Ogółem wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Bytomia oceniono jako przydatną do spożycia.

W okresie dwunastu miesięcy 2010 r. na terenie miasta eksploatowane były 4 baseny kąpielowe kryte (1 przedszkolny, 2 szkolne, 1 rekreacyjny) oraz 1 sezonowy. Na podstawie przeprowadzonych badań (60 próbek wody, w tym kwestionowanych pod względem bakteriologicznym – 6, jakość wody w 4 basenach krytych i 1 sezonowym oceniono jako dobrą.

W 2010 r. prowadzono nadzór sanitarny nad 4 szpitalami na terenie Bytomia: Szpitalem Specjalistycznym nr 2 w Bytomiu, SP ZOZ Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym nr 4 w Bytomiu, ZOZ Szpitalem Aresztu Śledczego w Bytomiu, Katolickim Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży „Dom Nadziei”. W szpitalach przeprowadzono 38 kontroli, w związku ze stwierdzonymi uchybieniami sanitarno-higienicznymi wydano 6 decyzji administracyjnych terminowych. Decyzje dotyczyły najczęściej malowania pomieszczeń, wymiany wykładzin podłogowych, postępowania z bielizną szpitalną, sprzętem do sprzątania. Stan sanitarno-higieniczny szpitali z roku na rok ulega sukcesywnej poprawie.

W 2010 r. pod nadzorem było 40 szkół różnych typów, przeprowadzono w nich 36 kontroli, w wyniku których na 33 z nich wydano decyzje administracyjne. Zdecydowana większość z wydanych decyzji dot. złego stanu sanitarno-higienicznego oraz technicznego, w tym m.in.: stolarki okiennej, osłon punktów świetlnych, brudnych ścian, sufitów i zniszczonych podłóg w salach zajęć oraz nawierzchni boisk i dojeżdż do placówki.

W omawianym roku w ewidencji tut. Stacji znajdowało się 1 770 zakładów produkcyjnych, obrotu żywnością, żywienia zbiorowego, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków. Ogółem skontrolowano 955 zakładów branży spożywczej. Przeprowadzono 1 307 kontroli sanitarnych, tematycznych oraz rekontroli. Za uchybenia sanitarno-higieniczne nałożono 52 mandaty karne na kwotę 7 150 zł. Wydano ogółem 523 decyzje administracyjne, z czego 121 decyzji represyjnych dot. usunięcia niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego w kontrolowanych obiektach oraz 3 decyzje nakazujące wycofanie z obrotu środków spożywczych o niewielkiej jakości zdrowotnej - przeterminowanych. 272 decyzje dotyczyły zatwierdzenia zakładu i dopuszczające obiekt do użytkowania, w tym 18 decyzji dotyczyło poszerzenia działalności. Ponadto wydano 5 postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę 1 925 zł. Po przeprowadzonych kontrolach stwierdzono, że stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych zakładów ulega poprawie.

4.5 Pomoc społeczna

Świadczenia z pomocy społecznej

Świadczenia z zakresu pomocy społecznej (w ramach zadań własnych gminy i zleconych z zakresu administracji rządowej oraz zadań powiatu - własnych i z zakresu administracji rządowej) realizował Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu (MOPR).

Z różnych form pomocy pieniężnej lub niepieniężnej skorzystały 6 864 rodziny, liczące łącznie 21 590 osób. Wydano 46 273 decyzje administracyjne. Łącznie ze świadczeń w ramach opieki społecznej skorzystało ok. 5,5% ogółu mieszkańców.

Tabela nr 38: Liczba osób oraz ilość wypłaconych świadczeń w ramach pomocy społecznej w latach 2007-2010

LP.	Wyszczególnienie		2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
1.	Ilość osób, która skorzystała z pomocy społecznej		11 844	10 520	10 050	9 976
2.	Liczba świadczeń	Zadania własne gminy	728 096	703 118	637 607	613 838
		Zadania powiatu	7 467	7 064	6 643	6 589
		Zadania zlecone gminie	22 838	22 276	21 890	9 588
		Zadania zlecone powiatu	-	18	134	183

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Bytomiu

W ramach zadań własnych gminy udzielono 613 838 świadczeń na takie formy pomocy jak: zasiłki stałe, okresowe, celowe, posiłki (w tym dożywianie dzieci w szkołach, w DDP oraz noclegowni), schronienie, usługi opiekuńcze, DPS oraz sprawianie pogrzebów.

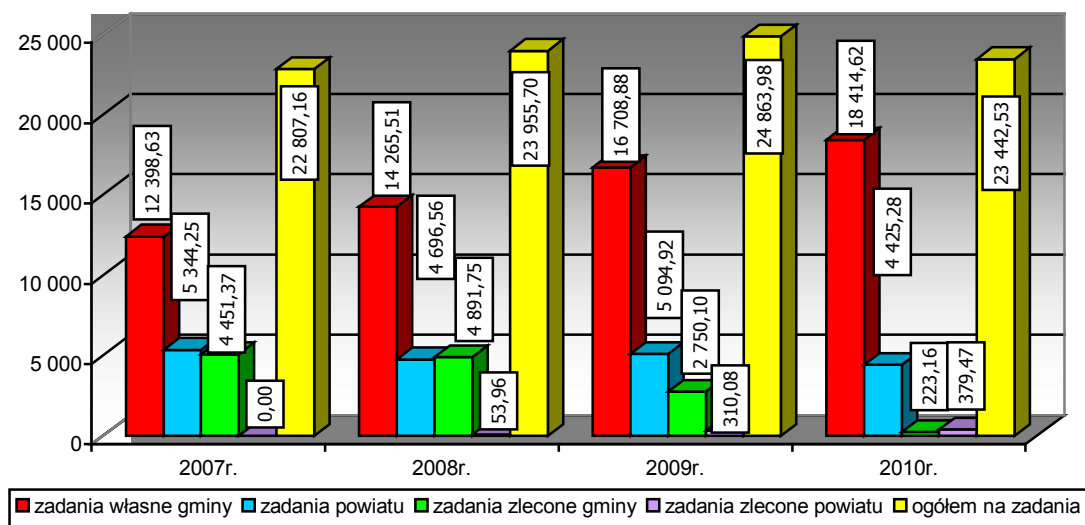
W zakresie zadań powiatu przyznano 6 589 świadczeń na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomoc rzeczową na zagospodarowanie dla wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz świadczeń dla rodzin zastępczych.

Ze środków administracji rządowej na zadania zlecone gminie udzielono 9 588 świadczeń na: specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz wynagrodzenie opiekuna za sprawowanie opieki.

W ramach zadań zleconych powiatu ze środków administracji rządowej przyznano 183 świadczenia dot. pomocy dla cudzoziemców.

Na wyżej opisane świadczenia wydatkowano 23 442,53 tys. zł, czyli o 1 421,45 tys. zł mniej niż w 2009 r.

Wykres nr 30 : Wydatki w ramach pomocy społecznej w Bytomiu – zadania własne gminy, zadania zlecone gminie, zadania powiatu, zadania zlecone powiatu w latach 2007-2010 w tys. zł

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Bytomiu

Łącznie w latach 2007 - 2010 wydatki przeznaczone na pomoc społeczną w ramach zadań własnych gminy, zadań zleconych gminie, zadań powiatu i zleconych powiatu wynosiły 95 069,37 tys. zł., w tym najwyższą kwotę 24 863,98 tys. zł wypłacono w 2009 r.

W 2010 r. spośród wypłaconych świadczeń z zakresu pomocy społecznej najwięcej środków finansowych przeznaczono na:

- ☐ zasiłki 12 035,73 tys. zł tj. 51,3%
- ☐ zasiłki stałe 3 989,45 tys. zł tj. 17,0%
- ☐ pomoc finansową dla rodzin zastępczych 3 747,54 tys. zł tj. 16,0%
- ☐ dożywianie dzieci w szkołach 1 061,43 tys. zł tj. 4,5%
- ☐ usługi opiekuńcze 905,88 tys. zł tj. 3,9%

W Bytomiu na dzień 31.12.2010 r. funkcjonowało 296 rodzin zastępczych, w których przebywało 414 dzieci. Rodzinom tym wypłacono świadczenia w wysokości 3 747,54 tys. zł z tytułu pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci oraz jednorazowej pomocy na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka.

Z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dofinansowano:

- ☐ turnusy rehabilitacyjne dla 371 osób na łączną kwotę 249,57 tys. zł,
- ☐ zaopatrzenie 259 osób w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze na łączną kwotę 222,99 tys. zł,

- ❑ warsztaty terapii zajęciowej dla 140 osób na łączną kwotę 2 071,44 tys. zł,
- ❑ 81 osób w ramach likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na łączną kwotę 216,65 tys. zł,
- ❑ 23 osoby w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki na kwotę 39,94 tys. zł.

Na koniec 2010 r. funkcjonowały w Bytomiu następujące placówki pomocy społecznej:

- ❑ 5 Dziennych Domów Pomocy Społecznej, dysponujące 166 miejscami;
- ❑ 5 Domów Pomocy Społecznej, dysponujące 395 miejscami;
- ❑ 2 Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze, dysponujące 135 miejscami;
- ❑ Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Karpackiej, dysponujący 27 miejscami, w tym Hostelem dla 7 osób;
- ❑ Miejski Ośrodek Opiekuńczy przy pl. Szpitalnym, dysponujący 62 miejscami;
- ❑ Noclegownia przy ul. Kosynierów 26, dysponująca 70 miejscami.

Ponadto na terenie Bytomia działały następujące placówki opiekuńczo - wychowawcze dla dzieci i młodzieży:

- ❑ 3 publiczne placówki opiekuńczo – wychowawcze, w tym:
  - Dom Dziecka, w których zatrudnionych było 34 nauczycieli i przebywało 68 wychowanków,
  - Placówka Opiekuńczo Wychowawcza „Bezpieczny Dom” - liczba nauczycieli 18, liczba wychowanków – 42,
  - Placówka Opiekuńczo Wychowawcza „Szansa dla Dziecka” - liczba wychowawców 14, liczba wychowanków – 30;
- ❑ 2 Specjalne Ośrodki Wychowawcze z łączną liczbą 87 wychowanków i 32 nauczycieli;
- ❑ 6 niepublicznych placówek opiekuńczo-wychowawczych z 307 wychowankami;
- ❑ 1 niepubliczna placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego - w których zatrudnionych było 2 wychowawców i przebywało 7 wychowanków;
- ❑ 1 niepubliczny ośrodek adopcyjno – opiekuńczy;

2 żłobki dysponujące 95 miejscami, w tym: Żłobek Niepubliczny prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Utrzymania Żłobka w Bytomiu – Łągownikach.

Kontynuowano realizację projektu pt. *Systemowy Projekt Aktywizacji – SPA w Bytomiu* współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII: Promocja integracji społecznej; Działanie 7.1: Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji; Poddziałanie 7.1.1: Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej przez ośrodki pomocy społecznej.

W 2010 r. uczestnikami projektu były 353 osoby – klienci i klientki pomocy społecznej, spośród których 318 zrealizowało zaplanowaną w porozumieniu z pracownikiem socjalnym ścieżkę uczestnictwa zakładającą zwiększenie poziomu integracji zawodowej i społecznej. Bezpośrednimi realizatorami projektu byli pracownicy socjalni. Wykorzystywali oni narzędzia pracy socjalnej:

- ❑ w postaci kontraktów socjalnych (zawarto 312 kontraktów socjalnych, w tym 31 z osobami niepełnosprawnymi),
- ❑ w pracy z wychowankami placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych stosowano odmianę kontraktu – indywidualny program usamodzielnienia (IPU),
- ❑ zastosowano metodę pracy socjalnej ze społecznościami wybranych dzielnic (Bobrek, Rozbark) realizując programy aktywności lokalnej (PAL), do uczestnictwa włączono łącznie 41 osób.

W 2010 r. realizowano projekty zawarte m.in. w programie operacyjnym Pomoc i integracja społeczna, będącym programem operacyjnym dla *Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Bytomia na lata 2006-2020*, tj.:

- 1) Grupa wsparcia dla osób bezdomnych – kompleksowe formy aktywizacyjne na rzecz bezdomnych "Krok w lepszą przyszłość",
- 2) Grupa wsparcia dla osób chorych na schizofrenię,
- 3) Grupa wsparcia dla osób zaburzonych psychicznie,
- 4) Projekt: Zespół Interwencji Środowiskowo – Psychiatrycznej. Efektem realizacji projektu było objęcie wsparciem 490 środowisk, 71 wejść w środowisko z lekarzem konsultantem psychiatrą. Skierowano do sądu 25 wniosków, w tym 8 o umieszczenie w domu pomocy społecznej bez wymaganej zgody i 17 wniosków o wydanie orzeczenia o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego.

W ramach otwartego konkursu ofert na finansowe wsparcie realizacji projektów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną w 2010 r. uzyskano z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dofinansowanie do dwóch projektów:

1) *PROM – Proszę Rodzicu Odzyskaj Mnie – praca na rzecz powrotu dzieci do rodzin biologicznych*. Celem projektu była możliwość powrotu dzieci do swojego środowiska rodzinnego. W ramach PROM:

- ❑ przeprowadzono 6 spotkań grup wsparcia dla rodziców,
- ❑ zorganizowano dla uczestników 3-dniową wycieczkę do Kokotka oraz jednodniową do Wesołego Miasteczka,
- ❑ zorganizowano indywidualne spotkania ze specjalistami (psychologiem, radcą prawnym).

Zawarto kontrakty socjalne z 11 rodzinami, 9 rodzin zakończyło projekt, z czego sześćcioro dzieci powróciło z placówek opiekuńczo – wychowawczych do środowiska rodzinnego (dot. 4 rodzin). W trakcie realizacji projektu nastąpiła poprawa relacji pomiędzy rodzicami a dziećmi, zostały odbudowane więzi rodzinne.

2) *Zegar tyka – rodzicu rusz głową – wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi*. Był on skierowany do rodzin z małoletnimi dziećmi, w których występowały problemy bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w trzech dzielnicach Bytomia: Centrum, Łagiewniki i Stroszek. Projekt objął 35 rodzin, w tym 55 dzieci w wieku szkolnym. Z wszystkimi uczestnikami zostały zawarte kontrakty socjalne i przeprowadzone następujące działania:

- ❑ treningi z zakresu prowadzenia gospodarstwa i budżetu domowego, czystości, profilaktyki zdrowotnej oraz treningi efektywnego spędzenia z rodziną wolnego czasu,
- ❑ warsztaty z pedagogiem dla rodziców i dzieci z zakresu komunikacji interpersonalnej,
- ❑ indywidualne konsultacje z psychologiem,
- ❑ zorganizowano wycieczki i wyjścia do instytucji kulturalno – rozrywkowych.

Projekt przyczynił się do polepszenia funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

W 2010 r. kontynuował działalność *Klub Integracji Społecznej*. Obszary działalności Klubu to:

1. Prace społecznie użyteczne

To program pomagający w aktywizacji zawodowej osób zaliczanych do kategorii szczególnego ryzyka wykluczenia społecznego.

Prace społecznie użyteczne realizowano w 71 instytucjach (przedszkolach, szkołach, domach dziecka, szpitalu) na różnych stanowiskach. Do programu w 2010 r. skierowano 737 osób bezrobotnych, z czego 70 osób otrzymało umowę o pracę, 90 uczestników programu naruszyło porządek i dyscyplinę pracy (wykluczono ich z programu), 37 osób wyłączono z powodu złej sytuacji zdrowotnej lub rodzinnej, 174 osoby (spośród 911 wytypowanych) oczekiwało na skierowanie do programu.

2. W roku 2010 Klub Integracji Społecznej kontynuował realizację rozpoczętego w 2009 r. projektu współfinansowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej – *„Prace społecznie użyteczne oraz roboty publiczne na rzecz budownictwa socjalnego – zwiększenie gminnego zasobu lokali socjalnych”*. Ponadto w 2010 r. został zgłoszony następny projekt, który uzyskał dofinansowanie ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej – *Gminne Programy aktywizacji społeczno – zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego*.

Działania, które zostały zrealizowane pozwolą na zwiększenie puli mieszkań socjalnych gminy Bytom. Po zakończeniu projektu na rzecz gminy Bytom zostanie w sumie przekazanych 8 wyremontowanych mieszkań socjalnych.

3. Zajęcia szkoleniowo – edukacyjne dla bezrobotnych mieszkańców Bytomia pod kątem aktywizacji zawodowej.

Kontynuowano zajęcia z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej dla bezrobotnych mieszkańców Bytomia. Każdy z uczestników miał możliwość skorzystania z fachowej pomocy: doradcy zawodowego, terapeuty psychologa, pracownika socjalnego, konsultanta prawnego, informatyka. Zajęcia prowadzone były w formie warsztatowej bądź indywidualne. W roku 2010 odbyło się 10 edycji zajęć, w których uczestniczyły 263 osoby.

4. Poradnictwo prawne z zakresu porad prawnych dla osób i rodzin, które mają trudności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. W 2010 r. konsultant prawny udzielił 1 907 porad prawnych.

W 2010 r. w noclegowni realizowano projekt *Być człowiekiem wolnym od uzależnień* – specjalistyczne poradnictwo dla osób bezdomnych nadużywających alkoholu, przebywających w noclegowni. Projekt, na który otrzymano dotację z Funduszu Przeciwalkoholowego, był realizowany z 45 osobami bezdomnymi. Celem projektu było budowanie motywacji bezdomnych do walki z uzależnieniem oraz nabycie przez nich wiedzy umożliwiającej rozpoczęcie specjalistycznej terapii w walce z nałogiem.

Świadczenia rodzinne

Mieszkańcy naszego miasta, w latach 2007 – 2010, złożyli 59 167 wniosków dot. świadczeń rodzinnych, z tego w 2010 r. 13 352 wnioski dotyczące: ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego (52,8%), funduszu alimentacyjnego (17,5%), zasiłku pielęgnacyjnego (13,5%), jednorazowej zapomogi (12,8%), świadczenia pielęgnacyjnego (3,4%).

Tabela nr 39: Świadczenia rodzinne wypłacone w Bytomiu w latach 2007-2010

Lp.	Wyszczególnienie		2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
1.	Zasiłki rodzinne	Liczba świadczeń	177 233	148 521	128 523	116 541
		Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	10 721,12	8 955,99	8 183,87	9 911,16
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych	Liczba świadczeń	68 210	59 851	55 793	52 147
		Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	9 012,47	8 082,01	7 592,85	7 175,77
3.	Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń	47 363	49 296	53 896	58. 452
		Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	8 132,17	8 396,91	9 123,75	10 613,59
4.	Zaliczki alimentacyjne	Liczba świadczeń	29 872	21 246	357	46
		Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	6 288,44	4 439,19	51,78	8,25
5.	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	Liczba świadczeń	1 592	1 742	1 665	1 719
		Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	1 592,00	1 741,93	1 665,00	1 719,00
6.	Fundusz alimentacyjny	Liczba świadczeń	0	7 318	31 204	32 157
		Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	0	2 050,71	9 079,06	10 122,70
	Razem (1+2+3+4+5+6)	Liczba świadczeń	324 270	287 974	271 438	261 062
		Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	35 746,20	33 666,74	35 696,31	39 550,47

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Bytomiu

W latach 2007 – 2010 wypłacono 1 144,744 świadczenia rodzinne na łączną kwotę 144 659,72 tys. zł, przy czym najwyższa kwota wypłacona została w 2010 r.

W 2010 r. wypłacono 261 062 świadczenia rodzinne na łączną kwotę 39 550,47 tys. zł. Wśród ogólnej liczby przyznanych dodatków do zasiłku rodzinnego 19 416, tj. 37,2% stanowił dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej, na który wydatkowano 1 553,28 tys. zł. Z ogólnej liczby wypłaconych świadczeń opiekuńczych 92,1 % stanowił zasiłek pielęgnacyjny, wypłacony w kwocie 8 240,43 tys. zł.

Dodatki mieszkaniowe

W okresie od 2007 r. do 2010 r. złożono łącznie 35 512 wniosków o przyznanie dodatków mieszkaniowych. Liczba złożonych wniosków zmniejszyła się z 11 203 w 2007 r. do 7 534 w 2010 r.

Tabela nr 40: Liczba złożonych wniosków o przyznanie dodatków mieszkaniowych w latach 2007-2010

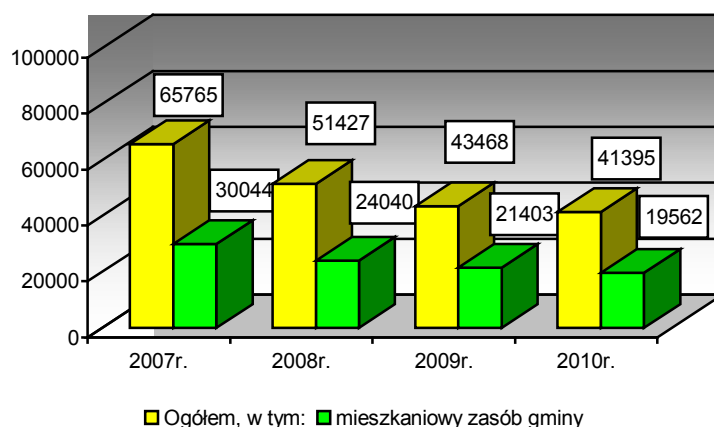
Wyszczególnienie	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Ilość złożonych wniosków	11 203	8 885	7 890	7 534

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Bytomiu

Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2007-2010 ogółem wyniosła 202 055, z czego 95 049 to dodatki dla użytkowników mieszkań tworzących mieszkaniowy zasób gminy.

W 2010r. wypłacono 41 395 dodatków – 47,3 % stanowił mieszkaniowy zasób gminy.

Wykres nr 31: Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2007-2010

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Bytomiu

Łączna kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2007-2010 wyniosła 32 812,67 tys., z tego 14 334 tys. zł dot. osób w mieszkaniowym zasobie gminy.

Tabela nr 41: Wypłacone dodatki mieszkaniowe w latach 2007-2010

Lp.	Wyszczególnienie	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
1.	Wysokość wypłaconych dodatków mieszkaniowych ogółem, w tym:	10 142,48 tys. zł	8 096,03 tys. zł	7 286,93 tys. zł	7 287,23 tys. zł
	- mieszkaniowy zasób gminy	4 161,99 tys. zł	3 581,74 tys. zł	3 409,65 tys. zł	3 180,62 tys. zł
2.	Średnia wysokość wypłaconego dodatku mieszkaniowego ogółem, w tym:	ok. 154 zł	ok. 157 zł	ok. 168 zł	ok. 176 zł
	- mieszkaniowy zasób gminy	ok. 138 zł	ok. 149 zł	ok. 159 zł	ok. 163 zł

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Bytomiu

W 2010 r. wypłacona kwota dodatków to 7 287,23 tys. zł, z tego 43,6% stanowiły dodatki dla użytkowników mieszkań, tworzących mieszkaniowy zasób gminy. Średnia wysokość wypłaconego dodatku wyniosła 176 zł.

4.6 Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego

W ostatnich dwóch dekadach Bytom odczuł skutki daleko idących przekształceń gospodarczych. W ostatnim okresie miasto zmienia swoje dotychczasowe, przemysłowe oblicze, podkreślając walory kulturalne Bytomia i jego ośrodki kultury znane nie tylko w kraju. Do najważniejszych należą:

Opera Śląska (wojewódzka samorządowa instytucja kultury)

Teatr operowy w Bytomiu stanowi od 65 lat dumę społeczeństwa bytomskiego. Siedzibą Opery Śląskiej jest zabytkowy, ponad 100-letni gmach. Opera by upowszechniać sztukę stale gości na scenach macierzystego regionu, a także w dalszych miastach naszego kraju. Mapa podróży po Polsce powiększa się o coraz to nowe adresy. W roku 2010 Opera Śląska zaprezentowała 194 spektakle, w tym jeden spektakl premierowy - Straszny Dwór Stanisława Moniuszki.

Na bytomskiej scenie odbyło się 136 przedstawień, natomiast na wyjazdach: 53 odbyło się w kraju, a 5 na scenach zagranicznych. Spektakle i koncerty obejrzało 98 054 widzów.

Porównanie tych danych w stosunku do lat poprzednich przedstawia się następująco:

Tabela nr 42.: Porównanie ilości spektakli i widzów w Operze Śląskiej w latach 2006-2010

Lata	2006	2007	2008	2009	2010
Ilość spektakli	223	271	241	280	194
Ilość widzów	127 000	177 222	155 697	164 152	98 054

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury UM w Bytomiu

W repertuarze Opery Śląskiej w 2010 r. znalazło się szereg koncertów i recitali, z których na wyróżnienie zasługują m.in.:

- ❑ **Koncert Noworoczny** – Twoim jest serce me – najpiękniejsze przeboje operetki i musicalu z udziałem solistów Opery Śląskiej;
- ❑ **Gościnny występ Opery Śląskiej w warszawskiej Sali Kongresowej** - kantata sceniczna C. Orffa Carmina burana;
- ❑ Widowisko słowno-muzyczne w reżyserii Włodzimierza Izbana – **Chopin – Muzyka i Miłość**;
- ❑ Uroczysty **Koncert Barytonów** poświęcony pamięci Andrzeja Hiolskiego w 10. rocznicę śmierci artysty;
- ❑ **Koncert Chopinowski** z okazji 200 rocznicy urodzin kompozytora;
- ❑ **Gościnny występ Opery Śląskiej na scenie Teatru im. St. Jaracza w Olsztynie**, w ramach inauguracji XVIII Olsztyńskich Spotkań Teatralnych - kantata sceniczna Carla Orffa Carmina burana;
- ❑ Występ w zabytkowej hali ZEC – Elektrociepłowni Szombierki w Bytomiu, opera dramatyczna - **Tannhäuser** Ryszarda Wagnera w reżyserii Laco Adamika;
- ❑ **Występ Opery Śląskiej w Górnośląskim Centrum Kultury w Katowicach** podczas uroczystej gali z okazji jubileuszu 20.lecia Regionalnej Izby Gospodarczej – koncert pt. Twoim jest serce me;
- ❑ **Koncert w kinoteatrze Rialto** w Katowicach z udziałem solistów i orkiestry Opery Śląskiej pod dyktando Tadeusza Serafina uświetniający uroczyste wręczenie aktu nadania tytułu Honorowego Obywatela Miasta Katowice Kazimierzowi Kutzowi;
- ❑ **IV Bytomska Noc Świętojańska** na terenie Dolomitów – Sportowej Doliny - megawidowisko plenerowe opery Giuseppe Verdiego Nabucco z udziałem solistów, chóru i orkiestry Opery Śląskiej oraz chóru Teatru Muzycznego z Kaliningradu;
- ❑ Udział w Międzynarodowym Festiwalu im. Jana Kiepury w Krynicy – operetka J. Straussa pt. **Zemsta nietoperza**;
- ❑ Udział w jubileuszowym, **XX Festiwalu im. Adama Didura w Sanoku**. W ramach festiwalu Opera Śląska zaprezentowała przedstawienie Orfeusz i Eurydyka Ch. W. Glucka i Traviatę G. Verdiego;
- ❑ **Noc w Operze** w ramach Metropolitalnej Nocy Teatrów;
- ❑ **Spektakl Sylwestrowy** - operetka Imre Kalmana pt. Księżniczka czardasza.

Ponadto w 2010 r. Opera Śląska obchodziła jubileusz 65.lecia. W ramach uroczystych obchodów miały miejsce następujące wydarzenia:

- ❑ premiera opery Stanisława Moniuszki **Straszny dwór** w reżyserii Wiesława Ochmana wraz z otwarciem wystawy we foyer teatru pn. „Straszny dwór w Operze Śląskiej – premiery i kreacje”;
- ❑ sympozjum pn. **Adam Didur i Narodziny Opery Śląskiej**

W związku z uroczystością zakończenia obchodów jubileuszu 65.lecia istnienia Opery Śląskiej, pracownicy teatru zostali uhonorowani złotymi i srebrnymi Medalami nadanymi za Długoletnią Służbę Państwową.

Muzeum Górnosławskie (wojewódzka samorządowa instytucja kultury)

Muzeum Górnosławskie jest jednym z najstarszych na Górnym Śląsku, jego historia sięga 1910 r., kiedy przez grupę miłośników dziejów Bytomia zostało założone Bytomskie Towarzystwo Historyczno-Muzealne. Nowy rozdział działalności, pod zmienioną nazwą Muzeum Górnosławskie w Bytomiu liczy się od 1950 r. Dziś Muzeum Górnosławskie to poważna, licząca się w kraju placówka muzealna o niekwestionowanym dorobku, bogatych zbiorach i autonomicznym programie.

W Muzeum funkcjonuje siedem działów merytorycznych: Dział Archeologii, Dział Etnografii, Dział Historii, Dział Przyrody, Dział Sztuki, Dział Edukacyjno-Promocyjny oraz działy pomocnicze jak np. Dział Wydawniczy czy Biblioteka. Pracownicy każdego z nich prowadzą własną działalność wystawienniczą, badawczą oraz przygotowują publikacje ze swojej dziedziny.

W Muzeum Górnosławskim w 2010 r. można było obejrzeć wystawy stałe, z których na szczególną uwagę zasługują:

- „Przyroda Górnego Śląska” („Lasy” oraz „Wody i mokradła”),
- „Galeria Malarstwa Polskiego”,
- „Z życia ludu śląskiego XIX-XX wieku”.

Muzeum Górnosławskie było również miejscem organizacji wystaw czasowych tj.:

- „Święci – atrybuty i symbole”,
- „Tajemnice Placu Grunwaldzkiego” z cyklu wystaw „Bytom znany i nieznan”,
- „Obszar warowny „Śląsk” 1936-1939”,
- „Militaria w obrazach. Międzynarodowa wystawa grafiki komputerowej o tematyce militarnej”,
- „Bizantyjskie oblicze Śląska. Ikony”,
- „Galeria sztuki współczesnej. Pokaz 4”,
- „Podróże w czasie. Dawne widoki Śląska na grafikach z kolekcji Haselbacha”, wystawa zorganizowana przez Niemieckie Forum Kultury Środkowej i Wschodniej w Poczdamie,
- „Portret ojca”, wystawa pokonkursowa prac dziecięcych zorg. przez Urząd Miejski w Bytomiu w ramach III Metropolitalnego Święta Rodziny,
- „Fotografia Dzikiej Przyrody”,
- „Ptaki polskie”, wystawa zorganizowana przez Polskie Stowarzyszenie Fotograficzne Nikona,
- „Diorama Tadeusza Popiela i Zygmunta Rozwadowskiego „Bitwa pod Grunwaldem” 1910”,
- „Bernhard Grzimek. Z Nysy do Serengeti”, wystawa przygotowana przez Oberschlesisches Landesmuseum w Ratingen,
- „Portret ze świata” - wystawa fotografii Edwarda Grzegorza Funke,
- „Isia, Krysia, Krystyna” - wystawa fotografii tragicznie zmarłej senator RP Krystyny Bochenek. Ekspozycja przeniesiona z Radia Katowice, zmodyfikowania i przygotowana przez T. Raczyńskiego,
- Wystawa fotograficzna T. Szemalikowskiego „Bądźmy świadkami miłości”.

Fot. Nr 14 : Ptaki Polskie w Muzeum Górnosławskim

W sali koncertowej Filii Muzeum Górnosławskiego oraz w świetlicy muzealnej w 2010 r. odbyło się również szereg koncertów, z których na szczególną uwagę zasługują:

- Koncert w wykonaniu Kwartetu Akademos w ramach cyklu koncertowego „**Alchemicy dźwięków i słów**”,
- 3 koncerty dla grup przedszkolnych pt. „**Edward Grieg – Chopin północy**”, w wykonaniu kwartetu Akademos w ramach projektu edukacyjnych koncertów dla dzieci pn. „To jest taki dom zaklęty w, w którym grają instrumenty”,
- 2 koncerty dla przedszkolaków pt. „**Śpiew ptaków**” w wyk. Aleksandry Gajeckiej-Antosiewicz,
- Koncert dla dzieci pt. „**Muzyka przed wiekami**” w wykonaniu Zespołu Tibiarum Scholares,
- Koncert kameralny w wykonaniu Marii Szwejger-Kuśkowskiej (fortepian) i Kwartetu Akademos,
- 2 koncerty dla przedszkolaków pt. „**Muzyka Fryderyka**” w wykonaniu Magdaleny Lisak (fortepian),
- Koncert kameralny w wykonaniu Zofii Antes (fortepian) oraz Kwartetu Akademos, 2 koncerty w ramach V Letniego Festiwalu „**Wokół arcydzieł kameralistyki**”: koncert inaugurujący festiwal w wykonaniu Agaty Schmidt (mezzosopran) i Bartłomieja Weznera

- (fortepian) oraz koncert kameralny w wykonaniu Romualda Gołębiowskiego (klarnet) i Kwartetu Akademos,
- Koncert z cyklu „**Z muzycznego skarbca Wołynia**” w wykonaniu Zespołu Kameralnego im. Ignacego Feliksa Dobrzyńskiego, połączony z prezentacją wystawy pt. „Ignacy Jan Paderewski i Ziemia Żytomierska” poświęconej 150 rocznicy urodzin Ignacego Jana Paderewskiego,
- Koncert dla dzieci „**Opowieści instrumentów**” w wykonaniu Lorient Trio,
- 2 koncerty dla dzieci przedszkolnych pt. „**Śpiew ptaków**”.

W sumie w sali koncertowej Filii Muzeum Górnosląskiego w 2010 r. odbyło się również 17 koncertów, których wysłuchało 1567 osób, zaś w świetlicy muzealnej odbyło się 7 koncertów dla dzieci, w których uczestniczyło 683 osób.

Ponadto Muzeum Górnosląskie w 2010 r. zorganizowało kilka ciekawych projektów, z których wyróżnić należy:

- Międzynarodową Noc z Księżycem,
- Noc w Muzeum Górnosląskim w Bytomiu,
- Dzień Dziecka w Muzeum Górnosląskim w Bytomiu, w ramach którego odbył się Piknik Archeologiczny pt. "Na bytomskim zamku" oraz otwarcie świetlicy muzealnej z zabawkami edukacyjnymi. Impreza cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem i w czasie całego dnia zgromadziła około 700 osób.

Frekwencja odwiedzających muzeum i uczestniczących w imprezach w 2010 r. wyniosła 15020 osób. Liczba odwiedzających Muzeum Górnosląskie zmniejszyła się w porównaniu z latami poprzednimi, co przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela nr 43: Porównanie frekwencji zwiedzających Muzeum Górnosląskie w latach 2006-2010

Lata	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba zwiedzających	35 859	32 989	30 866	34 128	15 020

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury UM w Bytomiu

Frekwencję w świetlicy muzealnej w 2010 r. przedstawia tabela poniższa.

Tabela nr 44: Frekwencji uczestniczących w projektach Muzeum Górnosląskiego organizowanych w świetlicy muzealnej w 2010 r.

Rodzaj działań	Ilość zajęć	Frekwencja
Spotkania z wiedzą	12	464
Wykłady	10	473
Konkursy	10	280
Mozaiki	9	43
„Skarby Muzeum Górnosląskiego”	3	70
Koncerty dla dzieci	7	683
„Malowanie piaskowych krajobrazów” - zajęcia	9	143
Indywidualni korzystający z zabawek edukacyjnych	-	75
Festyn z okazji Dnia Dziecka	1	700
Wystawy	3	272
Spotkania naukowe (entomologiczne, ornitologiczne, archeologiczne, sesje naukowe, itd.)	11	363
Ogółem	75 spotkań	3566 osób

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Muzeum Górnosląskie w Bytomiu

Bytomskie Centrum Kultury (miejska samorządowa instytucja kultury)

W 2010 r. Bytomskie Centrum Kultury zorganizowało łącznie 475 wydarzeń, z czego 318 to projekty własne BCK i współorganizacje, a 156 to wynajmy i użyczenia. Łączna liczba widzów na wszystkich imprezach wyniosła 50 672 osoby (z tego na biletowanych imprezach 38 528 osób, a na niebiletowanych 12 144). Do projektów niebiletowanych zaliczamy m.in. koncert w ramach Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy (wstęp wolny), wydarzenia plenerowe w ramach Festiwalu Dziwnie Fajnie, plenerowe spektakle prezentowane w ramach 12. Festiwalu Teatralnego Teatromania, Dzień Dziecka, BeCeKoBUS, Dzień z Kulturą w Agorze.

W 2010 r. Bytomskie Centrum Kultury z powodzeniem zrealizowało kolejne edycje imprez cyklicznych tj.:

- ❑ X Zimowa Ferie Artystyczna;
- ❑ HartOFFanie Teatrem – cykl prezentacji grup teatru niezależnego;
- ❑ Scena Familijna - cykl przedstawień teatralnych dla dzieci;
- ❑ Klub Zielonej Żyrafy – cykl warsztatów dla dzieci z rodzicami;

BeCeKowy Suplement Filozoficzny;

- ❑ BCKino – Klub Filmowy, Młodzieżowa Akademia Filmowa, Bajkowe BCKino, Warsztaty Medialne dla Uczniów i dla Nauczycieli, przeglądy filmowe i retrospektywy, spotkania z twórcami filmowymi;
- ❑ 12. Festiwal Teatralny TEATROMANIA 2010;
- ❑ Festiwal „Kwiaty na kamieniach”;
- ❑ Koncerty z cyklu Krawiecka Art Pasaż;
- ❑ FANTASTIC S.cool BUS – BeCeKoBUS - projekt serii różnorodnych warsztatów artystycznych odbywających się w przestrzeni miasta Bytomia w niezwyklej wnętrzu starego autobusu, docierającego do młodych mieszkańców bytomskich dzielnic biedy i społecznej degradacji;
- ❑ VIII Festiwal Teatralny dla Dzieci „Maskarada”;
- ❑ Bytomska Jesień Literacka.

Fot. nr 15: BeCeKoBUS

Ponadto w BCK-u kontynuowano realizację projektów zaingurowanych w 2009 r., z których na szczególną uwagę zasługują:

- ❑ Karawana Sztuki – cykl warsztatów teatralnych oraz prezentacji;
- ❑ Strefa Sztuki – projekt „Matura – Klarowna Prezentacja” dla uczniów szkół średnich oraz teatralizowane wykłady dotyczące historii teatru w kontekście innych sztuk;
- ❑ BeCeKowy Pokój Gier;
- ❑ Warsztaty kabaretowe;
- ❑ BECEKLANDIA – poczekalnia dla dzieci – zajęcia artystyczne dla maluchów, których rodzice uczestniczą w imprezach organizowanych przez BCK;

Przez cały 2010 r. odbywały się również warsztaty literackie grupy poetyckiej „Obok Sceny”, a także działały BeCeKowe Music Laby umożliwiające bytomskim zespołom muzycznym regularne próby.

W 2010 r. BCK kontynuowało realizację projektu muzycznego – cyklu koncertów pod nową nazwą „Muzyka Od Środka”, w ramach którego odbył się:

- ❑ Koncert zespołu Brasil Cantado Trio,
- ❑ Koncert zespołu Arek Skolik Specjal Trio,
- ❑ Koncert szwajcarskiego zespołu Vein.

Bytomskie Centrum Kultury w 2010 r. rozpoczęło również realizację nowego projektu muzycznego – cyklu koncertów pod przewrotną nazwą „Tylko Nie Bytom!”. W ramach projektu zorganizowane zostały:

- ❑ Koncert Mugison (Islandia) i Twilite (Polska);
- ❑ Koncert Lau Nau (Findlandia) i Indigo Tree (Polska);
- ❑ Koncert Dextro (Wielka Brytania) i Jacaszek (Polska);
- ❑ Koncert Bachelorette (Nowa Zelandia) i Ms. No One (Polska);
- ❑ „Tylko Nie Bytom! na wyjeździe”, czyli koncert Michała Jacaszka i Wojciecha Jachna (Polska) oraz Prawatt (Polska) w Rondzie Sztuki;
- ❑ Koncert Eleven Tigers (Litwa) i Kolektyw Radiofonia FM (Polska).

W 2010 r. BCK kontynuowało realizację wielu imprez organizowanych we współpracy z innymi instytucjami bądź podmiotami. Należą do nich:

- ❑ XXIV Szantowisko,
- ❑ IV Międzynarodowy Festiwal Muzyki Dawnej im. G.G. Gorczyckiego,
- ❑ Juwenalia Bytomskie,
- ❑ XI Festiwalu Sztuki Wysokiej,
- ❑ V Międzynarodowy Festiwal Filmowy Cinemagic.pl,
- ❑ Becekowe rokowania w klubie Gotyk.

Fot. nr.16:
Międzynarodowego
Festiwalu Muzyki Dawnej
im. G.G. Gorczyckiego

Bytomskim Centrum Kultury przeprowadziło również wiele innych przedsięwzięć i projektów, z których na szczególną uwagę zasługują:

- ❑ II Dni Kultury Buddyjskiej;
- ❑ Festiwal Dziwne Fajne,
- ❑ Koncert zespołu Heartsgarage.

Śląski Teatr Tańca (miejska samorządowa instytucja kultury)

Śląski Teatr Tańca jest instytucją, która tworzy nowe produkcje artystyczne w dziedzinie tańca współczesnego, szkoli nową generację polskich tancerzy i choreografów, a także upowszechnia twórczość w dziedzinie tańca współczesnego w kraju.

Śląski Teatr Tańca stał się jednym z najbardziej aktywnych ośrodków tańca współczesnego i sztuk teatralnych w Polsce. Rozwija, organizuje i produkuje krajowe i międzynarodowe spektakle oraz działania artystyczne. Jest siłą napędzającą rozwój tańca współczesnego w Polsce, tworząc odpowiednią atmosferę dla tancerzy, choreografów i twórczych artystów, którzy przełamują ustalone, tradycyjne wzorce eksperymentowania, rozwijania i uczestniczenia w ewolucji polskiego ruchu tanecznego.

Najważniejszą imprezą zorganizowaną przez ŚTT w 2010 r. była XVII Międzynarodowa Konferencja Tańca Współczesnego i Festiwal Sztuki Tanecznej. W warsztatach odbywających się podczas konferencji udział wzięło 3000 uczestników, zaś spektakle w ramach konferencji obejrzało 8000 widzów.

W ramach Międzynarodowej Konferencji Tańca Współczesnego i Festiwalu Sztuki Tanecznej przeprowadzono następujące projekty edukacyjne:

- ❑ Międzynarodowe Warsztaty Tańca Współczesnego,
- ❑ Warsztaty scenograficzne,
- ❑ Międzynarodowe Seminarium Menedżerów Sztuki,
- ❑ Międzynarodowe Seminarium Krytyków i Historyków Tańca,
- ❑ Warsztaty Pisanie o Tańcu,
- ❑ Warsztaty Radiowe,
- ❑ Mała Konferencja Tańca,

Ponadto ŚTT zorganizował:

- ❑ Studio Teatru Fizycznego,
- ❑ Ogólnopolskie Warsztaty Tańca Współczesnego,
- ❑ Akademię Lidera Kultury - jest ona pomysłem na stymulowanie życia kulturalnego i wychowania młodego pokolenia menedżerów kultury,
- ❑ Audycje/egzaminy wstępne do zagranicznych artystycznych szkół wyższych m.in. audycja Codarts czy audycja do Institute for Dance Arts w Linz.

ŚTT przeprowadził również następujące projekty społeczne:

- ❑ Warsztaty terapii przez ruch dla niedowidzących i niedosłyszących,
- ❑ Warsztaty tańca dla seniorów,
- ❑ Warsztaty terapii przez ruch,
- ❑ Dzień Projektów Społecznych.

W roku 2010 spektakle przygotowywane przez ŚTT obejrzało łącznie 10014 widzów, zaś w warsztatach organizowanych przez ŚTT udział wzięło 4488 uczestników. Zespół ŚTT zrealizował 47 projektów, w tym 3 zagranicą oraz występował w 28 przedstawieniach (w tym 9 zrealizowanych na scenach zagranicznych).

Miejska Biblioteka Publiczna (miejska samorządowa instytucja kultury)

Miejska Biblioteka Publiczna w Bytomiu działa na rzecz społeczności lokalnej miasta poprzez gromadzenie, opracowywanie, przetwarzanie i udostępnianie źródeł oraz zasobów wiedzy utrwalaonych i rozpowszechnianych w różnych formach i na różnych nośnikach. W MPB znajdują się:

Fot. nr 17: Śląski Teatr Tańca

- Dział informacyjno-biblioteczny z informatorium oraz Pracownią Historii Bytomia i Informacji Regionalnej;
- Dział instrukcyjno-metodyczny,
- Dział gromadzenia opracowania i organizacji zbiorów,
- Dział udostępniania zbiorów z czytelnią ogólną, wypożyczalnią literatury beletrystycznej, wypożyczalnią literatury popularnonaukowej, wypożyczalnią zbiorów audiowizualnych oraz wypożyczalnią literatury dla dzieci i młodzieży;
- Dział sieci terytorialnej z 11 placówkami filialnymi,
- Zespół specjalistów ds. marketingu i promocji
- Księgozbiór biblioteki na koniec 2010 r. liczył 290 635 wol., w tym:
- literatury pięknej i dla dorosłych 123047 wol.,
- literatury pięknej dla dzieci i młodzieży – 41141 wol.,
- literatury popularno-naukowej – 126447 wol.

W roku 2010 zakupiono 4972 woluminów na łączną kwotę 125 682,00 zł, z czego z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego zakupiono 1126 wol. na łączną kwotę 26 500,00 zł. W wypożyczalniach zarejestrowano 14731 czytelników, którzy odwiedzili bibliotekę 107434 razy wypożyczając na zewnątrz 291762 wol. Liczba czytelników na 100 mieszkańców Bytomia w roku 2010 wyniosła 8,11, natomiast wskaźnik wypożyczeń na 100 mieszkańców w roku 2010 wyniósł 160,65.

Biblioteka bytomska jest również inicjatorem wielu działań kulturalnych, edukacyjnych i promocyjnych. Na szczególną uwagę zasługują następujące projekty:

- Tydzień bezpiecznego Internetu – projekt, który odbywał się w ramach programu Komisji Europejskiej Saferinternet;
- Biblioteka z czekolady - projekt skierowany był do wszystkich mieszkańców Bytomia i miał na celu upowszechnianie wiedzy, promocję czytelnictwa oraz pobudzenie kreatywności bytomian.
- Tydzień zdrowej aktywności;
- BibliotEKOmania, w ramach tego projektu przeprowadzono zajęcia dla wychowanków Świetlicy Środowiskowej Integracyjnej im. J. Korczaka: dot. segregacji odpadów oraz znaczenia wody dla życia;
- Podróżnicza jesień (nie tylko) w Bibliotece - w ramach projektu, we współpracy z Operą Śląską, odbyło się m.in. spotkanie w Salonie Poezji i Muzyki Anny Dymnej, w czasie którego recytowane były wiersze z motywem podróżniczym.

Fot. nr 18: Bezpieczny internet

Tabela nr 45: Zestawienie imprez, które odbyły się w Miejskiej Bibliotece Publicznej

L.p.	Rodzaj imprezy	Ilość imprez
1.	Lekcje biblioteczne	85
2.	Spotkania bajkowe dla przedszkolaków z cyklu „Czytamy zamiast mamy”, zajęcia literacko-plastyczne i inne	133
3.	Wycieczki po bibliotece	21
4.	Konkursy	45
5.	Wystawy i prezentacje	84
6.	Imprezy okolicznościowe itp.	8
7.	Zajęcia w czasie ferii i wakacji	69
8.	Spotkania autorskie	3
9.	Prelekcje, wykłady	20
	Ogółem	468

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury UM w Bytomiu

Galerie Sztuki

Na różnorodność oferty kulturalnej miasta wpływa również działalność innych placówek kulturalnych tj. galerii sztuki. Na terenie Bytomia swoją działalność prowadzą:

- Galeria Rotunda Miejskiej Biblioteki Publicznej, w której odbyły się następujące wystawy:
  - Wystawa polskiego plakatu zdrowia publicznego;
  - „Portret, zwyczajnie – niezwykajnie” - wystawa prac członków Jurajskiej grupy Fotograficznej OKO;
  - Wystawa pt. „**Plakat Ekologiczny**”;
  - „**Moja Polonia**” – wystawa prezentująca 5-lecie działalności Stowarzyszenia Kibiców Klubu Polonia Bytom. Wystawa stanowiła zbiór fotografii z imprez i akcji organizowanych przez Stowarzyszenie.
  - Wystawa militarna - prace Jarosława Wróbla - rysownika i malarza średniego pokolenia, ilustratora wielu książek, broszur i plakatów, poruszających szeroko rozumianą tematykę wojskowości i historii.
- „**Osobowość – emocje i oddziaływania**” - wystawa prac Agnieszki Krzywoń, przedstawiająca rodziców, przyjaciół oraz samą autorkę z lat jej dzieciństwa, które dotyczyły
  - przykrych doświadczeń z dzieciństwa i jednocześnie stanowiły zamknięcie pewnych rozdziałów w życiu.
  - „**Przy pracy...**” to wystawa prezentująca cykl fotografii Bytomskiego Stowarzyszenia Fotografików, których tematem była praca oraz specyfika wykonywanych zawodów. Zgromadzone fotografie stanowiły również okazją do przypomnienia znaczenia tradycyjnego świata wartości, gdzie to właśnie praca jest źródłem egzystencji człowieka, dawała i nadal daje poczucie bezpieczeństwa, satysfakcję a nawet spełnienie marzeń.
  - Z okazji Światowego Dnia Książki przygotowano 2 wystawy. Jedną z nich, pt. „**Słowa ulatują, pismo pozostaje**”, prezentowała historię pisma i książki, druga „**Biblioteki cyfrowe**” wprowadzała w sprawy digitalizacji zbiorów bibliotecznych oraz historii i przyszłości bibliotek cyfrowych w Polsce i na świecie.
- Art. Blaut Academy Restauracja - Galeria pod Czapłą.
- Galeria herbaciarnia Fanaberia, w której odbyło się 7 wystaw oraz 2 koncerty.
- Galeria Od Nowa 2.
- Galeria Stalowe Anioły.
- Galeria Pod Sztrychem Młodzieżowego Domu Kultury nr 1 w Bytomiu, która była organizatorem 16 wystaw w tym:
  - wernisażu Motografiki Elizy Flaszewskiej;
  - wystawy uczestników zajęć E. Flaszewskiej COSINUS;
  - dwóch wystaw fotografii Bożeny Chrzanowskiej „**Szkocja**” i „**Irlandia**”;
  - wernisażu wystawy fotografii Natalii Poniatowskiej;
  - wystawy prac rysunkowych, fotograficznych i malarskich uczestników pracowni E. Flaszewskiej;
  - wernisażu wystawy cyklu portretów Mirosławy Wirtek;
  - wernisażu wystawy fotografii uczniów IV LO w Bytomiu „**Bez kliszy 2**”;
  - wystawy prac konkursu „**Portret Ojca**”;
  - wernisażu wystawy „**Ptaki miast i osiedli**” oraz „**Grzyby**”;
  - wystawy „**Fotografia**” - dokumentacja dorobku HAPPY CREW;
  - wernisażu podsumowującego projekt „**Fantazja krainą twórczości**”;
  - wernisażu wystawy prac pracowni działu sztuk wizualnych MDK nr 1;
  - wernisażu pt. „**Magia świąt, ozdób czar**”;
  - wystawy dekoracji świątecznych wykonanych w bytomskich szkołach specjalnych.
- Galeria Spółdzielni Pracy Artystów Plastyków „**Plastyka**”, która była organizatorem:
  - wernisażu „**Pierroty Doroty**” – wystawa obrazów Doroty Adamiec;
  - wernisażu Danuty Drzewieckiej „**Ogrody**”;
  - wernisażu Stanisława Mazusia „**Barwy Śląskie**”;
  - spotkania ze Stanisławem Mazisiem w z okazji Jubileuszu 70-lecia;
  - „**Powrót do korzeni**” - spotkania z Janem Stokfiszem – po 30 latach pobytu i twórczości w Paryżu;
  - spotkania z konserwatorami Jackiem Sarapatą, Zbyszkim Kielbasą i Henrykiem Fudali pt. „**Jak ratować zabytki Śląska**”;
  - wystawy „**Impresja na temat twórczości Fryderyka Chopina**”.

- Ponadto do połowy stycznia 2010 r. kontynuowano wystawy 12 malarzy z całego Śląska pt. **„Bytom w obrazach”**.
- Galeria "Suplement".
- Galeria Motoryzacji, Techniki i Działań Artystycznych przy Centrum Kształcenia Praktycznego w Bytomiu, w której w 2010 r. można było zobaczyć:
  - wystawę malarstwa prof. Tadeusza Rusa połączoną z ekspozycją samochodów z lat 1960 - 1980;
  - wystawę prac malarskich prof. Lecha Kołodziejczyka i ekspozycję samochodów z lat 1930 - 1980;
  - wystawę fotogramów pt. **„Zabytkowy Bytom Nocą”** połączoną z otwarciem drugiej części galerii zabytkowych samochodów;
  - wystawę fotografii **„Bytom Nieznany”**- Tomasza Szemalikowskiego;
  - wystawę rysunku artysty Andrzeja Wolfarta;
  - wernisaż wystawy dla gości i uczestników Olimpiady Specjalnej z Malty w ramach programu miast goszczących.
- Śląska Galeria Sztuki & Studio Artystycznych Realizacji, była organizatorem następujących wystaw:
  - wystawa fotografii Jacka Laskowskiego **„Dzieci świata”**,
  - wystawa grafiki podczas imprezy **„Testosteron”** w katowickim Spodku,
  - wystawa okazjonalna **„Pejzaż śląski”** Zamek Ryn w Rynie (dla firmy Sony),
  - wystawa fotografii trójwymiarowych Marcina Mazurowskiego **„Bytom w 3D”**,
  - wystawa poplenerowa **„Koszarawa”**,
  - wystawa i program artystyczny dla Browaru Żywiec (Sztęgarka Chorzów).
- Centrum Sztuki Współczesnej „Kronika” zrealizowało łącznie:
  - 9 wystaw głównych,
  - 2 wystawy towarzyszące,
  - 3 dyskusje w ramach „Kroniki Idei”,
  - 1 spotkanie w ramach „Niskiego Nakładu”,
  - 5 koncertów,
  - 3 pokazy filmów,
  - wykłady dotyczące najważniejszych polskich artystów współczesnych.

Ponadto 2 wydarzenia odbyły się w przestrzeni miasta, tj. **„Piknik z widokiem”** oraz 2 ekspozycje (1 w Parku Miejskim im. Franciszka Kachla oraz wystawa Nicolasa Reibela „Arras”).

W ramach projektu „Made in Bytom” odbyły się trzy wycieczki.

Najważniejsze projekty wystawiennicze zrealizowane w 2010 r. przez Kronikę to:

- Anna Ostoya **„Od A do ∞”**,
- **„Simon Yotsuya i przyjaciele, czyli Bellmer w Japonii”** kurator Sławomir Rumiak, (wystawa organizowana wspólnie z Ars Cameralis Silesiae Superioris),
- Zbigniew Libera **„Wyjście ludzi z miast”**, która była polską premierą.
- **„Wyspa”**, której kuratorką była Agata Tecl,
- Nicolas Reibel **„Arras”**,
- Johannes Burr **„Kredyt nr 6”**,
- **„Drogi bez skrótów”** - projekt realizowany ze środków pozyskanych w ramach programu „Akademia Orange”, który przez Akademię Orange został określony najlepszym projektem edukacyjnym.

Ponadto CSW Kronika wydało angielską i niemiecką wersję książki Artura Żmijewskiego „Trembling bodies” oraz otrzymało główną nagrodę w konkursie „Śląska Rzecz” w kategorii: grafika użytkowa za publikację „Indunature”.

Ogółem w imprezach organizowanych przez CSW Kronika uczestniczyło 4814 osób.

MUZY - bytomskie nagrody kulturalne - za całokształt osiągnięć w dziedzinie kultury w 2010 r. otrzymali:

- Krzysztof Batóg w kategorii upowszechnianie kultury i osiągnięcia twórcze;
- Czesław Czerwiński w kategorii upowszechnianie kultury;
- Dariusz Kot w kategorii upowszechnianie i zarządzanie kulturą;
- Piotr Warzecha w kategorii osiągnięcia twórcze i upowszechnianie kultury;
- Elektrociepłownia Szombierki ZEC Bytom SA w kategorii upowszechnianie kultury.

Nagrodę tę przyznaje się w kategorii osiągnięć twórczych, upowszechniania i zarządzania kulturą, osobom działającym na terenie Bytomia lub związanym z miastem, profesjonalistom lub amatorom, za konkretne osiągnięcia lub za całokształt twórczości, również zespołowo.

MEDALAMI Miasta Bytomia w 2010 r. uhonorowani zostali:

- ❑ Zbigniew Bród w dziedzinie społecznej - honorowy dawca krwi,
- ❑ prof. zw. dr hab. nauk med. Adam Cekański w dziedzinie naukowej i społecznej - wychowawca, mistrz i nauczyciel wielu dziesiątek lekarzy, pielęgniarek, położnych,
- ❑ Piotr Hensel w dziedzinie społecznej (Towarzystwo Społeczno - Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego w Bytomiu),
- ❑ ks. Tadeusz Paluch proboszcz parafii św. Jacka w Bytomiu.

Organizatorami imprez kulturalnych w Bytomiu oprócz jednostek kultury i samorządu gminy są również organizacje pozarządowe oraz inne podmioty dofinansowane przez Urząd Miasta w Bytomiu. Do najważniejszych projektów przeprowadzonych w 2010 r. zaliczyć należy:

VI Dni Bytomskich Organizacji Pozarządowych, która podbiła serca ponad dziesięcioletniej publiczności spektaklem „Nabucco” Giuseppe Verdiego z udziałem solistów, chóru i orkiestry Opery Śląskiej oraz chóru Teatru Muzycznego z Kaliningradu. Projekt dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Działania 4.3. Promocja kultury.

- ❑ Priorytet IV. Kultura Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013;
- ❑ Międzynarodowy **Festiwal Muzyki Dawnej im. G.G. Gorczyckiego** w ramach, którego odbył się m.in. koncert zespołu NEXT pt. „Jazz Chopin”. Zespół zaprezentował dzieła Chopina w ujęciu rozrywkowym oraz znane piosenki sceny rozrywkowej w stylu Chopina;
- ❑ **Industiada 2010**, czyli Święto Szlaku Zabytków Techniki jest ukoronowaniem dwuletnich działań związanych z wdrażaniem planu marketingowego dla szlaku. Uczestnicy imprezy mieli okazję poznać miejsca związane z przemysłową tradycją regionu. Przedsięwzięcie połączone było z XI Festiwałem Sztuki Wysokiej pt. „Od... do... i pomiędzy” zorganizowanym przez Galerię Stalowe Anioły;
- ❑ Tydzień Kultury Chrześcijańskiej;
- ❑ X Festiwal Muzyki Nowej;
- ❑ VIII Parada Pojazdów Zabytkowych;
- ❑ VII Ogólnopolski Zlot Pojazdów Militarnych;
- ❑ Plebiscyt na Bytomskiego Anioła Wolontariatu, którym w 2010 r. uhonorowane zostały panie **Otawa, Karolina Wróbel, Agata Nastulak, Alicja Bajer, Justyna Mastalerz**, młode wolontariuszki działające w Fundacji "Wspólnota Burego Misia";
- ❑ VI Dni Bytomskich Organizacji Pozarządowych, które były wynikiem pracy organizacji pozarządowych działających na terenie Bytomia.

Fot. nr 19: Parada Pojazdów Zabytkowych

Tabela nr 46: Zestawienie typów i ilości organizacji pozarządowych działających w Bytomiu w 2010 r.

	Fundacje	Stowarzyszenia zwykłe (kulturalne i sportowe)	Stowarzyszenia rejestrowe w tym:			
			Kulturalne	Kultury fizycznej	Kultury fizycznej nieprowadzące działalności gospodarczej	UKS-y
zarejestrowane	26	4	49	77	16	20
w tym: aktywnie działające	Brak danych	4	34	38	15	14
nowe zarejestrowane w 2010 r.	2	3	2	2	-	-

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury UM w Bytomiu

4.7 Sport i rekreacja

Na terenie Bytomia aktywność sportowo-rekreacyjna była prowadzona na następujących obiektach zarządzanych przez Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz kluby i stowarzyszenia sportowo-rekreacyjne:

Tabela nr 47: Zestawienie obiektów sportowych na terenie Bytomia

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba obiektów
1.	hale sportowe	4
2.	stadiony piłkarskie	6
3.	kompleksy sportowe „Orlik”	2
4.	strzelnice	3
5.	kąpieliska kryte	1
6.	kąpieliska otwarte	1
7.	lodowisko sztuczne kryte	1
8.	korty tenisowe otwarte	25
9.	korty tenisowe kryte	7
10.	tymczasowe lodowisko	1
11.	skatepark	1
12.	kompleks sportowy „Torkacik”	2

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury UM w Bytomiu

Ponadto obiektem sportowo-rekreacyjnym leżącym na terenie Bytomia, ale nie zarządzanym przez miasto są Dolomity Sportowa Dolina w Bytomiu - Suchej Górze. Ośrodek ten jest popularnym centrum sportów zimowych.

Na terenie Miasta Bytomia działalność sportową 2010 r. prowadziły:

- 38 stowarzyszeń kultury fizycznej,
- 2 stowarzyszenia zwykłe,
- 14 Uczniowskich Klubów Sportowych,
- 15 klubów sportowych działających w formie stowarzyszeń, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej.

W 2010 r. w Bytomiu odbyły się liczne imprezy sportowo-rekreacyjne, wspierane dotacjami przez Urząd Miejski w Bytomiu. Do najważniejszych należały:

- IX Międzynarodowy Turniej Juniorów i Seniorów w ju jitsu oraz Międzynarodowy Turniej ju jitsu Hadaka Waza zorganizowany przez Uczniowski Klub Sportowy „SIKORAK”;
- IV Otwarty Memoriał Piłki Koszykowej im. prof. Antoniego Witkowskiego, którego organizatorem był Uczniowski Klub Sportowy „SIKORAK”;
- XIII Zawody o Puchar Prezydenta Miasta Bytomia w Kata dzieci i juniorów - Śląski Klub Karate „GOLIAT”;
- XIV Otwarte Międzynarodowe Mistrzostwa Bytomia w Karate Tradycyjnym - Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy przy Z.O.S.S. S.T.O.;
- Seminarium szkoleniowe z Trenerem Kadry Narodowej Krzysztofem Neugebanerem 5 Dan w Karate Tradycyjnym przeprowadzone przez Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy przy Z.O.S.S. S.T.O.;
- Zawody wędkarskie, którego organizatorem był Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Katowicach;
- Cykl turniejów judo o mistrzostwo Miasta Bytomia - GKS „CZARNI” Bytom;
- Cykl imprez sportowych rangi mistrzostw Bytomia dla wszystkich typów szkół organizowany przez Miejski Szkolny Związek Sportowy w Bytomiu;
- Chcemy być OLIMPIJCZYKAMI, projekt zorganizowany przez Rzymsko - Katolicką Parafię Najświętszego Serca Pana Jezusa;
- Rodzice dzieciom - Dzieci rodzicom - projekt przeprowadzony przez Klub Sportowy „ZEFIR”;
- Silesia Miechowice - Wiosna 2010 z tenisem stołowym - impreza zorganizowana przez Bytomskie Towarzystwo Tenisa Stołowego;
- XVII Międzynarodowy Turniej Piłki Wodnej Młodzików o Puchar Niepodległości - Waterpolowe Towarzystwo Sportowe;
- III Ogólnopolski turniej dzieci i Młodzieży do lat 15-tu - Śląski Związek Rugby w Bytomiu;
- XX Międzynarodowe Integracyjne Igrzyska Szkół Specjalnych i Masowych podczas otwarcia hali widowiskowo - sportowej zorganizowany przez Stowarzyszenie Na Rzecz Szkół Specjalnych w Bytomiu;

- ❑ VIII Międzynarodowy Festiwal Plastikowych Modeli Redukcyjnych - Uczniowski Klub Sportowy „KARB”;
- ❑ Finał Akademickich Mistrzostw Polski w Tenisie zorganizowany przez Organizację Środowiskową AZS;
- ❑ VII Mistrzostwa Bytomia w Brydżu Sportowym zorganizowane przez Towarzystwo Brydżowe Szombierki;
- ❑ Ogólnopolski turniej skrzatów i skrzatek do 12 lat zorganizowany przez Klub Sportowy „GÓRNIK” Bytom;
- ❑ Turniej juniorów w piłce nożnej o puchar Prezesa LKS „TEMPO” Stolarzowice.

Do ważniejszych imprez sportowo- rekreacyjnych w 2010 r. zaliczyć należy: Otwarcie **Hali Sportowej „Na skarpie”**. Hala o powierzchni 5726,2 m² i wysokości 16 metrów ma 3 kondygnacje. W hali znajdują się m.in.: boisko sportowe o wymiarach 44 metry x 24 metry, na którym można rozgrywać mecze siatkówki, koszykówki, piłki ręcznej czy piłki nożnej halowej oraz organizować imprezy o charakterze kulturalnym. W hali może zasiąść około 1000 widzów. Ponadto hala wyposażona jest w saunę suchą, salę kondycyjną o powierzchni 120 m², multimedialną salę konferencyjną oraz ściankę wspinaczkową wraz z zapleczem, która jest jedną z największych atrakcji hali, bowiem jej wysokość wynosi aż 14,5 m. Oprócz czysto sportowych urządzeń, w hali znajdują się również pomieszczenia biurowe, techniczne, gospodarcze i higieniczno-sanitarne.

Otwarcie **kompleksu sportowego „Torkacik”**, podczas którego Bytom gościł reprezentację Malty przygotowującą się do Europejskich Letnich Igrzysk Olimpiad Specjalnych. Obiekt został gruntownie zmodernizowany z wykorzystaniem środków unijnych z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.

Projekt **„Lato w mieście 2010”** - w ramach bogatej oferty dla dzieci i młodzieży z Bytomia dostępne były między innymi dofinansowane z budżetu Gminy Bytom turnusy rekreacyjno - sportowe w Kokotku oraz miejska turystyka czyli kontynuacja odkrywania uroków Bytomia wraz z przewodnikiem PTTK na trasach wyznaczonych w ramach projektu "Bytom na 6".

II Bytomski Półmaraton, w którym udział wzięło prawie pół tysiąca biegaczy z Polski i zagranicy. Ambasadorami biegu zostali wybitni bytomscy sportowcy: Małgorzata Ćwienzek, Damian Jonak i Robert Krawczyk. Najlepsi okazali się Ukraińcy. Maraton zwyciężył trzydziestosiedmioletni Mykoła Rudnik, drugi na metę przybył Viktor Starodubcev, a trzeci - Jaroslav Hvosdeckij. Reprezentant Bytomia przybiegł na metę piąty.

Akcja **„Zima w mieście”** to corocznie przygotowywany zimowy cykl imprez dla dzieci i młodzieży. Bytomskie szkoły przygotowały zajęcia sportowo - rekreacyjne, zaś Śląski Teatr Tańca warsztaty taneczne. Na miłośników jazdy na łyżwach do dyspozycji było m.in. lodowisko na pl. Jan III Sobieskiego.

Fot. nr 20: Bytomskie lodowisko

Mecz Senat kontra Senat, który rozegrany został na stadionie miejskim w Bytomiu. Dochód z meczu przeznaczony został na XX edycję Śląskiego Funduszu Stypendialnego im. Adama Graczyńskiego.

Projekt turystyczny **„Bytom na szóstkę”** – w 30 wycieczkach zorganizowanych w ramach unijnego projektu „Bytom na” udział wzięło ponad tysiąc osób. Podążając sześcioma trasami turystycznymi można było pieszo, albo na rowerze poznać Bytom od strony industrialnej, sentymentalnej czy historycznej. Na potrzeby projektu powstała też gra komputerowa, dzięki której można było sprawdzić swoją wiedzę o Bytomiu. Najciekawsze miejsca w mieście pokazywali turystom przewodnicy zrzeszeni w Kole Przewodników Turystycznych PTTK w Bytomiu. Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.

Również Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bytomiu zrzeszający w ramach Miejskiego Ośrodka Sportu Młodzieżowego 24 sekcje sportowe, w zajęciach których w 2010 r. uczestniczyło 2249 dzieci i młodzieży zorganizował szereg imprez sportowo – rekreacyjnych, z których na szczególną uwagę zasługują:

- ❑ XVI Mistrzostwa Bytomia w Narciarstwie Alpejskim i Snowboardzie oraz III Edycja Zjazdu Równoległego na Dętcę Samochodowej, w której uczestniczyły 133 osoby.
  - ❑ Dzień Otwarty Hali Sportowej „Na Skarpie”, w którym udział wzięło łącznie około 2000 uczestników.
  - ❑ II Otwarte Mistrzostwa Bytomia w Łyżwiarstwie Szybkim, w których udział wzięło 156 osób.
  - ❑ Finał Bytomskiej NBA, w którym uczestniczyło łącznie około 400 zawodników.
  - ❑ Memoriał im. Leszka Błażyńskiego - w imprezie wzięło udział 70 zawodników podzielonych na kategorie wiekowe.
  - ❑ Dwie części Silesian Skate Show, w których łącznie udział wzięło ok. 100 osób.
  - ❑ Otwarcie Kompleksu Torkacik, w którym uczestniczyło 200 osób.
  - ❑ II Półmaraton Bytomski, który zgromadził 400 biegaczy.
  - ❑ Turniej o Puchar Niepodległości, który zgromadził 100 uczestników.
  - ❑ Turniej Trójek Koszykarskich, w którym udział wzięło ok. 100 osób.
  - ❑ Turniej Piłkarski OSIRCUP, który zgromadził 400 uczestników.
  - ❑ Liga halowa OSIRCUP, w której w trakcie dwóch sezonów udział wzięło ok. 700 osób.
  - ❑ Play Days cieszył się zainteresowaniem ok. 100 osób.
  - ❑ Belka, która w dwóch sezonach zgromadziła ok. 250 osób.
  - ❑ I Otwarte Mistrzostwa Tenisa Stołowego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Bytomiu o Puchar Prezydenta Miasta, w którym udział wzięły 133 osób.
  - ❑ XVII Bytomski Cross Wiosenny, który zgromadził 1000 uczestników.
  - ❑ 4 Bieg Konstytucji 3 Maja, w którym udział wzięło 350 osób.
  - ❑ Akcja Polska Biega, która zgromadziła 456 uczestników.
  - ❑ Turniej Piłkarski Młodzieży im. Adam Smutka, w którym uczestniczyło 100 osób.
  - ❑ Turniej Piłkarski Śladka, w którym udział wzięło 100 osób.
  - ❑ Ogólnomiejski „Turniej Rodzice Dzieciom, Dzieci Rodzicom”, zgromadził 400 osób.
  - ❑ Grand Prix Bytomia w Tenisie Ziemnym, w którym zagrało 100 zawodników.
  - ❑ Czwórmech lekkoatletyczny zgromadził 300 osób.
  - ❑ Puchar Tymbarku, w którym udział wzięło 100 uczestników.
  - ❑ Mistrzostwa Bytomia w pływaniu, w której udział wzięło 50 osób.
- OSIR w 2010 r. przeprowadził następujące prace inwestycyjne i remontowe:
- ❑ Zakończono modernizację Kompleksu Sportowego "Torkacik" wraz z budynkiem biurowo-magazynowym, w ramach której wykonano m.in. nawierzchnię poliuretanową boisk, bieżnię lekkoatletyczną, boiska do siatkówki plażowej, rozbieg to skoku w dal, trybuny segmentowe, stoły betonowe do tenisa stołowego, odwodnienie terenu oraz oświetlenie zewnętrzne. Wartość inwestycji w 2010 r. wyniosła 2,38mln zł.
  - ❑ Rozpoczęto modernizację Pływalni Krytej, która obejmowała m.in. termomodernizację stropu i dachu nad halą basenu oraz pozostałych dachów, wymianę okien od strony ul. Wrocławskiej wraz z wymianą stolarki okiennej. Wartość inwestycji do końca 2010 r. wyniosła 3,73mln zł.
  - ❑ Wykonano system personalnej identyfikacji kibica na stadionie miejskim w Bytomiu. Wartość inwestycji wyniosła 1,32mln zł.

Sportowe Laury Bytomia

Laureatami nagrody za osiągnięcia sportowe w 2010 r. zostali:

- ❑ Magdalena Gorzkowska – lekka atletyka – MKS MOSM Bytom;
- ❑ Mateusz Kowalczyk – tenis – KS „Górnik” Bytom;
- ❑ Janusz Wojnarowicz – judo – GKS „Czarni” Bytom;
- ❑ Drużyna BTTS „Silesia” Miechowice – tenis stołowy;
- ❑ Drużyna kobieca TMH „Polonia” Bytom.

Ponadto Jacek Liniewiecki otrzymał wyróżnienie dla trenera.

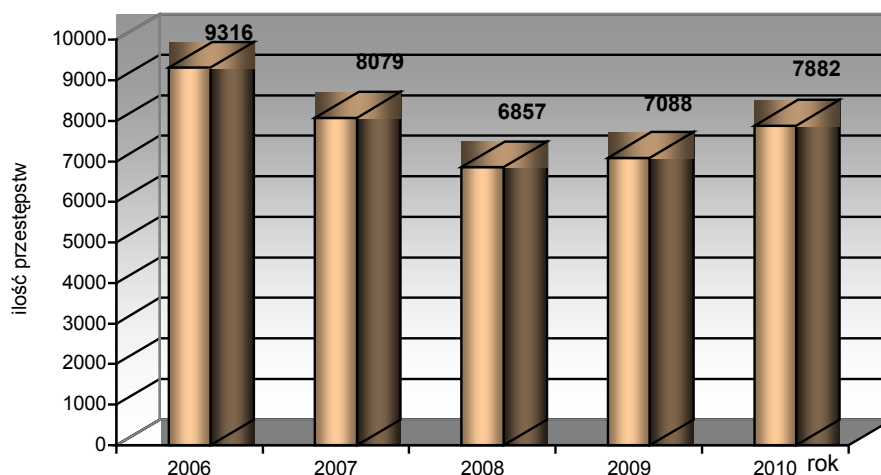
W 2010 r. Prezydent Bytomia przyznał nagrody pieniężne dla 58 sportowców w łącznej wysokości 408 060 złotych.

4.8 Bezpieczeństwo Publiczne

Działania Komendy Miejskiej Policji

Z danych przekazanych przez Komendę Miejską Policji w Bytomiu można jednoznacznie stwierdzić, że pogorszył się stan bezpieczeństwa miasta w stosunku do lat poprzednich.

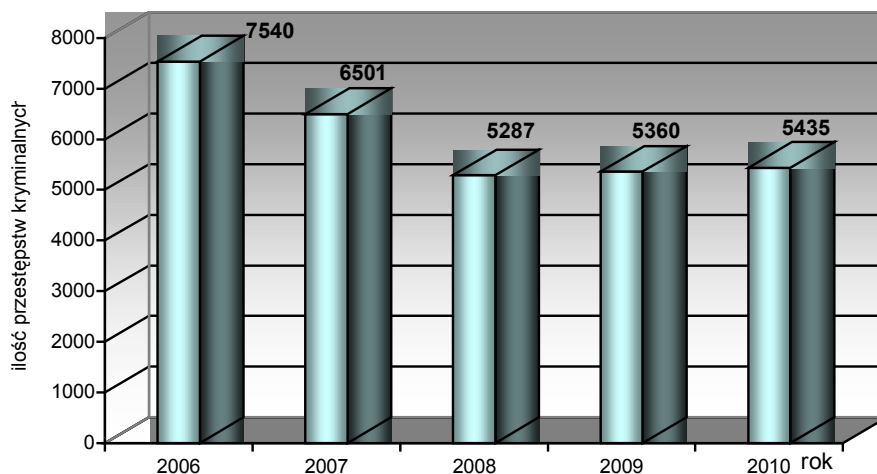
Wykres nr 32: Ilość przestępstw stwierdzonych na przestrzeni lat 2006-2010

źródło: opracowanie własne na podstawie danych KMP w Bytomiu

W 2010 r., na terenie miasta, stwierdzono 7 882 przestępstwa tj. o 794 (11,2%) więcej niż w roku 2009. Wśród przestępstw stwierdzonych 69% to przestępstwa o charakterze kryminalnym, jednak ilość tego rodzaju przestępstw systematycznie rośnie od 2008 r.

Wykres nr 33: Ilość przestępstw kryminalnych stwierdzonych na przestrzeni lat 2006-2010

źródło: opracowanie własne na podstawie danych KMP w Bytomiu

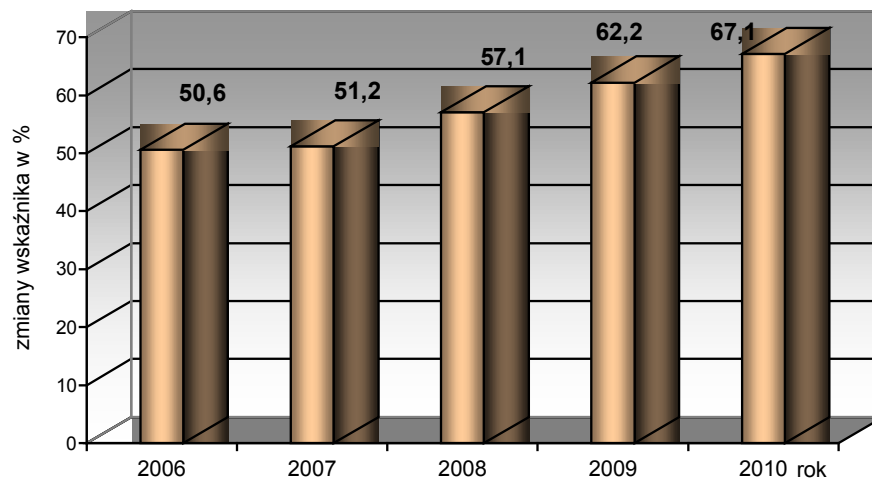
Tabela nr 48 : Liczba odnotowanych przestępstw na terenie Bytomia w 2010 r.

Przestępstwa	Postępowania wszczęte	Postępowania zakończone	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	Wskaźnik wykrywalności
Ogółem, w tym:	5 718	6 712	7 882	5 322	67,1
-kryminalne	4 436	5 229	5 435	2 912	53,1
-gospodarcze	615	729	1 766	1 739	98,5
-pozostałe	667	754	681	671	98,4

źródło: opracowanie własne na podstawie danych KMP w Bytomiu

Jednocześnie nastąpił wzrost wykrywalności sprawców przestępstw, tj. z 62,2% w 2009 r. do 67,1% w 2010 r. Ponieważ wskaźnik ten jest zwykle traktowany jako miernik efektywności działań policji należy podkreślić, że wzrost ten ma charakter trwały na przestrzeni lat 2006-2010.

Wykres nr 34: Zmiany wskaźnika wykrywalności przestępstw na przestrzeni lat 2006-2010

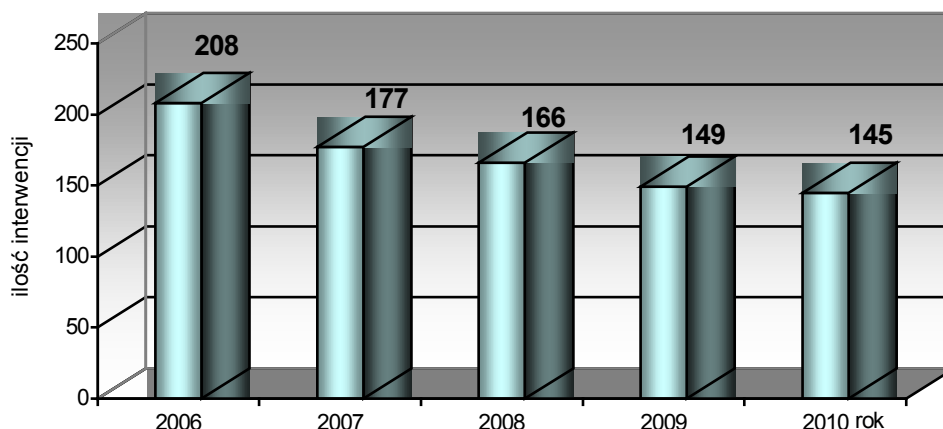

źródło: opracowanie własne na podstawie danych KMP w Bytomiu

Do Wydziału VII Grodzkiego Sądu Rejonowego w Bytomiu skierowano ogółem 1 390 wniosków o ukaranie, w tym wykroczenia przeciwko mieniu stanowiły 40,79%, przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi na drogach 32,66%, przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu 7,19%. W tym samym okresie nałożono 18 959 mandatów karnych, z tego 56,39% dotyczyło wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi ruchu drogowego, 19,13% dotyczyło wykroczeń przeciwko ustawie o wychowaniu w trzeźwości, a 7,45% dotyczyło wykroczeń przeciwko mieniu.

W 2010 r. na terenie Bytomia miało miejsce 145 wypadków tj. o 2,7% mniej niż w 2009 r. i 2 053 kolizji. Ogółem w 2 053 zdarzeniach drogowych 139 osób zostało rannych, a 11 poniosło śmierć. Należy podkreślić, że ilość wypadków na drogach spada systematycznie od 2006 r.

Wykres nr 35: Ilość odnotowanych wypadków drogowych na przestrzeni lat 2006-2010

źródło: opracowanie własne na podstawie danych KMPSP w Bytomiu

Działania Straży Pożarnej

W 2010 r. na terenie Bytomia odnotowano 2 656 zdarzeń, w tym 984 pożary oraz 1 672 miejscowych zagrożeń. W stosunku do 2009 r. nastąpił spadek wszystkich zdarzeń o 195 tj. o 6,8%, przy czym liczba pożarów zmalała o 18,7%, natomiast liczba miejscowych zagrożeń wzrosła o 1,9%.

Najczęstszą przyczyną odnotowanych pożarów była nieostrożność osób dorosłych przy posługiwaniu się ogniem otwartym (49,1%), natomiast miejscowych zagrożeń – gwałtowane opady atmosferyczne (12,9%).

Tabela nr 49 : Struktura interwencji Straży Pożarnej na terenie miasta

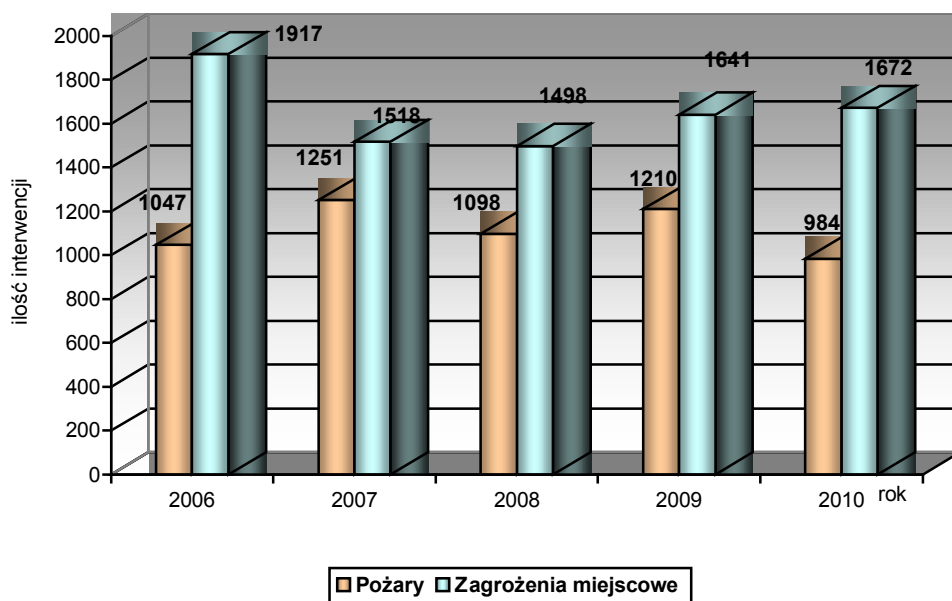
Lp.	Rodzaj zdarzenia oraz jego przyczyna	2010 r.	% udział
1.	Liczba zdarzeń ogółem, w tym:	2 656	100
2.	Pożary, w tym:	984	37,05
	- nieostrożność dorosłych przy posługiwaniu się ogniem otwartym	675	25,41
	- nieostrożność osób nieletnich w innych przypadkach	3	0,11
	- nieostrożność osób dorosłych przy prowadzeniu prac pożarowo-niebezpiecznych	5	0,18
	- nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych na paliwo stałe	1	0,04
	- nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych na paliwo gazowe	2	0,08
	- nieprawidłowa eksploatacja urządzeń i instalacji elektrycznych	2	0,08
	- wady konstrukcji budowlanych	2	0,08
	- nieprawidłowa eksploatacja konstrukcji budowlanych	3	0,11
	- samozapalenie biologiczne	11	0,41
	- samozapalenie chemiczne	1	0,04
	- wady urządzeń grzewczych na paliwo gazowe	4	0,15
	- wyładowania atmosferyczne	1	0,04
	- wady elektrycznych urządzeń grzewczych	1	0,04
	- wady urządzeń grzewczych na paliwo stałe	1	0,04
	- wady środków transportu	3	0,11
	- wady urządzeń instalacji elektrycznej (bez urządzeń grzewczych)	38	1,43
	- podpalenia (umyślne), w tym akty terroru	170	6,40
	- pożary jako następstwa innych miejscowych zagrożeń	2	0,08
	- inne przyczyny	59	2,22
3.	Miejscowe zagrożenie, w tym:	1672	62,95
	- wady urządzeń instalacji gazowych	12	0,45
	- uszkodzenie sieci instalacji przemysłowych doprowadzających media komunalne i technologiczne	11	0,41
	- wady elektrycznych urządzeń grzewczych	1	0,04
	- wady urządzeń grzewczych (inne niż elektryczne)	11	0,41
	- nieprawidłowa eksploatacja konstrukcji budowlanych budynków,	12	0,45
	- nieprawidłowe magazynowanie substancji niebezpiecznych	1	0,04
	- nieprawidłowe wykonanie i eksploatacja prac instalacyjnych, remontowych, montażowych, budowlanych,	3	0,11
	- nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych	18	0,68
	- gwałtowane opady atmosferyczne	327	12,31
	- akcje terrorystyczne	2	0,08
	- huragany, silne wiatry	146	5,50

- wady środków transportu	4	0,15
- nieprawidłowa eksploatacja urządzeń gazowych	14	0,53
- nieprawidłowa eksploatacja elektrycznych urządzeń grzewczych	1	0,04
- nieumyślne działanie człowieka	38	1,43
- gwałtowne przybory wód, zatory lodowe	3	0,11
- wady konstrukcji budowlanych	34	1,28
- wady urządzeń mechanicznych	3	0,11
- wady urządzeń instalacji elektrycznych	7	0,26
- niezachowanie zasad bezpieczeństwa ruchu środków transportu	67	2,52
- nieprawidłowa eksploatacja środków transportu	1	0,04
- celowe działanie człowieka	37	1,39
- nietypowe zachowania się zwierząt	78	2,94
- niewłaściwe zabezpieczenie hodowlanych zwierząt	2	0,08
- inne miejscowe zagrożenia powstałe w wyniku pożarów	3	0,11
- inne przyczyny	836	31,48

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bytomiu

Wykres nr 36: Ilość interwencji Straży Pożarnej na przestrzeni lat 2006-2010

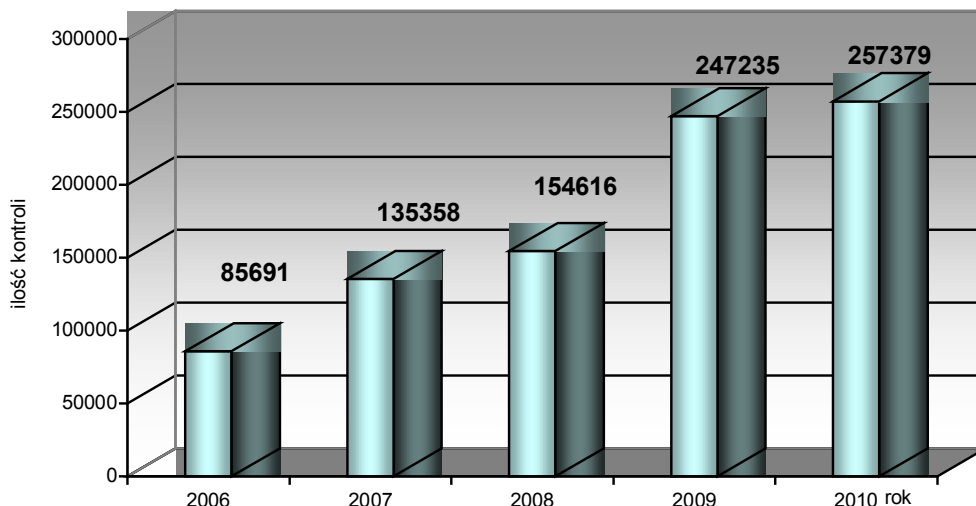

źródło: opracowanie własne na podstawie danych KMPSP w Bytomiu

Działania Straży Miejskiej

Funkcjonariusze Straży Miejskiej przeprowadzili 257 379 kontroli, tj. o 4% więcej niż w roku poprzednim, ujawniając 23 227 uchybień. Udzielono 10 529 pouczeń, nałożono 8 725 mandatów karnych na łączną kwotę 1 135 930 zł oraz skierowano do sądu 318 wniosków o ukaranie.

Wykres nr 37: Ilość kontroli Straży Miejskiej na przestrzeni lat 2006-2010

źródło: opracowanie własne na podstawie danych SM w Bytomiu

W omawianym okresie Straż Miejska przekazała Policji 32 sprawy noszące znamiona przestępstw.

Funkcjonujący w strukturze Straży Miejskiej Ośrodek Dyżurny Prezydenta w okresie 12 miesięcy 2010 r. przyjął 8 542 skarg.

W okresie 2010 r. strażnicy miejscy prowadzili różnego rodzaju działania, w tym m.in.:

- ❑ „Bezpieczny kwadrat” – wspólne patrołowanie z Policją śródmieścia miasta w celu identyfikowania i przeciwdziałania zagrożeniom związanym z przestępczością lub wykroczeniami,
- ❑ „Bezpieczne wakacje” – profilaktyczne działania w rejonach zbiorników wodnych, ukierunkowane na identyfikowanie zagrożeń, związanych z kąpielą w miejscach niedozwolonych,
- ❑ współpraca z Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym, w ramach której funkcjonariusze zostali przeszkoleni z zasad pomocy przedmedycznej,
- ❑ współpraca z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, która polegała na rozprowadzaniu wśród ubogich dzieci darmowych biletów wstępu na odkryte kąpielisko,
- ❑ akcję „Straż Miejska Przedszkolakom” – cykl prelekcji utrwalających wśród dzieci postawy przedstawiające stosowne wzorce zachowań,
- ❑ akcję „Stop – 18” - polegającą na informowaniu o zakazie sprzedaży papierosów osobom nieletnim oraz o zakazie sprzedawania papierosów na sztuki,
- ❑ „Bądź świadomy i odpowiedzialny” – program profilaktyczno–edukacyjny, prowadzony w szkołach,
- ❑ kontrole miejsc zabaw dzieci i młodzieży,
- ❑ kontrole bytomskich parków,
- ❑ kontrole terenów leśnych i przyleśnych,
- ❑ kontrole pustostanów, budynków przeznaczonych do rozbiórki oraz innych miejsc potencjalnie niebezpiecznych,
- ❑ kontrole lokali gastronomicznych pod kątem sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nieletnim,
- ❑ współpraca z Policją mająca na celu przestrzegania zakazu obrotu rynkowego substancjami zagrażającymi życiu i zdrowiu tzw. „dopalaczami”,
- ❑ eliminacja zagrożeń wynikających z pozostawienia w niedozwolonych miejscach, niesprawnych, uszkodzonych bądź nie użytkowanych pojazdów.

Pełnomocnik Prezydenta ds. bezpieczeństwa

W ramach realizacji nałożonych zadań pełnomocnik współpracował m.in. z Policją, Strażą Miejską oraz z innymi instytucjami i organizacjami społecznymi w zakresie działań związanych z poprawą bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta, w tym koordynował współpracę pomiędzy Strażą Miejską i Policją, a także realizował inne zadania wynikające z Powiatowego Programu Zapobiegania Przestępczości, Ochrony Obywateli i Porządku Publicznego oraz Rządowego Programu Ograniczenia Przestępczości i Zachowań „Razem Bezpieczniej”. Poza tym sporządzał miesięczne analizy stanu bezpieczeństwa i utrzymania porządku publicznego w mieście, nadzorował wykonanie porozumienia w sprawie finansowania kosztów dodatkowych służb patrolowych pełnionych przez funkcjonariuszy Policji, a także uczestniczył w comiesięcznych spotkaniach z kierownictwem Komendy Miejskiej Policji, podczas których dokonywał oceny wykonania zleconych służb przez patrole ponadnormatywne finansowane z budżetu miasta. Ponadto do zadań pełnomocnika w 2010 r. należało prowadzenie spraw w zakresie: zgromadzeń publicznych, wydawania zezwoleń na przeprowadzenie zbiórek publicznych, przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu, postępowań odwoławczych dot. nałożenia kar porządkowych przez Straż Miejską oraz przygotowanie zarządzenia nt. wyznaczenia podmiotów, w których wykonywana jest kara ograniczenia wolności i praca społecznie użyteczna.

Działania w zakresie zarządzania kryzysowego na terenie miasta

W zakresie zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej realizowano następujące zadania:

- ❑ Wdrożono „Plan Ewakuacji III stopnia dla miasta Bytomia”;
- ❑ Gra decyzyjna Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego nt. Zagrożeń wodnych mogących wystąpić w niektórych rejonach miasta w przypadku wystąpienia ponad normatywnych opadów atmosferycznych;
- ❑ W ramach posiedzeń Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego omawiano tematy:
  - zadania i procedury postępowania PSSE w sytuacji zagrożenia epidemiologicznego;
  - procedury postępowania BPK w przypadku wystąpienia poważnych zakłóceń w dostarczaniu wody dla mieszkańców i zakładów pracy;
  - procedury postępowania podczas przewozu zwierząt hodowlanych przez miasto oraz rozwiązywanie problemów podczas przewozu;
- ❑ Przeprowadzono trening Systemu Wykrywania i Alarmowania Miasta oraz szkolenia obsady etatowej Powiatowego Ośrodka Analizy Danych Alarmowania, wchodzącego w skład Systemu Wykrywania i Alarmowania Miasta;
- ❑ Uczestniczono w wojewódzkich treningach z zakresu obiegu informacji o zagrożeniach zgodnie z normą ATP-45B;
- ❑ Kontynuowano modernizację Systemu Wykrywania i Alarmowania miasta min. poprzez zakup i włączenie do systemu kolejnych akustycznych syren alarmowych nowej generacji;
- ❑ Przeprowadzono szkolenia służb dyżurnych i dyspozytorskich zakładów pracy z terenu miasta działania PCZK;

Wdrożono system informatyczny wspomagania zarządzania kryzysowego zapewniający całodobowe monitorowanie powstałych zdarzeń na terenie Bytomia.

Fot. nr 21: Ćwiczenia „KARLIK-2009”

5. ŚRODOWISKO NATURALNE

5.1 Działania na rzecz ochrony środowiska

W zakresie ochrony środowiska naturalnego na terenie Bytomia podejmowano działania mające na celu:

Ochronę powietrza atmosferycznego

Prowadzono działania w zakresie realizacji oraz wspierania termomodernizacji budynków, m.in. realizowano zadanie pn.: „Dokończenie termomodernizacji budynków Szpitala Specjalistycznego nr 1 w Bytomiu przy ul. Żeromskiego”.

Z uwagi na likwidację z dniem 1 stycznia 2010 r. Samorządowych funduszy celowych, w następstwie zmiany ustawy *Prawo ochrony środowiska*, tj. Powiatowych oraz Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wydatki na realizację przedmiotowego zadania w omawianym roku zostały pokryte z budżetu miasta Bytomia.

Wynikiem zmian w prawie ochrony środowiska było uchylene uchwały nr IX/36/98 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 23 marca 1998 r. W sprawie refinansowania modernizacji systemów ogrzewania lokali oraz modernizacji pieców technologicznych zakładów piekarniczych i cukierniczych na terenie gminy Bytom z późn. zm., na podstawie uchwały nr LVIII/845/10 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 lutego 2010 r.

Poprawę gospodarki wodno-ściekowej

W 2010 r. Kontynuowano zadania realizowane w ramach projektu „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Bytom nr 2004/PL/16/C/PE/004”. Projekt ten, od września 2006 r. do listopada 2010 r. był realizowany przez Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Inwestycja objęła wszystkie dzielnice miasta i była jednym z najważniejszych tego typu przedsięwzięć w kraju. Szczegółowe informacje nt. zrealizowanych zadań w ramach projektu znajdują się w rozdziale „Inwestycje w mieście”.

Ochronę przyrody

Dokonano zakupu drzewek do nasadzeń dla miejskich placówek oświatowych, na łączną kwotę 7 478,0 zł.

Edukację ekologiczną poprzez:

Fot. nr 22 : Akcja „Sprzątanie Świata” w Bytomiu

Zorganizowanie akcji Sprzątanie Świata – Polska 2010 pn.: „Chrońmy Bioróżnorodność – segregujmy odpady”. Pomocy w organizacji akcji udzieliły również: Miejski Zarząd Dróg i Mostów, Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., Liga Ochrony Przyrody, leśnicy z Nadleśnictwa Brynek, a przede wszystkim bytomska młodzież oraz dzieci. Sprzątane były tereny przyszkolne miasta Bytomia, zabytkowy Park Fazanec w Szombierkach, obszar chroniony Żabie Doły, rezerwat przyrody Segiet, Suchogórski Labirynt Skalny, otoczenie doliny Trzech Stawów w lesie Miechowickim, Park Ludowy w Miechowicach, Park Amendy w Łagiewnikach, tereny lasów bytomskich oraz wokół trasy kolejki wąskotorowej.

W akcji zebrano blisko 47 ton odpadów.

Ponadto w ramach edukacji ekologicznej podjęto następujące działania:

- ❑ prowadzono zbiórkę zużytych baterii i akumulatorów małogabarytowych przy współudziale bytomskich szkół i przedszkoli,
- ❑ wyznaczono punkt zbiórki baterii w siedzibie Urzędu Miejskiego,
- ❑ kontynuowano akcję informowania dzieci i młodzieży w zakresie selektywnej zbiórki odpadów,
- ❑ rozszerzono akcję zbierania przeterminowanych i nieużytecznych leków pn.: „Przeterminowane leki oddajemy do apteki” o kolejne apteki w Bytomiu. Pojemniki z nadrukiem „Przeterminowane leki” są ustawione w 12 aptekach na terenie miasta,
- ❑ kontynuowano wydawanie biuletynu ekologicznego pn.: Eko-Składak opracowywany przez Centrum Edukacji Ekologicznej z Gimnazjum nr 13 oraz uczniów Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 4 w Bytomiu, a także wydano album *Bytom. Walory przyrodnicze i krajobrazowe* oraz książkę *Przyroda Bytomia. Jak zachować jej najcenniejsze wartości?*

Fot. nr 23: Okładka biuletynu ekologicznego „Eko-Składak”

- kontynuowano nasadzenia zieleni w szkolnych ogrodach dendrologicznych z Ligą Ochrony Przyrody w Bytomiu,
- zorganizowano, jak co roku, wspólnie ze stowarzyszeniem Przyjaciół i Sympatyków Ekologii Zielona Ziemia Program Moje Czyste Miasto mający na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców, zwłaszcza uczniów szkół i przedszkoli, a także kształtowanie nawyków segregowania odpadów,
- współuczestniczono w organizowaniu następujących konkursów i projektów:
  - XXXI Turniej Wiedzy Pożarniczej z zagadnieniami dotyczącymi ochrony środowiska organizowany przez Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Bytomiu dla dzieci szkół podstawowych i gimnazjalnych
  - II Mięski Konkurs Ekologiczny *Z ekologią na Ty* dla uczniów klas III bytomskich szkół podstawowych
  - Program *Człowiek przyjaciel czy wróg przyrody* zorganizowany dla uczestników I Spartakiady Drużyn Nieprzetartego Szlaku.

Ochronę powierzchni ziemi przed zapożarowaniem

Na terenie gminy podejmowane były w dalszym ciągu działania zmierzające do usuwania negatywnych skutków spowodowanych działalnością górnictwa i hutnictwa na terenach niekorzystnie przekształconych i gruntowych, które utraciły swą wartość użytkową.

W ramach likwidacji zjawisk pożarowych związanych z aktywnością termiczną dawnych hałd i nasypów kolejowych podjęto następujące działania:

- Na terenie dawnego zwałowiska odpadów pogórnich położonego w Bytomiu przy ul. Piłkarskiej:
  - prowadzono prace gaśnicze i zabezpieczające, połączone z rozbiórką zwałowiska w ramach zadania pn.: „Likwidacja zapożarowania wraz z rekultywacją terenu dawnego zwałowiska odpadów pogórnich zlokalizowanego w Bytomiu przy ul. Piłkarskiej”,
- Na terenie dawnego nasypu kolejowego zbudowanego z odpadów powęglowych usytuowanego wzdłuż ul. Łagiewnickiej (dawna linia kolejowa Bytom – Karb – Pole Płn. oraz linia kolejowa byłego Zakładu górnictwa „Bytom II”):
  - dokonano zakupu dokumentacji dotyczącej monitoringu terenu hałdy przy ul. Łagiewnickiej w Bytomiu.

Fot. nr 24: Zrekultywowana hałda na ul. Piłkarskiej

Ponadto w ramach działań związanych z ochroną środowiska na terenie gminy opracowano Program ochrony środowiska dla miasta Bytomia na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015 oraz Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla miasta Bytomia za lata 2007-2008

5.2 Skutki eksploatacji górnictwa

Zakłady górnicze prowadzące działalność na terenie Bytomia

W 2010 r. na terenie miasta funkcjonowały następujące zakłady górnicze:

- Kompania Węglowa S.A. Oddział KWK „Bobrek – Centrum” (byłe ZG „Bytom III” i ZG „Centrum”) oraz oddział ZG „Piekary” (były ZG „Bytom II”), prowadząca eksploatację pod terenem miasta,
- Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. prowadząca likwidację byłych kopalń: „Bobrek-Miechowice” i „Centrum-Szombierki”, „Powstańców Śląskich” (ZG „Bytom I”) i ZG „Bytom II” oraz usuwanie zaległych szkód spowodowanych ruchem w/w zakładów górniczych.

Usuwanie zaległych szkód finansowane jest z dotacji budżetowych na naprawienie szkód wywołanych ruchem zlikwidowanych zakładów górniczych, w tym szkód powstałych w wyniku reaktywizacji starych zrobów i ze środków uzyskanych ze sprzedaży własnego majątku.

Ponadto Minister Środowiska w dniu 4 sierpnia 2008 r. przyznał firmie „EKO-PLUS” Sp. z o.o. w Katowicach Koncesję nr 11/2008 na wydobywanie węgla kamiennego ze złoża „Bytom I-1” objętego obszarem górniczym „Bytom VI” położonym na terenie miasta Bytomia. Koncesji udzielono na okres 7 lat.

Wielkość i skutki wpływu eksploatacji górniczej w poszczególnych rejonach miasta

Śródmieście

W filarze ochronnym śródmieścia wybierano pokład 510 warstwa przyspagowa ścianą 8, wysokość 2,3 m z posadzką hydrauliczną w rejonie ulic Mickiewicza, Gwareckiej i Kruszcowej.

Poza filarem ochronnym wybierano pokład 620 ścianą 2 i 3 na średnią wysokość 1,75 m w rejonie ul. Dworskiej na zachód o zlikwidowanego szybu „Piekary”.

Kontynuowano pomiary geodezyjne (wysokościowe i długościowe) linii obserwacyjnych oraz pomiary wysokościowe wybranych obiektów budowlanych w okresach kwiecień – maj i październik – listopad.

Teren śródmieścia objęto dwoma cyklami pomiarów.

W okresie październik 2009 r. – kwiecień 2010 r. obniżenia maksymalne o wartości 10 cm wystąpiły na terenie jednostki wojskowej oraz w rejonie skrzyżowania ul. Mickiewicza i ul. Kruszcowej.

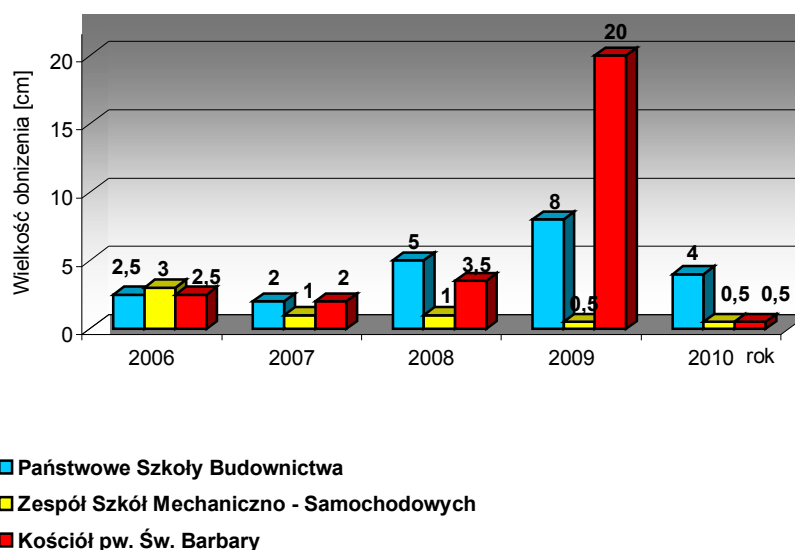
W okresie kwiecień – październik 2010 r. maksymalne obniżenia 6 cm stwierdzono na terenie jednostki wojskowej w północno – zachodniej jej części przy granicy z cmentarzem komunalnym.

Obniżeniami w okresie październik 2009 – październik 2010 objęta została północna część śródmieścia od izolacji obniżen o wartości 1 cm przebiegającej ul. Witczaka, Orłąt Lwowskich, Fałata i Woźniaka do maksymalnej wartości obserwowanych obniżen dochodzących do 16 cm na terenie jednostki wojskowej.

Obniżenia ważniejszych obiektów wynosiły:

□ budynek Urzędu Miejskiego	0,5 cm
□ budynek Kapieliska Krytego	0,5 cm
□ Zespół Szkół Mechanicznych	0,5 cm
□ Zespół Szkół Budowlanych	4,0 cm
□ Szpital Wojewódzki nr 4 Al. Legionów	0,5 cm
□ Szpital nr 1 ul. Żeromskiego	0,5 cm
□ Zajeżdźnia PKM	8,5 cm
□ budynek kościoła Św. Trójcy	0,5 cm
□ budynek kościoła Św. Krzyża	0,5 cm
□ budynek kościoła Św. Barbary	0,5 cm
□ budynek kościoła Św. Jacka	0,5 cm

Wykres nr 38: Obniżenie wybranych obiektów na przestrzeni lat 2006-2010

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ekologii UM w Bytomiu

Sumaryczne obniżenia od maja 1949 r. do października 2010 r. wynoszą 7,00 m. Położenie niecki nie uległo zmianie w stosunku do ubiegłego roku i usytuowane jest w rejonie budynku nr 14 przy ul. Piłsudskiego.

Odkształcenia poziome zarówno w 2010 r. jak i za okres 1998-2010 nie przekraczają wartości I kategorii terenu górniczego.

Karb

W zachodniej części filara ochronnego dzielnicy Karb w 2010 r. wybierano pokład 503 ścianą 3 na śr. wysokość 3,3 m w rejonie na zachód od ul. Raclawickiej do ul. Miechowskiej oraz na zachód od ul. Drobczyka.

Eksploatację tej ściany zakończono w lipcu 2010 r. Natomiast we wrześniu 2010 r. rozpoczęto eksploatację ściany 1 pokład 504, na śr. wysokość 2,0 m w rejonie ulicy Celnej.

Według pomiarów geodezyjnych prowadzonych w okresach półrocznych teren dzielnicy (w okresie listopad 2009 r. – listopad 2010 r.) obniżył się następująco:

☐ skrzyżowanie ul. Kołłątaja z ul. Orkana	180 cm
☐ skrzyżowanie ul. Kołłątaja z ul. Falistą	170 cm
☐ rejon ul. św. Marka	40 cm
☐ budynek Szkoły Podstawowej nr 21	52 cm – 94 cm
☐ skrzyżowanie ul. Młodzieżowej z ul. Celną	28 cm
☐ ul. Łanowa	15 cm
☐ skrzyżowanie ul. Falistej z ul. Konstytucji	36 cm
☐ skrzyżowanie ul. Miechowskiej z ul. Konstytucji	28 cm
☐ budynek kościoła Dobrego Pasterza	1 cm

Wartości odkształceń poziomych na podstawie pomiarów długościowych, mieszczą się w wartościach I i II kategorii terenu górniczego.

Miechowice

W filarze ochronnym dzielnicy Miechowice w 2010 r. eksploatowano:

- ☐ od lutego 2010 r. warstwę przyspągową pokładu 510 ścianą 20a na wysokość 2,0 m pomiędzy ul. Dzierżonia i Frenzla (rejon stadionu „Silesia”), eksploatację zakończono 1 sierpnia 2010 r.
- ☐ od lipca 2010 r. do okresu bieżącego warstwę przyspągową pokładu 509 ścianą 97a na wysokość 2,0 m w rejonie ul. Matki Ewy i Frenzla.

Eksploatację prowadzono z zawałem stropu z doszczelnianiem zrobów pyłami dymnicowymi.

Pomiary wykonane w okresach półrocznych stwierdziły wystąpienie na powierzchni terenu następujące deformacje:

☐ rejon skrzyżowania ul. Matki Ewy i ul. Frenzla	42 cm
☐ stadion „Silesia” Miechowice	35 cm
☐ skrzyżowanie ul. Frenzla z ul. Nickla	90 cm
☐ skrzyżowanie ul. Frenzla z ul. Warszawską	32 cm
☐ budynek kościoła Św. Krzyża	4 cm
☐ budynek kościoła Bożego Ciała	3 cm
☐ budynek kościoła Ewangelicko-Augsburskiego	70 cm
☐ Szkoła Podstawowa nr 33	12 cm
☐ ul. Karbowska	14 cm
☐ ul. Asnyka	20 cm
☐ ul. Drobczyka	12 cm – 28 cm
☐ ul. Wysoka	28 cm – 34 cm

Wartości odkształceń poziomych w rejonie prowadzonej eksploatacji mieściły się w granicach dopuszczalnych dla II kategorii terenu górniczego. Na pozostałym terenie dzielnicy wartości odkształceń kształtowały się poniżej I kategorii.

Realizacja zadań związanych z usuwaniem szkód górniczych

KW S.A. Oddział KWK „Bobrek – Centrum” prowadziła remont w 70 obiektach, w tym awaryjnie w 15 obiektach. Szkody usunięto w budynkach mieszkalnych będących własnością gminy i wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy.

Zakończono remonty w:

- ❑ Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3 przy ul. Powstańców Śląskich,
- ❑ Przedszkolu nr 37 przy ul. Falistej 2a,
- ❑ Szkole Podstawowej nr 21 przy ul. Raclawickiej 17.

Współfinansowano utrzymanie przepompowni ścieków oraz wód opadowych z niecek bezodpływowych.

Prowadzono również planowe obchody kontrolne sieci gazowych i doraźne po wstrząsach górniczych na koszt kopalni.

Nakłady na usuwanie szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego KWK „Bobrek – Centrum” wyniosły 4,5 mln. zł.

SRK S.A. na usuwanie szkód górniczych w obiektach miasta wydatkowała dotację z budżetu państwa w wysokości 5 115 815,7 zł.

Środki przeznaczone m.in. na:

- ❑ zwrot nakładów utrzymania i eksploatacji przepompowni ścieków przy ul. Piłsudskiego, Przelotowej, Łanowej i Technicznej,
- ❑ naprawę wiaduktu drogowego w ciągu ul. Brzezińskiej,
- ❑ zwrot poniesionych nakładów w ramach budownictwa zastępczego,
- ❑ zwrot nakładów za naprawę budynku mieszkalnego przy ul. Legionów oraz ul. Podgórnej.

5.3 Bytomski Park Przemysłowy

Bytomski Park Przemysłowy (BPP) położony jest przy ul. Siemianowickiej 98, bezpośrednio przy trasie DK 94 Kraków-Wrocław, w niewielkiej odległości od bytomskiego odcinka Obwodnicy Północnej Aglomeracji Górnośląskiej, a także ok. 8 km od budowanej autostrady A1.

BPP zlokalizowany został na terenach po zrestrukturyzowanym przedsiębiorstwie państwowym - Zakładach Górniczo-Hutniczych Orzeł-Biały.

Park powstał przy wsparciu Unii Europejskiej, w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego – Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006, Działanie 1.3: "Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm" - w 75% ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w 12,5 % z budżetu Państwa oraz w 12,5 % ze środków Gminy Bytom.

Spółką Zarządzającą Bytomskim Parkiem Przemysłowym jest Górnośląska Agencja Przekształceń Przedsiębiorstw S.A. w Katowicach

Na terenie parku znajdują się 4 hale produkcyjno-magazynowe w systemie modułowym o łącznej powierzchni użytkowej 10 186 m², budynek zaplecza administracyjnego o pow. 368 m² (portiernia, sala konferencyjna), a także drogi wewnętrzne, place utwardzone i parkingi. Teren jest uzbrojony w sieci wraz z przyłączami: wodociagową, kanalizację sanitarną i deszczową, sieć ciepłowniczą, linie energetyczne N.N. oraz sieci teletechniczne. Park zajmuje obszar 4,6374 ha, w tym 15 000 m² stanowią grunty niezabudowane pod inwestycje.

W roku 2010 w Bytomskim Parku Przemysłowym liczba miejsc pracy w porównaniu z rokiem 2009 spadła o ok. 50%. Z uwagi na znaczne spowolnienie gospodarcze, przedsiębiorcy zmuszeni byli ograniczać koszty działalności gospodarczej, w tym zatrudnienie.

Wg stanu na dzień 31.12.2010 r. liczba zatrudnionych osób w firmach rezydentach wynosiła ogółem 61 osób, przy 100% wynajętej powierzchni (ok. 50 % udostępnionej przedsiębiorcom do wynajmu powierzchni stanowi powierzchnia produkcyjna). W parku znajduje się 6 firm o zróżnicowanym profilu:

- ❑ dystrybucja wyrobów hutniczych ze stali nierdzewnej i kwasoodpornej przede wszystkim dla branży AGD - Steel.s Poland
- ❑ produkcja konstrukcji stalowych (produkcja konstrukcji stalowych, min.: zbiorników, silosów, kontenerów stalowych, rurociągów, pieców rafineryjnych, a także konstrukcji hal przemysłowych) - Pumech-Orzeł Sp. z o.o.

Fot. nr 25 : Hale produkcyjno-magazynowe

- ❑ recykling tworzyw sztucznych, m.in.: zderzaków samochodowych, odpadów poprodukcyjnych przemysłu motoryzacyjnego - Ekobat „Orzeł Biały” Sp. z o.o.
- ❑ produkcja sygnalizacji ostrzegawczej pojazdów, takich jak: belki świetlne, lampy kierunkowe, oświetlenie robocze, syreny kompaktowe) - Federal Signal Vama
- ❑ dystrybucja produktów z grupy zamocowań, w tym: kotwy, śruby, wkręty, obejmy, łączniki, gwoździe, akcesoria do elektronarzędzi - Klimas Wkręt - Met Sp. z o. o
- ❑ dystrybucja gładzi szpachlowych, klei, produktów cementowych oraz tapet z włókna szklanego – Semin Sp. z o.o.

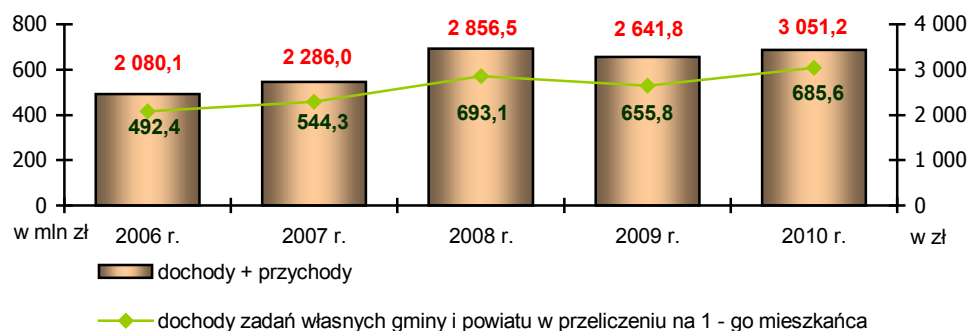
6. FINANSE MIASTA

6.1 Budżet miasta

6.1.1 Dochody i przychody budżetu miasta

Dochody i przychody budżetu miasta w 2010 r. wynosiły łącznie 685 636 tys. zł i były wyższe o 39,2% od uzyskanych w 2006 r.

Wykres nr 39: Kształtowanie się dochodów i przychodów miasta w latach 2006 – 2010

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

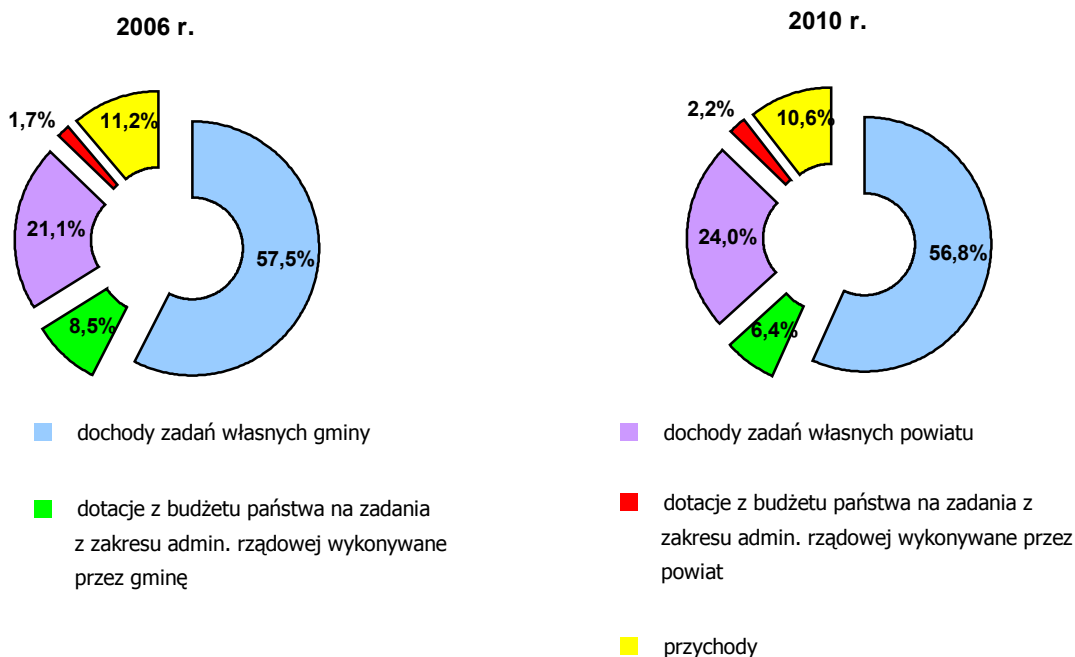
W przeliczeniu na 1-go mieszkańca dochody zadań własnych gminy i powiatu wynosiły w 2010 r. 3 051,2 zł i były wyższe o 971,0 zł tj. 46,7% w porównaniu do 2006 r., i o 399,5 zł tj. 15,1% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Tabela nr 50: Zestawienie dochodów i przychodów budżetu miasta według rodzaju zadań (w mln zł)

Wyszczególnienie	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
1. Dochody ogółem, w tym:	437,44	477,50	580,21	537,39	613,28
a. dochody zadań gminy	324,89	340,38	406,66	401,21	433,63
– dochody zadań własnych	283,09	296,53	364,93	359,70	389,69
– dotacje z budżetu państwa na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej	41,75	43,77	41,30	41,19	43,49
– dotacje z budżetu państwa na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	0,03	0,03	0,38	0,32	0,28
– dotacje na zadania realizowane w ramach porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	0,02	0,05	0,05	0,00	0,17
b. dochody zadań powiatu	112,55	137,12	173,55	136,18	179,65
– dochody zadań własnych	104,11	128,19	161,60	123,08	164,45
– dotacje z budżetu państwa na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej	8,30	8,83	11,85	12,96	14,67
– dotacje z budżetu państwa na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	0,08	0,02	0,10	0,14	0,00
– dotacje na zadania realizowane w ramach porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	0,06	0,08	0,00	0,00	0,53
2. Przychody	55,01	66,76	112,92	118,37	72,36
OGÓŁEM DOCHODY I PRZYCHODY	492,45	544,26	693,13	655,76	685,64

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

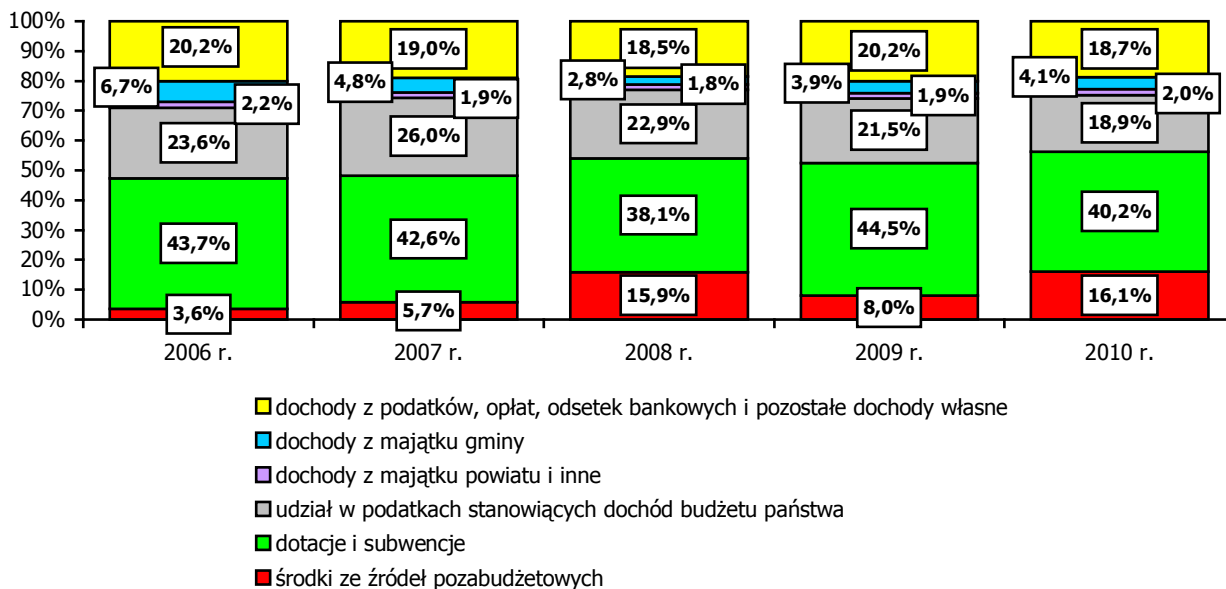
Wykres nr 40: Struktura dochodów i przychodów budżetu miasta wg rodzaju

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

W okresie 2006–2010 struktura dochodów i przychodów budżetu miasta wg rodzaju uległa zmianom, wzrósł udział przychodów o 2,9%, natomiast zmniejszył się udział dochodów zadań własnych gminy o 0,7 %.

Wykres nr 41: Struktura dochodów budżetu miasta według źródeł pochodzenia

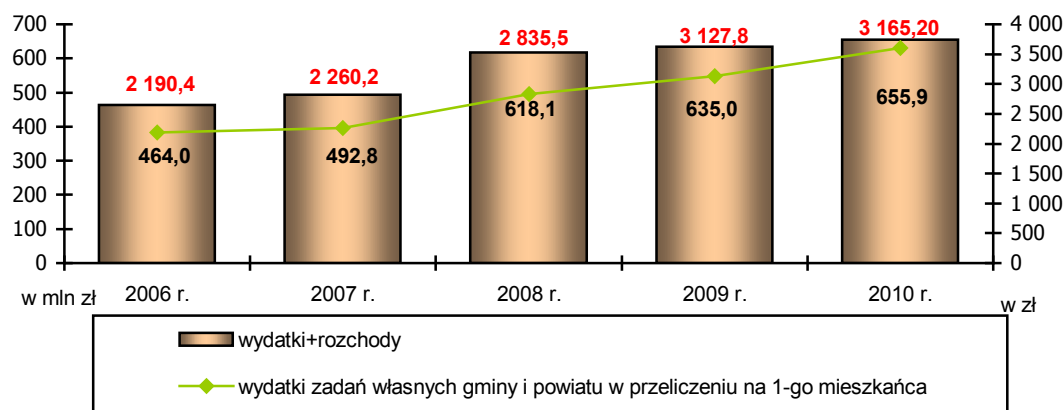
źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

W 2010 r. podobnie jak w latach poprzednich dotacje i subwencje stanowiły największy udział w dochodach budżetu ogółem. Drugi pod względem wielkości był udział w podatkach stanowiących dochód państwa, który jednak w porównaniu do 2006 r. uległ zmniejszeniu o 4,7%. Wzrósł natomiast udział środków ze źródeł pozabudżetowych z 3,6 % w 2006 r. do 16,1 % w 2010 r.

6.1.2 Wydatki i rozchody budżetu miasta

Wydatki i rozchody budżetu miasta wynosiły ogółem 655 844,54 tys. zł i były o 36,5% wyższe w odniesieniu do 2006 r.

Wykres nr 42: Kształtowanie się wydatków i rozchodów miasta w latach 2005 – 2009

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

W przeliczeniu na jednego mieszkańca Bytomia wydatki zadań własnych gminy i powiatu wynosiły łącznie 3 165,2 zł i w porównaniu z 2006 r. były o 44,5% wyższe.

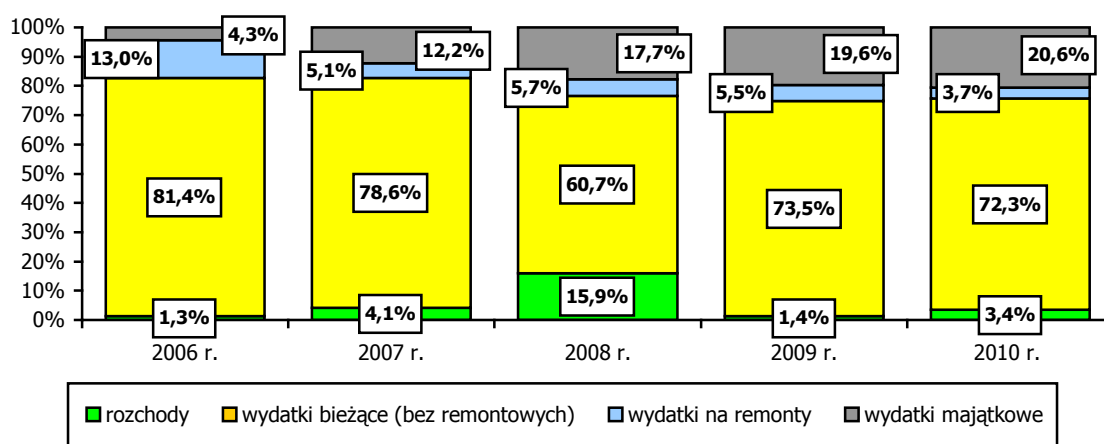
Tabela nr 51: Zestawienie dochodów i przychodów budżetu miasta według rodzaju zadań (w mln zł)

Wyszczególnienie	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
1. Wydatki ogółem, w tym:	457,97	472,70	576,29	626,23	633,42
a. wydatki zadań gminy	317,88	320,37	400,50	458,85	448,94
– wydatki zadań własnych	276,10	276,55	358,82	417,34	405,17
– wydatki zadań zleconych z zakresu administracji rządowej	41,75	43,77	41,30	41,19	43,49
– wydatki zadań administracji rządowej realizowane na podstawie porozumień	0,03	0,05	0,38	0,32	0,28
b. wydatki zadań powiatu	140,09	152,33	175,79	167,38	184,48
– wydatki zadań własnych	131,72	143,42	163,85	154,27	169,68
– wydatki zadań zleconych z zakresu administracji rządowej	8,30	8,83	11,85	12,96	14,67
– wydatki zadań administracji rządowej realizowane na podstawie porozumień	0,07	0,08	0,09	0,15	0,13
2. Rozchody	6,00	20,05	41,85	8,74	22,43
OGÓŁEM WYDATKI I ROZCHODY	463,97	492,75	618,14	634,97	655,85

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

Wykres nr 43: Struktura wydatków budżetu miasta według rodzajów wydatków

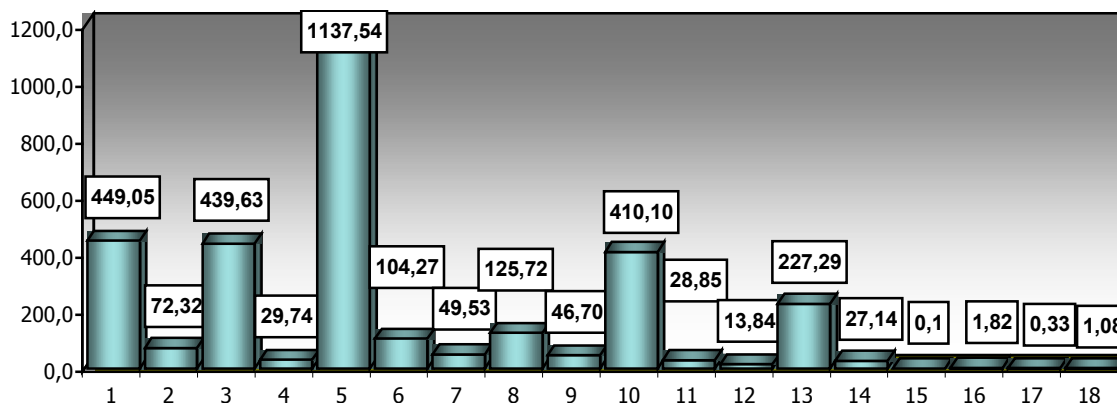

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

W strukturze wydatków budżetu według rodzaju w okresie ostatnich pięciu lat obserwujemy zmiany w kierunku budżetu proinwestycyjnego. Udział wydatków majątkowych wzrósł o 16,3% w porównaniu do roku 2006, natomiast udział wydatków remontowych zmniejszył się o 9,3 punktu procentowego w stosunku do 2006 r.

W okresie 2006 – 2010 obserwujemy zmiany udziału rozchodów. Tak duży udział rozchodów w 2008 r. spowodowany był spłatą pożyczki na refinansowanie zadania inwestycyjnego pn. „Budowa bytomskiego odcinka obwodnicy Północnej Aglomeracji Górnośląskiej – Etap II”. W 2010 r. w stosunku do roku poprzedniego wzrósł udział rozchodów o 2 punkty procentowe.

Wykres nr 44: Wykonanie wydatków budżetowych zadań własnych gminy i powiatu na 1 mieszkańca Bytomia (w złotych) według działów klasyfikacji budżetowej

- 1 - Transport i łączność
- 2 - Gospodarka mieszkaniowa
- 3 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska
- 4 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona ppoż.
- 5 - Oświata i wychowanie
- 6 - Edukacyjna opieka wychowawcza
- 7 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego
- 8 - Kultura fizyczna i sport
- 9 - Ochrona zdrowia
- 10 - Pomoc społeczna

- 11 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej
- 12 - Działalność usługowa
- 13 - Administracja publiczna
- 14 - Obsługa długu publicznego
- 15 - Różne rozliczenia
- 16 - Turystyka
- 17 - Dochody od osób prawnych, osób fizycznych(...) i wydatki związane z ich poborem
- 18 - Szkolnictwo wyższe

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

W rozbiciu na poszczególne działy klasyfikacji budżetowej największe kwoty przeznaczone są na oświatę i wychowanie, transport i łączność oraz pomoc społeczną.

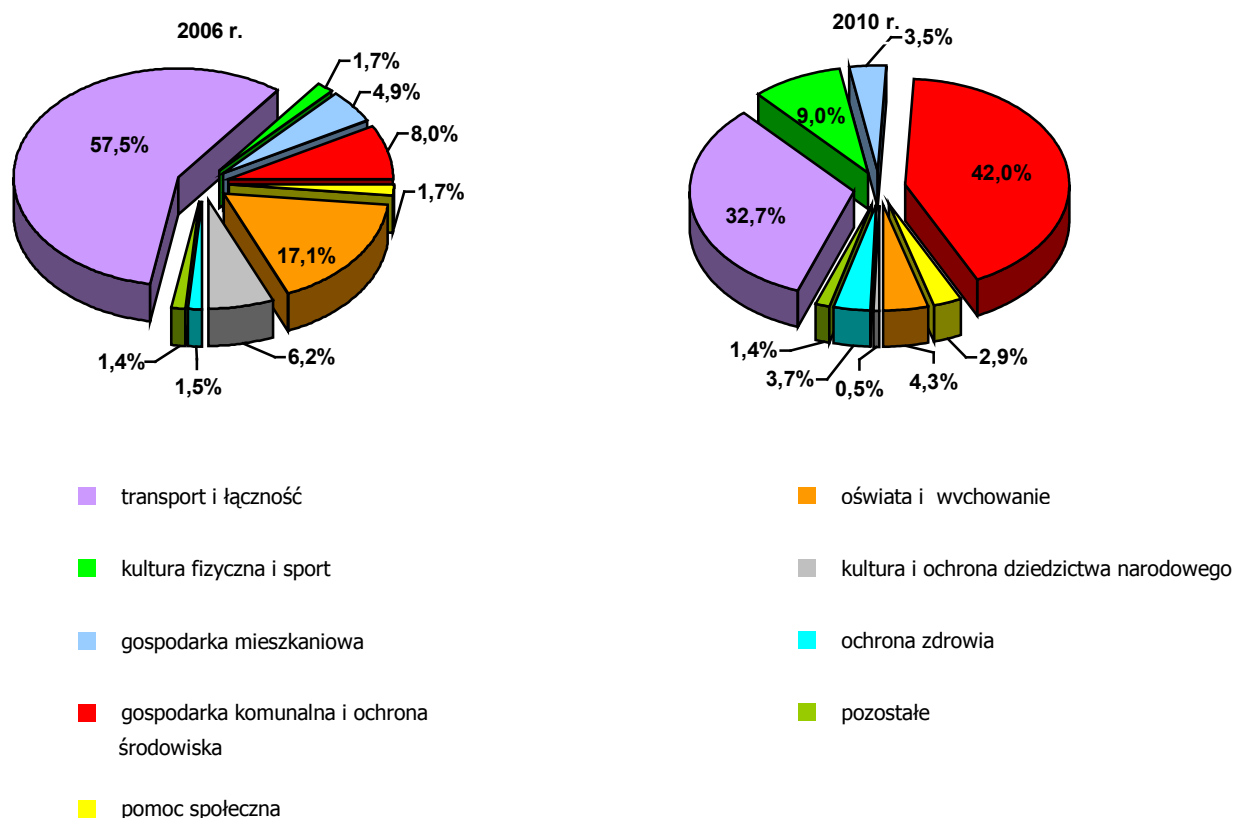
Tabela nr 52 : Zestawienie zadań i zakupów inwestycyjnych (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
1. Wydatki i zakupy inwestycyjne ogółem, w tym:	20 527	59 995	112 640	128 246	134 963
Środki budżetowe własne oraz zlecone gminy i powiatu, w tym:	19 992	58 879	109 823	124 724	134 878
– wydatki finansowane ze środków unijnych	9 399	29 922	62 688	49 812	80 162
Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	137	106	2 209	2 484	0
Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	130	0	432	901	0
Powiatowy Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym	146	0	20	33	59
Dochody własne jednostek	122	10	156	104	26

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

W okresie 2006–2010 systematycznie wzrastają kwoty ponoszone na wydatki i zakupy inwestycyjne z 20 527 tys. zł w 2006 r. do 134 963 tys. zł w 2010 r.

Wykres nr 45: Struktura wydatków majątkowych finansowanych ze środków budżetu miasta według podstawowych działów klasyfikacji budżetowej

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

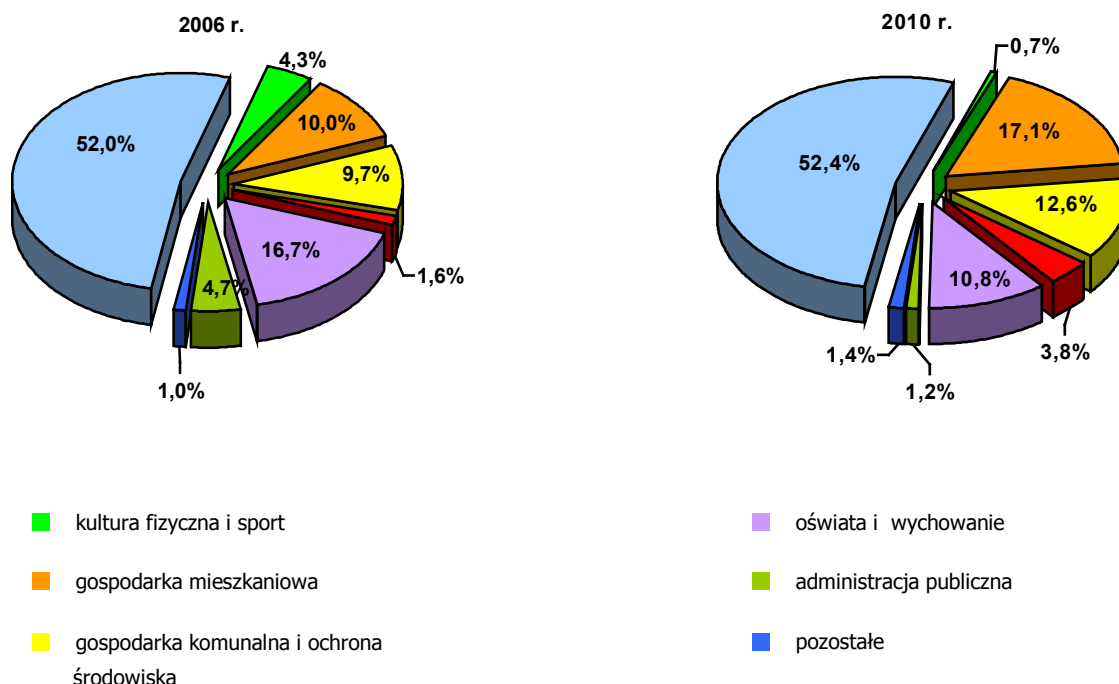
Struktura wydatków inwestycyjnych w okresie 2006 – 2010 uległa zmianie. Największe zmiany obserwujemy we wzroście udziału wydatków w dziale „gospodarka komunalna i ochrona środowiska” o 34,0% i „kultura fizyczna i sport” o 7,3% oraz spadku udziału wydatków w dziale „transport i łączność” o 24,8%.

W latach 2006–2010 na remonty wydatkowano odpowiednio: 2006 r. – 61 784 tys. zł, 2007 r. – 25 367 tys. zł, 2008 r. – 35 546 tys. zł, 2009 r. – 35 705 tys. zł, 2010 r. – 25 144 tys. zł.

Działalność remontowa w minionym roku finansowana była ze środków:

- ☐ budżetu miasta w kwocie 24 394 tys. zł,
- ☐ Powiatowego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjno-Kartograficznym w kwocie 10 tys. zł,
- ☐ środków na rachunkach dochodów własnych w kwocie 739 tys. zł.

Wykres nr 46: Struktura wydatków na działalność remontową według podstawowych działów klasyfikacji budżetowej

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

Główne wydatki na działalność remontową dotyczyły zadań zaliczanych zgodnie z klasyfikacją budżetową do działów: „Transport i łączność”, „Oświata i wychowanie”, „Gospodarka mieszkaniowa”

6.2 Środki pomocowe

W minionym roku Gmina pozyskała dofinansowanie w kwocie 49 502 364,94 zł ze środków unijnych dla 30 projektów o całkowitej wartości 68 577 161,46 zł, w ramach następujących programów:

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Tabela nr 53: Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013

Nazwa projektu	Źródło dofinansowania	Całkowita wartość w PLN	Dofinansowanie w PLN
TRYB KONKURSOWY:			
BYTOM na SZÓSTKĘ – promocja sześciu tras turystycznych w mieście	RPO WSL 2007-2013, działanie 3.4 Promocja turystyki	391 314,80	332 617,58
Przebudowa ulic Świętochłowickiej i Łagiewnickiej w Bytomiu	RPO WSL 2007-2013, Poddziałanie 7.1.1. Modernizacja i rozbudowa kluczowych elementów sieci drogowej	34 074 796,00	20 778 474,65
Przewodnictwo Polski w UE okazją do promocji kultury regionu – organizacja V edycji Bytomskiej Nocy Świętojańskiej	RPO WSL 2007-2013, działanie 4.3 Promocja kultury	1 381 690,00	947 796,39

System Informacji Kulturalnej Bytomia – Miasta energii kultury	RPO WSL 2007-2013, działanie 4.2 Systemy informacji kulturalnej	1 517 345,00	1 268 067,74
PROGRAM ROZWOJU SUBREGIONU CENTRALNEGO:			
Likwidacja dzikiego składowiska odpadów wraz z rekultywacją terenu zalewowego przy Kolonii Zgorzelec w Bytomiu	PRSC RPO WSL 2007-2013, działanie 5.2 Gospodarka odpadami	1 213 477,01	971 250,52
Rekultywacja zdegradowanych zalewisk wodnych w Bytomiu	PRSC RPO WSL 2007-2013, działanie 5.2 Gospodarka odpadami	3 573 998,80	2 602 747,83
Kompleksowa likwidacja dzikich składowisk odpadów w Bytomiu – etap I	PRSC RPO WSL 2007-2013, działanie 5.2 Gospodarka odpadami	1 779 666,86	1 627 864,56
Przebudowa części administracyjno-dydaktycznej budynku internatu oraz zmiana sposobu użytkowania na Centrum Inicjatyw Społecznych w Bytomiu, ul. Zielna 25A	PRSC RPO WSL 2007-2013, poddziałanie 6.2.1 Rewitalizacja – „duże miasta”	1 903 507,83	899 607,38
Budowa tras rowerowych nr 6 i 20 na terenie Miasta Bytomia	PRSC RPO WSL 2007-2013, działanie 3.2.2. Infrastruktura okołoturystyczna – podmioty publiczne	1 077 619,64	293 161,39

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Referatu Współpracy z Zagranicą UM

Tabela nr 54: Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013

Nazwa projektu	Źródło dofinansowania	Całkowita wartość w PLN	Dofinansowanie w PLN
Informatyka jako jedna z najbardziej rozwijających się dyscyplin naukowych we współczesnym świecie – specjalistyczne zajęcia pozalekcyjne przeznaczone dla uczniów bytomskich szkół zawodowych	POKL 2007-2013, działanie 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego	227 944,00	193 752,00
Kariera zawodowa zaczyna się w szkole. Program zajęć pozalekcyjnych symulujących funkcjonowanie przedsiębiorstwa produkcyjnego dla uczniów szkół zawodowych w Bytomiu	POKL 2007-2013, poddziałanie 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej	218 642,00	185 846,00
I ty możesz zostać przedszkolakiem. Upowszechnianie edukacji przedszkolnej poprzez uruchomienie dodatkowych oddziałów w przedszkolach funkcjonujących na terenie Bytomia	POKL 2007-2013, poddziałanie 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej	2 893 750,02	2 850 343,77
Gruntowne wykształcenie zawodowe – kompetentny pracownik, zadowolony pracodawca	POKL 2007-2013, działanie 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego	154 125,00	131 006,00
Dobre zarządzanie drogą do sukcesu – szkolenia administracji oświatowej w Bytomiu	POKL 2007-2013, działanie 9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty	127 525,00	108 396,25
Otwarcie na Europę – zajęcia pozalekcyjne zmniejszające dysproporcje edukacyjne i przeciwdziałające bierności społecznej i zawodowej	POKL 2007-2013, działanie 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego	96 830,00	82 305,00
Bytomski Klub Olimpijczyka nauk matematyczno-przyrodniczych	POKL 2007-2013, poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych.	276 688,00	235 185,00
Odkryj w sobie Einsteina – zajęcia dla uczniów Gimnazjum nr 9 w Bytomiu	POKL 2007-2013, poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych	106 853,00	106 853,00
Nauka szansą na lepszą przyszłość	POKL 2007-2013, poddziałanie 9.1.2	165 152,00	140 379,00

	Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych		
Ruch rzeźbi umysł	POKL 2007-2013, poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych	1 447 832,00	1 230 657,00
Gimnazjum pomocne uczniom – dobrze przygotowany gimnazjalista	POKL 2007-2013, poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych	237 876,00	202 195,00
Ludzie różnią się od siebie nie tylko wyglądem ... – zajęcia specjalistyczne dla dzieci z zaburzeniami zachowania	POKL 2007-2013, poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych	272 100,00	229 585,00
Z Bytomia na sceny Europy – dodatkowe zajęcia artystyczne dla uczniów szkół podstawowych z Bytomia	POKL 2007-2013, poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych	896 100,00	682 125,00
Chodź pokaż Ci świat	POKL 2007-2013, poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych	148 378,00	126 121,00
Równy start uczniów Szkoły Podstawowej nr 33 w Bytomiu	POKL 2007-2013, poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych	222 461,00	189 092,00
Stawiamy na profesjonalność II	POKL 2007-2013, poddziałanie 6.1.2 Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie	306 070,59	260 160,00
Rynek pracy Bytomia. Szanse i zagrożenia u progu XXI w.	POKL 2007-2013, poddziałanie 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie	222 341,89	ok. 13 000,00 dla Bytomia (łącznie dotacja pozyskana przez GIG: 222 341,89 zł)
Rynek pracy otwarty dla wszystkich	POKL 2007-2013, poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych	6 033 999,02	5 999 999,02
Systemowy Projekt Aktywizacji – SPA w Bytomiu	POKL 2007-2013, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej	3 303 498,00	2 956 630,71

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Referatu Współpracy z Zagranicą UM

Tabela nr 55: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013

Nazwa projektu	Źródło dofinansowania	Całkowita wartość w PLN	Dofinansowanie w PLN
Przebudowa skrzyżowania ul. Chorzowskiej (droga krajowa DK-79) z ul. Głowackiego w Bytomiu	PO Infrastruktura i Środowisko, działanie 8.1 Bezpieczeństwo ruchu drogowego	4 105 000,00	3 686 653,15

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Referatu Współpracy z Zagranicą UM

Tabela nr 56: Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013

Nazwa projektu	Źródło dofinansowania	Całkowita wartość w PLN	Dofinansowanie w PLN
Rozwój społeczeństwa informacyjnego w Gminie Bytom	PO Innowacyjna Gospodarka działanie 8.3 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu - eInclusion	200 580,00	170 493,00

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Referatu Współpracy z Zagranicą UM

Pozyskano także dla Gminy Bytom i jednostek podległych dotacje z innych źródeł w wysokości 7 439 001,40 zł:

- z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na projekty pn.:
    - Modernizacja budynku krytej pływalni przy ul. Parkowej w Bytomiu – termomodernizacja ścian, stropów oraz wymiana stolarki okiennej i drzwiowej – kwota dofinansowania 919 093,00 zł, pożyczka z WFOŚiGW 551 456,00 zł,
    - Termomodernizacja budynku nr 5 w Szpitalu Specjalistycznym nr 1 w Bytomiu przy ul. Żeromskiego – kwota dofinansowania 96 072,00 zł,
    - Termomodernizacja budynku oddziału obserwacyjno-zakaźnego i hepatologii zakaźnej w Szpitalu Specjalistycznym nr 1 w Bytomiu przy Al. Legionów – kwota dofinansowania 142 685,00 zł,
    - Termomodernizacja przegród zewnętrznych Zespołu Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Bytomiu – kwota dofinansowania 108 099,00 zł, pożyczka z WFOŚiGW 325 277,00 zł,
    - Wydanie książki pt. „Przyroda Bytomia. Jak zachować jej najcenniejsze wartości?” – kwota dofinansowania 20 840,00 zł,
  - z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na projekty:
    - „Zegar tyka – rodzicu rusz głową” – wspierane rodziny z problemami opiekuńczo wychowawczymi – kwota dofinansowania 58 000,00 zł,
    - Proszę Rodzicu Odzyskaj Mnie – praca na rzecz powrotu dzieci do rodzin biologicznych – kwota dofinansowania 70 000,00 zł,
    - Gminne programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego – kwota dofinansowania 90 000,00 zł,
    - Pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość prowadzenia rodzinnej opieki zastępczej i wspieranie dzieci w prorodzinnych formach opieki – kwota dofinansowania 29 000,00 zł,
  - ze środków budżetu Województwa Śląskiego na projekt:
    - Rozbudowa Domu Pomocy Społecznej „Wędrowiec” w Bytomiu – kwota dofinansowania 612 448,00 zł,
- Remont pomieszczeń parteru oraz wymiana pokrycia dachowego w Domu Pomocy Społecznej „Wędrowiec” w Bytomiu – kwota dofinansowania 200 000,00 zł,
- Przebudowa dachów w kompleksie pawilonów Domu Dziecka Nr 1 w Bytomiu – kwota dofinansowania 109 052,16 zł,
  - Modernizacja szybu windowego i montaż małego dźwigu towarowego do transportu posiłków z kuchni do jadalni w placówce opiekuńczo-wychowawczej „Szansa dla dziecka” w Bytomiu – kwota dofinansowania 19 317,24 zł,
  - Zakup wyposażenia dla Domu Pomocy Społecznej Wędrowiec w Bytomiu – kwota dofinansowania 20 000,00 zł.
- z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011:
    - Przebudowa ulicy Stolarzowskiej na odcinku od ul. Rokitnickiej do skrzyżowania z ulicami Felińskiego i Nową – kwota dofinansowania 671 500,00 zł,
    - Przebudowa ulicy Stolarzowskiej na odcinku od skrzyżowania ulic Felińskiego – Nowa do ul. Frenza – kwota dofinansowania 1 500 000,00 zł,
  - z Ministerstwa Sportu i Turystyki na projekty:

- Budowa boiska wielofunkcyjnego przy gimnazjum nr 8 w Bytomiu przy ul. Worpie – kwota dofinansowania 184 500,00 zł,
- od Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach:
  - remont budynku pływalni krytej w Bytomiu przy ul. Parkowej obejmujący wymianę: stalowej konstrukcji dachu nad halą basenu, wielkoformatowych okien – kwota dofinansowania 350 000,00 zł,
- z Ministerstwa Zdrowia:
  - Echokardiografy (zakup echokardiografów) – kwota dofinansowania 200 000,00 zł
- z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na:
  - Taneczny Most – kwota dofinansowania 880 415,00 zł,
  - Taneczny Most II – kwota dofinansowania 894 490,00 zł,
  - Artur Żmijewski „Trembling bodies” – kwota dofinansowania 108 790,00 zł,
  - HartOFFanie w Karawanie – kwota dofinansowania 58 200,00 zł,
  - Becekobus – kwota dofinansowania 30 000,00 zł.
- z Biblioteki Narodowej:
  - zakup nowości wydawniczych dla Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bytomiu – kwota dofinansowania 26 500,00 zł.
- z Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej:

Przygotowanie pierwszego etapu reaktywacji kina Gloria. Wykonanie dokumentacji technicznej i prace przygotowawcze – kwota dofinansowania 40 000,00 zł.

7. ZARZĄDZANIE MIASTEM

7.1 Planowanie rozwoju miasta

Przyjęcie w 2009 roku Strategii Rozwoju Bytomia oraz udział w ramach Programu Operacyjnego URBACT II w projekcie dot. wypracowania ułatwień w zakresie wdrażania zintegrowanego zrównoważonego rozwoju miast zgodnie z zaleceniami Karty Lipskiej stanowiło podstawę dla wypracowania modelu zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju miasta.

Elementem kluczowym modelu jest Strategia Rozwoju Bytomia na lata 2009-2020, która jest spójna z politykami rozwoju wyższych szczebli, tj. regionalnym i krajowym. Osiągnięcie założonych celów strategicznych jest w dużym stopniu uzależnione od powodzenia wdrażania projektów wynikających z dokumentów niższej rangi, takich jak strategie sektorowe czy programy operacyjne oraz budowy systemu monitoringu i ewaluacji zintegrowanego zrównoważonego rozwoju Bytomia.

Zależności pomiędzy różnymi poziomami planowania rozwoju w Bytomiu przedstawia poniższy schemat.

Wykres nr 47: Model zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju Bytomia

źródło: opracowanie własne.

7.1.1 Plan Rozwoju Bytomia na lata 2011-2014

W 2010 r. kontynuowano pracę nad opracowaniem planu rozwoju, jako elementarnego narzędzia wdrażania strategii. Prace zostały powierzone zespołowi ekspertów Stowarzyszenia Rozwoju Gospodarczego Gmin z siedzibą w Szczecinie, reprezentowanego przez pana Janusza Szewczuka.

Dla potrzeb diagnozy w styczniu i lutym 2010 r. pracownicy Biura Rozwoju Miasta przeprowadzili badanie klimatu przedsiębiorczości. Głównym celem badania było dostarczenie informacji w zakresie zmiany gospodarczej w mieście poprzez zebranie opinii przedsiębiorców dotyczących lokalnego rynku, ich zdolności do przystosowania się do zmiennej koniunktury gospodarczej i podnoszenia jakości świadczonych usług. Ponadto na początku roku opracowano wyniki badań przeprowadzonych w ostatnich klasach bytomskich szkół ponadgimnazjalnych. Przedmiotem badania były aspiracje i szanse zawodowe uczniów ww. szkół. Uzupełnieniem diagnozy było przeprowadzone w lipcu 2010 r. badanie ankietowe opinii mieszkańców. Głównym celem badania była identyfikacja opinii dorosłych mieszkańców Bytomia na temat stanu miasta, warunków życia, a także oczekiwań wobec władz miejskich. Pracę kontynuowały powołanie zarządzeniem nr 487 Prezydenta Bytomia z dnia 14 grudnia 2009 r. zespoły podczas 4 spotkań warsztatowych. W 2010 r. w ramach prac nad planem zidentyfikowano

kluczowy problem miasta oraz zdefiniowano priorytety, co prezentuje wykres nr 48. W lutym i marcu wypracowano listę kluczowych w najbliższych latach dla rozwoju Bytomia działań:

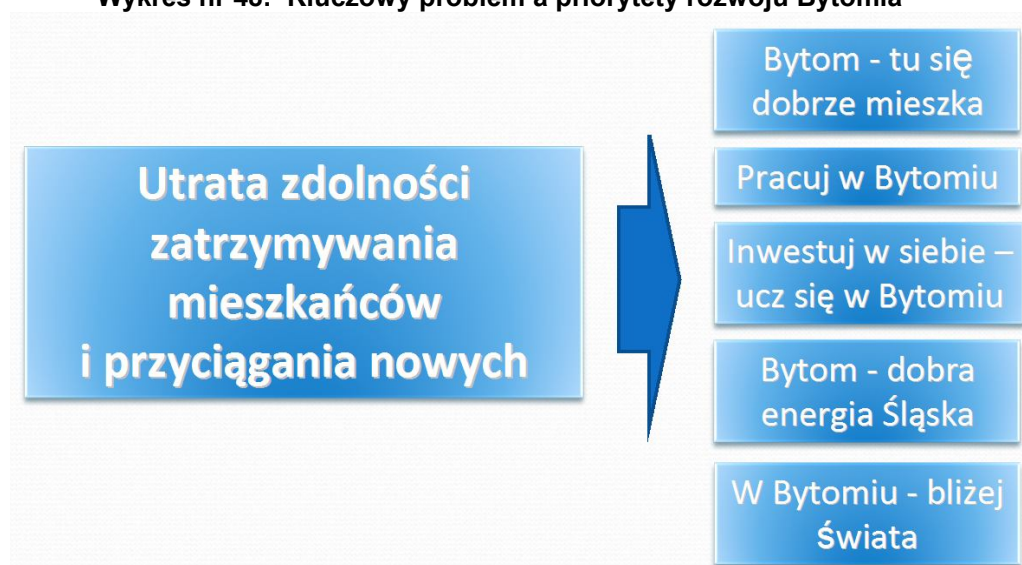
- ❑ poprawa bezpieczeństwa oraz integracja społeczna mieszkańców;
- ❑ stymulowanie inicjatyw lokalnych mieszkańców;
- ❑ inkubator firm, park przemysłowy, centrum logistyczne;
- ❑ wykorzystanie i aktywizacja terenów poprzemysłowych;
- ❑ wykorzystanie potencjału rynku medycznego;
- ❑ centrum usług, serce miasta;
- ❑ rewitalizacja tkanki mieszkaniowej centrum miasta;
- ❑ zamieszkać w Bytomiu - mieszkania dla młodych rodzin;
- ❑ przygotowanie terenów dla budownictwa jednorodzinnego;
- ❑ rozwój atrakcyjnej przestrzeni miejskiej;
- ❑ poprawa estetyki i standardów przestrzeni publicznej;
- ❑ uporządkowanie formalno – prawne terenów pokopalnianych;
- ❑ edukacja na całe życie;
- ❑ podniesienie oferty edukacyjnej;
- ❑ rozszerzenie oferty szkolnictwa wyższego w Bytomiu;
- ❑ odbudowa życia studenckiego;
- ❑ rozwój infrastruktury dla kultury;
- ❑ inwestycje w infrastrukturę sportową (baza dla mistrzów sportu);
- ❑ połączenie z Pyrzowicami i przystanek w Bytomiu;
- ❑ realizacja kluczowych inwestycji drogowych;
- ❑ system komunikacyjny i parkowania w centrum miasta.

W kwietniu i maju 2010 r. zespoły wypracowały propozycje kart projektów realizacyjnych. Dla sprawnego zarządzania realizacją planu wszystkie zakwalifikowane do realizacji projekty pogrupowano według programów:

- 1) Mieszkaj w Bytomiu
- 2) Bytom skomunikowany
- 3) Edukacja dla każdego i przez całe życie
- 4) Gospodarny Bytom
- 5) Obywatelski Bytom
- 6) Kultura bez granic i rekreacja
- 7) Sprawna administracja.

Każdy z programów odnosi się zarówno do priorytetów planu, jak i do priorytetów Strategii Rozwoju Bytomia na lata 2009-2020.

Wykres nr 48: Kluczowy problem a priorytety rozwoju Bytomia

źródło: opracowanie własne

Wyniki poszczególnych etapów prac ekspertów i zespołów prezentowane były Prezydentowi Miasta oraz kluczowym osobom odpowiedzialnym za zarządzanie rozwojem miasta. W 2010 r. powstała I wersja dokumentu, stanowiąca podstawę dalszych prac, w tym dokonywania uzgodnień w zakresie wdrażania proponowanych rozwiązań.

7.1.2 Aktualizacja Programu Rewitalizacji Bytomia na lata 2007-2020

Program rewitalizacji jest jednym z obligatoryjnych załączników do wniosków o dofinansowanie projektów, realizowanych w ramach „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013”:

- Priorytet VI. Zrównoważony rozwój miast,
- Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
- Poddziałanie 6.2.1 Rewitalizacja – „duże miasta”.

W 2010 r. Zarząd Województwa Śląskiego ogłosił konkurs na dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach ww. Poddziałania, trwający w terminie od maja do sierpnia. Wszyscy beneficjenci zainteresowani realizacją projektów rewitalizacyjnych na terenie Bytomia mieli możliwość zgłaszania nowych projektów bądź zaktualizowania projektów już włączonych do programu. W ciągu trwania konkursu Program Rewitalizacji Bytomia na lata 2007-2020 został zaktualizowany trzykrotnie:

- 1) **uchwałą nr LXVI/934/10 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 lipca 2010 r.** – zmiany dotyczyły w szczególności:
  - a. aktualizacji wybranych elementów kart projektów rewitalizacyjnych RS.2 i RS.3 – podmiot zgłaszający: Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa w Bytomiu,
  - b. aktualizacji wybranych elementów kart projektów rewitalizacyjnych RS.20, RS.22 i RS.23 – podmiot zgłaszający: Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o. w Bytomiu,
  - c. wprowadzenia nowej karty projektu rewitalizacyjnego pn. Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa budynku biurowego na zakład aktywności zawodowej o profilu restauracyjnym wraz ze zmianą jego użytkowania – podmiot zgłaszający: Bytomskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w Bytomiu,
  - d. wprowadzenia nowej karty projektu rewitalizacyjnego pn. Rewitalizacja budynku Placówki Filialnej Nr 4 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bytomiu – podmiot zgłaszający: Miejska Biblioteka Publiczna w Bytomiu,
  - e. zmiany treści karty projektu rewitalizacyjnego RK.8 – podmiot zgłaszający: Parafia Rzymsko-Katolicka św. Jacka w Bytomiu;
- 2) **uchwałą nr LXX/987/10 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 października 2010 r.** – zmiany dotyczyły uszczegółowiono wartość wskaźnika dot. kryterium "Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia" dla wybranych obszarów rewitalizacji miasta Bytomia oraz uzupełniono opisy kart projektów nr RS.11, RS.12 oraz RS.15.
- 3) **uchwałą nr IV/32/10 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 30 grudnia 2010 r.** – zmiany dotyczyły objęcia programem rewitalizacji obszaru Bobrka jako obszaru podlegającego rewitalizacji w zakresie mieszkalnictwa (dot. usuwania i utylizacji azbestu) w związku z planowaną realizacją projektu na tym obszarze przez jednego z beneficjentów.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 z późn. zm.), każda zmiana w Programie Rewitalizacji Bytomia na lata 2007-2020 wymagała dokonania uzgodnień z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Wojewódzką Stacją Sanitarно-Epidemiologiczną w Katowicach. Każdorazowo uzyskiwano decyzję o odstąpieniu od przeprowadzenia ponownej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Treść programu, wraz ze streszczeniem prognozy oddziaływania na środowisko, jest dostępna na stronie internetowej Urzędu Miejskiego pod adresami:

- Program Rewitalizacji Bytomia na lata 2009-2020:
<http://www.bytom.pl/zalaczniki/2009/12/30/1197314201/1262174334.pdf>
- Załączniki do programu:
<http://www.bytom.pl/zalaczniki/2009/12/30/1197314201/1262174382.pdf>
- Podsumowanie Prognozy Oddziaływania na Środowisko Programu Rewitalizacji Bytomia na lata 2007-2020:
<http://www.bytom.pl/zalaczniki/2009/12/30/1197314201/1262174429.pdf>

7.1.3 Program Rozwoju Subregionu Centralnego

W 2010 r. kontynuowano wdrażanie Programu Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 (PRSC). Jest to dokument, na podstawie którego jednostki samorządu terytorialnego wskazanego obszaru polityki rozwoju mają możliwość absorpcji środków finansowych pochodzących z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w okresie programowania 2007-2013. Podstawowym elementem PRSC jest uzgodniona lista projektów, które zostały uznane za szczególnie istotne dla rozwoju subregionu, a ich realizacja przyniesie poprawę jakości życia mieszkańców, wzmocni jego wizerunek oraz przyczyni się do zmniejszenia dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym. Projekty objęte PRSC, spełniające wymogi formalne i merytoryczno-techniczne Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, uzyskują dofinansowanie z pominięciem procedury konkursowej. Informacja o projektach Gminy Bytom realizowanych w ramach PRSC znajduje się w rozdziale *Środki pomocowe*.

Fot. nr 26: Program Rozwoju Subregionu Centralnego

W związku ze zmianami w Wytycznych do procedury Projektów Kluczowych oraz Programów Rozwoju Subregionów umowa Subregionu Centralnego oraz sam PRSC wymagały aktualizacji. W maju 2010 aneksowano wspomnianą umowę oraz wprowadzono zmiany do samego programu. Treść aneksu oraz PRSC jest dostępna na stronie partnera wiodącego - miasta Mikołowa pod poniższymi adresami:

Aneks nr 4 do Umowy o współpracy w sprawie realizacji PRSC:

<http://www.fundusze.mikolow.eu/files/zalaczniki/2010/05/05/1270114456/1273064508.doc>

Program Rozwoju Subregionu Centralnego:

<http://www.fundusze.mikolow.eu/files/zalaczniki/2011/02/14/1270114456/1297694078.zip>

7.1.4 Udział miasta Bytomia w Programie URBACT II

URBACT II to jeden z programów celu 3 polityki spójności (Europejska Współpraca Terytorialna). Program służy ułatwianiu i finansowaniu wymiany doświadczeń i wzajemnemu uczeniu się przez miasta europejskie poprzez organizowanie sieci tematycznych lub grup roboczych. W ramach programu URBACT II nie otrzymuje się pieniędzy na inwestycje a jedynie zwrot kosztów udziału w projektach – są to tzw. projekty „miękkie”. Program skierowany jest do 27 krajów członkowskich Unii Europejskiej oraz do Norwegii i Szwajcarii, istnieje możliwość udziału w projektach partnerów spoza tego obszaru, jednak jedynie na własny koszt. Bytom jest jednym z partnerów w dwóch projektach realizowanych w ramach programu.

W 2010 r. grupa robocza projektu kontynuowała prace w zakresie wypracowania rozwiązań wspomagających zarządzanie użytkowaniem terenu. Oprócz Bytomia

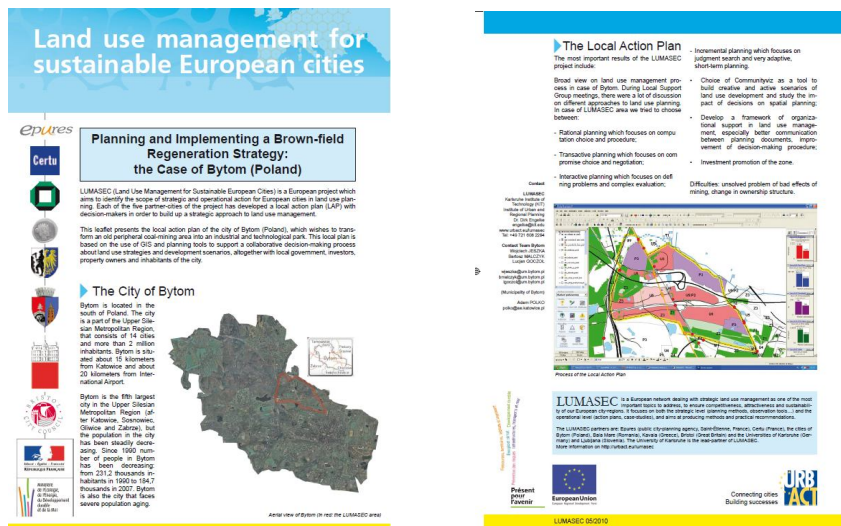
w projekcie uczestniczą m.in. Uniwersytet w Karlsruhe, pełniący funkcję partnera wiodącego, przedstawiciele międzynarodowych środowisk naukowo-badawczych, takich jak ośrodek CERTU, EPURES, Uniwersytet w Lublanie oraz miast europejskich – Kavalá (Grecja), Bristol (Wielka Brytania), Saint-Etienne (Francja) i Baia Mare (Rumunia).

W maju 2010 r. projekt został oficjalnie zakończony. Przedstawiciele zespołu roboczego uczestniczyli w spotkaniu partnerów w Saint-Etienne, gdzie odbyła się również konferencja podsumowująca projekt. W ramach pierwszego dnia, w siedzibie Epures odbyły się eksperckie warsztaty, gdzie odbyła się dyskusja m.in. nt. sposobów zagospodarowywania terenów poprzemysłowych oraz „rozpyłwania się” miast. Drugą część dnia wypełniły podsumowania obecnych na spotkaniu ekspertów w zakresie wykreowanych instrumentów wspomagających zarządzanie użytkowaniem terenu. Podczas wizyty studialnej uczestnicy mieli

Fot. nr 27: Wizyta studialna w Saint-Etienne

możliwość zapoznania się z terenami wymagającymi nowego zagospodarowania bądź będących już w trakcie przekształceń. W ramach drugiego dnia odbyła się konferencja podsumowująca rezultaty projektu. We współpracy z ekspertem Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach oraz przy udziale bytomskiej Lokalnej Grupy Wsparcia wypracowano ostateczną wersję Lokalnego Planu Działania. Dla wybranego w Bytomiu obszaru opracowano różne możliwe scenariusze zagospodarowania terenu z wykorzystaniem oprogramowania CommunityViz. Wcześniej zakupiono licencję programu a wybrani pracownicy Referatu Systemu Informacji o Terenie oraz Wydziału Architektury zostali przeszkoleni z użytkowania. Poniżej zaprezentowano fragment Lokalnego Planu Działania z zaznaczonym obszarem wybranym do projektu oraz zrzutem ekranowym ww. oprogramowania.

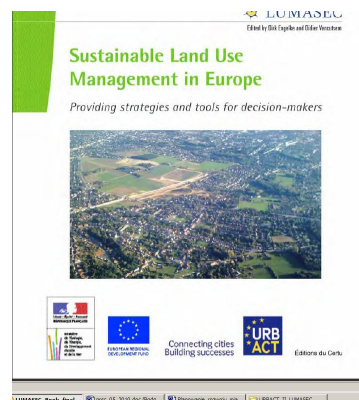

Fot. nr: 28 Fragment Lokalnego Planu Działania

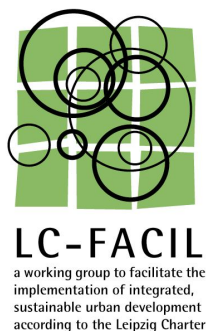
Kolejnym rezultatem projektu jest podręcznik zrównoważonego zarządzania użytkowaniem terenu w miastach europejskich. Książka miała swoją premierę 8 listopada 2010 r. w Brukseli podczas publicznego panelu dyskusyjnego z udziałem przedstawicieli europejskich instytucji. Oprócz przeglądu różnych podejść do zarządzania użytkowaniem terenu w Europie w podręczniku znajduje się również prezentacja studiów przypadku każdego z partnerów-miast projektu.

Do istotnych rezultatu projektu możemy ponadto zaliczyć:

- ❑ nowe podejście do procesu zarządzania przestrzenią w Bytomiu,
- ❑ promocja inwestycji na wybranym obszarze,
- ❑ ulepszenie procesu decyzyjnego,
- ❑ wzmocnienie zdolności współpracy z wieloma partnerami wokół wspólnego tematu.

Fot. nr 29: Podręcznik zarządzania użytkowaniem terenu

W 2010 r. kontynuowano współpracę w ramach projektu pn. Grupa robocza ds. wypracowania ułatwień wdrażania zintegrowanego zrównoważonego rozwoju miejskiego zgodnie z zaleceniami Karty Lipskiej (akronim LC-FACIL). Celem projektu jest wypracowanie polityk i narzędzi ułatwiających wdrożenie zapisów „Karty Lipskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich”, przyjętej z okazji nieformalnego spotkania ministrów europejskich w sprawie rozwoju miast i spójności terytorialnej w Lipsku, w dniach 24-25 maja 2007 r. W ramach projektu działania były podejmowane na trzech płaszczyznach. Pierwsza związana jest z testowaniem tzw. ram referencyjnych dla zrównoważonych miast europejskich. W maju 2007 r. na nieformalnym spotkaniu ministrów europejskich w Lipsku uznano, że miasta europejskie powinny rozwijać się nie tylko w sposób zrównoważony, ale powinny także wykorzystywać na większą skalę zintegrowane podejście do polityki rozwoju miejskiego.

Założono utworzenie ram na poziomie krajowym, wzmacniających struktury zarządzania i niezbędnych do wdrożenia zintegrowanego rozwoju miejskiego. W listopadzie 2008 r. na kolejnym nieformalnym spotkaniu ministrów podjęto decyzję o powołaniu instytucjonalnej grupy roboczej na poziomie europejskim, która będzie odpowiedzialna za zaprojektowanie oraz przygotowanie „ram referencyjnych” – narzędzia internetowego dostępnego dla wszystkich, którzy chcieliby zaplanować zintegrowany rozwój miasta bądź chcieliby sprawdzić już istniejące dokumenty strategiczne i operacyjne pod tym kątem. W czerwcu 2010 w Toledo podpisano kolejną deklarację, w której uznano że prototypowa wersja narzędzia powinna być dalej rozwijana. Omawiane narzędzie w zakresie ewaluacji umożliwia dokonanie podstawowej oceny stopnia rozwoju miasta i poziomu

Fot. nr 31 Wynik badania podejścia zintegrowanego

z podejścia zintegrowanego i zrównoważonego. W dniach 13 i 14 września 2010 r. w Bytomiu odbyło się spotkanie partnerów projektu, całkowicie poświęcone testowaniu narzędzia. Uwagi oraz sugestie zebrane podczas spotkania zostały przekazane instytucjonalnej grupie wsparcia, nadzorującej powstawanie ram referencyjnych oraz stronie odpowiedzialnej za techniczne ich przygotowanie. Podczas wizyty partnerzy projektu mieli możliwość lepszego poznania Bytomia i jego problemów dzięki udziałowi w wycieczce rowerowej (trasa rowerowa nr 6 postindustrialna, projekt Bytom na 6).

Druga grupa działań to spotkania bytomskiej Lokalnej Grupy Wsparcia (LGW) oraz wypracowanie z jej udziałem lokalnego planu działań (LPD). Moderowanie prac LGW oraz wypracowanie LPD powierzono ekspertom, pracownikom Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, specjalistom w zakresie rozwoju regionalnego oraz monitoringu i ewaluacji rozwoju miast. W 2010 r. odbyły się dwa spotkania LGW. Podczas pierwszego dyskutowano projekt LPD pn. Koncepcja systemu monitoringu i ewaluacji rozwoju Bytomia. U podstaw tworzenia koncepcji leżała korelacja pomiędzy priorytetami Strategii Rozwoju Bytomia na lata 2009-2020 a zaleceniami zawartymi w Karcie Lipskiej. Drugim materiałem wyjściowym były doświadczenia miast partnerów w projekcie LC-FACIL. Drugie spotkanie LGW odbyło się we wrześniu podczas wizyty partnerów projektu w Bytomiu. Zaprezentowany wówczas projekt LPD spotkał się z ich szeroką akceptacją. W grudniu 2010 wdrożenie zaprojektowanego systemu monitoringu i ewaluacji stało się przedmiotem wniosku o dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, jako element szerszego projektu. Budowę projektowanego systemu oraz korelację priorytetów Strategii Rozwoju Bytomia na lata 2009-2020 z zaleceniami zawartymi w Karcie Lipskiej przedstawiono na kolejnych schematach.

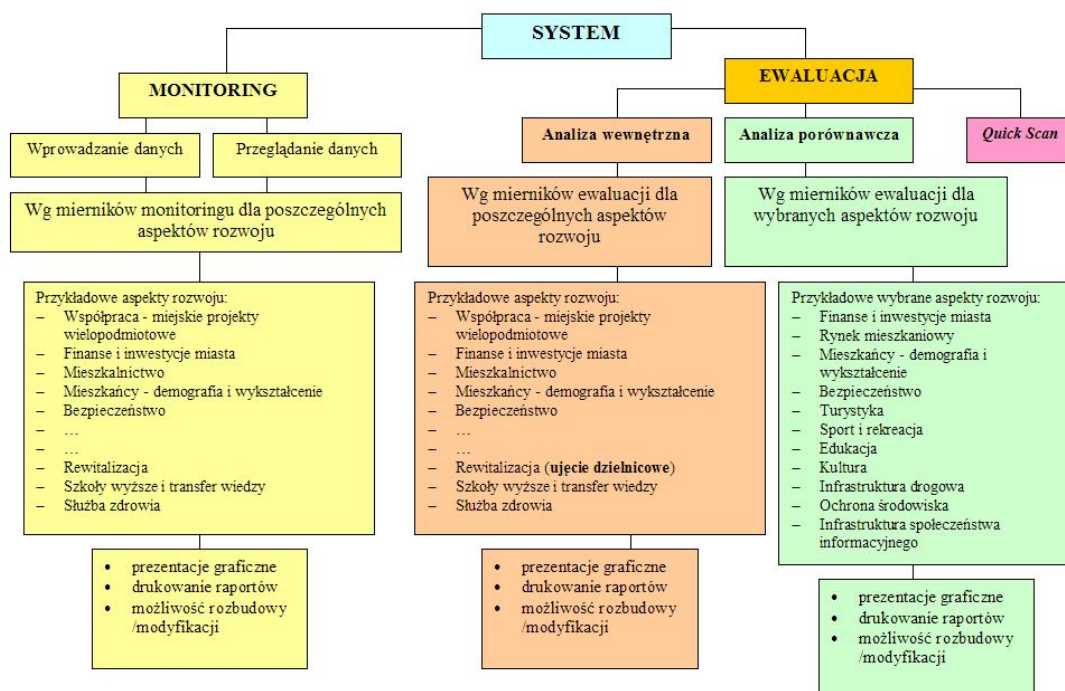

Fot. nr 30: Strona logowania do wersji „0” ram referencyjnych

Fot. nr 32: Spotkanie LGW z partnerami LC-FACIL

Wykres nr 49: Schemat systemu monitoringu i ewaluacji rozwoju Bytomia

źródło: Lokalny Program Działania w zakresie wypracowania koncepcji Systemu Monitoringu i Ewaluacji Rozwoju Bytomia – z uwzględnieniem wytycznych Programu Operacyjnego URBACT, Bytom, wrzesień 2010, str. 28.

Tabela nr 57: Korelacja priorytetów Strategii Rozwoju Bytomia i założeń Karty Lipskiej

Strategia Rozwoju Miasta Bytomia	Udogodnienia miejskie	Infrastruktura ochrony środowiska	Kultura wysoka i czas wolny	Przedsiębiorczość i innowacyjność	Nauka i szkolnictwo wyższe
Karta Lipska					
1. Integrowanie miejskiej polityki rozwoju					
2. Kreowanie i zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznych					
3. Modernizacja sieci infrastruktury i poprawa efektywności energetycznej					
4. Pro-aktywna innowacja oraz polityka edukacyjna					
5. Regeneracja obszarów „zaniedbanych” (deprived areas)					
6. Poprawa środowiska fizycznego					
7. Wzmocnienie lokalnej gospodarki oraz polityki rynku pracy					
8. Pro-aktywna edukacja i polityka edukacyjna dla dzieci i młodzieży					
9. Promocja efektywnego i niedrogiego transportu miejskiego					

Skala oceny zależności pomiędzy zapisami Strategii Rozwoju Miasta Bytomia (SRMB) a zapisami Karty Lipskiej (KL)

	Duży obszar zależności: występuje duża liczba identycznych zapisów dotyczących zagadnień rozwoju zarówno w SRMB jak i KL
	Przeciętny obszar zależności: występuje nieduża liczba identycznych zapisów dotyczących zagadnień rozwoju zarówno w SRMB jak i KL
	Niski lub brak obszaru zależności: pojedyncze luźno skorelowane zapisy lub ich brak w odniesieniu do zagadnień rozwoju zapisanych w SRMB jak i KL

źródło: Lokalny Program Działania w zakresie wypracowania koncepcji Systemu Monitoringu i Ewaluacji Rozwoju Bytomia – z uwzględnieniem wytycznych Programu Operacyjnego URBACT, Bytom, wrzesień 2010, str. 25.

Trzecią płaszczyznę współpracy stanowią spotkania robocze partnerów. Oprócz spotkania w Bytomiu w 2010 r. odbyły się dwa warsztatowe w Vitorii-Gasteiz (Hiszpania) oraz w Huddersfield (metropolia Kirklees, Anglia). Tematem przewodnim pierwszego spotkania, które odbyło się w dniach 15-16 marca 2010 ro. były możliwości współfinansowania inicjatyw ukierunkowanych na zrównoważony zintegrowany rozwój (poziom krajowy, regionalny, lokalny; wyzwania i bariery w pozyskiwaniu funduszy; korelacja lub jej brak pomiędzy potrzebami miast, a priorytetami narodowych i regionalnych programów operacyjnych). Wnioski były następujące:

- ❑ istnieje dobre rozeznanie w dostępności funduszy europejskich;
- ❑ każdy ma wiedzę o instrumentach takich jak np. JESSICA, ale żaden z partnerów z nich nie korzystał (restrykcyjne zasady, ograniczenia prawne),
- ❑ istnieje potrzeba finansowania zrównoważonych i zintegrowanych projektów (podejście holistyczne),
- ❑ narodowy i regionalny szczebel nie satysfakcjonuje potrzeb definiowanych na poziomie lokalnym.

Uczestnicy spotkania mieli również podczas wizyty studialnej możliwość zobaczenia nowoczesnych rozwiązań w zakresie zarządzania środowiskiem, takim jak np. pneumatyczne przesyłanie śmieci na wysypisko komunalne. W ramach drugiego spotkania grupa robocza pracowała nad

modułem ram referencyjnych dotyczącym wskaźników monitoringu i ewaluacji. Wyniki prac grupy zostały przedłożone autorom narzędzia. Głównym punktem spotkania w Huddersfield była konferencja pn. Regeneracja poprzez Zrównoważony Rozwój, która odbyła się 25 listopada 2010 r. Konferencję otworzył mer Okręgu Kirklees, Pan Mehboob Khan. Następnie przez kolejnych prelegentów zostały przedstawione stopień zaawansowania prac w projekcie LC-FACIL oraz wybrane prezentacje „dobrych praktyk” miast, wpisujących się w program. Praktyki te zostaną również przedstawione ujęte w opracowywanym narzędziu webowskim programu. Po krótkiej przerwie rozpoczęła się sesja plenarna konferencji, w trakcie której zaproszeni prelegenci zaprezentowali współczesne koncepcje rozwoju miast, sposoby i przykłady ich wdrażania oraz związane z tym problemy i ograniczenia. Swoje wystąpienia przedstawili m.in. tacy eksperci jak Charles Landry czy Laurant Gaillard. Druga część konferencji składała się z szeregu sesji warsztatowych, indywidualnie wybieranych przez uczestników. Późnym popołudniem oraz wieczorem miała miejsce wizyta w mieście Dewsbury, gdzie odwiedzono miejscowe Centrum Aktywności Lokalnej i zapoznano się z mechanizmem jego funkcjonowania, a także w trakcie roboczej dyskusji zaprezentowane zostały efekty wdrażania lokalnego planu rewitalizacji, w szczególności w zakresie tworzenia wysokiej jakości przestrzeni publicznych.

Fot. nr 34: Wizyta w Centrum Aktywności Lokalnej, Dewsbury

Uzupełnieniem spotkań partnerów projektu jest coroczna konferencja URBACT, gromadząca ekspertów oraz partnerów ze wszystkich realizowanych projektów. W 2010 r. konferencja odbyła się w Liege (Belgia) w dniach 30 listopada i 1 grudnia. W ramach sesji plenarnej uroczystie przywitano wszystkich uczestników oraz przedstawiono podsumowanie dotychczasowych działań podejmowanych w ramach inicjatywy URBACT oraz dotychczasowe wyniki wybranych projektów. Podkreślono również istotną rolę lokalnych grup wsparcia w tworzeniu lokalnych porozumień na rzecz rozwoju miast. Swoje wystąpienia przedstawili między innymi: Johannes Hahn, członek Komisji Europejskiej oraz Jean-Loup Drubigny. Dyrektor sekretariatu URBACT w swoim wystąpieniu wskazał na

wagę dotychczasowych doświadczeń we wdrażaniu projektów i ich konieczności wykorzystania w nowych naborach. Tym samym zaprosił do aktywnego udziału w Urbact Cafe, gdzie przy stołach zasiadają uczestnicy z tego samego kraju. Druga część konferencji upłynęła na udziale w jednym z wybranych spośród 10 równoległych warsztatów. W ramach trzeciej części konferencji uczestnicy z tych samych krajów mogli spotkać się przy stołach, oznaczonych flagami każdego z państw, w których realizowanych są projekty URBACT. W ramach stołu „polskiego” mieliśmy okazję do wyrażenia swoich opinii nt. działania programu URBACT. Podsumowując, udział w konferencji pozwolił przede wszystkim na poznanie nowych partnerów realizujących projekty oraz na wymianę doświadczeń wynikających z realizacji projektów. Ważnym elementem była również promocja projektu

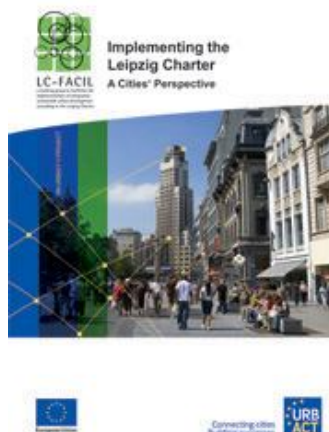

Fot. nr 33: Sesja warsztatowa w Vitorii-Gasteiz

Fot. nr 35: Polski stół podczas Urbact Cafe

LC-FACIL. Na stoisku projektu można było zobaczyć prezentację audiowizualną oraz zabrać ze sobą broszurę informacyjną o projekcie.

Fot. nr 36: Broszura informacyjna projektu LC-FACIL

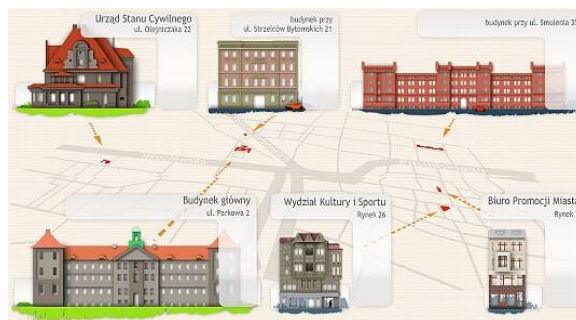
Szczegółowe informacje o projektach oraz Kartę Lipską można znaleźć pod poniższymi adresami:

- ❑ LUMASEC:
<http://urbact.eu/en/projects/metropolitan-governance/lumasec/homepage/>
- ❑ Lokalny Plan Działania:
http://urbact.eu/fileadmin/Projects/LUMASEC/events_media/final_products/LUMASEC_LAP_Bytom.pdf
- ❑ Skrócona wersja podręcznika:
http://urbact.eu/fileadmin/Projects/LUMASEC/events_media/final_products/LUMASEC_Book_final_short.pdf
- ❑ LC-FACIL: <http://urbact.eu/en/projects/disadvantaged-neighbourhoods/lcfacil/homepage/>
- ❑ Broszura informacyjna o projekcie:
http://urbact.eu/fileadmin/Projects/LCFacil/outputs_media/LC_FACIL_Interim_Brochure_Spring_2010.pdf
- ❑ Karta Lipska:
http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/poziom_miedzynarodowy/polityka_przestrzenna_ue/rozwoj_miast/Documents/Karta%20Lipska_PL_tlumaczenie%20Komitetu%20Regionow_1.pdf

7.2 Doskonalenie systemu obsługi klienta

Od czasu wdrożenia w 2002 r. Systemu Zarządzania Jakością, funkcjonowanie Urzędu Miejskiego podlegało procedurom ściśle określonym przez normę ISO 9001:2000. Celem systemu zarządzania jakością jest poprawa jakości świadczonych usług oraz poprawa obsługi klientów. Podejście procesowe stosowane podczas opracowywania, wdrażania i doskonalenia systemu zarządzania jakością usprawnia obieg informacji i dokumentów oraz wprowadza dokładny podział zadań, uprawnień i odpowiedzialności dla wszystkich pracowników. Uzyskujemy w ten sposób efekt zwiększenia zadowolenia klientów poprzez dokładne spełnienie ich wymagań i oczekiwań.

W 2010 r. odbył się audit pośredni Systemu Zarządzania Jakością przeprowadzony przez audytorów Biura Certyfikacji Polskiego Rejestru Statków S.A. Podczas auditu sprawdzono funkcjonowanie Urzędu, obsługę klienta, komunikowanie się z klientem, przekazywanie informacji o sposobie załatwiania spraw, stosowanie przepisów oraz realizację zadań przez wybrane wydziały urzędu. Audit został zakończony wynikiem pozytywnym, co potwierdza poprawne działanie urzędu w badanych obszarach. W 2010 r. wszystkie realizowane zadania zostały przeauditowane. Ponadto rozpoczęto prace nad korelacją wskaźników wynikających z systemu zarządzania jakością z wskaźnikami budżetu zadaniowego w celu ułatwienia funkcjonowania systemu wraz ze wszystkimi jego elementami.

Fot. nr 37: Wirtualny Urząd Miasta Bytomia

7.3. Przynależność Bytomia do organizacji krajowych

Miasto Bytom należy do Fundacji Przestrzeni Górnego Śląska, Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, Związku Powiatów Polskich, Górnośląskiego Związku Metropolitalnego, Śląskiej Fundacji Turystycznej, Kapituły Najstarszych Miast i Miejscowości, Związku Miast Polskich.

Związek Miast Polskich ma na celu wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz dążenie do gospodarczego i kulturalnego rozwoju miast polskich. Bytom w ZMP reprezentowany jest przez Prezydenta Miasta. W ramach Związku realizowany był cykl badań z zakresu kultury, transportu, pomocy społecznej oraz komunalnej gospodarki mieszkaniowej, w którym uczestniczyło nasze miasto.

Związek Powiatów Polskich jest stowarzyszeniem powiatów mającym na celu wspieranie idei samorządu terytorialnego, obrony wspólnych interesów powiatów oraz dążenie do społeczno-gospodarczego rozwoju polskich powiatów. Ma również za zadanie wspieranie działalności naukowej, naukowo-technicznej, oświatowej, kulturalnej - w zakresie kultury fizycznej i sportu oraz ochrony środowiska. Ponadto wspiera także inicjatywy społeczne na rzecz ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej inwalidów.

Śląski Związek Gmin i Powiatów to stowarzyszenie, którego misją jest służba na rzecz społeczności lokalnych i samorządów terytorialnych województwa śląskiego. Miasto Bytom w Związku reprezentuje Prezydent Bytomia, który jest również członkiem Zarządu Związku. Przedstawiciele miasta w ciągu roku uczestniczyli w pracach komisji problemowych, działających w strukturach Związku oraz w szeregu spotkań tematycznych.

Śląska Organizacja Turystyczna jest organizacją, której zadaniem jest szerokokopięta promocja Województwa Śląskiego w kraju i za granicą, jako regionu charakteryzującego się bardzo zróżnicowanym krajobrazem przyrodniczym oraz bogactwem wspaniałych pomników historii i kultury śląskiej. Jej celem jest kreowanie atrakcyjnego wizerunku Województwa Śląskiego jako miejsca na mapie Polski wartego zwiedzenia.

Kapituła Najstarszych Miast i Miejscowości w Polsce ma na celu współpracę miast, które swoim rodowodem sięgają XII wieku poprzez m.in.: upowszechnianie wiedzy o historii zrzeszonych miast i miejscowości wymianę doświadczeń i współpracę w zakresie ochrony dóbr kultury, ekologii ochrony środowiska, promocję i prezentację dorobku historycznego i gospodarczego członków Kapituły, udzielanie pomocy zrzeszonym miastom i miejscowościom w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, ekologii i ochrony środowiska oraz umacnianie tożsamości regionalnej.

Fundacja Przestrzeni Górnego Śląska zajmuje się prowadzeniem badań nad przestrzenią regionu oraz wykonywaniem studiów i projektów dotyczących kreacji i gospodarowania przestrzenią regionu Górnego Śląska i ziem sąsiednich.

Górnośląski Związek Metropolitalny to dobrowolny związek międzygminny skupiający 14 miast na prawach powiatu. To wyjątkowy w skali kraju i Europy wielko miejskośrodek o ogromnym potencjale. Nowoczesna gospodarka, edukacja i kultura czynią z Metropolii znakomite miejsce do pracy i życia. Bytom w GZM jest reprezentowany przez Prezydenta Miasta oraz I Zastępcę. Ponadto Prezydent Miasta Bytomia jest również członkiem Komisji Rewizyjnej Związku.

7.4 Promocja miasta i współpraca z zagranicą

7.4.1 Promocja miasta

Działania promocyjne w 2010 r. opierały się na „Strategii promocji Bytomia” oraz „Strategii marki Bytom” i polegały na utrwalaniu wyróżniającej marki miasta, skoncentrowanej wokół hasła „Bytom – energia kultury”, a także na rozwijaniu pozytywnego wizerunku Bytomia, zarówno wśród mieszkańców, jak i w środowisku zewnętrznym.

W ramach jej realizacji konsekwentnie współpracowano z Radiem Piekary przy tworzeniu programu „Wieści z Ratusza”, a także z TV Sfera przy emisji programów publicystycznych o Bytomiu. Popularyzowanie atutów Bytomia odbywało się również poprzez publikacje materiałów promocyjnych i reklam w prasie o zasięgu lokalnym i krajowym, np. w *Gazecie Wyborczej*, *Dzienniku Zachodnim*, *Życiu Bytomskim*, *Newsweeku*, *Polish Buisness Magazin*, *Ultramarynie* czy *Silesian Pointnerze*.

Kontynuacją działań o charakterze promocyjno-informacyjnym, zainicjonowanych w poprzednich latach, było wydawanie dwutygodnika *Bytomska Gazeta Miejska* oraz miesięcznika kulturalnego *Rynek 7*. Ponadto wydane zostały następujące pozycje książkowe oraz broszury:

- ❑ Modny Bytom,
- ❑ Tyś jest kapłanem na wzór...Książd Jerzy Popiełuszko w Bytomiu,
- ❑ Dzielnice Bytomia na starych fotografiach, pocztówkach i planach,
- ❑ Seria kalendarzy *Bytom w ruchu*,
- ❑ Składane mapki Bytomia, zestaw pocztówek, ulotki reklamowe.

Promocja miasta wzbogacona została poprzez prezentację filmu *Bytom-energia kultury*, który w prestiżowym konkursie Film, Art & Tourism Festiwal zdobył nagrodę w kategorii: film promujący kraj, region lub miasto oraz nagrodę specjalną publiczności w konkursie Onet.pl.

Nową formą upowszechniania informacji, także o charakterze promocyjnym, był esemesowy system informacji o mieście, który zaczął funkcjonować w ostatnim kwartale roku. Posiadacze telefonów komórkowych mogą stale otrzymywać wiadomości z czterech zakresów tematycznych: kultura, sport, praca, drogi.

Innym elementem działań promocyjnych było zgłaszanie uczestnictwa miasta w różnego rodzaju konkursach i festiwalach, a także plebiscytach oraz animowanie udziału w nich Bytomian, m.in. *Bytom z szuflady*, *Najpiękniejszy balkon*, *ogródek działkowy i przydomowy ogródek kwiatowy*.

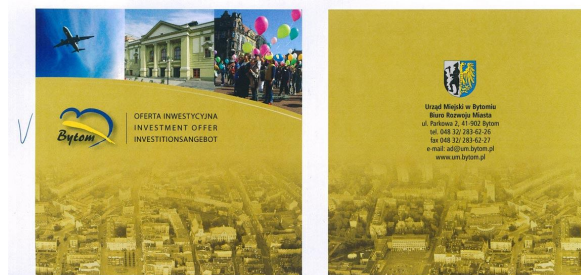
Do przedsięwzięć budujących pozytywny wizerunek Bytomia należy zaliczyć również zorganizowanie ponad dwudziestu wystaw przy współpracy z bytomskimi artystami, stowarzyszeniami, placówkami edukacyjnymi oraz czternaście różnego rodzaju spotkań związanych tematycznie z miastem.

Kolejnym elementem wpisującym się w strategię marketingową miasta była promocja imprez organizowanych lub współorganizowanych przez Urząd Miejski. Oprawę promocyjną zyskały zwłaszcza: Święto Bytomia, Bytomska Noc Świętojańska, Złot Pojazdów Militarnych i Parada Pojazdów Zabytkowych, Międzynarodowy Turniej Tenisowy ZRE Katowice Bytom Open, Bytom na 6, Europejski Dzień bez Samochodu, Jarmark Świąteczny.

Ponadto w 2010 r. Biuro Promocji Bytomia poszerzyło asortyment materiałów reklamowych, wprowadzając je do dystrybucji płatnej oraz bezpłatnej.

7.4.2 Promocja ofert inwestycyjnych miasta

Promocja ofert inwestycyjnych Bytomia polegała na intensywnej dystrybucji katalogu ofert zarówno w formie papierowej, jak i formie elektronicznej. Bytomskie oferty inwestycyjne tradycyjnie prezentowane były również na stronie internetowej bytomskiego Urzędu www.bytom.pl. Gmina Bytom promowała również oferty inwestycyjne podczas spotkania z inwestorami na Międzynarodowych Targach EXPO Real 2010 w Monachium w dniach 3-7 października 2010 r oraz na Targach EXPO 1010 w Szanghaju we wrześniu 2010 r.

Fot. nr 38: Okładka wydawnictwa „Oferta inwestycyjna”

Promowano bytomskie oferty inwestycyjne na Targach Inwestycyjnych w Xiamenie w Chinach, a także uczestniczono w międzynarodowej konferencji promującej polskie projekty partnerstwa publiczno-prywatnego w Paryżu.

Kolejnym miejscem promocji bytomskich ofert inwestycyjnych były portale internetowe skierowane do inwestorów tj.:

- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego www.invest-in-silesia.pl,
- Regionalne Centrum Obsługi Inwestora www.rcoi.pl,
- Polska Agencja Informacji i Inwestycji www.paiz.pl,
- Śląskie Centrum Obsługi Inwestora www.invest.slaskie.pl

W 2010 r. w skład katalogu ofert inwestycyjnych weszło 24 nieruchomości gruntowych i zabudowanych, których różnorodność pod względem wielkości oraz przeznaczenia stała się interesującym elementem promocji miasta wśród potencjalnych inwestorów z kraju i zagranicy. Pośród nich znalazły się:

Nieruchomości gruntowe:

- **ul. Strzelców Bytomskich** – teren po byłej KWK Powstańców Śląskich - nieruchomość gruntowa, niezabudowana, zlokalizowana na terenie przemysłowym, w kształcie wielokąta. Na tym terenie istnieje możliwość lokalizacji obiektów produkcyjnych, logistycznych. Powierzchnia nieruchomości to 29,9 ha.
- **ul. Zabrzańska 112** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana. Teren w kształcie wielokąta, częściowo ogrodzony. Dojazd do nieruchomości dobry, drogą utwardzoną o nawierzchni asfaltowej. Istnieje możliwość lokalizacji obiektów produkcyjnych i niektórych usługowych. Powierzchnia nieruchomości to 21,9 ha.
- **ul. Paczyńska** – nieruchomość gruntowa, położona w dzielnicy Stolarzowice. Działka o kształcie wydłużonego prostokąta. Otoczenie nieruchomości stanowi zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz tereny rolne. Powierzchnia nieruchomości to 2,1 ha.
- **Al. Jana Pawła II i ul. Kędzierzyńska** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana z dogodnym dojazdem do centrum Bytomia. Teren w przeważającej części płaski, częściowo pofałdowany i zakrzewiony. Teren w trakcie opracowywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Powierzchnia nieruchomości to 1,2 ha.
- **ul. Kędzierzyńska i Al. Jana Pawła II** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana z dogodnym dojazdem do centrum Bytomia. Teren w przeważającej części płaski, częściowo pofałdowany i zakrzewiony. Teren w trakcie opracowywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Powierzchnia nieruchomości to 1,24 ha.
- **ul. Gutenberga** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana, położona na obrzeżach miasta w dzielnicy Górniki. Na tym terenie istnieje możliwość lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Powierzchnia nieruchomości wynosi 0,4 ha.
- **ul. Chorzowska** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana o kształcie zbliżonym do trójkąta. Teren silnie pofałdowany, gęsto porośnięty krzewami, trawami oraz drzewami. Otoczenie nieruchomości: w sąsiedztwie usytuowane są centra handlowe oraz niezagospodarowane tereny zielone. Istnieje możliwość lokalizacji obiektów usługowych. Powierzchnia działki to 0,7 ha.
- **ul. Świętochłowicka** – nieruchomość niezabudowana, położona w dzielnicy Łagiewniki, bezpośrednio przy ul. Świętochłowickiej i torowiska tramwajowego. Kształt działki nieregularny i płaski. Na tym obszarze istnieje możliwość lokalizacji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Powierzchnia nieruchomości: 0,3 ha.
- **ul. Kwietniewskiego** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana położona w ścisłym centrum miasta. Działka o wydłużonym kształcie. Teren przeznaczony jest pod zabudowę usługowo-mieszkaniową. Powierzchnia działki wynosi 0,08 ha.
- **ul. Korfantego** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana, skomunikowanie działki bezpośrednio do ul. Korfantego. Otoczenie nieruchomości stanowi zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, obiekty handlowo-usługowe, kompleks garażowy oraz zabytkowy kościół. Powierzchnia nieruchomości to 0,05 ha.
- **ul. Józefczaka** – nieruchomość gruntowa, położona w centrum miasta. W bezpośrednim otoczeniu nieruchomości znajduje się zabudowa wielorodzinna oraz obiekty handlowo-usługowe. Teren ten przeznaczony jest pod zabudowę usługowo-mieszkaniową oraz realizację parkingów wielopoziomowych. Powierzchnia nieruchomości: 0,01 ha.

Nieruchomości zabudowane:

- ❑ **ul. Olimpijska** – nieruchomość zabudowaną stanowią 3 tereny. Pierwszy z nich obejmuje stadion o typowej konstrukcji nasypowej o kształcie owalnym. Płyta boiska głównego posiada zamontowaną podgrzewaną murawę. Trybuny stadionu wyposażone są w 4000 miejsc. Drugi teren obejmuje nieruchomość, na której znajduje się boisko o sztucznej powierzchni z pełnowymiarowymi bramkami, ogrodzone płotem betonowym oraz 2 boiska żwirowe. Zaś trzeci stanowi zwałowisko odpadów pogórnictwa. Powierzchnia nieruchomości: 14,7 ha.
  - ❑ **ul. Szyb Zachodni 1** – nieruchomość zabudowana budynkiem użytkowym, położonym w dzielnicy Miechowice. Budynek mieszkalno-użytkowy, 3-kondygnacyjny, o konstrukcji tradycyjnej, dach kryty dachówką. W tym obszarze istnieje możliwość lokalizacji obiektów produkcyjnych. Powierzchnia działki: 1,4 ha.
  - ❑ **ul. Chorzowska 6** – nieruchomość zabudowana budynkiem mieszkalno-usługowym zlokalizowany przy skrzyżowaniu dwóch głównych ulic miasta: Karola Miarki i Chorzowskiej. Budynek 4-kondygnacyjny, podpiwniczony, składający się z 9 lokali mieszkalnych oraz 3 lokali użytkowych. Otoczenie nieruchomości stanowią zabudowy mieszkalno-usługowe oraz kompleks garaży. Powierzchnia nieruchomości: 0,12 ha.
  - ❑ **ul. Krakowska 28 – ul. Korfatego 13** – nieruchomość zabudowana połączonymi budynkami mieszkalno-usługowymi, zlokalizowana w centrum miasta. Krakowska 28 – budynek 4-kondygnacyjny z 3-kondygnacyjną oficyną, podpiwniczony z 4 lokalami użytkowymi i 10 lokalami mieszkalnymi. Korfatego 13 – budynek 2-kondygnacyjny, podpiwniczony. Powierzchnia nieruchomości: 0,08 ha.
  - ❑ **ul. Chrzanowskiego 17** – nieruchomość zabudowana budynkiem o charakterze usługowym, zlokalizowana w centrum miasta. Budynek 5-kondygnacyjny, podpiwniczony. Teren przeznaczony jest pod zabudowę mieszkaniową. Powierzchnia nieruchomości wynosi 0,07 ha.
  - ❑ **ul. Piłsudskiego 43** – nieruchomość zabudowana budynkiem mieszkalno-usługowym, zlokalizowana w centrum miasta. Budynek 4-kondygnacyjny, podpiwniczony, z 1 lokalem użytkowym i 3 lokalami mieszkalnymi, wybudowany w 1906 r. Powierzchnia nieruchomości: 0,05 ha.
  - ❑ **ul. Rycerska 17 – ul. Korfatego 23** – nieruchomość zabudowana budynkami mieszkalno-usługowymi, zlokalizowana w centrum miasta. Budynki czterokondygnacyjne ze strychem, podpiwniczone, z 4 lokalami użytkowymi i 10 lokalami mieszkalnymi. Budynki wybudowane w latach 1905-1928. Powierzchnia nieruchomości: 0,05 ha.
  - ❑ **ul. Podgórna 7-9** - udział Gminy Bytom w nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalno-usługowym, zlokalizowanym w centrum miasta. Budynek 4-kondygnacyjny z użytkowym poddaszem, podpiwniczony. Na udział Gminy Bytom składa się 14 lokali mieszkalnych i 1 lokal użytkowy, które nie zostały wyodrębnione. Budynek wybudowany w 1890 r. Powierzchnia nieruchomości wynosi 0,05 ha.
  - ❑ **ul. Szymanowskiego 1** – nieruchomość zabudowana budynkiem mieszkalno-użytkowym, 4-kondygnacyjnym i 2-kondygnacyjnym, z 9 lokalami mieszkalnymi i 4 lokalami użytkowymi. Otoczenie nieruchomości stanowi rynek miasta, zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna oraz obiekty handlowo-usługowe. Powierzchnia nieruchomości: 0,04 ha.
  - ❑ **ul. Kościelna 5** – nieruchomość zabudowana budynkiem mieszkalno-usługowym zlokalizowanym w centrum miasta, 3-kondygnacyjnym, częściowo podpiwniczonym z 3 lokalami użytkowymi oraz 5 lokalami mieszkalnymi. Powierzchnia nieruchomości wynosi 0,02 ha.
  - ❑ **ul. Mariacka** – nieruchomość gruntowa, obecnie zabudowana budynkami użytkowymi, położona w ścisłym centrum miasta, bezpośrednio przy ul. Mariackiej. Otoczenie nieruchomości stanowi zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. Teren przeznaczony jest pod zabudowę usługowo – mieszkaniową. Powierzchnia nieruchomości to 0,01 ha.
- Wśród nieruchomości katalogu ofert inwestycyjnych znalazły się również nieruchomości przeznaczone pod zabudowę hotelową:
- ❑ **ul. Zabrzeńska 112** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana. Teren w kształcie wielokąta, częściowo ogrodzony. Dojazd do nieruchomości dobry, drogą utwardzoną o nawierzchni asfaltowej. Istnieje możliwość lokalizacji obiektów produkcyjnych i niektórych usługowych. Powierzchnia nieruchomości to 21,9 ha.
  - ❑ **ul. Tarnogórska** – nieruchomość położona w centrum miasta na terenie Parku Miejskiego, założonego ok. 1840 r. na obszarze 43 ha, jako park krajobrazowy. Przedmiotowa nieruchomość zabudowana jest budynkami. Powierzchnia nieruchomości to 1,74 ha.
  - ❑ **ul. Oświęcimska 29-31** – zabudowę nieruchomości stanowią budynki: frontowy dawnego internatu, czteropiętrowy, dwuklatkowy oraz szkolny z salą gimnastyczną, 5-kondygnacyjny.

Obydwa budynki połączone są łącznikiem na wysokości I piętra, a pomiędzy nimi znajduje się boisko szkolne o powierzchni asfaltowej. Powierzchnia nieruchomości wynosi 0,33 ha.

- ❑ **ul. Kwietniewskiego** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana, położona w ścisłym centrum miasta. Działka o wydłużonym kształcie. Teren przeznaczony jest pod zabudowę usługowo-mieszkaniową. Powierzchnia działki wynosi 0,08 ha.
- ❑ **ul. Krakowska 28 – ul. Korfanteo 13** – nieruchomość zabudowana połączonymi budynkami mieszkalno-usługowymi, zlokalizowana w centrum miasta. Krakowska 28 – budynek 4-kondygnacyjny z 3-kondygnacyjną oficyną, podpiwniczony z 4 lokalami użytkowymi i 10 lokalami mieszkalnymi. Korfanteo 13 – budynek 2-kondygnacyjny, podpiwniczony. Powierzchnia nieruchomości: 0,08 ha.
- ❑ **ul. Szymanowskiego 1** – nieruchomość zabudowana budynkiem mieszkalno-użytkowym, 4-kondygnacyjnym i 2-kondygnacyjnym, z 9 lokalami mieszkalnymi i 4 lokalami użytkowymi. Otoczenie nieruchomości stanowi rynek miasta, zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna oraz obiekty handlowo-usługowe. Powierzchnia nieruchomości: 0,04 ha.

W 2010 r. Gmina Bytom prowadziła rozmowy z 95 nowymi inwestorami poszukującymi terenów pod swoje inwestycje lub przedsiębiorcami planującymi poszerzenie działalności na terenie Bytomia. Największe zainteresowanie wzbudzały tereny zlokalizowane w centrum Bytomia przeznaczone pod działalność usługowo-mieszkaniową.

Zaktualizowano i zamieszczono na stronie internetowej **Bytomską Bazę Nieruchomości**. Celem tego projektu jest wzbogacenie oferty inwestycyjnej Gminy Bytom. Baza skierowana jest do osób fizycznych, prawnych, a także innych jednostek organizacyjnych, które posiadają nieruchomości gruntowe, hale produkcyjno-magazynowe oraz budynki biurowe zlokalizowane w granicach administracyjnych Gminy Bytom i zamierzają je sprzedać, oddać w użytkowanie wieczyste lub wydzierżawić. Nieruchomość taka na prośbę właściciela zostaje zamieszczona na stronie Urzędu Miejskiego w Bytomiu.

Nieruchomości zabudowane innych podmiotów położone w Bytomiu:

- ❑ **ul. Strzelców Bytomskich/Dąbrowa Miejska** – nieruchomość zlokalizowana jest w Bytomiu, przy zbiegu ulic Strzelców Bytomskich i Dąbrowy Miejskiej, w bezpośrednim sąsiedztwie Centrum Handlowego M-1 i planowanego do realizacji węzła autostrady A-1 "Węzeł Bytom". W niedalekim sąsiedztwie znajduje się bytomski odcinek Obwodnicy Północnej Aglomeracji Górnośląskiej. Część terenu przeznaczona jest do zagospodarowania w kierunku produkcyjno-usługowym i komunikacyjnym. Powierzchnia nieruchomości to 24,76 ha. Właściciel – Przedsiębiorstwo Robót Inżynierskich S.A. Holding.
- ❑ **ul. Szyby Rycerskie** – przedmiotem sprzedaży jest nieruchomość zabudowana, stanowiąca kompleks 7 obiektów o charakterze produkcyjno-socjalnym. Na niniejszej nieruchomości istnieje możliwość lokalizacji obiektów produkcyjnych. Powierzchnia nieruchomości to 3,78 ha. Właściciel – CONBELTS Bytom S.A.
- ❑ **ul. Dąbrowa Miejska i ul. Przy Kopalni Bytom** - nieruchomość gruntowa, niezabudowana, teren jest zadrzewiony i zakrzewiony. W tym obszarze istnieje możliwość lokalizacji zabudowy mieszkaniowej. Powierzchnia nieruchomości to 1,25 ha. Właściciel – Kompania Węglowa S.A.
- ❑ **ul. Piekarska 6-14** – nieruchomość zabudowana, o nieregularnym kształcie, zlokalizowana w centrum Bytomia. Zabudowę stanowią budynki: biurowy (Poczta Główna), techniczny, składnicy i garażowe – wiaty. Teren przeznaczony jest pod usługi. Powierzchnia nieruchomości to 0,61 ha. Właściciel – Skarb Państwa – użytkownik wieczysty Telekomunikacja Polska S.A.
- ❑ **ul. Wrocławska 32/34** – nieruchomość zabudowana budynkami produkcyjno-biurowymi, zlokalizowana w centrum miasta. Otoczenie stanowi zabudowa zwarta. Plac parkingowy wewnątrz lokalizacji. Teren przeznaczony jest pod wytwórczość, usługi, składy i budownictwo oraz zabudowę mieszkaniowo - usługową. Powierzchnia nieruchomości to 0,37 ha. Właściciel – Zakłady Odzieżowe Bytom S.A.
- ❑ **ul. Chorzowska 2 i Katowicka 70** – nieruchomość zabudowana budynkiem, położona w centrum miasta. Budynek 4-kondygnacyjny (4 piętra + piwnice + strych). Nieruchomość bardzo dobrze skomunikowana. Układ dróg umożliwia szybkie połączenie z całą aglomeracją. Teren przeznaczony do zabudowy mieszkaniowo-usługowej, dopuszczający m.in. lokalizację hotelu. Powierzchnia nieruchomości to 0,24 ha. Właściciel – osoba prywatna.

7.4.3 Współpraca z zagranicą

W 2010 r. miasto Bytom kontynuowało współpracę międzynarodową w ramach umów partnerskich z następującymi miastami:

Vsetin (Czechy) – umowę partnerską miasta podpisały 11 listopada 2003 r. w Bytomiu. W 2010 r. miały miejsce następujące wydarzenia:

- wizyta delegacji z miasta partnerskiego podczas Festiwalu Orkiestr Dętych,
- wizyta delegacji z Vsetina na Bytomskiej Nocy Świętojańskiej,
- udział przedstawicieli Bytomia w Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym „Vsetinsky Krpec”,
- koncert bytomskiego zespołu Trąbki Jerycha we Vsetinie w ramach koncertów letnich,
- wyjazd w ramach wymiany dzieci i młodzieży grupy uczniów Szkół Podstawowych nr 45 i 38 do Vsetina – udział we wspólnych zajęciach sportowych i kulturalnych, zwiedzanie miasta i okolic, wycieczka do zoo, spędzanie czasu w czeskich rodzinach,
- wyjazd studyjny pracowników UM do Vsetina w celu spotkania się z pracownikami tamtejszego Urzędu Miejskiego oraz instytucji z terenu miasta, a także zapoznania się z działalnością Vsetina na płaszczyźnie edukacji, kultury, sportu, spraw społecznych oraz z realizowanymi projektami w różnych dziedzinach, poza tym wzięli udział w festiwalu kulturalnym „Valasske Zareni”,
- występ chóru Song z Vsetina podczas koncertu inauguracyjnego Tydzień Kultury Chrześcijańskiej w Bytomskim Centrum Kultury.

Ponadto stałą współpracę ze szkołą z Vsetina prowadzi Szkoła Podstawowa nr 4 oraz bytomscy karatecy.

Dmitrov (Rosja) – umowę o współpracy podpisano w dniu 5 kwietnia 2005 r. w Dmitrowie oraz 11 lipca 2005 r. w Bytomiu. Współpraca miasta z Dmitrowem polegała na udziale delegacji z Bytomia w Dniach Dmitrova. Poza tym skierowano do Bytomia zaproszenie dla młodego muzyka do udziału w Letniej Akademii Zespołu Muzycznego Apollo organizowanej na bazie Dmitrowskiej Szkoły Dzieci, która odbędzie się na przełomie sierpnia i września 2011 r.

Recklinghausen (Niemcy) – umowę partnerską pomiędzy Bytomiem i Recklinghausen podpisano 15 grudnia 2000 r. w Bytomiu, a następnie 13 marca 2001 r. w Recklinghausen. Współpraca miast w 2010 r. wyglądała następująco:

- wizyta delegacji z Recklinghausen w Bytomiu w związku z obchodami jubileuszu 10-lecia podpisania umowy partnerskiej,
- wymiana młodzieży w ramach realizowanych projektów:
  - „Poznajemy systemy parlamentarne Niemiec i Polski” – rewizyta młodzieży z Recklinghausen, wyjazd studyjny do Warszawy,
  - „Oświęcim” – udział młodzieży miast partnerskich Recklinghausen w seminarium i w warsztatach w Muzeum Górnosląskim, w „Marszu Żywych” w Oświęcimiu oraz zwiedzanie Krakowa,
  - „Oświęcim” – rewizyta młodzieży bytomskiej w Recklinghausen i w Dordrecht, zwiedzanie miast, udział w festiwalach „Ruhrfestspiele” oraz „Dort in Stoom”, spotkanie z młodzieżą holenderską, w Ratuszu, zwiedzanie skansenu wiatraków w Kinderdijk w Holandii,
  - „Poznajemy systemy parlamentarne Niemiec i Polski” – rewizyta młodzieży bytomskiej w Recklinghausen, zwiedzanie Muzeum Ikon, kopalni „Zollverein” w Essen, wystawy „Natura, Kultura i Historia Zagłębia Ruhry”, meczetu w Duisburgu-Marxloh,
  - udział w tanecznym projekcie „Trzy welony Europy” w ramach TWINS 2010 Essen „Stolica Kultury”,
  - praktyka uczennic szkół w Recklinghausen w bytomskich instytucjach kultury: Miejskiej Bibliotece Publicznej, BCK-u i Śląskim Teatrze Tańca; w ramach praktyki zwiedziły Bytom oraz okolice, w tym: Katowice, Zabrze, Gliwice oraz Kraków.
  - nawiązanie współpracy pomiędzy instytucjami z Recklinghausen i z Bytomia tj. Strażą Pożarną oraz Izbą Przemysłowo-Handlową.

Pozostała współpraca

Turcja

Udział delegacji z Alanyi w Bytomskiej Nocy Świętojańskiej.

Ukraina

Wizyta delegacji z Bytomia w Stryju i Drohobyczu na zaproszenie tamtejszych oddziałów Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Lwowskiej. Podczas wizyty odbyło się spotkanie z przedstawicielami tamtejszych instytucji z zakresu edukacji, a tematem spotkania było omówienie możliwości nawiązania współpracy między placówkami oświatowymi obu miast, w tym wymiana młodzieży, a także podpisania umowy partnerskiej.

Izrael

Prace zmierzające do sformalizowania współpracy z miastem Akka.

Węgry

W ramach organizacji w 2011 r. V edycji Bytomskiej Nocy Świętojańskiej, która będzie imprezą promującą kulturę regionu w momencie przejmowania przez Polskę od Węgier przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej nawiązana została współpraca z węgierskim Teatrem CSOKONAI w Debreczynie.

Również w 2010 r. po raz kolejny przyznano **Bytomskie Nagrody Europejskie** za osiągnięcia i zasługi w zakresie działalności proeuropejskiej, propagowania ideałów zjednoczonej Europy, działań na rzecz pokoju, współpracy i jedności między jej mieszkańcami, a także za działania w zakresie rozwoju gospodarczego Miasta opartego na współpracy z partnerami i instytucjami europejskimi. Laureatami nagrody zostali: prof. Jerzy Buzek – Przewodniczący Parlamentu Europejskiego, prof. dr hab. n. med. Aleksander Sieroń oraz Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Ludomira Różyckiego.

8. SPIS MAP

Mapa nr 1: Powierzchnia i granice miasta Bytomia.....	5
Mapa nr 2: Układ drogowy Bytomia.....	30

9. SPIS TABEL

Tabela nr 1: Struktura mieszkańców Bytomia wg grup ekonomicznych.....	7
Tabela nr 2: Wybrane wskaźniki demograficzne dot. mieszkańców Bytomia.....	8
Tabela nr 3: Ruch naturalny i wędrowniczy mieszkańców Bytomia.....	9
Tabela nr 4: Sprzedaż nieruchomości będących własnością Gminy i Skarbu Państwa.....	11
Tabela nr 5: Nieruchomości gruntowe nabyte do zasobu Gminy.....	12
Tabela nr 6: Nieruchomości gruntowe nabyte do zasobu Gminy w latach 2006 –2010.....	12
Tabela nr 7: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w Bytomiu.....	14
Tabela nr 8: Liczba przedsiębiorców z uwzględnieniem wielkości zatrudnienia w 2009r.....	17
Tabela nr 9: Poziom i struktura bezrobocia rejestrowanego w Bytomiu.....	19
Tabela nr 10: Bezrobotni nowo rejestrowani i wyłączani z ewidencji PUP.....	20
Tabela nr 11: Zawody najczęściej występujące wśród bezrobotnych.....	22
Tabela nr 12: Zawody najczęściej występujące w ofertach pracy.....	22
Tabela nr 13: Wybrane dane dotyczące gospodarki wodociągowej w Bytomiu.....	24
Tabela nr 14: Wybrane dane dotyczące gospodarki ściekowej w Bytomiu.....	25
Tabela nr 15: Podstawowe dane dot. infrastruktury ciepłej PEC Sp. z o.o.....	27
Tabela nr 16: Podstawowe dane dot. sieci gazowej w Bytomiu.....	28
Tabela nr 17: Dane na temat linii tramwajowych, autobusowych oraz przystanków na terenie Bytomia.....	33
Tabela nr 18: Zasoby mieszkaniowe w Bytomiu.....	38
Tabela nr 19: Komunalne zasoby mieszkaniowe w Bytomiu w latach 2007-2010.....	39
Tabela nr 20: Wspólnoty Mieszkaniowe w Bytomiu w latach 2007-2010.....	40
Tabela nr 21: Stopień wyposażenie technicznego lokali mieszkalnych we Wspólnotach Mieszkaniowych(w%).....	41
Tabela 22: Typy i liczba bytomskich szkół publicznych w 2010 r. *.....	43
Tabela 23: Liczba szkół, oddziałów, uczniów i absolwentów *.....	44
Tabela 24: Baza lokalowa bytomskich szkół publicznych *.....	44
Tabela 25: Wyposażenie szkół i placówek w sprzęt komputerowy. *.....	45
Tabela 26: Specjalistyczne wyposażenie szkół i placówek oświatowych*.....	4
Tabela 27: Obiekty sportowe w bytomskich szkołach publicznych.....	45
Tabela 28: Uczniowie objęci opieką w świetlicach bytomskich szkół publicznych.....	46
Tabela 29: Zestawienie i podział zajęć pozalekcyjnych w bytomskich szkołach publicznych.....	48
Tabela 30: Działalność bytomskich placówek wychowania pozaszkolnego w roku 2010.....	48
Tabela nr 31: liczba oddziałów, słuchaczy oraz absolwentów CKU w latach szkolnych 2009/2010 oraz 2010/2011.....	49
Tabela nr 32: Pozaszkolne formy kształcenia realizowane w 2010 r. przez Centrum Kształcenia Ustawicznego.....	50
Tabela nr 33: Niepubliczne placówki oświatowe.....	51
Tabela nr 34: Wybrane dane dot. funkcjonowania placówek lecznictwa zamkniętego w Bytomiu w latach 2007-2010.....	53
Tabela nr 35: Dane w zakresie funkcjonowania publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz Pogotowia Ratunkowego w Bytomiu w latach 2007-2010.....	54
Tabela nr 36: Dane dot. zachorowań na choroby społeczne i cywilizacyjne oraz liczby osób hospitalizowanych w latach 2007-2010.....	54
Tabela nr 37: Kontrole przeprowadzone na terenie Bytomia przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w latach 2007-2010.....	58
Tabela nr 38: Liczba osób oraz ilość wypłaconych świadczeń w ramach pomocy społecznej w latach 2007-2010.....	59
Tabela nr 39: Świadczenia rodzinne wypłacone w Bytomiu w latach 2007-2010.....	63
Tabela nr 40: Liczba złożonych wniosków o przyznanie dodatków mieszkaniowych w latach 2007-2010.....	63
Tabela nr 41: Wypłacone dodatki mieszkaniowe w latach 2007-2010.....	64
Tabela nr 42.: Porównanie ilości spektakli i widzów w Operze Śląskiej w latach 2006-2010.....	66
Tabela nr 43: Porównanie frekwencji zwiedzających Muzeum Górnośląskie w latach 2006-2010.....	67
Tabela nr 44: Frekwencji uczestniczących w projektach Muzeum Górnośląskiego organizowanych w świetlicy muzealnej w 2010 r.....	67
Tabela nr 45: Zestawienie imprez, które odbyły się w Miejskiej Bibliotece Publicznej.....	70
Tabela nr 46: Zestawienie typów i ilości organizacji pozarządowych działających w Bytomiu w 2010 r...	73

Tabela nr 47: Zestawienie obiektów sportowych na terenie Bytomia.....	74
Tabela nr 48 : Liczba odnotowanych przestępstw na terenie Bytomia w 2010r.....	77
Tabela nr 49 : Struktura interwencji Straży Pożarnej na terenie miasta.....	79
Tabela nr 50: Zestawienie dochodów i przychodów budżetu miasta według rodzaju zadań (w mln zł)...	89
Tabela nr 51: Zestawienie dochodów i przychodów budżetu miasta według rodzaju zadań (w mln zł)...	91
Tabela nr 52 : Zestawienie zadań i zakupów inwestycyjnych (w tys. zł).....	93
Tabela nr 53: Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.....	94
Tabela nr 54: Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013.....	95
Tabela nr 55: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013.....	97
Tabela nr 56: Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013.....	97
Tabela nr 57: Korelacja priorytetów Strategii Rozwoju Bytomia i założeń Karty Lipskiej.....	105

10. SPIS WYKRESÓW

Wykres nr 1: Struktura i powierzchnia gruntów według sposobu użytkowania.....	6
Wykres nr 2: Struktura gruntów według form własności.....	6
Wykres nr 3: Mieszkańcy Bytomia według płci i wieku na dzień 30.06. 2010 r.....	7
Wykres nr 4: Mieszkańcy Bytomia wg grup ekonomicznych.....	8
Wykres nr 5: Ruch naturalny i wędrowski mieszkańców Bytomia.....	9
Wykres nr 6: Struktura nieruchomości zbytych.....	11
Wykres nr 7: Liczba podmiotów gospodarki narodowej w Bytomiu w latach 2006-2009.....	14
Wykres nr 8: Spółki z udziałem kapitału krajowego oraz z udziałem kapitału zagranicznego według prowadzonej działalności, zdefiniowanej zgodnie z PKD.....	16
Wykres nr 9: Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu i stopa bezrobocia.....	19
Wykres nr 10: Średnioroczny współczynnik rynku pracy.....	10
Wykres nr 11: Bezrobotni według wieku.....	10
Wykres nr 12: Bezrobotni według poziomów wykształcenia.....	21
Wykres nr 13: Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy.....	21
Wykres nr 14 : Zużycie wody w mieście.....	24
Wykres nr 15: Długość sieci kanalizacyjnej.....	25
Wykres nr 16: Struktura odpadów przyjętych na składowisko.....	26
Wykres nr 17: Struktura odbiorców PEC Sp. z o.o. według zamówionej mocy cieplnej.....	27
Wykres nr 28: Struktura użytkowników gazu.....	29
Wykres nr 19: Struktura dróg w Bytomiu.....	31
Wykres nr 20: Struktura pojazdów zarejestrowanych w Bytomiu.....	32
Wykres nr 21: Struktura wiekowa budynków komunalnych w Bytomiu /%/.....	39
Wykres nr 22: Wyposażenie mieszkań komunalnych (bez wspólnot mieszkaniowych) w infrastrukturę techniczną /%/.....	40
Wykres nr 23 : Struktura budynków Wspólnot Mieszkaniowych w 2010 r. według stanu technicznego.....	41
Wykres nr 24 : Liczba przydzielonych lokali mieszkalnych w latach 2007-2010.....	42
Wykres nr 25: Liczba uczniów kształcących się w bytomskich szkołach publicznych na przestrzeni lat 2006-2010.....	44
Wykres 26: Liczba nauczycieli zatrudnionych w bytomskich szkołach publicznych i placówkach oświatowych na przestrzeni lat 2006-2010.....	47
Wykres 27: Liczba uczestników zajęć stałych prowadzonych przez bytomskie placówki wychowania pozaszkolnego.....	49
Wykres 28: Ilość niepublicznych placówek oświatowych funkcjonujących na terenie Bytomia na przestrzeni lat 2006-2010.....	51
Wykres 29: Liczba studentów kształcących się w szkołach wyższych na terenie Bytomia na przestrzeni lat 2006-2009.....	52
Wykres nr 30 : Wydatki w ramach pomocy społecznej w Bytomiu – zadania własne gminy, zadania zlecone gminie, zadania powiatu, zadania zlecone powiatu w latach 2007-2010 (w tys. zł)....	60
Wykres nr 31: Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2007-2010.....	64
Wykres nr 32: Ilość przestępstw stwierdzonych na przestrzeni lat 2006-2010.....	76
Wykres nr 33: Ilość przestępstw kryminalnych stwierdzonych na przestrzeni lat 2006-2010.....	77
Wykres nr 34: Zmiany wskaźnika wykrywalności przestępstw na przestrzeni lat 2006-2010.....	77
Wykres nr 35: Ilość odnotowanych wypadków drogowych na przestrzeni lat 2006-2010.....	78
Wykres nr 36: Ilość interwencji Straży Pożarnej na przestrzeni lat 2006-2010.....	80
Wykres nr 37: Ilość kontroli Straży Miejskiej na przestrzeni lat 2006-2010.....	80
Wykres nr 38: Obniżenie wybranych obiektów na przestrzeni lat 2006-2010.....	85
Wykres nr 39: Kształtowanie się dochodów i przychodów miasta w latach 2006 – 2010.....	89
Wykres nr 40: Struktura dochodów i przychodów budżetu miasta wg rodzaju.....	90
Wykres nr 41: Struktura dochodów budżetu miasta według źródeł pochodzenia.....	90
Wykres nr 42: Kształtowanie się wydatków i rozchodów miasta w latach 2005 – 2009.....	91
Wykres nr 43: Struktura wydatków budżetu miasta według rodzajów wydatków.....	92
Wykres nr 44: Wykonanie wydatków budżetowych zadań własnych gminy i powiatu na 1 mieszkańca Bytomia (w złotych) według działów klasyfikacji budżetowej.....	92
Wykres nr 45: Struktura wydatków majątkowych finansowanych ze środków budżetu miasta według podstawowych działów klasyfikacji budżetowej.....	93

Wykres nr 46: Struktura wydatków na działalność remontową według podstawowych działów klasyfikacji budżetowej.....	94
Wykres nr 47: Model zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju Bytomia.....	99
Wykres nr 48: Kluczowy problem a priorytety rozwoju Bytomia.....	100
Wykres nr 49: Schemat systemu monitoringu i ewaluacji rozwoju Bytomia.....	105

11. SPIS ILUSTRACJI

Fot. nr 1: Bytom z lotu ptaka – Sucha Góra.....	10
Fot. nr 2: Model 3D Śródmieścia Bytomia.....	12
Fot. nr 3: Punkt konsultacyjny GAPP S.A w Bytomiu.....	18
Fot. nr 4: Bytomski odcinek Obwodnicy Północnej Aglomeracji Górnośląskiej.....	29
Fot. nr 6: Zabytkowy tramwaj linii nr 38.....	33
Fot. nr 7 :Górnośląska Kolej Wąskotorowa.....	33
Fot. nr 8 Budynek B przy ul. Składowej.....	34
Fot. nr 9: Izba przyjęć Szpitala Specjalistycznego nr 1.....	35
Fot. nr 10 : Ulica Świętochłowska Łagiewnicka.....	35
Fot. nr 11 : Elektroniczny system identyfikacji personalnej.....	36
Fot. nr 12: Kompleks sportowy „Torkacik”.....	36
Fot. nr 13 : Hala widowiskowo-sportowa przy Zespole Szkół Specjalnych nr 3.....	37
Fot. nr 14 : Ptaki Polskie w Muzeum Górnośląskim.....	66
Fot. nr 15: BeCeKoBUS.....	68
Fot. nr.16: Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Dawnej im. G.G. Gorczyckiego.....	68
Fot. nr 17: Śląski Teatr Tańca.....	69
Fot. nr 18: Bezpieczny internet.....	70
Fot. nr 19: Parada Pojazdów Zabytkowych.....	73
Fot. nr 20: Bytomskie lodowisko.....	75
Fot. nr 21: Ćwiczenia „KARLIK-2009”.....	82
Fot. nr 22 : Akcja „Sprzątanie Świata” w Bytomiu.....	83
Fot. nr 23: Okładka biuletynu ekologicznego „Eko-Składak”.....	84
Fot. nr 24: Zrekultywowana hałda na ul. Piłkarskiej.....	84
Fot. nr 25 : Hale produkcyjno-magazynowe.....	87
Fot. nr 26: Program Rozwoju Subregionu Centralnego.....	102
Fot. nr 27: Wizyta studialna w Saint-Etienne.....	102
Fot. nr 28 Fragment Lokalnego Planu Działania.....	103
Fot. nr 29: Podręcznik zarządzania użytkowaniem terenu.....	103
Fot. nr 30: Strona logowania do wersji „0” ram referencyjnych.....	104
Fot. nr 31: Wynik badania podejścia zintegrowanego.....	104
Fot. nr 32: Spotkanie LGW z partnerami LC-FACIL.....	104
Fot. nr 33: Sesja warsztatowa w Vitorii-Gasteiz.....	106
Fot. nr 34: Wizyta w Centrum Aktywności Lokalnej, Dewsbery.....	106
Fot. nr 35: Polski stół podczas Urbact Cafe.....	106
Fot. nr 36: Broszura informacyjna projektu LC-FACIL.....	107
Fot. nr 37: Wirtualny Urząd Miasta Bytomia.....	107
Fot. nr 38: Okładka wydawnictwa „Oferta inwestycyjna”.....	109

